SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

sskd sosyal sorumlulukta kalite derneği

6. Sosyal Sorumluluk Projeleri Kongresi

Kongre Bildiriler Kitabı

Dirençli Sivil Toplum

Djital Dönüşüm ve Yapay Zeka

Kriz ve Afet Dönemlerinde Dayanışma

Kapsayıcılık, Gençlik ve Katılım

Sosyal Sorumlulukta Kalite ve Sosyal Etki

14 KASIM 2026

Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi - İzmir

sskdorgtr sspkongre2026 sspkongre.com

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

6. SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Kongre Bildiriler Kitabı

2026

SOSYAL SORUMLULUKTA KALİTE DERNEĞİ

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ
Kongre Bildiriler Kitabı

Editör & Dizgi

Yük. Müh. Ümit Yardım

Kapak Tasarımı

Brainworks Global

İçerik Editörü

İ. Çağdaş Özgün

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Kasım 2026, İzmir

Bu eserin her türlü yayın hakları ve içeriği Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği'ne aittir. Bu eserin bütün hakları saklıdır.

6. SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Kongre Bildiriler Kitabı

2026

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

İÇİNDEKİLER

Giriş •1
Organizasyon •4
Sponsorlar ve İşbirliği •8
Program • 14
Davetli Konuşmacılar • 18
Davetli Projeler • 48
Kültürün Yaşaması İçin Erişilebilir Müze • 49
Hasat Zamanı • 57
Sözlü Sunum Projeleri • 70
AB'den REDI'ye 2. Aşama Desteği: Roman Girişimcilerin Desteklenmesi • 71
Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bütünleşik Yerel Hizmet ve Güçlenme Modeli • 81
Mesleki Eğitimde Kapsayıcılık, Çeşitlilik ve İstihdam Edilebilirlik • 99
Süt Çiftliklerinde İklim Direncinin Artırılması: CliResDairy • 110
Mimari ve Tasarımda Kadın Girişimler Programı • 121
Kapasite Geliştirme Sonrasında Ne Kalıyor? • 133
İş Dünyasında Kadın Eli Projesi • 145
Gaziantep "Çingene Kızı" Projesi • 155
KAHEV Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampları • 165
Mevsimlik Tarım İşçisi Öğrencilere Yönelik Yeni Bir Eğitim Modeli • 173
Bilim Kızı Topluluğu • 185
Renkli Harfler • 200
Poster Sunumlar• 212

@sspkongre2026 @sskdorgtr

"Farklı köklerden beslenip aynı umuda sarılan halat asla kopmaz."

Ümit Yardım

Projelerin umuda dönüştüğü, stratejinin mükemmelliğinden uygulamanın kalitesine yapılan bir yolculuk olması dileğiyle ...

Giriş

Değerli sivil toplum paydaşları,

İçinden geçtiğimiz çağ, küresel salgınlardan yıkıcı doğa olaylarına, ekonomik darboğazlardan giderek daralan sivil alanlara kadar pek çok sarsıcı durumu eşzamanlı olarak önümüze koyuyor. Bu çoklu kriz döneminde, toplumsal dayanışmanın ve adaletin taşıyıcı kolonu olan sivil toplum kuruluşlarının salt 'var olma' çabasının ötesine geçerek dayanıklı bir yapıya bürünmesi, artık bir tercih değil, tarihsel bir zorunluluktur.

İşte bu bilinçle, bu yıl altıncısını büyük bir heyecanla gerçekleştirdiğimiz Sosyal Sorumluluk Projeleri Kongresi'nin (SSPKONGRE) ana temasını "Dirençli Sivil Toplum" olarak belirledik.

Dirençli bir sivil toplum; yalnızca hayatta kalan değil, değişen toplumsal, ekonomik ve teknolojik koşullara hızla uyum sağlayabilen proaktif bir yapıyı ifade eder. Krizler karşısında sürdürülebilirliğini koruyabilen, kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirlikle kamuoyundaki güven ve itibarını sürekli güçlendiren kuruluşlar, geleceğin toplumsal inşasında başrolü oynayacaktır.

Bu noktada sosyal sorumluluk projeleri, dönemsel yaraları saran birer "iyilik" faaliyeti olmanın çok ötesine geçerek toplumsal direnci inşa eden stratejik müdahalelere dönüşmektedir. Nitelikli, sürdürülebilir ve ölçülebilir etki yaratan her proje, sivil toplumun kapasitesini artırmakta ve kurumlar arası dayanışma ağlarını pekiştirmektedir. Doğru tasarlanmış projeler, kurumlara kriz anlarında çeviklik kazandırırken, toplumu da karşılaştığı zorluklar karşısında

daha donanımlı hale getirmektedir.

Tam da bu yaklaşımından hareketle kongremizde, sivil toplumun yapısal kapasitesini derinleştiren, direncini besleyen ve toplumsal etkisini artıran çalışmaların görünür kılınmasını amaçlıyoruz. Sektörün tüm aktörlerini, deneyimlerini ve krizler karşısında güçlü kılan çözümlerini paylaşmaları için alan yaratıyoruz.

Bu çerçevede kongremizin odak noktalarını: teknolojinin sivil alana entegrasyonunu sağlayan 'Dijital Dönüşüm ve Yapay Zekâ', acil durumlarda hızlı ve koordine destek sunan 'Kriz ve Afet Dönemlerinde Dayanışma', gençlerin ve dezavantajlı grupların karar alma süreçlerine eşit katılımını güçlendiren 'Kapsayıcılık, Gençlik ve Katılım' ve projelerin toplumda ölçülebilir, kalıcı dönüşümler yaratmasını sağlayan 'Sosyal Sorumlulukta Kalite ve Sosyal Etki' olarak belirledik.

Yaratacağımız bu etkiyle, sivil toplum aktörlerinin önce kendi dönüşümlerini başlatarak çağa dirençli hale gelmelerini tetiklemeyi umuyoruz. Dirençli bir sivil toplum için artık stratejinin mükemmelliğinden uygulamanın kalitesine geçmenin zamanı geldi de geçiyor.

Bu sürece emek veren tüm kurullarımıza, jürimize, gönüllülerimize, sunum/stant temsilcilerimize ve kongreyi sürdürülebilir kılan değerli sponsor ile paydaşlarımıza gönülden teşekkür ederiz.

SSPKONGRE Düzenleme Kurulu

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

ORGANİZASYON

SOSYAL SORUMLULUKTA KALİTE DERNEĞİ

Yolculuğumuz, sivil toplum alanında deneyimli akademisyenler, mühendisler, uzmanlar ve öğrencilerden oluşan bir ekibin bir araya gelmesiyle 2018 yılında Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği (SSKD) çatısı altında kurumsal bir kimlik kazandı. Derneğimizin temel varoluş amacı; sosyal sorumluluk alanında hayata geçirilen çalışmaların niteliğini artırarak çok daha güçlü, sürdürülebilir ve dirençli bir sivil toplum inşa etmek.

Faaliyet alanını sürekli genişleten SSKD; sivil toplum ekosisteminde güçlü ve saygın bir organizasyon olan Ulusal Sosyal Sorumluluk Projeleri Kongresi (SSPKONGRE)'nin mimarı ve ana organizatörüdür. Ayrıca, Sivil Toplumda Dijital Dönüşüm eğitimlerinden Kriz Dönemlerinde Sivil Toplum için Örgütlenme Prosedürü ve Deprem Hafızası çalışmasına kadar toplumsal fayda odaklı pek çok yenilikçi mekanizmayı hayata geçirmektedir. Yerelde yarattığımız bu güçlü etkiyi, 20'den fazla ülkede kurduğumuz uluslararası ortaklıklarla küresel bir boyuta taşıyoruz. Bugüne dek Türkiye, İspanya, İtalya, Romanya, Polonya ve Bulgaristan gibi ülkelerde yürütülen pek çok Erasmus+ projesinin (KA1 ve KA2) aktif paydaşı olan derneğimiz; kültürel mirasın dijitalleştirilmesinden yaygın eğitimde yaratıcı araçların kullanımına, ekolojik farkındalıktan dezavantajlı (NEET) gençlerin istihdamına kadar geniş bir yelpazede değer üretmeye devam etmektedir. Nitelikli projelerle dönüşen hayatların ve sivil toplumda kalitenin peşindeyiz.

sskd.org.tr | Instagram: @sskdorgtr

DÜZENLEME KURULU

Yük. Müh. Ümit Yardım	Genel Koordinatör
Oya Demir	Düzenleme Kurulu Üyesi
Burcu Önenç	Düzenleme Kurulu Üyesi

DANIŞMA KURULU

Alper Çalapkulu - Videa Sosyal Girişimi

Ceyhan Çiçek - T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı

Dr. Cüneyt Tüzgen - Yaşar Üniversitesi

Av. Çiğdem Gizem Okkaoğlu - Toplum Çalışmaları Enstitüsü

Derya Kılıçalp - Gürce Sosyal Etki

Dr. Öğr. Üyesi Ekin Tuna Serdaroğlu - Dokuz Eylül Üniversitesi

Prof. Dr. Engin Deniz Eriş - Dokuz Eylül Üniversitesi

Esin Mayaöz Ahretlikoğlu - Naturel Rotary Derneği

Fatoş Dayıoğlu - Tülay Aktaş Gönüllü Kuruluşlar Güç Birliği

Ferdi Kibar - STK Master

Hatice Suna Kocagül - İzmir Valiliği

Dr. H.İ. Murat Çelik - Ege Genç İş İnsanları Derneği

Murat Talu - Talu Danışmanlık – İyi Yaşam Rotary Kulübü

Özgür Topaç - İzmir Kent Konseyi

Serkan Gümüş - UNDP Türkiye Sivil Katılım Projesi

Şansel Oskan - Nevicos Kurumsal Eğitim ve Danışmanlık

Şerife Eren - İnci Vakfı

Turgay Esen - İzmir İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü

JÜRİ

Dr. Ekrem Ersin Cesur - İzmir Büyükşehir Belediyesi

Mahmut Akkın - İzmir Büyükşehir Belediyesi

Mehmet Çetinkaya - Gençlik Çalışmaları Derneği

Metin Şavural - Yavaş Yaşamı Destekleme Derneği

Murat Akbıyık - Biruni Üniversitesi

Dr. Nisa Akın - İzmir Katip Çelebi Üniversitesi

S. Nur Yardım - Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği

KONGRE HAZIRLIK EKİBİ

Çelik Özdemir
İ. Çağdaş Özgün
Ömer Şen
Mine Yıldız
Mesut Bozkurt
Yasar Kalkan

Web Sitesi Tasarımı: İ. Halil Çetinkaya

GÖNÜLLÜLER

Koordinatör: S. Nur Yardım

Alaa Salem
Alev Bilgin
Aslı Naz Abalı
Aygül Arif
Aysun Aydın
Ayşenur Simge Düşüt
Begim Zholdubai Kyzy
Esin Selin Zorlu
Esra Sarıpınar
Eymen Yıldız
Habibu Uzaifa
Helin Önen
İ. Tuna Kostak
Karlygach Nurbek Kyzy
Kenan Aydın
M. Harun Durmuş
M. Burak Karaduman

SPONSORLAR VE İŞ BİRLİĞİ

KURUMSAL İŞ BİRLİĞİ

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

KÜTÜPHANELER ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

aas|sm
ahmed adnan saygun sanat merkezi

GÜMÜŞ SPONSORLAR

Eğitimin dönüştürücü gücüne inanan gönüllülerce 2015'te kurulan Buldan Eğitim ve Dayanışma Vakfı, başta kadınlar ve genç kızlar olmak üzere eğitimde fırsat eşitliğini, kapsayıcılığı ve toplumsal adaleti merkeze alan yenilikçi bir sivil toplum kuruluşudur. "Kızımız Okuyacak" burs programıyla kız öğrencilerin üniversite eğitimini destekleyen vakıf; "İyilik Peşinde Koş" ve "#PaylaşmaGünü" gibi etkinliklerle gönüllülüğü teşvik etmekte, "Kadınım, Haklarımla Varım" projesiyle kırsalda toplumsal cinsiyet eşitliği farkındalığı yaratmakta ve "Dönüşüm: Sanatla Sürdürülebilir Eğitim" projesiyle sürdürülebilirlik bilincini sanat aracılığıyla toplumla buluşturmaktadır. www.buldanvakfi.org

2017 yılında kurulan Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi, 'Sorumluluk Bireyseldir' ilkesinden yola çıkarak bireysel çabaları ortak akıl ve çok paydaşlı iş birlikleriyle toplumsal faydaya dönüştürmeyi amaçlayan dinamik bir platformdur. Fikrimiz.org ve Bölgesel Fikir Maratonları ile yerel sorunlara katılımcı çözümler üretirken, Paylaş.App üzerinden dijital dayanışmayı büyütmekte, Forum Eğitim K12 ile eğitimde ortak aklı desteklemekte ve Ege Hikâyesi ile bölgesel kalkınmaya güç katmaktadır. Sivil toplum kuruluşlarına stratejik planlama, yönetişim, kaynak geliştirme ve dijital dönüşüm süreçlerinde kapasite geliştirme desteği de sunan inisiyatif, farklı fikirleri ve kaynakları ortak bir gelecek hedefi etrafında buluşturmaktadır. www.gelecegipaylas.com

STK Master olarak, sivil toplum kuruluşlarının mali, idari ve mevzuata dayalı süreçlerinde profesyonel danışmanlık hizmeti sunmaktadır. 150'den fazla dernek ve vakfa sunduğunulan destek, kurumların mevzuata uygun, şeffaf, denetlenebilir ve sürdürülebilir bir yapıyla faaliyetlerini sürdürmesine katkı sağlamaktadır. Dernek ve vakıfların muhasebeden resmi bildirimlere, denetim hazırlıklarından yardım toplama izinlerine kadar doğru yönetilmesi gereken karmaşık mevzuat ve mali süreçleri daha anlaşılır, uygulanabilir hale getirilerek; sivil toplum kuruluşlarına mali müşavirlik, mevzuat danışmanlığı, denetim hizmetleri, iktisadi işletme kurulumu ve DERBİS işlemleri başta olmak üzere ihtiyaç duydukları birçok alanda kapsamlı çözümler sunulmaktadır. stkmaster.com

Zeta A.Ş. Halk sağlığını tehdit eden ve her geçen gün biraz daha önem arz eden vektör canlıların kontrol altında tutulmasına yönelik pestisitlerin, tedarik ve pazarlamasına yönelik çalışmaktadır. Sektörde 15 yıllık tecrübeye sahip kadrosu ile vektör canlıların kontrolü ve mücadelesinde etkin olarak teknik destek sağlamaktadır. Bu ürünlerin uygulanmaları esnasında oluşabilecek riskler ve bu risklerin yönetimleri hakkında müşterilerine çözüm ortaklığı sunmaktadır. Sunmuş olduğumuz ürün gruplarının tamamı Sağlık Bakanlığı ve WHO (Dünya Sağlık Örgütü) onaylı olup, halk ve çevre sağlığı açısından riskleri minimize edilmiş yüksek güvenlikli ürünlerdir.

DESTEK SPONSORLARI

brainworks

Crea Kozmetik Çözümleri

Dilek Kostak İnşaat

IDECON idea & congress

inci vakfı

nevicos Kurumsal Eğitim Danışmanlığı

Sarıgözoğlu

EKOSİSTEM PAYDAŞLARI

Ege Kadın Dayanışma Vakfı EKDAV

İzmir Kent Konseyi

Sancar Mahfeli Sivil Toplum Yerleşkesi

STGM Sivil Toplum Geliştirme Merkezi

yavaş yaşamı destekleme derneği

ÇANTA SPONSORLARI

vopool.net

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

PROGRAM

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

sosyal sorumlulukta kalite derneği

6. Sosyal Sorumluluk Projeleri Kongresi

Kongre Programı

14 KASIM 2026

Ahmed Adnan Saygun Sanat Merkezi - İzmir

09:00 - 18:00

Programa websitemizden ulaşmak için kodu taratınız.

Saat	Program	
09:00 - 09:30	Kayıt ve Karşılama	Sivil Toplum Fuayesi • Poster Sunumları • Ağ Oluşturma
09:30 - 09:45	Açılış Konuşmaları	
09:45 - 10:15	İlham Veren Deneyimler	**Önyargılardan Dayanışmaya: Dirençli Bir Sivil Toplumun İnşası** Elmas Arus Yönetmen / Sıfır Ayrımcılık Derneği Başkanı
10:15 - 10:45	Sivil Toplumun Nabzı	**Araştırmalar Ne Söylüyor? Türkiye'de Sivil Toplum Algısı** Hakan Ataman İzleme ve Savunuculuk Uzmanı Sivil Toplum Geliştirme Merkezi
10:45 - 11:00	Keşif ve Etkileşim Molası	Sivil Toplum Fuayesi • Poster Sunumları • Ağ Oluşturma
11:00 - 12:15	Proje İstasyonu I Eğitim, Kültür ve Fırsat Eşitliği	**Oturum Başkanı** Murat Akbıyık İngilizce Öğretim Görevlisi **Mevsimlik Tarım İşçisi Öğrencilere Yönelik Yeni Bir Eğitim Modeli** Yerelden Kalkınma Derneği **Bilim Kızı Topluluğu** Bilim Kızı Topluluğu **KAHEV Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampları** Kadın Hekimler Eğitime Destek Vakfı (KAHEV) **Renkli Harfler** İzmir Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneler Şube Müdürlüğü
12:15 - 13:00	Öğle Arası, Müzik ve Etkileşim	Öğle Arası • Sivil Toplum Fuayesi • Poster Sunumları • Ağ Oluşturma
13:00 - 13:30	Etkiyi Ölçmeyi Konuşalım	**Sosyal Sorumluluk Projelerinde Etkiyi Tasarlamak ve Ölçümlemek** Derya Kılıçalp Sosyal Fayda ve Sosyal Etki Tasarımcısı Gürce Sosyal Etki Kurucusu

13:30 - 14:00	Davetli Proje Sunumları	**Hasat Hibe Programı** Cevdet İnci Eğitim Vakfı **Kültürün Yaşaması İçin Erişilebilir Müze Projesi** Herkes İçin Turizm Derneği
14:00 - 15:15	Proje İstasyonu II Haklar, Kapsayıcılık ve Toplumsal Güçlenme	**Oturum Başkanı** Burcu Önenç Sosyolog **AB'den REDI'ye 2. Aşama Desteği: Roman Girişimcilerin Desteklenmesi** Roman Girişimciliğini Geliştirme İnisiyatifi Derneği (REDI Anadolu) **Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bütünleşik Yerel Hizmet ve Güçlenme Modeli** İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı **IDEA-VET: Mesleki Eğitimde Kapsayıcılık, Çeşitlilik ve İstihdam Edilebilirlik** Karşıyaka Akademi Zihinsel Engelliler Derneği (KAZED) **İş Dünyasında Kadın Eli Projesi** İzmir İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği (BPW İzmir)
15:15 - 15:30	Keşif ve Etkileşim Molası	Sivil Toplum Fuayesi • Poster Sunumları • Ağ Oluşturma
15:30 - 16:00	Birlikte Konuşalım	**Dirençli Sivil Toplum İçin Ne Değişmeli?** Moderatör: Oya Demir Strateji Geliştirme ve İletişim Uzmanı Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği Ceyhan Çiçek AB İşleri Uzmanı T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Serkan Gümüş Sivil Katılım Projesi Saha Koordinatörü UNDP Türkiye
16:00 - 16:20	Geleceği Konuşalım	**Yapay Zekâ Çağında Sosyal Sorumluluk Projeleri** Burak Turgut Bilişim Teknolojileri Öğretmeni
16:20 - 17:35	Proje İstasyonu III Sürdürülebilirlik, İş Birliği ve Kalıcı Etki	**Oturum Başkanı:** Av. Çiğdem Gizem Okkaoğlu Genel Sekreter **Süt Çiftliklerinde İklim Direncinin Artırılması: CliResDairy** Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (ADSYB) **Kapasite Geliştirme Sonrasında Ne Kalıyor?** ReLearn Learning Architectures **Kadınların Güçlenmesinden Dirençli Sivil Topluma : BASİFED'in Kapasite Geliştirme ve İş Birliği Deneyimi** Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu (BASİFED) **Gaziantep "Çingene Kızı" Projesi** Tekstil İhracatçıları ve Çalışanları Derneği (TİHCAD)
17:35 - 18:00	Günün İzleri ve Kapanış	SSPKONGRE Genel Değerlendirmesi • Katılımcı görüşleri • Kapanış
18:00 - 19:00	Kokteyl	

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

DAVETLİ KONUŞMACILAR

Önyargılardan Dayanışmaya: Dirençli Bir Sivil Toplumun İnşası

Elmas Arus
Yönetmen / Sıfır Ayrımcılık Derneği Başkanı

ÖNYARGILARDAN DAYANIŞMAYA: DİRENÇLİ BİR SİVİL TOPLUMUN İNŞASI

Dirençli bir sivil toplum, yalnızca krizler ve eşitsizlikler karşısında ayakta kalabilen değil, bu eşitsizlikleri üreten yapısal koşulları dönüştürme kapasitesine sahip olan sivil toplumdur. Bu konuşma, kişisel deneyimlerden kolektif hak mücadelesine uzanan bir yolculuk üzerinden sivil toplumun toplumsal değişimdeki rolünü, dayanışmanın dönüştürücü gücünü ve hak temelli örgütlenmenin önemini ele almaktadır.

Roman bir kadın olarak eğitim hakkına erişim mücadelesiyle başlayan bu yolculuk, Buçuk belgeseli aracılığıyla Roman topluluklarının görünmeyen yaşamlarını, kültürel çeşitliliğini ve karşılaştıkları eşitsizlikleri görünür kılma çabasına; ardından Sıfır Ayrımcılık Derneği çatısı altında yürütülen örgütlü hak savunuculuğuna uzanmaktadır. Bu deneyim, bireysel başarı anlatılarının ötesine geçerek, ayrımcılığa ve dışlanmaya maruz bırakılan toplulukların kendi hikâyelerini anlatabilmelerinin, sorunlarının çözüm süreçlerine katılabilmelerinin ve kendi gelecekleri hakkında söz sahibi olmalarının önemini ortaya koymaktadır.

Konuşmada, Romanların eğitim, istihdam, barınma ve eşit yurttaşlık haklarına erişiminde karşılaştıkları yapısal engeller üzerinden sivil toplumun rolü tartışılmaktadır. Sivil toplumun yalnızca ihtiyaçlara yanıt veren ve mevcut sorunların sonuçlarını hafifletmeye çalışan bir aktör olarak kalmaması; eşitsizliklerin kaynaklarını sorgulayan, kamusal politikaları etkileyen ve toplumsal dönüşüme katkı sunan bir güç hâline gelmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Yardım odaklı yaklaşımlardan hak temelli çalışmalara geçiş, katılımcı karar alma mekanizmalarının güçlendirilmesi, yerel

örgütlenmelerin desteklenmesi ve toplulukların kendi hak mücadelelerinde özne hâline gelmesi, dirençli bir sivil toplumun temel unsurları olarak değerlendirilmektedir. Bu süreçte dayanışma, yalnızca zor zamanlarda ortaya çıkan geçici bir destek mekanizması değil, ortak haklar ve eşitlik temelinde kalıcı toplumsal değişim yaratmanın aracı olarak ele alınmaktadır.

Bu çerçevede sivil toplumun başarısı, yalnızca hayata geçirilen projelerle veya ulaşılan kişi sayısıyla ölçülemez. Asıl ölçüt; bireylerin ve toplulukların haklarını savunabilme, karar alma süreçlerine katılabilme ve yaşamlarını etkileyen koşulların değiştirilmesinde söz sahibi olabilme kapasitelerinin güçlenmesidir.

Konuşmanın temel mesajı, dirençliliğin bireylerin sürekli güçlü olmak ve zorluklara tek başına göğüs germek zorunda bırakılması anlamına gelmediğidir. Asıl hedef; insanların temel haklarına erişebilmek için olağanüstü mücadeleler vermek zorunda kalmadığı, eşitliğin, katılımın ve dayanışmanın kurumsallaştığı bir toplum inşa etmektir.

Anahtar Kelimeler: Dirençli sivil toplum, Roman hakları, ayrımcılıkla mücadele, hak temelli yaklaşım, toplumsal dayanışma, katılım, örgütlenme, eşit yurttaşlık.

Araştırmalar Ne Söylüyor? Türkiye'de Sivil Toplum Algısı

Hakan Ataman
İzleme ve Savunuculuk Uzmanı
Sivil Toplum Geliştirme Merkezi

TÜRKİYE'DE SİVİL TOPLUM ALGISI: GÜVEN, KATILIM VE AFET SONRASI DEĞİŞİM

Özet

Bu metin, Sivil Toplum Geliştirme Merkezi Derneği'nin (STGM) 2024 tarihli "Türkiye'de Sivil Toplum Algısı" araştırmasından hareketle, 14 Kasım 2026 tarihinde, İzmir'de düzenlenen 6. Sosyal Sorumluluk Projeleri Kongresi'nde yapılan sunum için hazırlanmıştır. Araştırmanın kısa bir özeti niteliğinde olup, araştırma raporunun tamamına STGM'nin web sitesinden ulaşılabilir. [1]Bulgular, sivil toplum örgütlerine (STÖ) yönelik olumlu toplumsal beklentiler ile gündelik hayatta düşük bilgi ve temas düzeyi arasındaki mesafeye işaret ediyor. Güven verilerinde kararsızlığın yüksekliği ve 6 Şubat depremleri sonrasında gözlenen olumlu algı, bu mesafenin nasıl şekillendiğini anlamak için birlikte okunmalıdır.

Araştırmanın Çerçevesi

Sunumun dayandığı saha araştırması 8–15 Ocak 2024'te, 42 il, 138 ilçe ve 299 mahallede 3.040 kişiyle bilgisayar destekli yüz yüze görüşme yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırma; sivil toplumun tanınırlığını, yurttaşların örgütlerle ilişkisini, güven ve itibar algısını, ayrıca 6 Şubat depremleri sonrasındaki değerlendirmeleri sorgular. Araştırmadaki "mutlak inançlılar" ve "mutlak şüpheciler" karşıtlığı, tartışmanın kutuplaşmış iki ucunu görünür kılar: bir yanda dayanışma ve hak savunuculuğunda STÖ'lere güçlü rol atfedenler, diğer yanda örgütleri fon odaklı, etkisiz veya siyasete yakın görenlerdir. Araştırma, bu yargılardan birini peşinen doğrulamak yerine,

1. STGM, "Türkiye'de Sivil Toplum Algısı" Raporu. https://www.stgm.org.tr/yayinlar/turkiyede-sivil-toplum-algisi web sitesinde mevcuttur.

algının hangi deneyim ve ilişki biçimleri içinde oluştuğunu incelemeye elverişli bir zemin sunar.

Tanınırlık ile Katılım Arasındaki Mesafe

Araştırmada katılımcıların yüzde 60'ı sivil toplum hakkında "hiç" ya da "az" bilgi sahibi olduğunu belirtmiştir. Bilgi düzeyi gençlerde ve eğitim seviyesi yükseldikçe artmaktadır. Kurum adı hatırlamada Kızılay'ın belirgin biçimde öne çıkması, sivil toplumun geniş bir alan olarak değil, çoğu zaman birkaç bilinen kuruluş üzerinden tanındığını düşündürür. Bu sınırlı bilgi, örgütlerin amaçlarını ve çalışma biçimlerini topluma nasıl anlattıkları sorusunu öne çıkarır.

Araştırmanın çarpıcı bulgularından biri, katılımcıların yüzde 77,2'sinin STÖ'lerle hiçbir ilişkisi olmadığını söylemesidir. Yüzde 15'lik kesim bir ilişki tarif ederken, yüzde 7,7'si üye ya da gönüllüdür. Sunum bu oranı yaklaşık 2,5 milyon kişi ve 9 milyon toplam üyelik olarak aktarır; dolayısıyla kişi ve üyelik sayılarının aynı ölçü olmadığını gözetmek gerekir. Örgütlerin kampanyalarını sosyal medyada paylaşmak, ürün satın almak veya bağış yapmak gibi daha düşük eşikli temas biçimleri de katılımın parçasıdır. Üye ya da gönüllü olmayanlar arasında en sık belirtilen engel zaman yetersizliğidir (%50); maddi imkân yetersizliği (%15,9), çekinme veya korku (%12,5) ve ilgisizlik (%10) diğer başlıca gerekçelerdir.

Güven: Düşük Değerlendirmeden Çok Kararsızlık

STÖ'lere doğrudan güven sorusunda katılımcıların yüzde 36,4'ü yüksek veya çok yüksek güven bildirmiş, yüzde 41,3'ü orta düzeyde ya da kararsız kalmış, yüzde 22,2'si düşük veya çok düşük değerlendirme yapmıştır. Araştırmada elde edilen yüzde 50,1'lik yüksek güven ve itibar oranı, doğrudan güven sorusundaki yüzde 36,5'lik oranla karıştırılmamalıdır: ölçülen boyutlar farklıdır.

Genel tabloyu belirleyen unsur, güvenin bütünüyle reddedilmesi değil, önemli bir kesimin net bir kanaat belirtmemesidir. Yönetim ve iletişim kapasitesine ilişkin değerlendirmeler de olumlu, orta ve olumsuz yanıtların yan yana bulunduğunu gösterir.

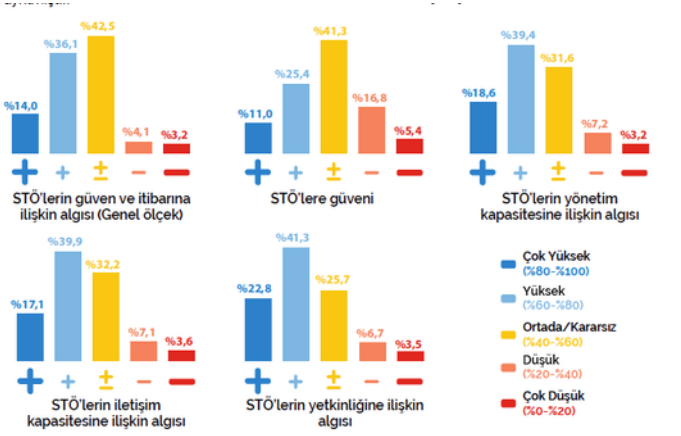

Şekil 56. Güven-itibar ölçeği – Genel ölçek, Güven, Yönetim, İletişim, Yetkinlik boyutları (genel kitle yüzdesel dağılımı)

İhtiyaç Alanları ve Etki Algısı

Katılımcıların öncelikli ihtiyaç gördüğü alanlar yoksulluk (%35,8), eğitim (%32,5), sağlık (%22) ve gençlerdir (%18,6); temel hak ve özgürlükler, kadınlar ve çevre de listede yer alır. Buna karşılık sivil toplum kuruluşlarının mahalledeki sorunları çözme etkisine dair ortalama 5 puan üzerinden 1,97, hükümet politikalarına etki ortalaması ise 1,95'tir. İhtiyaçların yüksek görünürlüğü ile örgütlerin etkisine dair sınırlı değerlendirme arasındaki fark, toplumsal beklentinin kurumsal kapasite algısından daha güçlü olabileceğini düşündürür.

Deprem Deneyimi ve Sonuç

Sunum, 6 Şubat depremleri sonrasında sivil toplumun görünürlüğünün ve öneminin arttığına ilişkin olumlu bir algı aktarır. Katılımcıların deprem çalışmalarını gördükten sonra STÖ'lere daha olumlu bakmaya başladıklarına ilişkin ortalama puanı 5 puan üzerinden 3,79; örgütlerin önemini daha iyi anladıklarına ilişkin puanı 3,8'dir. Üyelik, gönüllülük veya bağış düşüncesinin olumlu etkilendiğini belirtenlerin ortalaması 3,78'dir. Bununla birlikte "STÖ'ler devlet kurumlarından daha etkili çalıştı" önermesi 3,69; devlet izni olmadan daha etkili çalışabilecekleri önermesi 3,57 ortalamaya sahiptir. Bu puanlar, afetteki sivil toplum faaliyetlerinin kamuoyunda görünür bir karşılık bulduğunu düşündürür; ancak tek başına kalıcı katılım veya güven artışını kanıtlamaz.

Bu nedenle sunumun temel mesajı, sivil toplumun değerine ilişkin olumlu kanaatlerin örgütlerle süreklilik taşıyan ilişkilere kendiliğinden dönüşmediğidir. Bilgiye erişilebilirlik, açık ve güvenilir iletişim, farklı katılım yolları ve gündelik hayata dokunan çalışmalar bu mesafeyi azaltabilecek alanlardır. Yorumda metodolojik bir sınır da korunmalıdır: sunum, örneklem seçimi ve ağırlıklandırma ayrıntılarını, hata payını ve deprem sonrası algı sorularının alt örneklem yapısını açıklamaz. Ayrıca deprem sonrasına ilişkin değerlendirme, aynı kişilerin önce-sonra ölçümüne dayalı bir nedensellik kanıtı olarak sunulmamalıdır. Bulgular, yurttaşların bildirdiği algıları gösterir; STÖ'lerin nesnel performansını tek başına ölçmez.

Sosyal Sorumluluk Projelerinde Etkiyi Tasarlamak ve Ölçümlemek

Derya Kılıçalp
Sosyal Fayda ve Sosyal Etki Tasarımcısı
Gürce Sosyal Etki Kurucusu

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİNDE ETKİYİ TASARLAMAK VE ÖLÇÜMLEMEK

Sosyal Sorumluluğun Sınırları

Sosyal sorumluluk, üzerinde kolayca uzlaşılabilen ancak kapsamı farklı biçimlerde yorumlanan bir kavram. Özel sektörde kurumsal etik, sürdürülebilirlik ve toplumsal katkıyla; sivil toplumda dayanışma, hak savunuculuğu ve kamusal yararla; bireysel düzeyde ise gönüllülük ve yurttaşlıkla ilişkilendiriliyor.

Bir şirketin güvenli çalışma koşulları sağlaması, bir derneğin hak savunuculuğu yapması ve bir bireyin gönüllü çalışmalara katılması farklı yükümlülüklere ve amaçlara dayanıyor.

ISO 26000 sosyal sorumluluk rehberi, kuruluşların kararlarının ve faaliyetlerinin toplum ve çevre üzerindeki etkilerinden sorumlu olmalarını esas alıyor. Bu yaklaşım, sorumluluğu sosyal sorumluluk projeleriyle sınırlamıyor; kurumun temel faaliyetlerini ve yönetim anlayışını da kapsıyor.

Sivil toplum açısından ise başka bir boyut öne çıkıyor: Toplumsal fayda adına yürütülen çalışmalarda ihtiyaçları, öncelikleri ve başarı ölçütlerini kim belirliyor? Alnoor Ebrahim'in hesap verebilirlik çalışması, fon sağlayıcılara yönelik yükümlülüklerle çalışmalardan etkilenen topluluklara karşı hesap verebilirlik arasındaki gerilimi ortaya koyuyor.

Sosyal etki perspektifi, bu sorumlulukların sonuçlarını anlamamıza yardımcı oluyor. Kurumsal faaliyetlerin ve projelerin insanlar, topluluklar ve çevre üzerinde yarattığı olumlu, olumsuz, amaçlanan ve amaçlanmayan değişimleri ele alıyor.

Yaratıcı Bir Fikir, Beklenmedik Sonuçlar: PlayPumps

Afrika'da temiz suya erişimi kolaylaştırmak amacıyla geliştirilen PlayPumps, proje tasarımının önemini gösteren çarpıcı örneklerden biri.

Sistem, çocukların üzerinde oynadığı döner bir platformun hareketiyle yer altından su pompalıyor ve bir depoda biriktiriyordu. Su depolarındaki reklamlardan elde edilecek gelirle bakım masraflarının karşılanması planlanmıştı. Uluslararası ilgi gören proje, Dünya Bankasının Development Marketplace ödülünü kazandı ve 2006 yılında yaygınlaştırılması için 16,4 milyon dolarlık finansman desteği açıklandı.

Ancak uygulamada sorunlar ortaya çıktı. Çocukların oyun süreleri gereken suyun pompalanması için yeterli değildi. Bazı yerleşimlerde yetişkinlerin pompayı uzun süre döndürmesi gerekiyordu. Bakım ve kullanım koşulları da güçlük yaratıyordu.

UNICEF'in 2007 değerlendirmesinde, Zambiya'da incelenen PlayPumps noktalarının %63'ündeki kullanıcıların kendilerine yeterince danışılmadığını, teknoloji seçeneği sunulmadığını ve eski el pompalarını tercih ettiklerini belirttikleri raporlandı. Mozambik'te ise bazı kullanıcılar 2.500 litrelik bir deponun doldurulmasının yaklaşık dört saat kesintisiz pompalama gerektirdiğini aktardı.

Değerlendirme, sistemin bazı okullarda olumlu sonuçlar verdiğini de gösteriyordu. Ancak yerel ihtiyaçlara, kullanıcı tercihlerine ve işletme koşullarına uygunluğu konusunda önemli sorunlar bulunuyordu.

PlayPumps deneyimi, yaratıcı fikirlerin uygulamadan etkilenen insanların deneyimleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini

gösteriyor. Tasarım sürecinde kimlerin bilgisine başvurulduğu, ortaya çıkacak sonuçları etkiliyor.

Karar Verme Yetkisi ve Toplumsal Etki: GiveDirectly

Kenya'da yürütülen GiveDirectly programları, kaynakların nasıl kullanılacağına kimin karar verdiği üzerine önemli bir tartışma açıyor.

Kuruluş, ihtiyaç sahibi hanelere kullanım alanlarını ayrıntılı biçimde belirlemeden koşulsuz nakit desteği sağlıyor. Bu yaklaşım, desteklenen kişilerin kendi önceliklerini belirleme kapasitesini merkeze alıyor.

Haushofer ve Shapiro'nun 2016 yılında yayımlanan deneysel araştırması, nakit desteklerinin hane tüketimi ve psikolojik iyi oluş üzerinde olumlu sonuçlar yarattığını ortaya koydu.

Egger ve arkadaşlarının 2022 yılında Econometrica dergisinde yayımlanan çalışması ise Kenya'da 653 köyde 10.500'den fazla haneyi kapsayan nakit desteklerinin yerel ekonomik etkilerini inceledi. Araştırmada destek alan hanelerin tüketim ve varlıklarındaki artışların yanında, destek almayan haneler ve işletmeler üzerinde de olumlu yayılma etkileri raporlandı.

Bu bulgular, bir müdahalenin doğrudan katılımcıların ötesinde değişimler yaratabileceğini gösteriyor. Bununla birlikte nakit desteği her koşulda en uygun yöntem olmayabilir; yerel ihtiyaçlar, kamu hizmetleri ve ekonomik koşullar belirleyicidir.

GiveDirectly örneği, sosyal sorumluluk projelerinde ihtiyaçların ve çözümlerin kim tarafından tanımlandığının önemini ortaya koyuyor. Katılımcıların görüşlerinin alınması kadar, bu görüşlerin tasarım kararlarını etkileyebilmesi de önemli.

Etkinin Zaman Boyutu: Jóvenes en Acción

Kolombiya'da uygulanan Jóvenes en Acción, dezavantajlı gençlerin mesleki eğitim ve işyerinde uygulamalı deneyim yoluyla istihdamını destekleyen bir kamu programıydı.

Programın deneysel değerlendirmesinde ilk olarak özellikle genç kadınların kazançları ve kayıtlı istihdama katılımlarında olumlu etkiler bulundu.

Araştırmacılar değerlendirmeyi programın bitişiyle sınırlandırmadı. Attanasio ve arkadaşlarının 2017 yılında yayımlanan uzun dönem takip çalışması, kayıtlı istihdam, sosyal güvenlik primlerine esas kazançlar ve daha büyük işletmelerde çalışma açısından olumlu etkilerin sürdüğünü ortaya koydu.

Bu örnek, sosyal sorumluluk projelerinde ölçümlemenin zamanlamasının önemini gösteriyor. Eğitim tamamlandığında katılımcı sayısı, devam oranı ve memnuniyet düzeyi ölçülebilir. Ancak kazanılan becerilerin çalışma yaşamına yansıması veya gelir güvencesindeki değişimler daha uzun bir izleme süresi gerektirebilir.

Her projede uzun dönemli deneysel araştırmalar yürütülmesi mümkün değildir. Bununla birlikte hangi değişimin ne zaman ortaya çıkmasının beklendiği, ölçümlemenin başlangıçta planlanmasını gerektirir.

İyi Örneklerin Görünmeyen Birikimi

PlayPumps, GiveDirectly ve Jóvenes en Acción farklı amaçlara ve uygulama biçimlerine sahip üç deneyim. Ortak özellikleri, başlangıçtaki varsayımlarla ortaya çıkan sonuçların araştırılması sayesinde önemli bilgiler üretmeleri.

Sosyal etki ölçümlemesi, proje tamamlandığında hazırlanan bir rapordan daha geniş bir süreci kapsıyor. İhtiyaçların tanımlanması, hedeflenen değişimin belirlenmesi, katılımcıların deneyimlerinin dikkate alınması, uygulamanın izlenmesi ve bulguların sonraki kararlara yansıtılması birbiriyle ilişkili.

OECD'nin değerlendirme yaklaşımı, müdahalelerin olumlu ve olumsuz, amaçlanan ve amaçlanmayan etkilerinin dikkate alınmasını öngörüyor. Impact Frontiers ise değişimin niteliği, kimler tarafından deneyimlendiği, büyüklüğü, kurumun katkısı ve etki riskleri üzerinden bütünlüklü bir değerlendirme öneriyor.

Sosyal sorumluluk alanında seçilen, nitelikli ve ilham veren iyi örneklerin görünür olması önemli bir öğrenme fırsatı. Ancak ben başarılı projelerin sonuçlarından çok, o sonuçlara ulaşırken yaşanan güçlükleri, başarısız denemeleri, değiştirilen kararları ve öğrenilenleri merak ediyorum.

Bir uygulamanın başka bir kurum veya bölgede aynı sonuçları üretmesi beklenemez. Yerel koşullar, uygulayıcıların kapasitesi ve katılımcıların ihtiyaçları sonuçları etkiler. Bu nedenle iyi örneklerin hangi koşullarda işe yaradığının ve hangi koşullarda beklenen sonuçları üretmediğinin paylaşılması da değerlidir.

Sosyal etki ölçümlemesi, kurumların faaliyetlerine ilişkin güvenilir bilgi edinmelerine, beklenmeyen sonuçları fark etmelerine ve gerektiğinde projelerini yeniden tasarlamalarına yardımcı olabilir. Bu süreç kurumsal öğrenmenin ve hesap verebilirliğin de bir parçasıdır.

İyi bir sosyal sorumluluk projesinin ardında toplumsal bir soruna duyulan ilgi ve verilen emek vardır. O projenin geleceğini ise öğrendiklerimizle ne yaptığımız belirler.

Yapay Zekâ Çağında Sosyal Sorumluluk Projeleri

Burak Turgut
Bilişim Teknolojileri Öğretmeni, GencbeyinlerNet

YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ

PROJE DÖNGÜSÜNDE YAPAY ZEKÂ ARAÇLARI VE ETİK SORUMLULUK

Öz

Üretken yapay zekâ, sosyal sorumluluk projelerinde başvuru metinlerinin hazırlanmasını, uygulama araçlarının geliştirilmesini ve geri bildirimlerin incelenmesini kolaylaştırabilir. Konuşmam, söz konusu dönüşümü Rize'de başlayan gönüllü öğretmen çalışması GencbeyinlerNet üzerinden ele almaktadır. RİZE TEKNOFEST ve Müfredat Arkadaşım uygulamaları, yapay zekâ desteği ile öğretmen ve öğrencinin karar alanı arasındaki sınırı somutlaştırmaktadır. Konuşma özetinde, proje yazımı, uygulama ve etki değerlendirmesi için araç örnekleri sunmakta ve her aşamada kaynak doğrulama, kişisel verilerin korunması ve insan denetimi için uygulanabilir adımlar önermektedir. Öğretmenlerin sınıf içi denemeleri uygulamaya ilişkin deneyim sunmaktadır. Davranış değişimi ve uzun vadeli etkiyi değerlendirmek için ise başlangıç ve takip ölçümlerine ihtiyaç vardır.

Giriş

Sosyal sorumluluk projesi yazan küçük bir ekip, yapay zekâ desteğiyle çağrı metnini inceleyebilir, başvuru taslağı hazırlayabilir ve ilk uygulama örneğini kısa sürede oluşturabilir. Taslağın hazırlanması hızlandıkça ekibin yanıtlaması gereken soru değişir. Örneğin, proje gerçekten hedef kitlenin öncelikli bir ihtiyacına mı dayanıyor ve bu ihtiyacı kimin deneyimiyle tanımlıyoruz? sorusu yanıtlanır.

Uygulama örnekleri, Rize'de gönüllü olarak başlayan ve GencbeyinlerNet çatısı altında genişleyen öğretmen çalışmasına

dayanmaktadır. İhtiyaçlar sınıf gözlemleri, öğrenci proje taslakları, öğretmen grubunda sorulan sorular ve eğitim geri bildirimleri üzerinden belirlendi. Bu deneyim, benzer koşullarda çalışan öğretmen ve sivil toplum ekipleri için yapay zekânın nerede devreye girebileceğini tartışmaya açmaktadır.

İhtiyaç Analizi ve Proje Yazımı

Projenin ilk adımı, hedef kitleyle görüşerek ihtiyacı tanımlamak ve öncelikleri birlikte belirlemektir. RİZE TEKNOFEST fikri, danışmanlık sırasında öğrencilerin yarışma fikirlerini açık bir problem tanımına ve uygulanabilir bir proje planına dönüştürmekte zorlandığının gözlenmesinden doğdu. Bu saha bilgisi, aracın hangi aşamalarda öğrenciye destek vereceğini belirledi.

ChatGPT, Claude veya Gemini gibi sohbet araçları, kişisel veri içermeyen notlar üzerinden hedef, faaliyet ve gösterge taslakları önerebilir. NotebookLM gibi kaynak temelli araçlar, açık erişimli çağrı metinlerini ve raporları karşılaştırmaya yardımcı olabilir (Google, t.y.). Örneğin ekip, kendi yazdığı taslağı çağrının ölçütleriyle karşılaştırabilir ve hangi hedefin bir göstergeye bağlanmadığını sorabilir. Önerilen her istatistiği ve atfı özgün kaynağından kontrol etmek, bütçe varsayımlarını teyit etmek ve son metni onaylamak proje ekibinin sorumluluğundadır.

Uygulama ve Öğretmen Deneyimi

Uygulama aşamasında yapay zekâ, yazılı bir fikrin denenebilir bir araca dönüşmesini kolaylaştırabilir. GencbeyinlerNet uygulamalarının geliştirilmesinde Cursor ve Google Antigravity kullanıldı. Kodlama sırasında Claude Code ve Codex'ten destek alındı. Geliştirme sürecinde Gemini API bağlantısı kuruldu, veriler Firebase altyapısında yönetildi. Öğretmen arkadaşlarla yapılan

sınıf denemeleri, uygulamaların gözden geçirilmesine ve düzeltilmesine katkı verdi.

RİZE TEKNOFEST uygulamasında öğrenci, bir proje fikrini sorun tanımı, kaynak taraması, teknik tasarım ve rapor hazırlığı gibi adımlarla geliştirir. Yapay zekâ koçu, öğrencinin fikrini açması için sorular yöneltir. Öğrenci taslağını «Öğretmenime Gönder» seçeneğiyle danışmanına iletir. Danışman öğretmen fikrin uygulanabilirliğini, kaynakları ve öğrencinin katkısını değerlendirebilir.

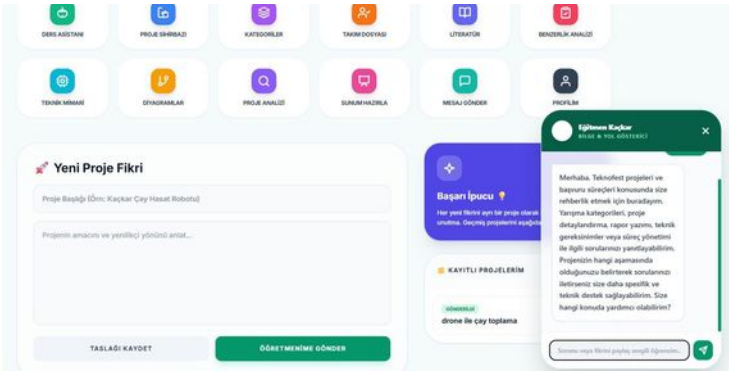

Şekil 1. RİZE TEKNOFEST uygulamasında proje taslağı ve öğretmene gönderme adımı.

Müfredat Arkadaşım'da ise yapay zekâ koçu, kazanım analizine göre çalışma planı önerir. Öğretmen, çözülen soru sayısı ve aktif günler gibi kullanım göstergelerini inceleyip öğrenciye dönüt verir. Bu veriler öğretmene nerede soru sorması gerektiğini gösterebilir. Öğrencinin öğrenmesi hakkında karar vermek için öğretmenin sınıf gözlemi ve öğrenci çalışmaları da gerekir.

Türkiye Yapay Zekâ Öğretmen Grubu'nda uygulamaların yanı sıra ders planları ve istem örnekleri paylaşıldı. 19–22 Ekim 2026

tarihli uygulamalı eğitimde katılımcılar kendi araçlarını geliştirip birlikte değerlendirdi. Benzer bir sivil toplum projesinde Canva Magic Design ile duyuru taslağı hazırlamak da bir kullanım örneğidir (Canva, t.y.). Ekip, yayımdan önce metnin doğruluğunu ve görselin hedef kitleyi nasıl temsil ettiğini incelemeli, dijital kanalı kullanamayanlar için bir iletişim yolu sunmalıdır.

İzleme ve Sosyal Etki Değerlendirmesi

Etkiyi değerlendirmek için hangi değişimin, kimde ve ne zaman gözlenmesi gerektiği proje tasarlanırken belirlenmelidir. Eğitim sayısı, paylaşılan kaynak sayısı ve uygulama kullanımı erişimi ve faaliyetin kapsamını gösterir. Asıl sonuç sorusu, örneğin eğitimden sonra bir öğretmenin öğrencilerine kaynak doğrulatıp doğrulatmadığı veya bir öğrencinin yapay zekâ önerisini kendi gerekçesiyle değerlendirebilip değerlendiremediğidir.

GencbeyinlerNet deneyimi için aşağıdaki izleme planı önerilmektedir. Ölçütler ilk taslağa ve gözden geçirilmiş taslağa aynı şekilde uygulanır. Sınıf uygulamasına ilişkin kısa takip görüşmeleri, hangi davranışların devam ettiğini ve öğretmenlerin hangi engellerle karşılaştığını anlamaya yardımcı olur.

Ölçüm alanı	Örnek gösterge	Veri kaynağı ve zaman
Erişim ve çıktı	Eğitime katılan tekil kişi ve öğretmene iletilen taslak sayısı	Katılım kaydı ve toplulaştırılmış uygulama verisi, her etkinlik veya dönem sonunda
Davranış değişimi	Kaynakları doğrulayan ve yapay zekâ katkısını belirten taslakların incelenen taslaklara oranı	Aynı kontrol listesiyle ilk ve gözden geçirilmiş taslakların karşılaştırılması
Sınıfa yansıma	Kontrol listesini dersinde uygulayan ve bir örnek paylaşan öğretmen sayısı	Eğitim sonrası takip görüşmesi ve kimlik bilgisi içermeyen ders örneği
Beklenmeyen sonuç	Araca erişim güçlüğü veya hatalı öneri nedeniyle çalışmasını sürdüremediğini belirten katılımcı sayısı	Açık uçlu geri bildirim ve öğretmen gözlemi, uygulama sırasında ve takipte

Tablo 1. Önerilen izleme ve değerlendirme göstergeleri.

Yapay zekâ, kimliği belirlenemeyen geri bildirimlerde tekrar eden temaları önerebilir. Excel'de Copilot, toplulaştırılmış göstergeleri özetleyen tabloların ve grafiklerin hazırlanmasına yardım edebilir (Microsoft, t.y.). Ekip bir yanıt örneklemini doğrudan okuyarak temaları kontrol etmeli, az sayıdaki olumsuz görüşün özet içinde kaybolmadığından emin olmalı ve grafikte kullanılan payda ile tarih aralığını belirtmelidir.

Uygulamaları sınıfta deneyen öğretmenler, çalışmanın uygulamaya geçtiğini göstermektedir. Uzun vadeli etkiyi tartışmak için ölçümlerin zamana yayılması, hedef kitlenin deneyiminin izlenmesi ve beklenmeyen sonuçların da değerlendirilmesi gerekir (OECD, 2021). Başlangıç ve takip ölçümüyle görülen değişim yorumlanırken, öğretmen desteği ve öğrencinin önceki deneyimi gibi başka etkenler de dikkate alınmalıdır.

Veri Güvenliği ve Etik Sorumluluk

Bir aracın işe uygunluğu, işlediği veriye ve etkileyebileceği kararlara göre değerlendirilmelidir. Kamuya açık bir çağrı metnini özetlemek ile öğrencinin ödevini, ses kaydını veya performans bilgisini bir modele aktarmak farklı riskler taşır. Özellikle çocuklarla ve mahremiyet riski yüksek gruplarla çalışan ekipler, aracı devreye almadan önce aşağıdaki sorulara yanıt vermelidir (Kişisel Verileri Koruma Kurumu, t.y.).

Hangi veri gerçekten gerekli?

Hangi verinin hangi amaçla işlendiği, kimlerin erişeceği, ne kadar saklanacağı ve nasıl silineceği yazılı hale getirilmelidir. Bir örnek hazırlamak için gerçek kayıt gerekmiyorsa kurgusal örnek kullanılabilir. Genel amaçlı araçlara öğrenci adı, iletişim bilgisi, fotoğraf, ses kaydı, sağlık bilgisi veya tanınabilir vaka öyküsü girilmemelidir.

Adı kaldırılan bir kayıt, okul, sınıf ve nadir bir olay gibi ayrıntılar bir araya geldiğinde hâlâ kişiyi ele verebilir. Böyle durumlarda ayrıntılar çıkarılmalı veya yalnızca toplulaştırılmış veriyle çalışılmalıdır.

Araç kimler için ve hangi koşullarda kullanılabilir?

Sağlayıcının yaş koşulları, saklama süresi, veriyi model geliştirmede kullanıp kullanmadığı ve verinin yurt dışına aktarılıp aktarılmadığı kontrol edilmelidir. Örneğin Google'ın Gemini API koşulları, bu API'nin 18 yaşın altındakilere yönelik veya bu kişilerin erişmesi muhtemel uygulamalarda kullanılmasına izin vermemektedir (Google, 2026). Bu nedenle geliştirmede kullanılan API'nin öğrenciye açık bir sürümde kullanılabilirliği ayrıca değerlendirilmelidir. Kurumun uygun gördüğü araç ve veri akışı belirlenmeden gerçek öğrenci verisiyle deneme yapılmamalıdır.

Öğrenci ve velilere yapay zekânın rolü, hangi verinin ne için kullanılacağı ve sorularını kime iletebilecekleri anlaşılır biçimde açıklanmalıdır. Aydınlatma yapılmalı ve veri işleme dayanağı belirlenmelidir. Açık rızaya dayanılan durumlarda rıza ayrıca alınır. Okul uygulamalarında öğrencinin yapay zekâ ile etkileşime girmesi, öğrenci verisinin işlenmesi veya yapay zekâ çıktısının değerlendirmede kullanılması gibi durumlarda MEB'in etik beyan süreci gözetilmelidir (MEB, 2026).

Çıktıyı kim kontrol eder ve hatayı kim düzeltir?

Yararlanıcı seçimi, öğrenci değerlendirmesi ve hassas yönlendirme kararlarında yetkili kişi son kararı vermeli ve gerekçesini açıklayabilmelidir. Ekip, önerileri önyargı ve dışlanma riski açısından incelemeli, katılımcıya düzeltme ve itiraz yolu sunmalıdır. Kamuya açık içerikte yapay zekâ katkısı gerektiğinde belirtilmeli, üretilmiş bir görsel gerçek bir yararlanıcının fotoğrafı gibi sunulmamalıdır.

Proje ekibi, veri güvenliği veya hatalı yönlendirme sorunu fark edildiğinde kimin müdahale edeceğini önceden belirlemelidir.

Sonuç

Yapay zekâ, sosyal sorumluluk projelerinde taslak hazırlamayı, uygulama geliştirmeyi ve geri bildirimleri incelemeyi kolaylaştırabilir. GencbeyinlerNet örneğinde bu katkı, öğrencinin fikrini yapılandırmasına yardımcı olan bir proje koçu ve öğretmenin dönüt verebildiği bir çalışma ortamı üzerinden görünür hale gelmektedir. Bu araçların sağladığı toplumsal faydayı değerlendirmek için öğrencinin ve öğretmenin davranışında ne değiştiğini izlemek gerekir.

Kültür 2.0 yaklaşımının parçası olan «dijital vicdan», her aşamada sorumluluğun kimde olduğunu sormayı gerektirir. İhtiyacı hedef kitleyle birlikte tanımlamak, her iddiayı doğrulamak ve yararlanıcı verisini korumak proje ekibinin görevidir. Yayından önce üç soru, bu sorumluluğu günlük çalışmaya taşır. Bu bilgi doğru mu? Bu kimin verisi? Bunu kim kontrol etti?

Yapay zekâ kullanım beyanı Bu bildirinin yeniden yapılandırılması ve dil düzenlemesinde üretken yapay zekâ desteği kullanılmıştır.

Kaynakça

Canva. (t.y.). Use Magic Design to generate design templates.

Google. (t.y.). Add or discover new sources for your notebook.

Google. (2026). Gemini API Additional Terms of Service.

Kişisel Verileri Koruma Kurumu. (t.y.). Üretken Yapay Zekâ ve Kişisel Verilerin Korunması Rehberi (15 Soruda).

Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2026). Eğitimde Yapay Zekâ Uygulamaları Etik Kılavuzu.

Microsoft. (t.y.). Visualize your data with Copilot in Excel.

OECD. (2021). Applying Evaluation Criteria Thoughtfully.

Proje bağlantısı GencbeyinlerNet projeleri

Panel:
Dirençli Sivil Toplum İçin Ne Değişmeli

Ceyhan Çiçek
AB İşleri Uzmanı
T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı

Serkan Gümüş
Sivil Katılım Projesi Saha Koordinatörü
UNDP Türkiye

Moderatör : Oya Demir
Strateji Geliştirme ve İletişim Uzmanı
Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği

DİRENÇLİ SİVİL TOPLUM İÇİN NE DEĞİŞMELİ?

Krizlere Dayanmaktan Birlikte Dönüşmeye

Dirençlilik: Ayakta Kalmanın Ötesinde

İklim krizi, doğal afetler, ekonomik belirsizlikler, toplumsal eşitsizlikler, demografik değişimler ve dijital dönüşüm, toplumların ve kurumların karşı karşıya olduğu riskleri giderek daha karmaşık hâle getiriyor. Bu koşullar, sivil toplumun yalnızca toplumsal sorunlara çözüm üretme kapasitesini değil, kendi varlığını sürdürebilme ve değişen ihtiyaçlara yanıt verebilme yeteneğini de yeniden düşünmeyi gerektiriyor.

Dirençli sivil toplum, yalnızca krizler karşısında ayakta kalabilen kuruluşlardan oluşmaz. Değişimi öngörebilen, risklere hazırlanan, koşullara uyum sağlayan, krizlerden öğrenen, bağımsızlığını koruyan ve toplumsal dönüşüme katkı sunabilen örgütlü bir toplumsal yapıyı ifade eder.

Bu nedenle dirençlilik, kriz yönetimiyle sınırlandırılamaz. Kurumsal kapasite, finansal sürdürülebilirlik, katılımcı yönetişim, dijital dönüşüm, kapsayıcılık, toplumsal güven ve çok paydaşlı iş birliği, dirençli bir sivil toplumun birbirini tamamlayan bileşenleridir.

Asıl soru, sivil toplumun krizler karşısında ne kadar dayanabildiği kadar, krizler yaşanmadan önce ne kadar hazırlıklı olduğu ve yaşananlardan öğrenerek kendisini ne ölçüde dönüştürebildiğidir.

Krizlere Müdahaleden Krizlere Hazırlığa

Türkiye'nin afet deneyimleri, sivil toplumun kriz anlarında hızlı harekete geçebildiğini ve güçlü dayanışma ağları

oluşturabildiğini göstermiştir. Ancak kriz sonrasında ortaya çıkan dayanışma kapasitesinin, kriz öncesinde kurumsal hazırlığa dönüşmesi gerekmektedir.

Sivil Toplum Geliştirme Merkezi'nin (STGM) 6 Şubat depremleri sonrasında afet risk yönetimine ilişkin değerlendirmesi, yalnızca müdahale odaklı yaklaşımların yetersizliğine dikkat çekmektedir. Risklerin azaltılması, yerel kapasitenin güçlendirilmesi, hak temelli yaklaşımların benimsenmesi ve kalıcı iş birliklerinin geliştirilmesi, dirençli toplumların oluşmasında belirleyicidir.

Bu yaklaşımın somut örneklerinden biri, Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği (SSKD), Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi ve Yaşar Üniversitesi iş birliğiyle, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı desteği kapsamında 2020 yılında hazırlanan Kriz Dönemlerinde Sivil Toplum İçin Örgütlenme Prosedürü çalışmasıdır. https://kriz.sskd.org.tr/

COVID-19 pandemisinin ortaya çıkardığı ihtiyaçlardan hareketle geliştirilen çalışma; kriz öncesi hazırlık, görev dağılımı, karar alma, iletişim, güvenlik, koordinasyon, faaliyetlerin sürekliliği ve kriz sonrası değerlendirme gibi başlıkları içeren uyarlanabilir bir yol haritası sunmaktadır. Bu deneyim, dirençliliğin yalnızca iyi niyet ve dayanışmaya değil, önceden tasarlanmış süreçlere, kurumsal hazırlığa ve öğrenme kapasitesine de dayandığını göstermektedir.

Dijital Dönüşüm: Değişime Uyum Sağlama Kapasitesi

Dijitalleşme, yapay zekâ ve hızla gelişen teknolojiler, kurumların çalışma biçimlerini, toplumsal ilişkileri ve bireylerin beklentilerini yeniden şekillendirmektedir. Sivil toplumun dirençliliği, bu gelişmeleri izlemenin ötesinde, teknolojik olanakları kendi ihtiyaçlarına ve amaçlarına uygun biçimde iş yapma süreçlerine

uyarlayabilmesiyle de ilişkilidir.

Dijital dönüşüm, mevcut faaliyetlerin dijital ortama taşınmasından ibaret değildir. Kurumsal süreçlerin, yönetim anlayışının, iletişim yöntemlerinin ve hizmet modellerinin yeniden düşünülmesini gerektirir. Veri temelli karar alma, dijital gönüllülük, çevrimiçi katılım, kaynak geliştirme, kurumsal bilgi yönetimi, yapay zekâ destekli uygulamalar ve sosyal etki ölçümü, sivil toplumun kapasitesini güçlendirebilecek önemli fırsatlar sunmaktadır.

Ancak teknolojik araçlara sahip olmak, tek başına dijital dönüşüm anlamına gelmez. Asıl dönüşüm; dijital yetkinliklerin geliştirilmesi, değişime açık bir kurum kültürünün oluşturulması, yenilikçi iş yapma modellerinin benimsenmesi ve teknolojinin etik, güvenli, erişilebilir ve kapsayıcı biçimde kullanılmasıyla mümkündür. Özellikle küçük ve yerel sivil toplum kuruluşlarının bu süreçte geride kalmaması önemlidir.

Dirençli sivil toplum, değişime yalnızca uyum sağlayan değil, teknolojiyi toplumsal faydaya dönüştürerek değişimin aktif bir parçası olabilen sivil toplumdur.

Kapsayıcılık ve Eşitlik: Toplumsal Dirençliliğin Temeli

Dirençli bir sivil toplumun temel koşullarından biri, toplumun farklı kesimlerinin karar alma ve çözüm üretme süreçlerine eşit biçimde katılabilmesidir.

Kadınların ekonomik ve toplumsal hayata katılımı, gençlerin karar mekanizmalarında söz sahibi olması, engelli bireylerin ve dezavantajlı grupların ihtiyaçlarının dikkate alınması, yalnızca sosyal adalet meselesi değil, toplumsal dirençliliğin de temelidir.

Ancak kapsayıcılık, farklı grupların yalnızca faaliyetlerden

yararlanmasıyla sınırlı kalmamalıdır. Bu grupların ihtiyaçların belirlenmesinden kaynakların kullanımına, karar alma süreçlerinden sonuçların değerlendirilmesine kadar bütün aşamalarda söz sahibi olabilmesi gerekir.

Dirençli sivil toplum, yalnızca kendi kurumlarını güçlendiren değil, birlikte çalıştığı toplulukların da güçlenmesine katkı sunan bir yapıdır.

Rekabetten İş Birliğine, Faaliyetten Sosyal Etkiye

Günümüzün karmaşık toplumsal sorunları, tek bir kurumun bilgi, deneyim ve kaynaklarıyla çözülebilecek nitelikte değildir. Bu nedenle sivil toplumun kendi içindeki dayanışma ve iş birliklerinin yanı sıra kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektörle geliştireceği ilişkiler de önem kazanmaktadır.

Ancak iş birliği, yalnızca ortak etkinlikler düzenlemek veya proje ortaklıkları oluşturmak anlamına gelmemelidir. Ortak sorun tanımlama, bilgi ve kaynak paylaşımı, birlikte karar alma, sorumluluk üstlenme ve ortaya çıkan sosyal etkiyi birlikte değerlendirme süreçlerini kapsamalıdır.

Bu yaklaşım, sivil toplumun faaliyet ve proje sayısına odaklanan anlayıştan, ürettiği toplumsal değişimi izleyen ve değerlendiren bir anlayışa geçmesini gerektirir. Başarı, yalnızca gerçekleştirilen faaliyetlerle değil, bu faaliyetlerin insanların yaşamında ve toplumsal yapılarda oluşturduğu değişimle değerlendirilmelidir.

Peki, Dirençli Sivil Toplum İçin Ne Değişmeli?

Dirençli bir sivil toplum için değişimin yalnızca kuruluşların kendi içinden gelmesi yeterli değildir. Sivil toplumun faaliyet gösterdiği hukuki, ekonomik ve toplumsal ortamın da katılımı, bağımsızlığı

ve sürdürülebilirliği desteklemesi gerekir.

Bu çerçevede dönüşüm; öncelikle katılımcı, şeffaf ve hesap verebilir yönetişim anlayışının benimsenmesi ve kurumsal kapasitenin güçlendirilmesiyle başlamalıdır. Nitelikli insan kaynağının geliştirilmesi, finansman kaynaklarının çeşitlendirilmesi ve kurumsal hafızanın güçlendirilmesi, sürdürülebilirliğin temel koşullarıdır. Çünkü projelerin sürdürülebilirliği kadar, projeleri hayata geçiren kurumların sürdürülebilirliği de toplumsal etki açısından belirleyicidir.

Krizlere hazırlık ve risk yönetimi kurumsal işleyişin kalıcı bir parçası hâline getirilmeli; dijital dönüşüm, teknolojik yetkinlikler ve yenilikçi iş yapma modelleri kuruluşların değişime uyum kapasitesini güçlendirmelidir. Kapsayıcılık ve eşit katılım bütün süreçlere yerleştirilmeli, çok paydaşlı iş birlikleri ortak değer üretme anlayışıyla geliştirilmelidir. Bu dönüşümün sonuçları ise sosyal etki odaklı bir yaklaşımla izlenmeli ve değerlendirilmelidir.

Sivil toplumun dirençliliği, yalnızca kurumların ne kadar güçlü olduğuyla değil, birbirleriyle ne kadar güvene dayalı ilişkiler kurabildikleri, ortak öğrenme süreçleri geliştirebildikleri ve toplumsal değişime ne ölçüde katkı sunabildikleriyle de değerlendirilmelidir.

SSPKONGRE 6 kapsamında ele alınan **"Dirençli Sivil Toplum İçin Ne Değişmeli?"** sorusu, yalnızca mevcut sorunların tespitine değil, geleceğin sivil toplumunu birlikte tasarlamaya yönelik bir tartışma çağrısıdır.

Belki de en önemli değişim, çözümü tek tek kuruluşların başarısında aramak yerine, ortak sorumluluk ve kolektif etki anlayışını güçlendirmektir. Çünkü tek başımıza çözüm olamayabiliriz; ancak birlikte çözüme dönüşebiliriz.

SSPKONGR

SOSYAL SORUM

DAVETLİ PROJELER

KÜLTÜRÜN YAŞAMASI İÇİN ERİŞİLEBİLİR MÜZE

Ali Aydoğmuş
Herkes İçin Turizm Derneği Başkanı / Proje Genel Koordinatörü
İletişim: info@herkesicinturizm.org

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Proje, Herkes İçin Turizm Derneği tarafından yürütülmüştür. Dernek, 2013 yılından bu yana engelli bireylerin turizm ve kültürel yaşama eşit katılımını geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmaktadır. Projenin resmî ortağı veya iştirakçisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Turizm Fakültesi, İzmir Ticaret Odası, müze yönetimleri, profesyonel turist rehberleri, engelli örgütleri ve yerel yönetimlerle faaliyet bazında iş birliği kurulmuştur. Üniversite çalıştaya ev sahipliği yapmış; İzmir Ticaret Odasının eğitim salonunda müze çalışanları ve rehberlere eğitim verilmiştir. Arkas Ayşe Semiha Mayda Resim Müzesi, Arkas Halı Müzesi, İzmir Kültür Sanat Fabrikası ve Manisa'daki müzeler saha değerlendirmelerine konu olmuştur. Paydaşların belirlenmesinde farklı müze yönetim modellerini temsil etmeleri, erişilebilirlik alanındaki bilgi birikimleri ve hedef gruplarla temasları dikkate alınmıştır. Proje ekibi altı kişiden oluşmuş; koordinasyon, mali yönetim, içerik, katılımcı iletişimi ve saha operasyonu görevleri paylaşılmıştır.

PROJE GEREKÇESİ

Engelli bireylerin müzelere erişimi yalnızca giriş rampası veya asansörle sağlanamamaktadır. Eserlerin dokunularak incelenememesi, sesli betimleme ve işaret dili içeriklerinin yetersizliği,

yönlendirme sorunları, erişilebilir dijital bilgi eksikliği ve kurumların erişilebilirliği stratejik planlarına yeterince yansıtmaması kültürel yaşama eşit katılımı sınırlandırmaktadır. Herkes İçin Turizm Derneğinin önceki Engelli Seyahat Kılavuzu, Engelliye Uygun Tatil ve erişilebilir kültür belgeseli çalışmalarında edinilen deneyimler, özellikle müzelerin erişilebilirliğine ilişkin güvenilir ziyaret öncesi bilgi ihtiyacını ortaya koymuştur. Bu ihtiyaç üzerine proje tasarlanmıştır. Ulusal mevzuat ve uluslararası erişilebilirlik kaynakları incelenmiş; farklı engel gruplarından bireylerin, müze temsilcilerinin ve uzmanların katıldığı çalıştayla kullanıcı deneyimleri toplanmıştır. Görme, işitme, bedensel engellilik ve nöroçeşitlilik başlıklarında dört çalışma masası oluşturulmuştur. Örneğin işitme engelli katılımcılar, gişelerdeki cam bölmeler ve afişlerin dudak okumayı güçleştirdiğini belirtmiştir. Bu bulgular Erişilebilir Müze İnceleme Formuna ve saha değerlendirmelerine aktarılmıştır. Projenin ayırt edici yönü, engelli bireyleri yalnızca hizmet alıcısı değil, değerlendirme ölçütlerinin ve çözüm önerilerinin ortak üreticisi olarak konumlandırmasıdır. Ayrıca elde edilen veriler ziyaret öncesi kullanılabilecek açık erişimli bir müze bilgi kaynağına dönüştürülmüştür.

PROJE AMACI

Projenin amacı, engelli bireylerin müze ve kültürel miras alanlarına eşit, bağımsız ve nitelikli katılımını güçlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda müzelerin erişilebilirlik durumları fiziksel koşulların yanı sıra bilgiye erişim, iletişim, sergileme, yönlendirme, ziyaretçi deneyimi ve kurumsal politika boyutlarıyla değerlendirilmiştir. Farklı engel gruplarının doğrudan katılımıyla geliştirilen inceleme yöntemi sayesinde müzeler için uygulanabilir iyileştirme önerileri üretilmesi, kültür profesyonellerinin farkındalığının

artırılması ve ziyaret öncesi erişilebilirlik bilgilerinin kamuoyuna açılması hedeflenmiştir. Uzun vadeli vizyon, erişilebilirliği müzelerin günlük işleyişi ve kurumsal planlamasının parçası hâline getirmek ve geliştirilen yöntemin başka kültürel mekânlarda da kullanılmasını sağlamaktır.

HEDEFLER

Proje dönemi 1 Ağustos 2025–30 Haziran 2026 olarak gerçekleşmiştir (30 günlük onaylı uzatma dâhil). Bu dönemde yedi faaliyet paketi yürütülmesi; bir erişilebilir müzecilik çalıştayı, bir eğitim ve beş saha ziyareti gerçekleştirilmesi hedeflenmiş ve uygulanmıştır. Çalıştaya 42, eğitime 50 kişi katılmış; dört eğitmen görev almıştır. Beş saha ziyareti kapsamında İzmir ve Manisa'daki müzeler değerlendirilmiş, saha çalışmalarında 40 engelli katılımcıya ulaşılmıştır. Bir erişilebilir müze inceleme formu geliştirilmiş, müze değerlendirme içerikleri ile bir sonuç kitapçığı yayımlanmış ve dernek sitesinde "Erişilebilir Müzeler" bölümü oluşturulmuştur. Görünürlük kapsamında 26 sosyal medya paylaşımıyla 99.545 gösterim elde edilmiştir. Sonuç kitapçığı 41 kuruma e-posta ile iletilmiş; dört kurum çalışmaları takip ettiklerini bildirmiştir. Dokunsal replika üretiminde teknik güçlükler nedeniyle bir Ayasofya modeli hazırlanabilmiştir.

HEDEF KİTLE

Birincil hedef kitle, müze ziyaretlerinde fiziksel, iletişimsel ve bilgiye erişim engelleriyle karşılaşan engelli bireyler ve yakınlarıdır. Çalıştaya katılan 42 kişinin 12'si engelli birey veya engelli yakınıdır; müze saha çalışmalarına farklı engel gruplarından 40 engelli katılımcı dâhil olmuştur. Katılımcılar gözlem ve değerlendirme formları aracılığıyla sorunları tanımlamış ve çözüm önerileri geliştirmiştir. İkincil hedef kitle müze yöneticileri, çalışanları ve

profesyonel turist rehberleridir; düzenlenen eğitime 50 kişi katılmıştır. Dolaylı yararlanıcılar arasında müze ziyaretçileri, üniversiteler, yerel yönetimler, kültür kurumları ve sivil toplum kuruluşları bulunmaktadır. Dijital müze bilgileri ve açık erişimli sonuç kitapçığı bu grupların kullanımına sunulmuştur.

HİBE PROGRAMI

Proje, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen CultureCIVIC: Kültür Sanat Destek Programı'nın Yerel Projeler Hibe Programı kapsamında desteklenmiştir. Hibe yararlanıcısı Herkes İçin Turizm Derneğidir.

BÜTÇE

Bütçe kalemi	Tutar (EUR)
İnsan kaynakları ve danışmanlık	2.350 €
Ofis giderleri	800 €
Ulaşım	750 €
Harcırah	0 €
Ekipman	1.700 €
İletişim ve görünürlük	1.700 €
Etkinlik giderleri	2.550 €
Toplam proje bütçesi	9.850 €

FAALİYETLER

Proje, altı kişilik ekibin oluşturulması ve görev dağılımıyla başlamıştır. 20 Ağustos 2025'te ekip iletişim grubu kurulmuş, 3 Eylül'de çevrim içi koordinasyon toplantısı yapılmıştır. Ardından 5378 sayılı Kanun, ulusal düzenlemeler ve çeşitli uluslararası erişilebilirlik standartları incelenmiş; ilgili kaynaklar değerlendirme yaklaşımının geliştirilmesinde kullanılmıştır. 21 Ekim 2025'te

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Turizm Fakültesinde 42 katılımcıyla Erişilebilir Müzecilik Çalıştayı düzenlenmiştir. Dört tematik masada kullanıcı deneyimleri ve çözüm önerileri kayıt altına alınmış, bunlar Erişilebilir Müze İnceleme Formuna yansıtılmıştır. 15 Aralık 2025'te İzmir Ticaret Odası Eğitim Salonunda 50 katılımcıya, dört eğitmen tarafından hak temelli yaklaşım, sağır kültürü, erişilebilir anlatım ve kapsayıcı rehberlik eğitimi verilmiştir. Eğitim geri bildirimleriyle inceleme formu son hâline getirilmiştir. Saha ziyaretleri 16 Aralık 2025'te Arkas Ayşe Semiha Mayda Resim Müzesinde, 29 Nisan 2026'da İzmir Kültür Sanat Fabrikası Arkeoloji ve Etnografya Müzelerinde, 16 Mayıs 2026'da Manisa Kurtuluş ve Manisa Çanakkale müzelerinde ve 6 Haziran 2026'da Arkas Halı Müzesinde gerçekleştirilmiştir. Ziyaretlerde fiziksel erişim, bilgiye erişim, yönlendirme, sergi anlatımı, dijital içerik, personel yaklaşımı ve kurumsal erişilebilirlik politikaları değerlendirilmiştir. Bulgular her müze için raporlanmış, ulaşım ve ziyaret öncesi bilgilerle birlikte derneğin internet sitesinde yayımlanmıştır. Çalıştay, eğitim ve saha sonuçları bir araya getirilerek açık erişimli Erişilebilir Müzecilik Proje Sonuç Kitapçığı hazırlanmıştır. Görünürlük için 26 sosyal medya paylaşımı yapılmış, 99.545 gösterim elde edilmiştir. Kitapçık 41 kuruma e-postayla ulaştırılmıştır. Dokunsal eser üretiminde modelleme güçlükleri nedeniyle bir Ayasofya modeli üretilmiştir. Son aşamada faaliyetler, katılımcı geri bildirimleri ve kurumsal gelişmeler değerlendirilerek nihai raporlama tamamlanmıştır. PROJENİN UYGULANDIĞI YER Proje İzmir ve Manisa illerinde uygulanmıştır. Çalıştay İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesinde, eğitim İzmir Ticaret Odasında, saha incelemeleri İzmir ve Manisa'daki müzelerde gerçekleştirilmiştir. Müze değerlendirmeleri ve sonuç kitapçığı herkese açık olarak derneğin

internet sitesinde yayımlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Projenin kalıcı çıktıları Erişilebilir Müze İnceleme Formu, müze değerlendirme içerikleri, sonuç kitapçığı ve dernek internet sitesindeki "Erişilebilir Müzeler" bölümüdür. Bu kaynakların yeni müzelerle genişletilmesi, mevcut bilgilerinin güncellenmesi ve kültür kurumlarına yönelik eğitim ve teknik iş birliklerinde kullanılması planlanmaktadır. Çalıştay ve saha ziyaretleri sırasında kurulan bağlantılar sürdürülebilirlik açısından önem taşımaktadır. Arkas Ayşe Semiha Mayda Resim Müzesi işaret diliyle eser açıklamaları ve karekod sistemi, Arkas Halı Müzesi dokunsal halı örnekleri, İzmir Kültür Sanat Fabrikası ise dokunsal replika üretimi için yeni çalışmalar başlatmıştır. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi ile Yeşilova Höyüğü Ziyaretçi Merkezi arasında geliştirilen TÜBİTAK başvurusu ilk aşamada desteklenmemiş, ancak iş birliği sürmüştür. Derneğin önceki erişilebilir otel çalışmalarıyla müze veri tabanını ileride birleştirme hedefi, ziyaretçilerin seyahat ve kültür planlamasında tek noktadan bilgi edinmesini amaçlamaktadır. Yeni faaliyetlerin yürütülmesi için kurumsal iş birlikleri, öz kaynaklar ve uygun hibe olanaklarından yararlanılması öngörülmektedir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Projenin izleme ve değerlendirmesi genel koordinatör tarafından, faaliyet katılım kayıtları, saha inceleme formları, katılımcıların sözlü geri bildirimleri, ekip değerlendirmeleri ve görünürlük göstergeleri üzerinden yürütülmüştür. Çalıştayda 42, eğitimde 50 katılım; müze saha çalışmalarında 40 engelli katılımcı raporlanmıştır. Sosyal medyada 26 paylaşım ve 99.545 gösterim elde edilmiş, sonuç kitapçığı 41 kuruma gönderilmiş ve dört kurumdan çalışmaların takip edildiğine dair yanıt alınmıştır. Kullanıcıların

dile getirdiği gişe camlarının dudak okumayı zorlaştırması ve dokunsal içerik eksikliği gibi bulgular inceleme formuna ve sonuç kitapçığına yansıtılmıştır. Etkinin önemli göstergelerinden biri, bazı müzelerin proje sonrasında iyileştirme çalışmaları başlatmasıdır: işaret dili destekli karekod açıklamaları, dokunsal halı örnekleri ve dokunsal eser replikası hazırlıkları bunlar arasındadır. Çalıştayın ardından "Sağır Kültürü" semineri düzenlenmiş, yeni akademik iş birlikleri geliştirilmiştir. Bu gelişmeler projenin kurumlarda erişilebilirlik gündemi oluşturduğunu göstermektedir. Bununla birlikte başlatılan uygulamaların tamamlanma ve uzun vadeli ziyaretçi etkisine ilişkin ölçümler raporda yer almadığından, sonuçlar gerçekleşmiş kalıcı dönüşüm olarak değil, somut iyileştirme girişimleri olarak değerlendirilmelidir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Ana Tema: Kültürel yaşama eşit katılım ve erişilebilirlik

Alt Tema(lar): Engelli hakları, erişilebilir müzecilik, kapsayıcı turizm

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin Sosyal Medya Hesabı

https://www.instagram.com/p/DaP6OwgjGzg/

https://www.youtube.com/@HerkesIcinTurizmDernegi

Websitesi

https://herkesicinturizm.org/kayit-kategori/muzeler/

https://herkesicinturizm.org/kulturun-yasanmasi-icin-erisilebilir-muze/

HASAT HİBE PROGRAMI

Elif Türkmen Elbirler- Cevdet İnci Eğitim Vakfı – Gelişim Atlası (Genel Müdür) - Hasat Hibe Programı – eturkmen@incivakfi.org +90 530 347 01 54

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Hasat Hibe Programı, Cevdet İnci Eğitim Vakfı tarafından, İnci Holding'in desteğiyle yürütülmektedir. 2022'den bu yana lisansüstü öğrencilerin sürdürülebilirlik odaklı projelerini destekleyen program kapsamında dört dönemde 150 başvuru alınmış, 112 proje programa kabul edilmiş ve toplam 4.500.000+ TL nakdi hibe sağlanmıştır. Bugüne kadar alınan başvurular 18 farklı ilden ve 25'in üzerinde üniversiteden gelmiştir. Program pilot döneminde Yerli Yeşil Yeni'nin içerik danışmanlığı ve kolaylaştırıcılığıyla tasarlanmıştır. II. Hasat Hibe Programı döneminde Originnovation'dan kolaylaştırıcılık desteği alınmıştır.

Cevdet İnci Eğitim Vakfı programın tasarımını, başvuru ve değerlendirme süreçlerini, eğitim, mentorluk ve gelişim çalışmalarını yürütürken; İnci Holding sponsorluk desteğin yanı sıra grup şirketleri ve uzmanlık ağıyla programa katkı sağlamaktadır. Sürdürülebilirlik Adımları Derneği ve Light Eagle danışma kurulunda yer almaya devam ederken; ReSkills Training ise eğitim ve gelişim çalışmalarında programa katkı sunmuştur. İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Sürdürülebilir1İzmir ile özel ödül ve sürdürülebilirlik sponsorluğu kapsamında iş birlikleri yürütülmüş; Erdem Kaya Patent patent danışmanlığı, Bermuda Ajans sosyal medya danışmanlığı, ART Brand Atelier marka danışmanlığı ve Memnune özel ödülüyle proje ekiplerine destek vermiştir.

Programın ağı; farklı disiplinlerden akademisyenlerin jüri,

mentor ve danışma kurulu görevleriyle programa dâhil olmasıyla güçlendirilmektedir. Bahçeşehir Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü ve Yaşar Üniversitesi gibi üniversitelerden gönüllü akademisyenler programın değerlendirme ve gelişim süreçlerine katkı sağlamaktadır.

Paydaşlar; programın hedefleri, proje ekiplerinin gelişim ihtiyaçları, ihtiyaç duyulan uzmanlık alanları ve kurulabilecek sektörel bağlantılar dikkate alınarak belirlenmektedir. Böylece destek yapısı yalnızca hibe sağlayan bir yapı olmaktan çıkarak, projelerin gelişimine doğrudan katkı sunan bir iş birliği ağı olarak şekillenmektedir.

PROJE GEREKÇESİ

Hasat Hibe Programı, "Karbon nötr bir gelecek için ne yapabiliriz?" sorusuyla ortaya çıktı. Hava, su ve toprağa verilen zararı teknolojik çözümlerle onaran sürdürülebilirlik odaklı projeler geliştirmek için üniversitelerde yürütülen araştırmaların uygulamaya taşınması gerektiği düşünüldü. Bu fikir geliştirilirken lisansüstü öğrencilerden gelen proje ve destek talepleri de yol gösterdi. Öğrencilerin önemli bir kısmı, araştırmalarını sürdürebilmek için yalnızca finansmana değil; alanında deneyimli kişilerle çalışmaya, teknik bilgiye, sektörel bağlantılara ve projelerini geliştirebilecekleri bir çevreye ihtiyaç duyuyordu.

Programın temel farkı da burada ortaya çıktı. Her ekip için aynı destek paketi yerine, ihtiyaç duyulan uzmanlık ve bağlantıları sürece dâhil eden daha esnek bir yapı oluşturuldu. Mentorlarla çalışma, eğitimler, patent danışmanlığı, marka ve sosyal medya desteği, sektörel bağlantılar ve özel ödüller bu yapının farklı parçaları haline

geldi.

İnci Holding'in ana sponsor olarak programa sağladığı katkı da yalnızca finansmanla sınırlı kalmadı. Otomotiv ve otomotiv yan sanayi alanındaki faaliyetleri ve bu alandaki sürdürülebilirlik deneyimi, uygun projelerde sektör bilgisine erişim ve mentorluk imkanı sağladı. Böylece üniversitede geliştirilen fikirlerin uygulamadaki karşılıklarının tartışılabileceği bir alan oluştu.

Program, Ege Bölgesi'nde başlayan uygulamasını zaman içinde Türkiye geneline taşıdı. Son iki dönemde yurt dışında lisansüstü eğitim alan Türk öğrencilerin de başvurularına açıldı. Özel sektörün kaynak ve deneyimi ile sivil toplumun program yönetimi kapasitesini bir araya getiren bu yapı, akademik araştırmaların yalnızca desteklenmesini değil, geliştirilmesini ve uygulamaya yaklaşmasını hedefliyor.

PROJE AMACI

Hasat Hibe Programı ile hayalimiz, sürdürülebilirliğin yalnızca belirli uzmanların veya kurumların gündeminde olmadığı; herkesin kendi hayatının, işinin ve aldığı kararların bir parçası olarak gördüğü bir gelecek.

Bu geleceğin kurulmasında gençlerin önemli bir rolü olduğuna inanıyoruz. Bu nedenle lisansüstü öğrencilerin projelerini geliştirebildikleri, fikirlerini deneyebildikleri ve farklı alanlardan uzmanlar, kolaylaştırıcılar ve yatırımcılar ile bir araya gelebildikleri bir ortam yaratmayı hedefliyoruz.

Programın yaratmak istediği temel değişim, daha fazla gencin sürdürülebilirlik alanında çözüm üretmesi ve bu çözümlerin, yaşamın farklı alanlarında karşılık bulmasıdır. Uzun vadede ise sürdürülebilirlik konusunda sorumluluk alan, merak eden, araştıran ve

kendi alanından katkı sunan insanların çoğalmasını istiyoruz.

Kısacası Hasat, gençlerin yalnızca geleceğin değil, bugünün de çözüm üreticileri olduğuna inanıyor. Hayalimiz; sürdürülebilirliği bir başkasının sorumluluğu olarak görmek yerine, herkesin "Ben bu konuda ne yapabilirim?" diye sorduğu bir kültürün güçlenmesi.

HEDEFLER

Programda hedefimiz, her dönem aynı yapıyı tekrar eden bir program oluşturmak yerine, projelerin değişen ihtiyaçlarına göre gelişen bir yapı kurmak. Bu nedenle her yeni dönemde önceki deneyimlerimizi değerlendirerek eğitim içeriklerini, eğitmen ve mentor ağımızı, proje ekiplerine sunduğumuz gelişim alanlarını ve iş birliği modellerimizi gözden geçiriyoruz. Her dönem farklı eğitmenlerle ve içeriklerle çalışarak öğrencilerin yeni bilgi ve uzmanlıklara erişmesini sağlıyoruz.

Programın kendi topluluğunu oluşturması da önceliklerimiz arasında. Programa daha önce katılanların sonraki dönemlerde mentor, jüri üyesi, konuşmacı veya farklı rollerle yeniden sürece dâhil olması ve deneyimlerini yeni katılımcılara aktarması bu yapının önemli bir parçası. Bugün daha önce Hasat'a katılmış bir öğrencinin jüri üyeliği yapması veya mezunların, yeni ekiplerle bilgi ve deneyim paylaşması, oluşturmak istediğimiz yapının geliştiğini gösteriyor.

Bir diğer hedefimiz, katılımcıları ekosistemindeki kurumlarla buluşturmak ve çözüm üretebilmek. İzmir Büyükşehir Belediyesi Sürdürülebilirlik ve Kent Stratejileri Şube Müdürlüğü ile yürüttüğümüz sürdürülebilirlik sponsorluğu ve özel ödül çalışması bunun örneklerinden biri. Önümüzdeki dönemde, katılımcılarımıza katkı sağlayacak paydaş sayımız ile destek mekanizmamızın çoğalarak

artmasını, öğrencilerin geliştirdiği bilgi ve çözümlerin üniversite sınırlarının dışına taşmasını istiyoruz.

İş birliklerimizi uzun vadeli ve değer üreten ilişkilere dönüştürmek de hedeflerimizden biri. İlk Hasat Zamanı etkinliğinde tanıştığımız Erdem Kaya Patent ile başlayan iş birliğinin üç yıldır devam etmesi ve her yıl kendi seçtiği bir projeye ücretsiz patent danışmanlığı sunması bunun iyi bir örneği. Benzer iş birliklerini artırarak daha fazla öğrencinin patent, marka, iletişim, sektör bağlantıları ve farklı uzmanlık alanlarında destek alabilmesini hedefliyoruz. Böylece her yeni dönemde yeni öğrenciler programa katılırken, önceki dönemlerden gelen mezunlar, yeni uzmanlar, sponsorlar ve iş ortakları da Hasat'ın gelişimine katkı sunmaya devam edecek.

HEDEF KİTLE

Hasat Hibe Programı'nın öncelikli hedef kitlesi, lisansüstü düzeyde eğitim alan ve hava, su, toprak ile ilişkili sürdürülebilirlik sorunlarına bilimsel veya teknolojik çözümler geliştiren lisansüstü öğrencilerdir. Öğrenciler, geliştirdikleri projeler üzerinden nakdi desteğin yanı sıra eğitim, mentorluk, uzmanlık, sektör bağlantıları ve farklı gelişim fırsatlarından yararlanır; karar alma ve proje geliştirme süreçlerine aktif olarak katılır. Programın dolaylı hedef kitlesini ise bu çalışmaların sonuçlarından yararlanabilecek kamu kurumları, özel sektör kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve sürdürülebilirlik alanında çalışan uzmanlar oluşturmaktadır.

HİBE PROGRAMI

Hasat Hibe Programı'nın ana sponsoru İnci Holding'dir. Program; sponsorluk, ayni katkı, uzmanlık ve danışmanlık destekleriyle farklı paydaş ve iş birlikçileri tarafından da desteklenmektedir. Örneğin,

Hasat Zamanı etkinliğinin sponsoru İzmir Büyükşehir Belediyesi olmuş; Erdem Kaya Patent, ART Brand Atelier, Bermuda Ajans ve Memnune gibi paydaşlar proje ekiplerine farklı alanlarda destek sağlamıştır.

BÜTÇE

Dört dönem toplam nakdi hibe bütçesi 4.515.000 TL'dir:

I. dönem: 765.000 TL nakdi hibe,

II. dönem 1.000.000 TL nakdi hibe,

III. dönem 1.250.000 TL nakdi hibe ve 1.201.000 TL ayni katkı,

IV. dönem 1.500.000 TL nakdi hibe ve 1.325. 000 TL ayni katkı programın ana bütçe kalemleridir. (Ayni katkıya sadece proje sahiplerine verilen katkılar dâhil edilmiştir.)

FAALİYETLER

Hasat Hibe Programı dört dönem boyunca, her dönemden edinilen deneyim ve ihtiyaçlar doğrultusunda geliştirilen bir modelle uygulanmaktadır. Süreç; program ve paydaş planlaması, çağrının hazırlanması ve başvuruların alınması, başvuruların değerlendirilmesi, katılımcı kabulü ve oryantasyon, eğitim ve mentorluk, nihai değerlendirme ve hibe kararı, Hasat Zamanı, gelişim ve izleme, final değerlendirmesi ile mezuniyet ve ekosistem yönetimi aşamalarından oluşmaktadır.

Başvurular, programın sürdürülebilirlik odağı ve belirlenen tematik alanlar doğrultusunda değerlendirilmekte; ön değerlendirme ve tematik/alan uzmanlarından oluşan jüri süreçleriyle projelerin niteliği, yenilikçi yönü, uygulanabilirliği ve etki potansiyeli ele alınmaktadır. Kabul edilen ekiplere; proje ihtiyaçlarına göre eğitim, yapılandırılmış mentorluk desteği almaktadır. Program kapsamında eğitim içerikleri ve mentor eşleşmeleri her

dönem yeniden değerlendirilerek proje ekiplerinin ihtiyaçlarına göre şekillendirilmektedir.

Projeler yalnızca hibe alan ekipler olarak takip edilmemekte; gelişim sürecinde düzenli olarak izlenmekte ve proje ekiplerinin ihtiyaç duyduğu alanlarda farklı destek mekanizmaları devreye alınmaktadır.

Hasat Zamanı, proje ekiplerinin çalışmalarını paydaşlar ve daha geniş bir çevreyle paylaşabildiği önemli bir buluşma alanıdır. Süreç sonunda ekipler gelişimlerini ve projelerindeki ilerlemeyi sunarak final değerlendirmesine tabi tutulmaktadır.

Programın destek modeli de zaman içinde genişlemiştir. Özel ödüller ve ayni destekler aracılığıyla patent, marka ve sosyal medya danışmanlığı; sürdürülebilirlik odaklı ödüller ve toprak sağlığı gibi belirli temalara yönelik destekler proje ihtiyaçlarına göre sürece dâhil edilmektedir.

Program sonunda ise ilişki kesilmemekte; mezunların mentor, jüri üyesi, konuşmacı veya farklı rollerle yeniden sürece dâhil olabileceği bir Hasat topluluğunun gelişmesi hedeflenmektedir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Hasat Hibe Programı Türkiye genelinde uygulanmaktadır. Başvurular, İnci Vakfı Bilgi Sistemi üzerinden çevrim içi olarak alınmakta; program duyuruları ve iletişim çalışmaları dijital iletişim kanalları aracılığıyla ülke genelinde yürütülmektedir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Programın sürdürülebilirliğini, dönemsel çağrıların devamlılığının ötesinde, kurulan iş birliklerinin, bilgi paylaşımının ve sağlanan desteklerin program sonrasında da proje ekipleri için değer yaratmayı sürdürmesinde görüyoruz. 2022 yılında başlayan programın

dört dönem boyunca devam etmesi, bu yapının zaman içinde gelişerek kalıcı bir programa dönüşmesini sağladı.

Programın ana sponsorluğu İnci Holding tarafından sağlanıyor. Bunun yanında farklı kurum ve uzmanlarla kurduğumuz iş birliklerini, doğrudan proje ekiplerinin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kullanıyoruz. Bir proje için patent danışmanlığı gerekiyorsa patent desteği, marka geliştirme ihtiyacı varsa marka danışmanlığı, iletişim desteğine ihtiyaç duyuluyorsa sosyal medya danışmanlığı sağlıyoruz. Erdem Kaya Patent ile üç yıldır devam eden iş birliği, her yıl seçilen bir projeye ücretsiz patent danışmanlığı sunulması; ART Brand Atelier, Bermuda Ajans, ReSkills Training, Memnune ve İzmir Büyükşehir Belediyesi ile yürütülen çalışmalar da bu yaklaşımın örnekleri.

Hasat'ın sürdürülebilirliğini sağlayan bir diğer unsur, Cevdet İnci Eğitim Vakfı'nın diğer programlarıyla kurduğu ilişki. Vakıf bünyesindeki çalışmalar birbirinden bağımsız ilerlemiyor; oluşan bilgi, bağlantı ve fırsatları programların ihtiyaçlarına göre birbirleriyle buluşturuyoruz. Böylece Hasat'ta ortaya çıkan bir proje, ihtiyaç duyduğu farklı bir uzmanlığa veya bağlantıya Vakfın diğer çalışma alanları üzerinden de ulaşabiliyor.

Katılımcılarla kurduğumuz ilişkiyi de program dönemiyle sınırlamıyoruz. Önceki dönem katılımcılarının sonraki dönemlerde mentor, jüri üyesi veya konuşmacı olarak yeniden Hasat'a dâhil olması, deneyimin yeni proje ekiplerine aktarılmasını sağlıyor. Her dönem eğitimleri, mentor ağını ve destek alanlarını yeniden değerlendirerek yeni ihtiyaçlara göre geliştiriyoruz. Ayrıca projelerin ihtiyaçlarına göre yalnızca nakdi destek alabilecekleri değil, ayni destekler de alabilecekleri destekçilerle birebir görüşmeler düzenliyoruz.

Bu yapı sayesinde Hasat'ın yarattığı değer, tek bir hibe döneminde kalmıyor; katılımcıların projelerine doğrudan katkı sağlayan yeni iş birlikleri, Vakfın diğer programlarıyla kurulan ilişkiler ve Hasat topluluğunun zaman içinde büyümesiyle devam ediyor.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Hasat Hibe Programı'nın etkisini yalnızca sağlanan nakdi hibe tutarıyla değil, desteklenen projelerin gelişimi, proje ekiplerinin kapasite kazanımı, kurulan bağlantılar ve program içinde oluşan bilgi paylaşımı üzerinden izliyoruz. Şimdiye kadar 32 projeye nakdi hibe desteği, 22 projeye de ayni destek sağladık.

Programın hedeflediği değişim, lisansüstü öğrencilerin sürdürülebilirlik alanındaki araştırmalarını uygulamaya dönüştürebilmeleridir. Bu nedenle başvuru aşamasından itibaren projelerin mevcut aşaması, hedefi, yenilikçi yönü, sosyal, çevresel ve ekonomik etkisi ve bu etkiyi izlemek için kullanacakları performans göstergeleri değerlendirilmektedir. Proje kabulünden sonra ise eğitim, mentorluk, koçluk, webinar, ekosistem buluşmaları ve proje özelinde sağlanan desteklerle gelişim takip edilmektedir.

Programın sosyal etkisinin önemli bir boyutu, öğrencilerin farklı uzmanlık ve kurumlarla temas kurabilmesidir. İlk dönemlerde mentor görüşmeleri ve eğitimlerle başlayan yapı, sonraki dönemlerde patent, marka ve sosyal medya danışmanlığı, özel ödüller ve kamu–özel sektör iş birlikleriyle genişlemiştir.

Programın çarpan etkisini, programın kendi topluluğunun zaman içinde büyümesinde de görüyoruz. Önceki dönem katılımcılarının sonraki dönemlerde mentor, jüri üyesi veya konuşmacı olarak yeniden sürece dâhil olması, oluşan deneyimin yeni proje ekiplerine aktarılmasını sağlıyor. Böylece programın etkisi tek bir

hibe döneminin sonunda kesilmiyor; öğrenciler, akademi, kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında yeni bağlantılar kurulmaya devam ediyor.

Bu nedenle temel etki göstergelerimizi üç düzeyde ele alıyoruz: programa erişim ve katılımcı çeşitliliği; sağlanan finansal ve gelişim destekleri, desteklenen projelerin gelişim, uygulama ve yeni bağlantılar kurma kapasitesi. Dört dönemlik sonuçlar, Hasat'ın başlangıçtaki nakdi hibe desteği ve eğitim modelinden, projelerin gelişimini izleyen ve farklı kaynakları proje ihtiyaçlarıyla buluşturan daha kapsamlı bir destek modeline dönüştüğünü ortaya koyuyor.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Ana Tema Sürdürülebilirlik (SKA 12 Sorumlu Üretim ve Tüketim, SKA 13 (İklim Eylemi)

Alt Tema(lar) SKA 4 – Nitelikli Eğitim, SKA 6 – Temiz Su ve Sanitasyon, SKA 7 – Erişilebilir ve Temiz Enerji, SKA 8 – İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme, SKA 9 – Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı, SKA 11 – Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, SKA 14 – Sudaki Yaşam, SKA 15 – Karasal Yaşam, SKA 17 – Amaçlar İçin Ortaklıklar

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin Sosyal Medya Hesabı

https://www.instagram.com/hasathibeprogrami/?hl=tr

https://www.instagram.com/incivakfi/

Websitesi

https://www.incivakfi.org/

Hasat Hibe Programı Hakkında:

https://www.incivakfi.org/pages/i%CC%87nci-vakfi-hibe-programi

Etki Raporumuz:

https://cdn.shopify.com/s/files/1/0561/9872/5798/files/2022-25_Hasat_Hibe_Programi_Degerlendirme_Raporu_29.06.2026.pdf?v=1782797954

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

SÖZLÜ SUNUM PROJELERİ

AB'DEN REDI'YE 2. AŞAMA DESTEĞİ: BATI BALKANLAR VE TÜRKİYE'DEKİ ROMAN GİRİŞİMCİLERİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ

Serkan Baysak – Ülke Direktörü
serkan@redi-ngo.eu / turkiye@redi-ngo.eu / +90 506 954 88 19

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Proje, Roman topluluklarının ekonomik kalkınmasını destekleyen bir organizasyon ağı olan REDI (Roma Entrepreneurship Development Initiative) tarafından yürütülmektedir. 2016'da Romanya'da sivil toplum kuruluşu olarak kurulan REDI, aynı yıl Lüksemburg'da Roman girişimcilere odaklanan ilk finans kurumu olan REDI Fonu'nu, 2018'de Kuzey Makedonya'da sosyal girişim şirketi REDI Geri Dönüşüm'ü ve 2020'de Roman girişimciler için bir iş birliği platformu olan REDI İş Kulüpleri'ni kurmuştur. Bugün Belçika'daki merkeziyle birlikte 12 ülkede faaliyet göstermektedir. Roman Girişimciliğini Geliştirme İnisiyatifi Derneği (REDI Anadolu), 2024'te İzmir'de kurulmuş ve AB'den REDI'ye 2. Aşama Desteği: Batı Balkanlar Ve Türkiye'deki Roman Girişimcilerin Geliştirilmesi Projesi'nin Türkiye'deki uygulayıcısı olmuştur.

Projenin ana yürütücüsü olan Belçika merkezli REDI International; koordinasyon, raporlama ve izleme-değerlendirme süreçlerini yönetir. REDI Anadolu, İzmir Bölgesel İş Merkezi ve saha ekibiyle Türkiye'deki uygulamadan sorumludur. REDI Kuzey Makedonya ve REDI Sırbistan, bölgesel ortaklar olarak model ve deneyim aktarımı ile akran öğrenimine katkı sunmaktadır. Avrupa Birliği, IPA III kapsamında projenin fon sağlayıcısıdır ve yönlendirme komitesinde yer almaktadır. Bir etki yatırım

fonu olan REDI Fund, Roman girişimcilerin krediye erişimini desteklemektedir. Yerel yönetimler ve kamu kurumları ise mutabakat zaptları, savunuculuk toplantıları ve girişimcilerin kurumlarla eşleştirilmesi yoluyla sürece dâhil olmaktadır.

Paydaşlar; REDI'nin Kuzey Makedonya ve Sırbistan'daki 2021–2024 deneyimi, Türkiye'ye genişleme fizibilite çalışması ve sahada yürütülen haritalama sonucunda, Roman girişimcilerin kayıtlı ekonomiye geçişinde karar, kaynak ve hizmet sunan aktörler olarak belirlenmiştir.

PROJE GEREKÇESİ

Türkiye'deki Roman topluluklarının önemli bir bölümü atık toplama, seyyar ticaret ve mevsimlik işler gibi kayıt dışı alanlarda çalışmaktadır. Saha çalışmalarımız ana sorunu, Roman girişimcilerin kayıt dışılık döngüsünden çıkamaması olarak tanımlamıştır. Bu sorunun dört alt boyutu bulunmaktadır. Birincisi finansa erişimdir: kayıt dışı işletmeler banka kredisi ve kamu hibelerinden büyük ölçüde yararlanamamaktadır. İkincisi bilgi ve prosedürdür: vergi, esnaf ve kooperatif kaydı gibi süreçler karmaşık bulunmakta, kurumlarla güven ilişkisi zayıf kalmaktadır. Üçüncüsü beceridir: iş planı, mali yönetim ve dijital satış becerileri sınırlıdır. Dördüncüsü ise dijital ve yeşil dönüşümün dışında kalmaktır: geleneksel yöntemlerle çalışan işletmeler e-ticaret, dijital pazarlama ve çevre dostu iş modellerine geçişte geride kalmaktadır.

Sorun analizi; REDI'nin Türkiye'ye genişleme fizibilite çalışmasına, toplum kolaylaştırıcılarının yüz yüze görüşmeleriyle yürütülen ve REDI bilgi sistemine kaydedilen haritalama ve ihtiyaç analizine ve belediyeler ve kamu kurumlarıyla yürütülen paydaş görüşmelerine dayanmaktadır.

Yaklaşımımızın özgün yönleri şunlardır: kayıt dışı işletmelere açık olan, ancak kayıt altına girme ve istihdam taahhüdüne bağlanan bir doğrudan hibe programı; hibe, finansa erişim, bire bir mentorluk ve uzman danışmanlığını tek çatı altında sunan Bölgesel İş Merkezi modeli; güvenin Roman toplumu içinden gelen toplum kolaylaştırıcılarıyla kurulması ve REDI'nin finans kurumu, sosyal girişim ve iş kulüplerinden oluşan ekosisteminin Türkiye'ye taşınması.

PROJE AMACI

Proje, Batı Balkanlar ve Türkiye'deki Roman girişimcileri güçlendirmeyi ve Romanların ekonomik kalkınmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Romanların sosyo-ekonomik fırsatlara erişimini artırarak finansmana, kayıtlı istihdama ve iş geliştirme hizmetlerine erişimi engelleyen bariyerleri ortadan kaldırmaya odaklanmaktadır. Türkiye'deki uygulama, Roman girişimcilerin ve işsiz Romanların kayıt dışı ve güvencesiz çalışmadan kayıtlı ve sürdürülebilir ekonomiye geçişini hedeflemekte ve Türkiye Roman Vatandaşlara Yönelik Strateji Belgesi'nin istihdam hedeflerine katkı sunmaktadır.

Hayal ettiğimiz dönüşümde Roman girişimciler kamu kurumları ve finans kuruluşlarıyla eşit koşullarda muhatap olur, kendi işletmelerini yönetir ve topluluklarında istihdam yaratır. Bu, REDI'nin "eşitlik temelli bir gelecek" vizyonunun, yani ekonomik ve sosyal hayatta eşit fırsatlar sunan adil ve kapsayıcı bir toplumun somut karşılığıdır. Proje, kongrenin "Dirençli Sivil Toplum" temasıyla da örtüşmektedir: 2024'te kurulan REDI Anadolu, AB fon yönetimi standartlarında şeffaf ve hesap verebilir bir yapı oluşturarak Roman topluluklarının ekonomik krizlere karşı dayanıklılığını artırmayı hedeflemektedir.

HEDEFLER

Proje dört hedef etrafında kurgulanmıştır: (1) Romanlara ait işletmelerin büyüyüp gelişmeleri için ihtiyaç duyulan bilgi, araç ve ağları sağlayarak daha fazla Roman girişimciye ulaşmak; (2) mentorluk, doğrudan hibe ve finansal kurumlarla kurulacak bağlantılar aracılığıyla finansmana erişimi artırmak; (3) sürdürülebilir ve çağdaş işletmeler kurmak için dijital ve yeşil ekonomik değişimi teşvik etmek; (4) politik ilişkileri güçlendirerek Roman girişimcilerin ulusal ve bölgesel ekonomik kalkınma planlarına katılımını sağlamak.

Türkiye'deki uygulama için başlangıç değeri sıfır (Eylül 2024) olan ölçülebilir göstergeler belirlenmiştir. 2027'ye kadar 1.000 Roman'a ulaşılması hedeflenmekte olup bugüne kadar 647 kişiye ulaşılmıştır (%31 kadın). Kayıtlı ekonomiye geçiş hedefi 135 girişimcidir; 42 girişimci kayıt altına girmiştir. Finansa erişim desteğinde 84 kişilik hedef aşılarak 216 girişimciye ulaşılmıştır. Kuluçka, hızlandırma ve büyüme programlarına 120 girişimci hedefine karşılık 84 girişimci katılmış; uzman danışmanlığında 650 kişilik hedefin 370'ine ulaşılmıştır. Eğitim, staj ve bireysel destekte 137 kişilik hedef aşılarak 344 kişiye destek verilmiş, 15 genç staja yerleşmiştir. Kamu ve finans kurumlarıyla buluşturulması hedeflenen 167 kişiden 109'u bu kurumlarla buluşturulmuştur. Haritalamada 500 girişimci ve 500 işsiz Roman hedefinin sırasıyla 464 ve 320'sine ulaşılmıştır.

Politika ve kurumsal iş birliği alanında 5 savunuculuk toplantısı hedefi aşılarak 8 toplantı yapılmış, 10 politika notundan 8'i hazırlanmış, 7 ulusal strateji ve eylem planından 2'sine katkı sunulmuş ve 7 kurumsal iş birliği çıktısı hedefi aşılarak 12 iş birliği

protokolü ve ortak çıktı üretilmiştir. Roman İş Kulübü 15 üye hedefini aşarak 20 üyeye ulaşmıştır. Roman mahallelerinde 4 yeşil eylem ve yatırım hedefine yönelik hazırlıklar sürmektedir.

HEDEF KİTLE

Projenin hedef grupları dört başlıkta tanımlanmıştır: büyüme ve resmileşme hedefleyen kayıtlı ve kayıt dışı işletme sahipleri olan mevcut Roman girişimciler; iş kurmak isteyen Romanlardan oluşan gelecekteki girişimciler; staj ve mentorluk programları aracılığıyla deneyim kazanmak isteyen Roman öğrenciler, mezunlar ve kadınlar ve kamu kurumları, mikro finans kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve özel sektör ortaklarından oluşan paydaşlar. Doğrudan hedef kitle Roman girişimciler ile işsiz Roman gençler ve kadınlardır. Girişimcilerin aileleri, işletmelerde istihdam edilen kişiler, Roman mahallelerinin sakinleri, yerel yönetimler ve kamu kurumları dolaylı yararlanıcılardır.

FİNANSMAN

Proje, Avrupa Birliği – Avrupa Komisyonu Genişleme ve Doğu Komşuluk Genel Müdürlüğü (DG ENEST) tarafından IPA III kapsamında "EU Support to REDI Phase II" (IPA III/2024/457-197) adıyla finanse edilmektedir. Proje süresi 36 aydır (Eylül 2024 – Ağustos 2027).

BÜTÇE

REDI Anadolu'nun onaylı Türkiye bütçesi 1.126.579 €'dur. Eylül 2024 – Eylül 2026 döneminde 426.313 € harcanmıştır; tüm harcamalar AB IPA III kaynaklıdır. Harcamaların 255.414 €'su personel ve saha ekibine ayrılmıştır. Bu kalem Bölgesel İş Merkezi koordinasyonunu, iş ve istihdam kolaylaştırıcılarını ve 15 gencin staj ödeneklerini kapsamaktadır. Girişimcilere doğrudan hibe

olarak 69.049 € ödenmiş, birinci turda 27 işletmeye 500 € ile 8.500 € arasında destek verilmiştir. Mali, hukuki ve iş geliştirme danışmanlığı, kuluçka eğitimleri, iş merkezi mekânı ve görünürlük faaliyetleri için 64.591 €; iş merkezi donanımı, ofis giderleri ve saha ulaşımı için 23.799 € harcanmıştır. Dolaylı giderler, %7 sınırı içinde 13.460 €'dur. İkinci tur hibeler ve yeşil girişim desteği sonraki dönemde uygulanacaktır.

FAALİYETLER

Faaliyetler, İzmir Bölgesel İş Merkezi çatısı altında birbirini tamamlayan programlar olarak yürütülmektedir.

Haritalama ve Bölgesel İş Merkezi hizmetleri: Mart 2025'ten bu yana toplum kolaylaştırıcıları saha ziyaretleriyle girişimcileri ve işsiz Romanları tespit etmekte, ihtiyaç analizlerini REDI bilgi sistemine kaydetmektedir. Eylül 2025'te başlayan kuluçka ve hızlandırma programında bire bir mentorluk, iş planı, İş Modeli Kanvası ve mali okuryazarlık modülleriyle girişimciler desteklenmektedir. Ağustos 2025'ten itibaren ücretli uzmanlarla mali, hukuki ve iş geliştirme danışmanlığı sunulmaktadır. Roman İş Kulübü düzenli toplantılarını sürdürmektedir.

Roman Dijital Gelişim Programı: Romanlara ait işletmelerin geleneksel operasyonlardan dijital operasyonlara geçişi için dijital pazarlama, e-ticaret, finansal yönetim ve finansman konularında eğitimler ve yasal uygunluk çalışmaları yürütülmektedir; bugüne kadar 8 işletme dijital operasyona geçmiştir.

Finansman ve hibe erişimi: Kasım 2025'te başlayan REDI hibe programı, özellikle kayıt dışı ve kadın liderliğindeki işletmelere açık çağrıyla duyurulmuş; başvurular puanlama yöntemiyle değerlendirilmiş, hibe alan girişimcilere satın alma kurallarına

uyum desteği verilmiştir. Bunun yanında kamu teşvikleri, diğer hibe programları ve kredi başvuruları için iş planı ve finansal belge hazırlığında destek sağlanmaktadır.

İşletme resmileştirme ve danışmanlık: Mayıs 2025'ten bu yana işletme ihtiyaçlarının ilk değerlendirmesi yapılmakta, gerekli izin, lisans ve kayıt işlemlerinde rehberlik sunulmakta ve vergi ve esnaf kaydı süreçlerinde girişimcilere refakat edilmektedir.

Yeşil dönüşüm girişimleri: Atık toplama işlerinin resmileştirilmesi ve geri dönüşüm çabalarının genişletilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda İzmir'deki Roman geri dönüşüm işçilerine kooperatif eğitimi ve danışmanlık desteği verilmiş, Ağustos 2026'da kooperatif kurulumu gerçekleşmiştir.

Ağ kurma, eşleştirme ve savunuculuk: Ocak 2025'ten bu yana Roman girişimciler kamu kurumları, finans kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarıyla buluşturulmaktadır; kamu kurumlarıyla savunuculuk toplantıları yapılmakta, politika notları hazırlanmakta ve iş birliği protokolleri imzalanmaktadır.

Beceri geliştirme ve staj: 2025'ten itibaren iş arayan Romanlara CV hazırlığı ve iş görüşmesi eğitimi verilmekte, şirketlerle eşleştirme yapılmakta, kurslara yönlendirme sağlanmakta ve Roman gençler şirketlerde staja yerleştirilmektedir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje, İzmir (Karşıyaka merkezli REDI İzmir Bölgesel İş Merkezi), Edirne ve Tekirdağ başta olmak üzere il fark etmeksizin tüm Türkiye'yi kapsamaktadır. Türkiye'deki uygulama, Batı Balkanlar'da da yürütülen bölgesel bir programın parçasıdır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

İzmir Bölgesel İş Merkezi, REDI Anadolu'nun kalıcı hizmet

birimi olarak tasarlanmıştır. Proje sonrasında iş geliştirme hizmetleri, REDI ağının kaynakları ve yeni fonlarla sürdürülecektir. Proje, girişimcilerin kamu teşviklerine, hibelere ve kredilere kendi başlarına başvurabilecekleri bilgi ve belge altyapısını kazanmalarını hedeflemektedir; böylece REDI desteği bittikten sonra da ana akım finansmana erişim sürecektir.

Kayıtlılık, kalıcı bir etki yaratmaktadır. Kayıt altına giren girişimciler artık kamu destek programlarına ve kredilere başvurabilecek konumdadır. Roman İş Kulübü, proje sonrasında da üyelerin kendi yürüttüğü bir dayanışma ağı olarak devam edecektir.

Tüm yararlanıcılar REDI bilgi sistemine kayıtlıdır ve iş kolaylaştırıcıları mahallelerde düzenli teması sürdürmektedir. Çarpan etkisi açısından, Türkiye deneyimi politika notları ve REDI'nin 12 ülkelik ağı üzerinden paylaşılmaktadır.

ETKİ – SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Proje, AB mantıksal çerçevesine dayalı bir İzleme, Değerlendirme ve Öğrenme (MEL) sistemi kullanmaktadır. Göstergeler aylık olarak gösterge tablosuna işlenmekte; işletme kayıt belgeleri, hibe dosyaları, katılımcı listeleri ve memnuniyet formları kanıt olarak tutulmaktadır. İşletme değişim anketi ve destek sonu anketinin yanı sıra 6. ay ve 1. yıl takip anketleri uygulanmaktadır. Sonuç düzeyinde iki hedef izlenmektedir: desteklenen işletmelerin %75'inde gelir artışı veya istikrar ve %90 hayatta kalma oranı. Bu hedefler 2027'de ölçülecektir.

Ekonomik etki: REDI Hibe Programı kapsamında gerçekleştirilen 1. tur hibe çağrısına 64 aday başvurmuş, 27 başvuru sahibine toplam 69.049 € hibe ödenmiştir. Ekim 2026

itibarıyla değerlendirme aşaması devam eden 2. tur çağrısına 103 aday başvurmuştur; en az 40 girişimciye yaklaşık 110.000 € hibe verilmesi öngörülmektedir. Başvuru sayısındaki artış, programa duyulan güvenin ve talebin büyüdüğünü göstermektedir.

Sosyal etki: Toplum kolaylaştırıcılarının Roman topluluklarının içinden gelmesi, kurumlarla zayıf olan güven ilişkisinin yeniden kurulmasını sağlamaktadır. Staj programı Roman gençlerin kayıtlı iş hayatına ilk adımını atmasını sağlamakta, kariyer yönetimi ağırlıklı beceri geliştirme desteği iş arayanların iş gücü piyasasına girişini kolaylaştırmaktadır. Kadınların katılımı, hedeflenen düzeyin üzerinde gerçekleşmektedir.

Politik ve kurumsal etki: Kamu kurumları, yerel yönetimler ve partner derneklerle kurulan iş birlikleri, Roman girişimcilerin bu kurumlarla doğrudan muhatap olmasını sağlamıştır. Hazırlanan politika notlarıyla Roman ekonomik katılımına ilişkin öneriler karar alıcılara iletilmiş, ulusal strateji ve eylem planlarına katkı sunulmuştur.

İlham ve yaygınlaştırma: REDI'nin Batı Balkanlar'da geliştirdiği girişimcilik desteği modelinin Türkiye'ye başarıyla uyarlanması, Bölgesel İş Merkezi yaklaşımının farklı illerde ve farklı dezavantajlı gruplarla da uygulanabileceğini göstermektedir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Ana tema: Kapsayıcılık ve ekonomik katılım (Roman girişimciliği)

Alt temalar: Kayıtlı ekonomi, finansa erişim, dijitalleşme, yeşil dönüşüm, kadın girişimciliği

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

https://www.redi-ngo.eu/projects/eu-support-redi-phase-ii

https://www.redi-ngo.eu/

https://www.instagram.com/rediturkiye/

https://www.facebook.com/profile.php?id=61567043128085

İletişim: turkiye@redi-ngo.eu

KADINA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEDE BÜTÜNLEŞİK YEREL HİZMET VE GÜÇLENME MODELİ

Enif Yavuz Dipşar – nazli.dipsar@ibb.gov.tr
İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanı

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Model, İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı bünyesinde Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü tarafından ana uygulayıcı olarak yürütülmektedir. Müdürlük; bütünleşik hizmet modelinin yürütülmesinden, uzman ekiplerin koordinasyonundan ve veri ile izleme süreçlerinden sorumludur ve modele kurumsal hizmet altyapısı, uzman personel ile hizmet ve yönlendirme mekanizmaları aracılığıyla katkı sunmaktadır. Büyükşehir belediyelerinin kadınlar ve çocuklar için konukevi açma yükümlülüğü 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14. maddesinde ve Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik'in 4. maddesinde düzenlenmiştir (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005; Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik, 2013). Model, bu yasal görevi danışmanlık, destek hattı, güçlenme ve konukevi sonrası destek hizmetleriyle genişleten bir yerel yönetim uygulamasıdır.

Model, kamu kurumlarının kendi görev alanlarında iş birliği ve yardımda bulunma yükümlülüğünü düzenleyen 6284 sayılı Kanun çerçevesinde çok paydaşlı bir yapıda yürütülmektedir (6284 sayılı Kanun, 2012, md. 16). Bu yapı içinde Şiddet Önleme

ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM), kolluk birimleri ve Cumhuriyet Başsavcılığı, risk ve güvenlik ihtiyacına göre koruyucu ve önleyici mekanizmaların işletilmesi, resmî süreçlerin yürütülmesi ve yönlendirme konularında rol üstlenmekte; tanımlı iş akışları ile koruma ve güvenlik mekanizmaları sağlamaktadır. ŞÖNİM'ler, 6284 sayılı Kanun'un 14. maddesi uyarınca uzman personelin görev yaptığı, 7 gün 24 saat esasıyla çalışan ve tedbirlerin izlenmesinden sorumlu birimlerdir (6284 sayılı Kanun, 2012). Sağlık kuruluşları, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları (SYDV), Sosyal Hizmet Merkezleri ve ilçe belediyeleri; sağlık, sosyal yardım, barınma sonrası destek ve yerel sosyal destek sistemlerine yönlendirme süreçlerinde ihtiyaca göre hizmet ve destek mekanizmaları sunmaktadır. İstanbul Barosu ücretsiz avukat desteği sağlamakta; ilgili sivil toplum kuruluşları ise gerektiğinde kadının ihtiyacı ve talebi doğrultusunda tamamlayıcı yönlendirme ve destek sunmaktadır.

Bu çok paydaşlı yapı, kadına yönelik şiddete etkili yanıtın tek bir kurumun değil; adalet, kolluk, sağlık ve sosyal hizmet alanlarındaki kurumların eşgüdümlü çalışmasının ürünü olduğunu vurgulayan koordineli toplum yanıtı yaklaşımıyla (Shepard ve Pence, 1999) ve Birleşmiş Milletler kuruluşlarının şiddete maruz bırakılan kadın ve kız çocukları için tanımladığı temel hizmetler paketindeki sektörler arası koordinasyon ve yönetişim ilkeleriyle örtüşmektedir (UN Women vd., 2015).

PROJE GEREKÇESİ

Kadına yönelik şiddet, küresel ölçekte yaygınlığını koruyan bir insan hakları ve halk sağlığı sorunudur. Dünya Sağlık Örgütü'nün tahminlerine göre dünya genelinde her üç kadından biri, yaklaşık

736 milyon kadın, yaşamı boyunca partner şiddetine ya da partner dışı cinsel şiddete maruz kalmaktadır (World Health Organization [WHO], 2021). Türkiye'de ulusal ölçekte yürütülen araştırmaya göre evlenmiş kadınların %38'i yaşamlarının herhangi bir döneminde eşleri ya da birlikte oldukları erkekler tarafından fiziksel ve/veya cinsel şiddete maruz bırakılmıştır; son 12 ay için bu oran %11'dir (Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü [HÜNEE], 2014).

Kadına yönelik şiddet; güvenlik, hukuki koruma, psikososyal ve ekonomik destek, güvenli barınma, sağlık, istihdam ile çocukların bakım ve eğitim ihtiyaçlarının aynı anda veya farklı aşamalarda ortaya çıkabildiği çok boyutlu bir sosyal sorundur. Şiddete maruz bırakılan kadınlarla yürütülen araştırmalar, kadınların barınma, eğitim ve istihdam, hukuki süreçler gibi birbirinden farklı ihtiyaç öncelikleri taşıdığını ve geniş kapsamlı, bireyselleştirilmiş savunuculuğun kadınların ihtiyaç duydukları toplumsal kaynaklara erişimini artırdığını ortaya koymaktadır (Allen vd., 2004). Yardım arama süreci de tek seferlik bir karar olarak değil; sorunun tanımlanmasından yardım arama kararına ve destek kaynağının seçilmesine uzanan, bireysel, kişilerarası ve sosyokültürel etkenlerle biçimlenen dinamik bir süreç olarak ele alınmaktadır (Liang vd., 2005). Bu nedenle şiddete maruz bırakılan bir kadının yalnızca tek bir başvuru kanalına veya hizmet türüne erişmesi, şiddetten uzaklaşma ve güvenli, bağımsız bir yaşam kurma sürecinde ortaya çıkan farklı ihtiyaçların bütüncül biçimde karşılanması açısından yeterli olmayabilmektedir. Hizmetlerin birbirinden kopuk sunulması ise kadının farklı kurum ve hizmetlere tekrar tekrar başvurmasına, ihtiyaçlarını yeniden aktarmasına ve hizmet sürekliliğinin zayıflamasına yol

açabilmektedir.

Bu çok boyutluluk İstanbul'daki başvuru verilerinde de görülmektedir. İBB Kadın Destek Hattı'nın 25 Kasım 2020–25 Kasım 2024 dönemine ait veri raporuna göre, bu dönemde hatta yapılan 7.241 başvuruda en sık psikolojik (4.116), fiziksel (2.550), ekonomik (1.024) ve cinsel (332) şiddet ile ısrarlı takip (266) bildirilmiştir. Bildirilen şiddet türlerinin toplamının başvuru sayısını aşması, birden fazla şiddet türünün aynı başvuruda bir arada yaşanabildiğine işaret etmektedir. Aynı dönemde başvurulara psikososyal danışmanlığın yanı sıra 5.911 hukuki danışmanlık, 1.725 kolluk yönlendirmesi, 1.016 ayni ve nakdi ekonomik destek ve 405 istihdam yönlendirmesi dâhil olmak üzere toplam 17.820 hizmet ve yönlendirme sunulmuştur (İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı [İBB SHDB], t.y.-a).

Yerel yönetimler, kadınlara en yakın kamu hizmeti düzeyi olarak bu çok boyutlu ihtiyaçlara yanıt verebilecek kritik aktörler arasındadır. Türkiye'de belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadele deneyimlerini inceleyen çalışmalar, kadın destek merkezleri gibi yerel hizmet yapılarının ve toplumsal cinsiyete duyarlı politikaların kurumsallaşmasının kadınların yerel düzeyde güçlenmesinde belirleyici olduğunu vurgulamaktadır (Sumbas ve Koyuncu, 2019).

İBB Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Bütünleşik Yerel Hizmet ve Güçlenme Modeli bu ihtiyaçtan hareketle geliştirilmiştir. Model; 13 Nisan 2020'de hizmete başlayan Kadın Danışma Birimi ve 15 Nisan 2020'de faaliyete geçen Kadın Konukevi ile kurulmuş (Kaşıkırık vd., 2024), 25 Kasım 2020'de 7/24 hizmet vermeye başlayan Kadın Destek Hattı (İBB SHDB,

t.y.-a) ve 2023 yılında devreye alınan Cinsel Şiddetle Mücadele Hattı ve Merkezi ile Otogar Kadın Danışma Birimi (Kaşıkırık vd., 2024) ile genişlemiştir. Model kapsamında her başvuru; kadının şiddet öyküsü, mevcut risk durumu, güvenlik ihtiyacı, psikososyal durumu, barınma, sağlık, hukuki ve ekonomik ihtiyaçları ile sosyal destek kaynakları birlikte değerlendirilerek ele alınmaktadır. Faaliyet raporları ve hizmet istatistiklerinin aylık olarak düzenli tutulması; başvuru, hizmet, yönlendirme, hukuki koruma, güvenli barınma ve bağımsız yaşama geçiş gibi farklı aşamaların izlenmesine imkân sağlamaktadır.

Model, şiddete maruz bırakılan veya şiddete maruz bırakılma riski bulunan kadını yalnızca belirli bir hizmetin yararlanıcısı olarak değil; güvenliğe erişme, haklarını kullanma, psikososyal ve ekonomik olarak güçlenme ve bağımsız yaşam kurma sürecinin öznesi olarak ele almaktadır. Bu yaklaşım, güçlenmeyi kaynaklara erişim, kadının kendi yaşamına ilişkin stratejik seçimler yapabilme kapasitesi (eylemlilik) ve bu seçimlerin somut sonuçları (kazanımlar) arasındaki ilişki üzerinden tanımlayan kavramsal çerçeveyle uyumludur (Kabeer, 1999). Kadın Destek Hattı, Kadın Danışma Birimleri ve hizmet merkezleri, Otogar Kadın Danışma Birimi, Cinsel Şiddetle Mücadele Hattı ve Birimi, Kadın Konukevi ve konukevi sonrası destek mekanizmaları; başvurudan risk değerlendirmesine, danışmanlıktan hukuki korumaya, güvenli barınmadan psikososyal ve ekonomik güçlenmeye, çocukların desteklenmesinden bağımsız yaşama geçişe uzanan bütünleşik bir hizmet zinciri içerisinde ilişkilendirilmektedir.

Modelin özgün değeri, farklı hizmetleri yalnızca aynı kurumsal yapı altında toplamasından değil; kadının değişen ihtiyaçlarına göre bu hizmetler arasında süreklilik sağlayan bütünleşik bir yerel

destek sistemi oluşturmasından kaynaklanmaktadır. Hizmetler kadın odaklı, hak temelli ve güçlendirme yaklaşımıyla; gizlilik, güvenlik ve şiddetsizlik ilkeleri doğrultusunda yürütülmektedir. Bu ilkeler, 6284 sayılı Kanun'un hizmetlerin insan haklarına, kadın erkek eşitliğine ve sosyal devlet ilkesine uygun, hızlı ve etkili biçimde sunulmasını öngören temel ilkeleriyle de uyumludur (6284 sayılı Kanun, 2012, md. 1).

PROJE AMACI

Modelin temel amacı; şiddete maruz bırakılan veya şiddete maruz bırakılma riski bulunan kadınların değişen ihtiyaçlarına kesintisiz, güvenli, erişilebilir, hak temelli ve bütünleşik bir yerel hizmet sistemi içerisinde yanıt vererek kadınların şiddetten uzaklaşma, haklarına erişme, güçlenme ve güvenli, bağımsız bir yaşam kurma süreçlerini desteklemektir.

Bu doğrultuda kadınların güvenli başvuru kanallarına erişmesi, ihtiyaç ve risklerinin uzmanlar tarafından değerlendirilmesi, psikososyal ve hukuki destek alması, koruyucu ve önleyici mekanizmalara erişmesi, gerektiğinde güvenli barınma hizmetinden yararlanması, ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesi ve beraberindeki çocukların bakım ve eğitim ihtiyaçlarının desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Modelin ulaşmak istediği nihai sosyal değişim; kadına yönelik şiddetle mücadeleyi yalnızca acil müdahale veya geçici barınma ile sınırlı bir hizmet alanı olmaktan çıkararak, kadının ilk başvurusundan güvenliğe ve haklara erişimine, psikososyal ve ekonomik güçlenmesinden bağımsız yaşam kurmasına kadar uzanan sürdürülebilir bir destek sistemi oluşturmaktır. Bu hedef, şiddete maruz bırakılan kadınlara yönelik destek hizmetlerinin nihai amacının yalnızca güvenlik değil, kadınların öz yeterliklerini,

umutlarını, toplumsal kaynaklara ve sosyal desteğe erişimlerini güçlendirerek sosyal ve duygusal iyi oluşlarını artırmak olduğunu ileri süren kavramsal modelle örtüşmektedir (Sullivan, 2018).

HEDEFLER

Modelin hedefleri ve bu hedeflere ilişkin göstergeler aşağıda özetlenmiştir. Göstergelerin başlangıç değeri, modelin hizmete başladığı 13 Nisan 2020 tarihi (Kadın Konukevi için 15 Nisan 2020) esas alınarak belirlenmiş; ulaşılan değerler İBB Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü'nün faaliyet raporları ve hizmet istatistiklerinden derlenmiştir (İBB SHDB, 2026).

Birinci hedef, güvenli ve erişilebilir başvuru ve danışmanlık mekanizmalarını sürdürmektir. Bu hedefin göstergesi Kadın Destek Hattı'ndan yararlanan tekil kişi ve sunulan hizmet sayısıdır. 2020–31 Ağustos 2026 döneminde Kadın Destek Hattı'ndan 11.882 tekil kişi yararlanmış ve 41.290 hizmet sunulmuştur.

İkinci hedef, şiddete maruz bırakılan kadınlara güvenli barınma ve çok boyutlu güçlenme desteği sağlamaktır. Bu hedefin göstergesi Kadın Konukevi'nden yararlanan kadın ve beraberindeki çocuk sayısıdır. 15 Nisan 2020–22 Eylül 2026 döneminde Kadın Konukevi'nde 359 kadın ve 234 çocuk olmak üzere toplam 593 kişi hizmet almıştır.

Üçüncü hedef, kadınların haklara, koruma ve adalet mekanizmalarına erişimini desteklemektir. Bu hedef; 6284 sayılı Kanun kapsamında bilgilendirme, önleyici tedbir, gizlilik kararı ve ücretsiz avukat desteği göstergeleriyle izlenmektedir. Konukevinden hizmet alan 359 kadının tamamı 6284 sayılı Kanun kapsamındaki hak ve koruma mekanizmaları hakkında

bilgilendirilmiş; 111 kadın hakkında önleyici tedbir, 155 kadın hakkında gizlilik kararı alınmış ve 122 kadın ücretsiz avukat desteğine erişmiştir.

Dördüncü hedef, konukevi sonrasında güvenli ve bağımsız yaşama geçişi desteklemektir. Bu hedefin göstergesi ev tutarak bağımsız yaşama geçen kadın sayısıdır ve bu kapsamda 127 kadın ev tutarak bağımsız yaşama geçmiştir.

Beşinci hedef, kadınların ekonomik ve sosyal destek mekanizmalarına erişimini güçlendirmektir. Bu hedefin göstergesi sosyal ve ekonomik desteklerden yararlanan ya da bu desteklere yönlendirilen kadın sayısıdır. Bu kapsamda 79 kadın İBB ayni/nakdi yardımlarından, 55 kadın sığınak sonrası nakdi destekten, 109 kadın SYDV nakdi desteklerinden, 54 kadın SYDV eşya ve kira desteklerinden, 44 kadın Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmetinden yararlanmış; 58 kadın ilçe belediyelerine yönlendirilmiştir.

Altıncı hedef, beraberindeki çocukların bakım ve eğitim hizmetlerine erişimini desteklemektir. Bu hedefin göstergesi kreş hizmetine erişimi desteklenen ve okul kaydı gerçekleştirilen çocuk sayısıdır. Bu kapsamda 52 çocuğun kreş hizmetine erişimi desteklenmiş, 86 çocuğun okul kaydı gerçekleştirilmiştir.

HEDEF KİTLE

Modelin doğrudan hedef kitlesi, şiddete maruz bırakılan veya şiddete maruz bırakılma riski bulunan kadınlar ile ihtiyaç hâlinde beraberlerindeki çocuklardır. Sosyal, hukuki veya psikolojik rehberlik ve desteğe ihtiyaç duyan kadınlar da ilgili hizmetlerden yararlanabilmektedir. Hizmet planı, her kadının bireysel ihtiyacı ve talebi dikkate alınarak mesleki değerlendirme doğrultusunda

oluşturulmaktadır. Bu bireyselleştirilmiş yaklaşım, şiddete maruz bırakılan kadınların ihtiyaç önceliklerinin farklılaştığını gösteren araştırma bulgularıyla tutarlıdır (Allen vd., 2004).

Model; göçmen/mülteci kadınlar, engelli kadınlar ve farklı kırılganlıkları bulunan kadınların hizmetlere erişimini kapsayıcı biçimde desteklemektedir. Kadın Destek Hattı 444 80 86 numarası üzerinden 7/24 Türkçe, Kürtçe, Arapça ve İngilizce hizmet vermektedir (İBB SHDB, t.y.-b). 2020–31 Ağustos 2026 döneminde 422 yabancı uyruklu kadına hizmet sunulmuştur (İBB SHDB, 2026). Engelli kadınların Kadın Konukevine erişimi ise erişilebilir oda ve banyolar, tekerlekli sandalye kullanımına uygun alanlar, hissedilebilir yüzeyler ve ihtiyaç hâlinde işaret dili desteğiyle sağlanmaktadır.

HİBE PROGRAMI

Modele ilişkin ayrı bir dış fon veya hibe programı bulunmamaktadır. Model, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı bünyesinde, Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü tarafından kurumsal hizmet yapısı ve uzman personel aracılığıyla, belediyenin kendi kaynaklarıyla yürütülmektedir.

BÜTÇE

Modelin giderleri İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin kurumsal bütçesi içinde karşılanmaktadır; bu nedenle modele özgü ayrıştırılmış gerçekleşen tutarlar bu bildiride ayrıca raporlanmamıştır. Model kapsamındaki giderler dört ana kalemde toplanmaktadır.

Personel ve uzman hizmetleri kalemi; psikolog, klinik psikolog, sosyal hizmet uzmanı, sosyolog, hemşire ve çocuk gelişimcisi tarafından yürütülen multidisipliner hizmetleri

kapsamaktadır ve İBB kurumsal hizmet yapısı içinde finanse edilmektedir. Kadın Konukevi ve güvenli barınma hizmetleri kalemi; güvenli barınmanın yanı sıra psikolojik, sosyal, hukuki, ekonomik, sağlık, eğitim ve istihdam alanlarındaki destek ve yönlendirmeleri içermektedir. Kadın Destek Hattı ve danışmanlık hizmetleri kalemi; 7/24 ve dört dilde başvuru ile psikososyal ve hukuki danışmanlık, bilgilendirme ve yönlendirme hizmetlerini kapsamaktadır. Konukevi sonrası sosyal ve ekonomik destekler kalemi ise bağımsız yaşama geçişin desteklenmesi amacıyla İBB sosyal destek mekanizmaları üzerinden sağlanan ayni/nakdi yardım, sığınak sonrası nakdi destek, sosyal yardım, kira/eşya desteği ve yönlendirmeleri içermektedir.

FAALİYETLER

Modelin faaliyetleri, hedeflerle ilişkilendirilmiş altı ana başlık altında 2020 yılından bu yana kesintisiz olarak sürdürülmektedir.

Erişilebilir başvuru ve danışmanlık faaliyeti, güvenli ve erişilebilir başvuru ve danışmanlık mekanizmalarının sürdürülmesi hedefine hizmet etmektedir. Kadın Destek Hattı üzerinden 7/24 Türkçe, Kürtçe, Arapça ve İngilizce hizmet verilmekte; Kadın Danışma Birimleri aracılığıyla yüz yüze psikososyal ve hukuki danışmanlık, bilgilendirme ve yönlendirme sağlanmaktadır. 2020–31 Ağustos 2026 döneminde Kadın Destek Hattı'ndan 11.882 tekil kişi yararlanmış, 41.290 hizmet sunulmuştur.

İhtiyaç ve risk değerlendirmesi ile koruma mekanizmalarına erişim faaliyeti, kadınların haklara, güvenliğe ve adalete erişiminin desteklenmesini amaçlamaktadır. Bu faaliyette kadının şiddet öyküsü, risk ve güvenlik durumu, psikososyal durumu ile barınma, sağlık, hukuki ve ekonomik ihtiyaçları birlikte değerlendirilmekte; gerekli durumlarda kolluk, Cumhuriyet Başsavcılığı, İstanbul

Barosu, ŞÖNİM ve ilgili kurumlarla koordinasyon sağlanmaktadır. 6284 sayılı Kanun, mülkî amir ve hâkim tarafından verilebilecek koruyucu tedbirlerin yanı sıra şiddet uygulayana yönelik önleyici tedbirleri de düzenlemektedir (6284 sayılı Kanun, 2012, md. 3–5). Bu faaliyet kapsamında 359 kadın 6284 sayılı Kanun kapsamında bilgilendirilmiş; 111 önleyici tedbir, 155 gizlilik kararı alınmış ve 122 kadın ücretsiz avukat desteğine erişmiştir.

Güvenli barınma ve Kadın Konukevi faaliyeti, 15 Nisan 2020'den bu yana güvenli barınma ve çok boyutlu güçlenmenin desteklenmesi hedefi doğrultusunda yürütülmektedir. Konukevinde güvenli barınmanın yanı sıra psikolojik, sosyal, hukuki, ekonomik, sağlık, eğitim ve istihdam alanlarında ihtiyaca dayalı destek ve yönlendirme sunulmaktadır. 15 Nisan 2020–22 Eylül 2026 döneminde 359 kadın ve 234 çocuk olmak üzere 593 kişi bu hizmetten yararlanmıştır.

Konukevi sonrası güçlenme ve bağımsız yaşama geçiş desteği faaliyeti, kadınların güvenli ve bağımsız bir yaşam kurmalarının desteklenmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda psikososyal ve ekonomik güçlenme çalışmaları yürütülmekte; istihdam, sosyal yardım, barınma ve diğer destek mekanizmalarına erişim ve yönlendirme sağlanmaktadır. Faaliyet sonucunda 127 kadın ev tutarak bağımsız yaşama geçmiş; 79 kadın İBB ayni/nakdi, 55 kadın sığınak sonrası nakdi, 109 kadın SYDV nakdi, 54 kadın SYDV eşya/kira ve 44 kadın SED desteğinden yararlanmış, 58 kadın ilçe belediyelerine yönlendirilmiştir.

Çocukların bakım ve eğitim hizmetlerine erişiminin desteklenmesi faaliyeti, kadınların beraberindeki çocukların bakım ve eğitim sürekliliğinin sağlanmasını hedeflemektedir. Bağımsız yaşama geçiş sürecinde çocukların bakım ve eğitim hizmetlerine

erişimi desteklenmekte; bu kapsamda 52 çocuğun kreş hizmetine erişimi desteklenmiş, 86 çocuğun okul kaydı gerçekleştirilmiştir.

Kurumlar arası koordinasyon, yönlendirme ve izleme faaliyeti, hizmet sürekliliğinin ve bütünleşik destek sisteminin sürdürülmesine hizmet etmektedir. ŞÖNİM, kolluk, sağlık kuruluşları, İstanbul Barosu, Cumhuriyet Başsavcılığı, Sosyal Hizmet Merkezleri, ilçe belediyeleri, diğer kamu kurumları ve gerektiğinde sivil toplum kuruluşlarıyla ihtiyaç temelli koordinasyon yürütülmekte; konukevi sonrasında desteklere erişim izlenmektedir. Bu faaliyetin çıktıları; tanımlı iş akışları ve yönlendirme mekanizmaları, aylık faaliyet ve hizmet istatistikleri ile hizmet sonrasında ihtiyaç hâlinde yürütülen takip ve yönlendirmelerdir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Model İstanbul genelinde uygulanmaktadır. Hizmetler; Kadın Destek Hattı, Kadın Danışma Birimleri ve hizmet merkezleri, Otogar Kadın Danışma Birimi, Cinsel Şiddetle Mücadele Hattı ve Birimi ile Kadın Konukevi üzerinden yürütülmektedir. Hizmetler telefon hattı ve yüz yüze başvuru kanalları aracılığıyla sunulmakta; ihtiyaç doğrultusunda ilgili kurum ve hizmetlere yönlendirme ve koordinasyon sağlanmaktadır. Kadın Destek Hattı'na 2020–2024 döneminde İstanbul'un 39 ilçesinin tamamından başvuru alınmıştır (İBB SHDB, t.y.-a). Kadın Konukevinin adresi ve iletişim bilgileri gizlilik ilkesi gereğince paylaşılmamaktadır (İBB SHDB, t.y.-b).

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Model, 2020 yılından bu yana kesintisiz biçimde sürdürülmekte ve hizmet ağı ihtiyaçlar doğrultusunda yeni bileşenlerle

genişlemektedir. 2020 yılında Kadın Danışma Birimi ve Kadın Konukevi ile başlayan yapı; aynı yıl Kadın Destek Hattı'nın, 2023 yılında ise Otogar Kadın Danışma Birimi ile Cinsel Şiddetle Mücadele hizmetlerinin devreye alınmasıyla bütünleşik bir hizmet sistemine dönüşmüştür (İBB SHDB, t.y.-a; Kaşıkırık vd., 2024).

Modelin kurumsal sürdürülebilirliği; hizmetlerin belediye bünyesinde uzman personelle yürütülmesi, aylık faaliyet ve hizmet istatistiklerinin düzenli olarak izlenmesi, ilgili kamu kurumlarıyla tanımlı yönlendirme mekanizmalarının bulunması ve kadınların değişen ihtiyaçlarına göre farklı desteklerin devreye alınabilmesiyle desteklenmektedir. Hizmetlerin yasal bir görev zemini üzerinde yükselmesi de sürdürülebilirliğin önemli bir dayanağıdır: Büyükşehir belediyelerinin konukevi açma yükümlülüğü kanunla düzenlenmiş (5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005, md. 14), ilgili yönetmelik ise konukevinden ayrılan kadınlara belirli koşullar altında altı ay süreyle hizmet verilebilmesine olanak tanımıştır (Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik, 2013, md. 28). Model bu çerçeveyi, Kadın Danışma Birimi ve Kadın Destek Hattı aracılığıyla konukevi sonrasında da ihtiyaç duyulan destek mekanizmalarına erişimi sürdürerek genişletmekte; gerektiğinde konukevi meslek elemanları ve ŞÖNİM ile koordinasyon sağlamaktadır.

Sürdürülebilirlik aynı zamanda kadınların hizmet sisteminden ayrıldıktan sonra güvenli ve bağımsız yaşamlarını sürdürebilmeleri üzerinden ele alınmaktadır. Bu kapsamda 127 kadın ev tutarak bağımsız yaşama geçmiş; kadınların sosyal yardım, barınma, istihdam ve yerel destek mekanizmalarına erişimleri desteklenmiştir. Böylece model, yalnızca hizmetlerin kurumsal devamlılığını değil, kadınların bağımsız yaşamlarını sürdürebilecek

destek sistemleriyle bağlantılarının korunmasını da gözetmektedir. Literatür de şiddetin kadınların ekonomik, sosyal ve kişilerarası kaynaklarını aşındırdığını; bu kaynakların yeniden kazanılmasının ise zaman içinde birbirini besleyerek kadınların iyi oluşunu güçlendirdiğini vurgulamaktadır (Sullivan, 2018).

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Modelin yarattığı sosyal fayda yalnızca erişilen kişi ve sunulan hizmet sayılarıyla değil; kadınların güvenliğe, hak ve adalet mekanizmalarına, güvenli barınmaya ve sosyal-ekonomik desteklere erişimi ile bağımsız yaşama geçiş gibi sonuç göstergeleri üzerinden izlenmektedir. Ölçme ve değerlendirme sürecinde faaliyet raporları ve hizmet istatistikleri aylık olarak düzenli biçimde tutulmakta; başvuru, hizmet, yönlendirme, hukuki koruma, güvenli barınma ve bağımsız yaşama geçişe ilişkin nicel veriler takip edilmektedir (İBB SHDB, 2026).

2020–31 Ağustos 2026 döneminde Kadın Destek Hattı'ndan 11.882 tekil kişi yararlanmış ve 41.290 hizmet sunulmuştur. Kadın Konukevinde ise 15 Nisan 2020–22 Eylül 2026 döneminde 359 kadın ve 234 çocuk olmak üzere 593 kişi hizmet almıştır. Konukevinden hizmet alan 359 kadın 6284 sayılı Kanun kapsamındaki hak ve koruma mekanizmaları hakkında bilgilendirilmiş; 111 kadın hakkında önleyici tedbir, 155 kadın hakkında gizlilik kararı alınmış ve 122 kadın ücretsiz avukat desteğine erişmiştir (İBB SHDB, 2026).

Modelin güçlenme ve bağımsız yaşam boyutunda 127 kadının ev tutarak bağımsız yaşama geçmesi önemli bir sonuç göstergesidir. Bu süreçte 79 kadın İBB ayni/nakdi yardımlarından, 55 kadın sığınak sonrası nakdi destekten, 109 kadın SYDV nakdi desteklerinden, 54 kadın SYDV eşya ve kira desteklerinden, 44 kadın SED hizmetinden

yararlanmış; 58 kadın ilçe belediyelerine yönlendirilmiştir. Ayrıca 52 çocuğun kreş hizmetine erişimi desteklenmiş, 86 çocuğun okul kaydı gerçekleştirilmiştir (İBB SHDB, 2026).

Bu sonuçlar modelin etkisinin yalnızca hizmet sunumuyla sınırlı kalmadığını; kadınların koruma mekanizmalarını fiilen kullanabilmesi, güvenli barınmaya erişmesi, sosyal ve ekonomik destek mekanizmalarıyla bağlantı kurması ve bağımsız yaşama geçişinin desteklenmesi düzeyinde de izlenebildiğini göstermektedir. Bununla birlikte mevcut göstergeler idari kayıtlara dayanmaktadır. Destek hizmetlerinin kadınların öz yeterliği, umudu, sosyal desteği ve iyi oluşu üzerindeki etkisini ele alan kavramsal çerçeveler (Sullivan, 2018) dikkate alındığında, modelin etkisinin konukevi sonrasında belirli aralıklarla yürütülecek takip görüşmeleri ve kadınların kendi değerlendirmelerine dayanan iyi oluş ve güvenlik ölçümleriyle desteklenmesi, değerlendirme sisteminin bir sonraki gelişim alanı olarak öngörülmektedir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması kadının güçlenmesidir. Alt temaları ise şiddetle mücadele, haklara erişim, güvenli barınma ve bağımsız yaşamdır.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı:

https://www.instagram.com/ibb_kadin/

Web sitesi: https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/

(İBB kadın hizmetleri resmî sayfaları: sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/sayfadetay.aspx?ID=14; ID=13; ID=1029; ID=1030; ID=1041; ID=1031; ID=1034; ID=1032; ID=1025)

Diğer doğrulayıcı bağlantı ve belgeler:

https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/Kadin_Destek_Hatti_Veri_Raporu_ve_Analizi.pdf

https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/mor_rehber.pdf

https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/siddet_dayanisma_ve_yeniden_insa_surecleri.pdf

https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/haberdetay.aspx?ID=9133

https://www.instagram.com/ibbsosyalhizmet/

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu. (2005, 13 Temmuz). Resmî Gazete (Sayı: 25874).

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun. (2012, 20 Mart). Resmî Gazete (Sayı: 28239).

Allen, N. E., Bybee, D. I., & Sullivan, C. M. (2004). Battered women's multitude of needs: Evidence supporting the need for comprehensive advocacy. Violence Against Women, 10(9), 1015–1035. https://doi.org/10.1177/1077801204267658

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2014). Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması: Özet rapor. T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı. (t.y.-a). Kadın Destek Hattı veri raporu ve analizi: 25 Kasım 2020–25 Kasım 2024. Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü. https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/Kadin_Destek_Hatti_Veri_Raporu_ve_Analizi.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı. (t.y.-b). Mor rehber: Kadınlara yönelik şiddet ve aile içi şiddetin önlenmesi konusunda bilinmesi gerekenler. Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü. https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/mor_rehber.pdf

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı. (2026). Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü faaliyet raporları ve hizmet istatistikleri, 2020–2026 [Yayımlanmamış kurumsal veri].

Kabeer, N. (1999). Resources, agency, achievements: Reflections on the measurement of women's empowerment. Development and Change, 30(3), 435–464. https://doi.org/10.1111/1467-7660.00125

Kadın Konukevlerinin Açılması ve İşletilmesi Hakkında Yönetmelik. (2013, 5 Ocak). Resmî Gazete (Sayı: 28519).

Kaşıkırık, A., Karakaya, D., Bektaş, B., & Keleş, B. (2024). Şiddet, dayanışma ve yeniden inşa süreçleri. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Dairesi Başkanlığı. https://sosyalhizmetler.ibb.gov.tr/dosyalar/siddet_dayanisma_ve_yeniden_insa_surecleri.pdf

Liang, B., Goodman, L., Tummala-Narra, P., & Weintraub, S. (2005). A theoretical framework for understanding help-seeking processes among survivors of intimate partner violence. American Journal of Community Psychology, 36(1–2), 71–84. https://doi.org/10.1007/s10464-005-6233-6

Shepard, M. F., & Pence, E. L. (Ed.). (1999). Coordinating community responses to domestic violence: Lessons from Duluth and beyond. Sage.

Sullivan, C. M. (2018). Understanding how domestic violence support services promote survivor well-being: A conceptual model. Journal of Family Violence, 33(2), 123–131. https://doi.org/10.1007/s10896-017-9931-6

Sumbas, A., & Koyuncu, B. (2019). Women's empowerment on a local level in Turkey: The case of violence against women. Turkish Studies, 20(2), 249–272. https://doi.org/10.1080/14683849.2018.1531711

UN Women, UNFPA, WHO, UNDP, & UNODC. (2015). Essential services package for women and girls subject to violence: Core elements and quality guidelines. UN Women. https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2015/12/essential-services-package-for-women-and-girls-subject-to-violence

World Health Organization. (2021). Violence against women prevalence estimates, 2018: Global, regional and national prevalence estimates for intimate partner violence against women and global and regional prevalence estimates for non-partner sexual violence against women. https://www.who.int/publications/i/item/9789240022256

IDEA-VET: MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİMDE KAPSAYICILIK, ÇEŞİTLİLİK VE İSTİHDAM EDİLEBİLİRLİK

Büşra Alpayım
Karşıyaka Akademi Zihinsel Engelliler
Derneği Denetim Kurulu Üyesi
İletişim: busraalpayim@gmail.com – 0 542 457 93 31

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Proje fikrinin sahibi ve proje ortağı olan KAZED – Karşıyaka Akademi Zihinsel Engelliler Derneği (Türkiye), bir sivil toplum kuruluşu/dernektir. KAZED, proje fikrinin sahibi ve yerel sahadaki ana yürütücülerden biri olarak hedef kitle (zihinsel engelli bireyler ve aileleri) ile doğrudan köprü kurmak; WP2 faaliyetlerinde (paydaş katılımı, ailelerin sürece dâhil edilmesi ve yerel ağların kurulması) liderlik üstlenmek ve Türkiye ayağındaki mutfak temelli mesleki eğitimleri ve yerel pilot uygulamaları hayata geçirmekle sorumludur. Dernek; zihinsel engelli bireylerin hak savunuculuğu, daha önceki "Biz Bunu Yaparız" tarım/bahçecilik projeleri, yerel yönetimler, üniversiteler ve iş dünyası ile olan güçlü yerel ağ tecrübesinin yanı sıra projeye tahsis edilen ortak mutfak/çalışma alanıyla katkı sunmuştur.

Proje koordinatörü S.I.D.E.S. APS (İtalya), bir sivil toplum kuruluşu/dernektir. S.I.D.E.S. APS; projenin genel koordinasyonunu, idari ve mali yönetimini üstlenmek, Ulusal Ajans ile resmî iletişim kurmak ve iç ortaklık anlaşmalarını yönetmek, Kalite Güvence Planı (Quality Assurance Plan) ile

Yönlendirme/Kalite Komitelerinin (QSC) liderliğini yürütmek ve WP2 (Outreaching and Engagement) kapsamında çevrim içi eğitici eğitimlerinin organize edilmesine ve Kapsayıcı Ortam Rehberi'nin hazırlanmasına liderlik etmekle sorumludur. Kurum; sosyal inovasyon, yetişkin/mesleki eğitim, koçluk ve psikolojik refah alanındaki uzmanlığını ve daha önceki ulusötesi Erasmus+ projelerindeki (Support to Choose Future, Focus on Ability) koordinasyon deneyimini projeye aktarmıştır.

Casa Vittoria / Cooperativa Sociale Vita Down (İtalya), bir sosyal kooperatif/sivil toplum kuruluşudur. Kurum; WP2 kapsamında hedef grup katılımı ve VET mekânlarının uyarlanmasında eş lider (co-leader) olarak görev yapmak, zihinsel engelli gençlerin katıldığı Öğrenme-Öğretme-Eğitim Hareketliliği (LTT) ve çalışma ziyaretlerine ev sahipliği yapmak, otel, restoran ve konaklama sektöründe zihinsel engelli bireylerin istihdamına yönelik "iyi uygulama örneği" (best practice) modelini konsorsiyuma sunmak ve diğer ortakları denetlemek/desteklemekle sorumludur. Casa Vittoria; Treviso/San Polo di Piave'de faaliyet gösteren tesisleri (restoran, otel, seralar ve mutfak alanları), konaklama sektörü tecrübesi ve bizzat işletme bünyesinde istihdam edilen zihinsel engelli çalışan/gönüllü kadrosuyla projenin pratik uygulama sahasını oluşturmuştur.

Ege Üniversitesi (Türkiye), projede üniversite olarak yer almaktadır. Üniversite; WP3 altındaki tüm bilimsel saha araştırmalarının (Field Research, Focus Groups, Systematic Review) yöneticiliğini ve metodolojik rehberliğini yapmak, ortaklardan gelen ham verileri analiz etmek, bilimsel raporları ve en az 2 akademik makaleyi hazırlamak, projenin etki analizi (SROI / Sosyal Yatırımın Geri Dönüşü) kılavuzunu hazırlamak ve

Uluslararası Kapanış Konferansı'nı organize etmekle sorumludur. Prof. Dr. Sati Doğan ve Dr. Gizem Beycan Ekitli liderliğinde; psikiyatrik rehabilitasyon, öğrenme güçlükleri, zihinsel dezavantajlı grupların psikososyal ihtiyaçları ve aile danışmanlığı alanındaki akademik birikim ve araştırma altyapısı projeye sunulmuştur.

Nefinia (Hollanda), bir küçük ve orta ölçekli işletmedir. Nefinia; projenin tüm dijital stratejilerine, platform geliştirme süreçlerine ve bilgi teknolojileri mimarisine liderlik etmek, IDEA-VET Dijital Öğrenme Platformu'nu, çevrim içi modülleri, interaktif oyunları (Explore the Kitchen Wheel, Build My Burger!, Kitchen Team Mission, Chaotic Kitchen Escape Room) ve Padlet e-portfolyo altyapısını kurmak/geliştirmek ve dijital beceriler modülünün (Modül 3) oluşturulmasına öncülük etmekle sorumludur. Kurum; bilgi ve iletişim teknolojileri (ICT), yazılım, oyunlaştırma (gamification), yapay zekâ entegrasyonları ve AB proje yönetimindeki teknik uzmanlığıyla dijital altyapı kaynağını sağlamıştır.

PROJE GEREKÇESİ

Zihinsel engelli bireyler, mesleki eğitim almış olsalar dahi iş gücü piyasasına geçişte ve istihdamı sürdürmede yapısal ve toplumsal engellerle karşılaşmaktadır. IDEA-VET, bu sorunu bireysel yetersizliklerden ziyade sistemik engeller, önyargılar, erişilemeyen mesleki eğitim ortamları ve eğitim ile istihdam arasındaki zayıf geçiş mekanizmaları ekseninde ele almıştır. Türkiye, İtalya ve Hollanda ortaklığında yapılan masa başı araştırmalar ve saha görüşmeleri, sorunun ülkeler arasındaki farklı yasal yapılara rağmen ortak öncelikler taşıdığını ortaya koymuştur.

Proje sürecinde nicel ve nitel araçlar (masa başı araştırma, yarı yapılandırılmış görüşmeler, odak grupları, erişilebilirlik

değerlendirmeleri) harmanlanmıştır. Odak gruplarında kişi merkezli destek, aile katılımı, işveren farkındalığı, iş koçluğu ve erişilebilir öğrenme ortamlarının eksikliği temel sorunlar olarak saptanmıştır.

IDEA-VET'in temel özgünlüğü, zihinsel engelli bireyleri yalnızca "yararlanıcı" olarak değil, eğitim ve materyal geliştirme süreçlerinin asli "ortak üreticisi (co-agent)" olarak konumlandırmasıdır. Bu yaklaşımla Kapsayıcı Öğrenme Ortamı Rehberi, 5 modüllü harmanlanmış mesleki eğitim programı, dijital oyun tabanlı öğrenme araçları ve Padlet e-portfolyo sistemi geliştirilmiş ve bunlar doğrudan dezavantajlı grupların istihdam edilebilirliğine kanalize edilmiştir.

PROJE AMACI

IDEA-VET'in amacı, zihinsel engelli bireylerin mesleki eğitim ve öğretime, işgücü piyasasına ve toplumsal yaşama aktif ve eşit katılımını güçlendirmektir. Proje, bireylerin istihdam edilebilirliğini, bağımsızlığını ve çalışma yaşamında kalıcılığını desteklerken VET sağlayıcılarının, eğitimcilerin, ailelerin, işverenlerin ve diğer işgücü piyasası aktörlerinin kapsayıcı uygulama kapasitesini geliştirmeyi hedeflemiştir. Bu doğrultuda erişilebilir öğrenme ortamları oluşturulmuş; kanıta dayalı, kişi merkezli ve harmanlanmış bir eğitim modeli geliştirilmiş; yüz yüze mesleki öğrenme, dijital oyunlaştırma ve e-portfolyo ile bütünleştirilmiştir. Nihai sosyal değişim hedefi, zihinsel engelli bireylerin "destek alan kişiler" olarak değil; becerileri, tercihleri ve üretken katkılarıyla eğitim ve çalışma yaşamının aktif aktörleri olarak görülmesi ve kapsayıcı istihdamın sürdürülebilir bir uygulamaya dönüşmesidir.

HEDEFLER

Projenin ilk hedefi kapsayıcı VET kapasitesini geliştirmektir. Bu hedefin göstergesi, çevrim içi eğitici eğitimini tamamlama oranı ve öğrenme kazanımıdır. Başlangıçta ortak bir metodoloji bulunmazken eğitimi 34 katılımcı tamamlamış ve anlamlı bir öğrenme artışı raporlanmıştır.

İkinci hedef, erişilebilir eğitim kaynakları geliştirmektir. Bu hedefin göstergesi rehber, harmanlanmış program ve dijital araçlardır. Başlangıçta IDEA-VET materyali bulunmazken Kapsayıcı Öğrenme Ortamı Rehberi ve 5 modüllü program geliştirilmiştir.

Üçüncü hedef, hedef grubun aktif katılımını sağlamaktır. Bu hedefin göstergeleri odak grup, görüşme, ortak üretim ve pilot uygulamalardır. Başlangıçta sınırlı/dağınık olan katılım, bireylerin ve ailelerin çıktılara ortak üretici olarak katkı sunduğu bir düzeye ulaşmıştır.

Dördüncü hedef, istihdam edilebilirliği artırmaktır. Bu hedefin göstergesi istihdama geçen katılımcı sayısıdır. Proje başlangıcında proje kaynaklı istihdam 0 iken 10 katılımcı istihdam edilmiş olup ek vakalar süreçtedir.

Beşinci hedef, modelin sürdürülebilirliğini güçlendirmektir. Bu hedefin göstergeleri kurumsal entegrasyon ve yeni uygulamalardır. Başlangıçta IDEA-VET modeli uygulanmıyorken KAZED – İzmir Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle "Müşterek Mutfak Atölyesi" adıyla kapsayıcı bir mutfak girişimi hayata geçirilmiş ve ortaklardan devam taahhüdü alınmıştır.

HEDEF KİTLE

Doğrudan hedef kitle, zihinsel engelli gençler ve yetişkinler,

özellikle de mesleki eğitimden iş yaşamına geçiş yapan bireylerdir. Proje, bireylerin ailelerini ve destek kişilerini de sürece aktif biçimde dâhil etmiştir. Dolaylı hedef kitleyi VET öğretmenleri/eğitmenleri, iş koçları, sosyal hizmet ve destek personeli, işverenler, çalışanlar, kamu kurumları, STK'lar, araştırmacılar ve politika yapıcılar oluşturmaktadır. Zihinsel engelli bireyler yalnızca eğitim alan katılımcılar olarak değil; ihtiyaçların belirlenmesi, ortamların uyarlanması, eğitim içeriklerinin geliştirilmesi, pilot uygulamalar, e-portfolyo ve yaygınlaştırma etkinliklerinde ortak üretici olarak yer almıştır. Katılımcı ve aile geri bildirimleri, proje çıktılarının erişilebilirliğinin ve kullanılabilirliğinin geliştirilmesinde doğrudan kullanılmıştır.

HİBE PROGRAMI

Proje, Avrupa Birliği Erasmus+ Programı tarafından desteklenmiştir.

BÜTÇE

Projenin bütçesi iş paketlerine göre şu şekilde dağılmaktadır: koordinasyon, izleme ve yönetim faaliyetlerini kapsayan WP1 – Proje Yönetimi için 24.000 €; paydaş katılımı, erişilebilir ortamlar ve rehber faaliyetlerini kapsayan WP2 – Outreaching and Engagement için 10.600 €; araştırma, eğitim modülleri, pilot uygulamalar ve dijital öğrenme faaliyetlerini kapsayan WP3 – Co-Acting for Inclusion için 62.500 €; ortaklık koordinasyonu ve uluslararası toplantıları kapsayan WP4 – Ulusötesi Proje Toplantıları için 12.200 €; yaygınlaştırma, etki, I-DINNER ve kapanış konferansını kapsayan WP5 – Widening the Horizon için 10.700 € ayrılmıştır. Tüm kalemlerin finansman kaynağı Erasmus+'tır.

Toplam bütçe 120.000 € olup finansman kaynağı Erasmus+

KA220-VET'tir.

FAALİYETLER

Kapsayıcı VET kapasitesini geliştirme hedefi doğrultusunda 2024–2025 döneminde ortak çerçeve ve eğitici eğitimi faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Çevrim içi eğitim, ön test/son test ve yansıtma yöntemleriyle yürütülen eğitimi 34 katılımcı tamamlamış ve anlamlı öğrenme kazanımı elde edilmiştir.

İhtiyaçların belirlenmesi amacıyla 2024–2025 döneminde paydaş ve hedef grup katılımı faaliyeti yürütülmüştür. Görüşme, odak grup ve aile/katılımcı geri bildirimi yöntemleriyle ihtiyaç ve erişilebilirlik önerileri ortaya konmuştur.

Erişilebilir VET ortamları oluşturmak amacıyla 2025 yılında Kapsayıcı Öğrenme Ortamı Rehberi hazırlanmıştır. Araştırma, ortak üretim ve akran değerlendirmesi yöntemleriyle aktarılabilir bir dijital rehber geliştirilmiştir.

Kanıta dayalı bir model oluşturmak amacıyla 2025 yılında araştırma ve odak grupları faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Masa başı araştırma, saha araştırması ve karşılaştırmalı analiz yöntemleriyle araştırma bulguları elde edilmiş ve 4 odak grup yapılmıştır.

Mesleki, sosyal ve dijital becerilerin geliştirilmesi amacıyla 2025–2026 döneminde harmanlanmış eğitim programı uygulanmıştır. Yüz yüze eğitim, dijital oyunlar ve e-portfolyodan oluşan 5 modüllü yapıyla IDEA-VET eğitim içeriği ve dijital platform ortaya çıkarılmıştır.

Modeli test etmek/doğrulamak amacıyla 2025–2026 döneminde LTTA ve pilot uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Uygulamalı atölye, gözlem, Padlet ve memnuniyet değerlendirmesi yöntemleriyle metodoloji doğrulanmış ve materyaller iyileştirilmiştir.

Farkındalık ve görünürlük sağlamak amacıyla 2026 yılında I-DINNER / I-D)Lunch etkinlikleri düzenlenmiştir. Katılımcıların mutfakta aktif üretimine dayanan bu paydaş etkinlikleri İtalya ve Türkiye'de gerçekleştirilmiş ve güçlü bir paydaş katılımı sağlanmıştır.

İşgücüne geçişi desteklemek amacıyla 2026 yılında istihdam ve sürdürülebilirlik faaliyetleri yürütülmüştür. İstihdam takibi ve kurum entegrasyonu yöntemleriyle 10 katılımcının istihdamı sağlanmış olup ek vakalar süreçtedir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje Türkiye (İzmir), İtalya (Veneto/Treviso) ve Hollanda'da yürütülmüş; yüz yüze VET/mutfak (kitchen) uygulamaları çevrim içi eğitim, IDEA-VET Dijital Öğrenme Platformu ve Padlet e-portfolyo ile desteklenmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

IDEA-VET'in sürdürülebilirliği, proje çıktılarının ortak kurumların mevcut eğitim ve istihdam çalışmalarına entegre edilmesi üzerine kurulmuştur. Kapsayıcı Öğrenme Ortamı Rehberi, beş modüllü harmanlanmış eğitim programı, dijital öğrenme içerikleri ve e-portfolyo, proje sonrasında da VET sağlayıcıları, eğitmenler ve işverenler tarafından kullanılabilecek aktarılabilir kaynaklardır. Kalite değerlendirmesi, rehberin farklı VET bağlamlarına uyarlanabilir ve proje ömrünün ötesinde kullanılabilir olduğunu doğrulamıştır.

Projenin en somut sürdürülebilirlik sonuçlarından biri, Türkiye'de Casa Vittoria modelinden esinlenen kapsayıcı bir mesleki mutfak girişiminin başlatılmasıdır. İtalya ve Hollanda'daki ortaklar da IDEA-VET yöntemlerini gelecekteki eğitim ve dijital

öğrenme faaliyetlerine entegre etme taahhüdünde bulunmuştur. Proje sonunda 10 katılımcının istihdama geçtiği ve ek istihdam süreçlerinin devam ettiği raporlanmıştır. Ortaklar ayrıca sonuçları ölçeklendirmek amacıyla yeni Erasmus+ proje önerileri geliştirmeye başlamıştır.

Sürdürülebilirlik yalnızca materyallerin devamlılığına değil; oluşturulan uluslararası iş birliği ağına, işveren ve VET paydaşlarıyla kurulan ilişkilere, bilimsel çıktılara, yaygınlaştırma faaliyetlerine ve zihinsel engelli bireylerin proje sonuçlarını sahiplenmesine dayanmaktadır.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

IDEA-VET'in etkisi, nicel ve nitel göstergelerin birlikte kullanıldığı sürekli bir kalite güvence sistemiyle izlenmiştir. Bu kapsamda katılım listeleri, ön test/son testler, memnuniyet anketleri, odak grupları, yarı yapılandırılmış görüşmeler, eğitmen gözlemleri, yansıtma oturumları, Padlet e-portfolyo kayıtları, paydaş geri bildirimleri ve istihdam takibi kullanılmıştır.

Çevrim içi eğitici eğitimini Türkiye, İtalya ve Hollanda'dan 34 katılımcı tamamlamış; değerlendirmelerde IDEA-VET metodolojisine ve kapsayıcı VET kavramlarına ilişkin anlamlı öğrenme kazanımları belirlenmiştir. Zihinsel engelli bireyler ve aileleri proje boyunca yalnızca yararlanıcı olarak değil, ortak üretici olarak yer almış; geri bildirimleri öğrenme ortamlarının, Kapsayıcı Öğrenme Ortamı Rehberi'nin ve harmanlanmış eğitim modüllerinin biçimlenmesini sağlamıştır. Ülkeler arası odak grupları; kişi merkezli destek, aile katılımı, işveren farkındalığı, iş koçluğu ve kurumlar arası iş birliğini temel ihtiyaçlar olarak doğrulamıştır.

Proje sonunda 10 katılımcının istihdama geçtiği ve ilave istihdam süreçlerinin sürdüğü raporlanmıştır. Türkiye'de Casa Vittoria yaklaşımından esinlenen kapsayıcı mesleki mutfak girişiminin başlatılması, projenin kurumsal çarpan etkisinin somut bir

örneğidir. (I-D)INNER/I-D)Lunch etkinlikleri ise zihinsel engelli bireyleri mutfakta aktif üretici olarak paydaşlarla buluşturarak görünürlük ve doğrudan etkileşim yaratmıştır.

Proje çıktıları, akademik makaleler ve kongre sunumlarıyla bilimsel literatüre de kazandırılmıştır.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması kapsayıcı mesleki eğitim ve istihdam; alt temaları ise zihinsel engellilik, dijital öğrenme ve istihdamdır.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı:
https://www.instagram.com/idea_vet/
Web sitesi: https://idea-vet.com/

SÜT ÇİFTLİKLERİNDE İKLİM DİRENCİNİN ARTIRILMASI: CLİRESDAİRY PROJESİ

Hediye Cerit
Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği – Proje Koordinatörü
İletişim: hediyecerit@gmail.com – 5419505236

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Proje, yetiştirici birliği/meslek örgütü niteliğindeki Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (ADSYB) tarafından yürütülmüştür. ADSYB'nin projedeki rolü; proje koordinasyonu, saha çalışmalarının organizasyonu, üretici ve paydaş katılımının sağlanması, veri temini ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin yürütülmesi olmuştur. Kurum, projeye kurumsal kapasitesi, üretici ağı, saha verileri, personel ve organizasyon desteğiyle katkı sağlamıştır.

Projede, üniversite/araştırma merkezi niteliğindeki Katalonya Politeknik Üniversitesi – BarcelonaTech (UPC) / CRAHI ile ortaklık gerçekleştirilmiştir. UPC/CRAHI'nin projedeki rolü, CLIMAAX kapsamında proje ortağı olarak iklim risk değerlendirme metodolojilerine ve bilimsel/teknik süreçlere destek vermek olmuştur. Ortak kurum, projeye bilimsel ve teknik uzmanlık, metodoloji ve CLIMAAX araçlarıyla katkı sunmuştur.

Kamu/yerel yönetim paydaşları olarak Aydın'daki kamu kurumları ve yerel yönetimler, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat ve Veteriner Fakültesi ile Aydın İl Tarım ve Orman Müdürlüğü projede yer almıştır. Bu kurumların projedeki rolü,

paydaş görüşmelerine ve çalıştay/konferans faaliyetlerine katılarak yerel ihtiyaçların ve politika perspektifinin değerlendirmelere aktarılması olmuştur. Söz konusu kurumlar projeye kurumsal bilgi, yerel veri, görüş ve politika deneyimiyle katkı sağlamıştır.

Üreticiler/tarımsal paydaşlar olarak süt sığırcılığı işletmeleri ve sektör paydaşları da projenin önemli bileşenleri arasında yer almıştır. Bu paydaşların projedeki rolü saha çalışmalarına, işletme ziyaretlerine ve katılımcı faaliyetlere katkıda bulunmak ve iklim risklerine ilişkin yerel deneyim ve ihtiyaçlarını paylaşmak olmuştur. Projeye katkıları ise saha bilgisi, uygulama deneyimi ve yerel geri bildirim biçiminde gerçekleşmiştir.

Proje paydaşları, Aydın süt sığırcılığı değer zinciri ve iklim risklerinden doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen aktörler dikkate alınarak belirlenmiştir. Üreticilerin yanı sıra kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek kuruluşları ve tarımsal örgütler sürece dâhil edilmiştir. Saha ziyaretleri, paydaş görüşmeleri, 24 Aralık 2025 tarihli Proje Çalıştayı ve 6 Mayıs 2026 tarihli Proje Konferansı aracılığıyla farklı aktörlerin bilgi, deneyim ve görüşlerinin proje çalışmalarına yansıtılması sağlanmıştır. Projenin saha ve paydaş katılımına dayalı yaklaşımı, proje dokümanında da temel faaliyetler arasında yer almaktadır.

PROJE GEREKÇESİ

Aydın ili, Türkiye'nin önemli süt sığırcılığı merkezlerinden biridir; ancak artan sıcaklıklar, uzun süreli kuraklıklar, aşırı yağış ve taşkın gibi iklim değişikliği kaynaklı tehlikeler, sektörün sürdürülebilirliği açısından giderek artan bir risk oluşturmaktadır. Özellikle sıcaklık stresinin süt verimi ve hayvan sağlığı üzerindeki etkileri, kuraklığın yem bitkileri üretimi ve su kaynakları üzerindeki baskısı ile aşırı yağış ve taşkınların işletmeler ve tarımsal üretim

alanları açısından oluşturduğu riskler, üreticilerin ekonomik ve üretimsel kırılganlığını artırmaktadır. Projenin çıkış noktasını, bu risklerin Aydın süt sığırcılığı özelinde, yerel ölçekte ve birden fazla iklim tehlikesini birlikte ele alan bilimsel verilerle yeterince ortaya konulamaması ve elde edilen bilginin çiftlik düzeyindeki uygulamalarla ilişkilendirilmesi ihtiyacı oluşturmuştur.

Bu ihtiyaç doğrultusunda CliResDairy'de çoklu iklim risk değerlendirme yaklaşımı benimsenmiştir. İklim projeksiyonları ve mekânsal analizler kullanılarak mevcut ve gelecekteki riskler değerlendirilmiş; sıcaklık stresi, tarımsal kuraklık, aşırı yağış ve taşkınların süt üretimi, hayvan sağlığı, yem üretimi, su kullanımı ve işletmelerin sürdürülebilirliği üzerindeki etkileri incelenmiştir. Bilimsel analizler yalnızca masa başı çalışmalarla sınırlandırılmamış; süt işletmelerine gerçekleştirilen saha ziyaretleri, üretici ve paydaş görüşmeleri ve katılımcı çalışmalarla yerel bilgi ve deneyim sürece dâhil edilmiştir. Proje dokümanında da saha çalışmaları, paydaş katılımı ve iklim risk analizleri temel faaliyetler olarak tanımlanmaktadır.

Projenin özgün yaklaşımı, farklı iklim tehlikelerini tek tek değerlendirmek yerine çoklu risk yaklaşımıyla ele alması ve bilimsel iklim verilerini çiftlik ve sektör düzeyindeki ihtiyaçlarla bir araya getirmesidir. Elde edilen bulgular üreticiler, kamu kurumları, üniversiteler ve sektör temsilcileriyle paylaşılmış; 24 Aralık 2025 tarihli Proje Çalıştayı ve 6 Mayıs 2026 tarihli Proje Konferansı gibi katılımcı süreçlerle risklerin yalnızca belirlenmesi değil, uygulanabilir uyum seçeneklerine dönüştürülmesi de hedeflenmiştir.

PROJE AMACI

CliResDairy Projesi'nin temel amacı, Aydın ili süt sığırcılığı

sektörünün iklim değişikliğinden kaynaklanan risklere karşı direnç ve uyum kapasitesini güçlendirmektir. Proje; aşırı sıcaklık, tarımsal kuraklık, aşırı yağış ve taşkın gibi iklim tehlikelerinin süt üretimi üzerindeki mevcut ve gelecekteki etkilerini bilimsel yöntemlerle ortaya koyarak elde edilen bilgiyi üreticiler ve karar vericiler için uygulanabilir uyum seçeneklerine dönüştürmeyi hedeflemiştir.

Projenin uzun vadeli vizyonu, iklim risklerinin yalnızca ortaya çıktıktan sonra müdahale edilen sorunlar olmaktan çıkarılarak önceden değerlendirildiği ve tarımsal karar alma süreçlerine dâhil edildiği, daha dirençli bir süt sığırcılığı yapısının geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda üreticilerin iklim riskleri konusundaki farkındalık ve uyum kapasitesinin artırılması; kamu kurumları, üniversiteler, yerel yönetimler, üretici örgütleri ve yetiştiriciler arasındaki bilgi paylaşımı ve iş birliğinin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Nihai olarak CliResDairy, bilimsel bilginin sahadaki deneyimle buluştuğu, üreticinin sürecin parçası olduğu ve iklim değişikliğine uyumun yerel tarım politikaları ile çiftlik uygulamalarına yansıtıldığı sürdürülebilir bir dönüşüme katkı sunmayı hedeflemektedir.

HEDEFLER

Projenin ilk hedefi, Aydın süt sığırcılığı için çoklu iklim risklerinin bilimsel olarak değerlendirilmesidir. Bu hedefin göstergesi olan değerlendirilen temel iklim tehlikesi sayısı, başlangıçtaki 0 değerinden 4'e (aşırı sıcaklık, tarımsal kuraklık, aşırı yağış, nehir taşkını) ulaşmıştır.

İklim risklerinin mevcut ve gelecekteki etkilerinin mekânsal ve sektörel olarak ortaya konulması hedefi kapsamında, tamamlanan iklim risk değerlendirme aşaması sayısı 0'dan 2'ye (çoklu risk değerlendirmesi + bölgesel/yerel risk analizi) yükselmiştir.

Üretici ve ilgili paydaşların iklim riskleri ve uyum sürecine aktif katılımının sağlanması hedefinin göstergesi, düzenlenen geniş katılımlı paydaş çalıştayıdır. Başlangıç değeri 0 olan bu göstergede 1 çalıştay (24 Aralık 2025) değerine ulaşılmıştır.

Proje bulgularının sektör ve ilgili kurumlarla paylaşılması ve farkındalığın artırılması hedefinin göstergesi ise düzenlenen proje konferansıdır. Başlangıç değeri 0 olan bu göstergede 1 konferans (6 Mayıs 2026) değerine ulaşılmıştır.

Son olarak, Aydın süt sığırcılığının iklim değişikliğine uyum kapasitesini destekleyecek uygulanabilir önerilerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Bu hedefin göstergesi olan hazırlanan uyum stratejisi/eylem çerçevesi sayısı, 0 olan başlangıç değerinden 1 bölgesel uyum stratejisi ve eylem çerçevesine ulaşmıştır.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesini Aydın ilinde faaliyet gösteren süt sığırcılığı işletmeleri ve üreticiler oluşturmaktadır. Üreticiler; saha ziyaretleri, işletme incelemeleri, görüşmeler ve paydaş etkinlikleri aracılığıyla proje sürecine dâhil edilmiş, iklim değişikliğinin süt üretimi üzerindeki etkilerine ilişkin saha deneyimleri ve ihtiyaçları değerlendirmelere yansıtılmıştır. Proje kapsamında gerçekleştirilen çalıştay ve konferans aracılığıyla üreticilerin iklim riskleri ve uyum seçenekleri konusunda bilgiye erişiminin ve farkındalığının artırılması hedeflenmiştir.

Dolaylı hedef kitleyi ise kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, meslek kuruluşları, tarımsal örgütler ve süt sektörünün diğer paydaşları oluşturmaktadır. Bu aktörler paydaş görüşmeleri, çalıştay ve yaygınlaştırma faaliyetleri yoluyla sürece dâhil edilmiş ve bilimsel bulguların karar alma süreçleri ve yerel uygulamalarla

buluşturulmasına katkı sağlamıştır. Böylece hedef kitlenin yalnızca proje çıktılarından yararlanan değil, bilgi ve deneyimiyle sürece katkı sağlayan aktif paydaşlar olması amaçlanmıştır.

HİBE PROGRAMI

Proje, Avrupa Birliği Ufuk Avrupa Programı (Horizon Europe) CLIMAAX Projesi kapsamında desteklenmiştir.

BÜTÇE

Projenin tüm bütçe kalemleri AB Ufuk Avrupa Programı – CLIMAAX kapsamında finanse edilmiştir. Personel giderleri için 49.500 € harcanmıştır; bu kalem proje koordinasyonu, proje asistanı ve muhasebe desteği ile idari ve teknik süreçlerin yürütülmesi, raporlama, paydaş koordinasyonu ve proje faaliyetlerinin uygulanmasına yöneliktir.

Seyahat giderleri için gerçekleşen tutar 7.500 €'dur; bu kalem CLIMAAX kapsamında uluslararası toplantı ve çalıştaylara katılım, proje sonuçlarının paylaşılması ve bilgi/deneyim aktarımı amacıyla kullanılmıştır.

Alt yüklenici/uzmanlık ve hizmet alımları için 74.625 € harcanmıştır; bu tutar çoklu iklim risk analizleri, veri analizi ve CBS çalışmaları, uzmanlık hizmetleri, çalıştay/eğitim ve paydaş etkinlikleri ile politika belgelerinin hazırlanmasına yöneliktir.

Dolaylı maliyetler için gerçekleşen tutar ise 14.250 € olup projenin uygulanmasıyla bağlantılı genel idari ve kurumsal giderleri kapsamaktadır.

FAALİYETLER

Ekim 2024–Mart 2025 döneminde, Aydın süt sığırcılığını etkileyen iklim risklerinin belirlenmesi hedefi doğrultusunda çoklu iklim risk değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyette

CLIMAAX metodolojisi ile iklim verileri, modelleme ve mekânsal analizler kullanılmış; çıktı olarak 1 Çoklu İklim Risk Değerlendirme Raporu (Faz 1) hazırlanmıştır.

Nisan 2025–Mart 2026 döneminde, risk değerlendirmelerinin Aydın koşullarına özgü hâle getirilmesi amacıyla yerel verilerle bölgesel risk analizleri geliştirilmiştir. Yerel veri entegrasyonu, CBS analizleri, saha çalışmaları ve uzman değerlendirmeleri yöntemleriyle yürütülen bu faaliyetin çıktısı 1 Bölgesel/Yerel Çoklu Risk Değerlendirme Raporu (Faz 2) olmuştur.

2025–2026 döneminde, yerel bilgi ve ihtiyaçların proje çalışmalarına dâhil edilmesi amacıyla saha ve paydaş katılım çalışmaları yürütülmüştür. Süt işletmesi ziyaretleri, yüz yüze görüşmeler ve kurum/paydaş toplantıları yoluyla gerçekleştirilen bu çalışmalar kapsamında üretici ve kurum görüşmeleri yapılmış, saha bulguları analizlere aktarılmıştır.

24 Aralık 2025 tarihinde, iklim riskleri konusunda farkındalık ve ortak çözüm geliştirme kapasitesinin artırılması amacıyla Paydaş Çalıştayı gerçekleştirilmiştir. Sunumlar, masa çalışmaları ve paydaş görüşlerinin alınmasından oluşan katılımcı çalıştay yöntemiyle yürütülen faaliyette 1 çalıştay düzenlenmiş ve 120 katılımcıya ulaşılmıştır.

6 Mayıs 2026 tarihinde, proje bulgularının üretici, karar verici, akademi ve sektör paydaşlarıyla paylaşılması amacıyla Proje Konferansı düzenlenmiş ve sonuçlar yaygınlaştırılmıştır. Konferans, uzman sunumları ve proje sonuçları ile uyum seçeneklerinin paylaşılması yöntemleriyle gerçekleştirilen faaliyetin çıktısı 1 Proje Konferansı olmuş; 150 katılımcıyla proje sonuçları geniş bir paydaş kitlesine aktarılmıştır.

Nisan–Temmuz 2026 döneminde ise süt sığırcılığının iklim değişikliğine uyum kapasitesinin güçlendirilmesi hedefi doğrultusunda iklim uyum stratejileri ve politika önerileri geliştirilmiştir. Önceki fazların sonuçlarının sentezi, risk ve uyum değerlendirmeleri ve politika önerilerinin hazırlanması yöntemleriyle yürütülen bu faaliyetin çıktısı; iklim uyum stratejileri ve geliştirilmiş risk yönetimi önerilerini içeren Faz 3 raporu olmuştur.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje, Türkiye'nin Ege Bölgesi'nde yer alan Aydın ilinin tamamında, süt sığırcılığı sektörü odağında uygulanmıştır. İklim risk analizleri il ve ilçe ölçeğinde gerçekleştirilmiş; saha çalışmaları ise Aydın'daki süt sığırcılığı işletmeleri ile ilgili kamu kurumları, yerel yönetimler ve sektör paydaşlarını kapsayacak şekilde yürütülmüştür.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

CliResDairy'nin sürdürülebilirliği, proje kapsamında üretilen bilimsel bilginin proje bitimiyle sınırlı kalmaması ve yayım, danışmanlık, politika diyaloğu ve yeni proje geliştirme faaliyetleriyle uygulamaya aktarılması üzerine kurulmuştur. Proje yürütücüsü Aydın İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (ADSYB), yaklaşık 4.000 üyesine sunduğu yayım ve danışmanlık hizmetleri aracılığıyla iklim riskleri ve uyum önerilerini yetiştiricilere aktarmaya devam edecektir. Böylece proje çıktılarının kurumun mevcut hizmet yapısına entegre edilerek hedef kitleyle kurulan bağın proje sonrasında da korunması amaçlanmaktadır.

Projenin yaygınlaştırma faaliyetleri proje sonrasında da somut biçimde sürdürülmektedir. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Hayvancılıkta İhtisaslaşma Koordinatörlüğü tarafından düzenlenen "Sürdürülebilir Hayvancılık, Maliyet Yönetimi ve Verimlilik Çalıştayı"na katılım sağlanarak CliResDairy bulguları farklı bölge ve sektör temsilcileriyle paylaşılmıştır. Ayrıca 22 Eylül 2026 tarihli Aydın Sıfır Atık Çalıştayı kapsamında proje sonuçları ve geliştirilen öneriler ilgili paydaşlara aktarılmıştır.

Sürdürülebilirliğin bir diğer boyutu, araştırma sonuçlarının yeni uygulamalara dönüştürülmesidir. CliResDairy paydaş çalıştayı ve proje raporlarında ortaya çıkan önerilerden hareketle, teorik bulguların çiftlik düzeyinde test edilmesini ve somut uygulamalara dönüştürülmesini hedefleyen yeni bir Horizon Europe alt proje fonuna başvuru yapılmıştır. Böylece CliResDairy'nin oluşturduğu bilgi birikiminin yeni pilot uygulamalara, iş birliklerine ve finansman fırsatlarına temel oluşturması hedeflenmektedir.

Bu yaklaşım, başlangıçtaki proje planında öngörülen sonuçların yaygınlaştırılması, yaklaşık 4.000 üyeye danışmanlar aracılığıyla erişilmesi ve proje sonrasında iklim uyum uygulamalarının devam ettirilmesi hedefiyle de uyumludur.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

CliResDairy'nin etkisi yalnızca iklim risklerinin bilimsel olarak ortaya konulmasıyla değil, üretilen bilginin üretici, kamu, akademi ve sektör paydaşları arasında paylaşılması ve yeni uygulamalara zemin oluşturmasıyla değerlendirilmiştir. Projenin performansı; tamamlanan çoklu iklim risk değerlendirmeleri, yerel verilerin analizlere entegrasyonu, paydaş katılımı, bilimsel ve politika odaklı çıktılar ile yaygınlaştırma faaliyetleri üzerinden izlenmiştir. Projenin başlangıç planında da bu unsurlar temel performans göstergeleri olarak belirlenmiştir.

Projenin en görünür sosyal etkilerinden biri, iklim değişikliğinin süt sığırcılığı açısından yerel ve sektörel bir mesele olarak farklı aktörlerin ortak gündemine taşınmasıdır. 24 Aralık 2025 tarihinde gerçekleştirilen Proje Çalıştayı'na 120 kişi katılmış; yetiştiriciler, kamu kurumları, yerel yönetimler, akademisyenler ve sektör temsilcileri aynı platformda iklim risklerini ve çözüm seçeneklerini değerlendirmiştir. 6 Mayıs 2026 tarihli Proje Konferansı ile elde edilen sonuçlar daha geniş bir paydaş kitlesiyle paylaşılmıştır.

Projenin çarpan etkisi proje dönemi sonrasında da devam etmiştir. CliResDairy bulguları, Burdur'da düzenlenen Sürdürülebilir Hayvancılık, Maliyet Yönetimi ve Verimlilik Çalıştayı ile 22 Eylül 2026 tarihli Aydın Sıfır Atık Çalıştayı gibi farklı platformlara taşınmıştır. Daha da önemlisi, proje çalıştayı ve raporlarında geliştirilen önerilerden hareketle, bilimsel sonuçların çiftlik düzeyinde pilot uygulamalara dönüştürülmesini hedefleyen yeni bir Horizon Europe alt proje fonuna başvuru yapılmıştır. Böylece proje, tek seferlik bir araştırma faaliyeti olmaktan çıkarak yeni iş birlikleri ve uygulama odaklı çalışmalar için bir başlangıç noktası oluşturmuştur.

ADSYB'nin yaklaşık 4.000 üyeye ulaşan yayım ve danışmanlık ağı ise edinilen bilgi ve önerilerin üreticilere aktarılması için projenin uzun vadeli çarpan mekanizmasını oluşturmaktadır.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması İklim Krizi ve İklim Değişikliğine Uyum; alt temaları ise Sürdürülebilir Tarım, İklim Dirençli Hayvancılık, Afet ve Risk Yönetimi, Üretici Farkındalığı ve Kapasite Geliştirme, Yerel İklim Uyum Politikaları ve Paydaş Katılımıdır.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Web sitesi:

https://www.adsyb.org.tr/

https://www.climaax.eu/all-regions/

Proje Tanıtım Videosu (YouTube)

https://www.youtube.com/watch?v=tmGpSTRWmUw

GİRİŞİMCİ KADINLARI GÜÇLENDİRME – MİMARİ VE TASARIMDA KADIN GİRİŞİMLER PROGRAMI

Semiha Güneş
BASİFED Yönetim Kurulu Başkanı
İletişim: basifed@basifed.org – +90 (232) 482 00 06

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Bir iş dünyası federasyonu olan BASİFED (Batı Anadolu Sanayici ve İş İnsanları Dernekleri Federasyonu), programın yüklenicisi olarak koordinasyon, duyuru, seçim ve raporlama süreçlerini üstlenmiş; üye ağı ve kurumsal organizasyon kapasitesiyle katkı sağlamıştır.

Kamu kurumu olan İzmir Kalkınma Ajansı (İZKA), hizmet alımı yoluyla programın ortak geliştirilmesi, izlenmesi ve kabulü süreçlerinde yer almış; sözleşmeye dayalı finansman sağlamıştır.

Kadın dernekleri BPW İzmir, EGİKAD, İKG ve İZİKAD, yürütme kurulunda yer alarak adaylara erişim ve paydaş koordinasyonu konularında görev almış; girişimci ve mentor havuzuna katkı sunmuştur.

Bir meslek kuruluşu olan Mimarlar Odası İzmir Şubesi, yürütme kurulu üyesi olarak sektörel katkı sağlamış ve seminere ev sahipliği yapmış; İzmir Mimarlık Merkezi ve meslek ağıyla programa destek olmuştur.

Özel sektör paydaşı SENTİNUS Danışmanlık ve Koçluk, ihtiyaç ve eşleştirme sistemini, eğitimleri ve süreç yürütücülüğünü üstlenmiş; Sezin Örten Sivri'nin danışmanlık ve eğitim uzmanlığıyla katkı sağlamıştır.

Paydaş yapısı, kadın girişimcilere erişim, sektörel uzmanlık ve uygulama kapasitesini bir araya getirecek biçimde oluşturulmuştur. Kadın derneklerinin başkanları, Mimarlar Odası temsilcisi ve proje yürütücüsü yürütme kurulunda yer almış; duyuru ve aday havuzu paydaşların katkısıyla genişletilmiştir.

PROJE GEREKÇESİ

Kadınların ekonomik yaşama katılımının sınırlı kalması, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini derinleştirirken üretim, istihdam ve bölgesel kalkınma potansiyelinin yeterince değerlendirilmesini de engellemektedir. Kadınların girişimciliğe yönelmesini desteklemek kadar, mevcut kadın girişimlerinin büyüme, kurumsallaşma ve sürdürülebilirlik ihtiyaçlarına yanıt vermek de önem taşımaktadır. Bu ihtiyaç, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğünün 2024 yılı için belirlediği "Kadın Girişimciliği ve Kadın İstihdamı" temasıyla doğrudan örtüşmektedir.

İzmir, çok sektörlü ekonomik yapısı, sanayi üretimi ve ihracat kapasitesiyle kadın girişimciliğinin geliştirilmesi için önemli olanaklar sunmaktadır. Mimarlık, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı, çevre tasarımı, kentsel planlama, restorasyon, grafik tasarımı, moda ve endüstriyel tasarım gibi alanlar, kadın girişimciliği ve istihdamı açısından değerlendirilebilecek fırsatlar barındırmaktadır. Bu potansiyelin ekonomik değere dönüşebilmesi, mesleki ve yaratıcı yetkinliklerin işletme yönetimi bilgisi, teknoloji kullanımı ve güçlü iş bağlantılarıyla desteklenmesini gerektirmektedir.

Proje, bu çerçevede kadın girişimlerinin finansal yönetim, pazarlama, müşteri ilişkileri, kurumsallaşma ve güncel teknolojilere uyum ihtiyaçlarına odaklanmıştır. Sözleşmede tanımlanan bölgesel ve sektörel ihtiyaçlar, uygulama aşamasında girişimci

başvuru formları, ayrıntılı ihtiyaç bildirimleri ve mentor yetkinlik değerlendirmeleriyle katılımcı düzeyinde somutlaştırılmıştır. Böylece ortak eğitimlerle karşılanabilecek ihtiyaçlar ile birebir rehberlik gerektiren konuların birlikte ele alınması sağlanmıştır.

Bünyesinde kadın girişimcilerin ve profesyonellerin örgütlendiği dernekleri buluşturan BASİFED, İzmir Kalkınma Ajansı iş birliğiyle bu ihtiyaca yönelik kapsayıcı bir destek yaklaşımı geliştirmiştir. Programın ayırt edici yönü; kadın girişimcileri deneyimli mentorlarla buluşturması, mentorluk desteğini sektöre özgü eğitimlerle tamamlaması ve kadın dernekleriyle meslek kuruluşlarının bilgi ve ilişki ağlarını ortak bir amaç etrafında harekete geçirmesidir. Bu yaklaşım, kadınların ekonomik güçlenmesini desteklerken sivil toplumun birlikte öğrenme, kaynak paylaşma ve değişen ihtiyaçlara yanıt verme kapasitesine de katkı sunmaktadır. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi ise programda ele alınan ihtiyaçların daha geniş bir diyalog ve savunuculuk gündemine taşınmasını sağlayabilecek tamamlayıcı bir platformdur.

PROJE AMACI

Programın amacı, bölgenin yaratıcı endüstriler alanındaki örtülü gücünü önceleyerek İzmir'de kadınların iş hayatına katılımını ve kapasite gelişimini artırmak; mimarlık ve tasarım odaklı kadın girişimlerinin büyüme ve kurumsallaşma ihtiyaçlarını destekleyerek kadınların ekonomik yaşama katılımını güçlendirmektir. Bu doğrultuda eğitim programı; İş Hayatına Giriş Stratejileri, Finansal Yönetim ve Yatırımcı İlişkileri, Tasarım Sektörü Hakkında İçgörüler, Profesyonel Dünyada Kullanılan Araçlar, Proje Yönetimi ve Müşteri İlişkileri, Yaratıcı Problem Çözme ve İnovasyon, Yaratıcı Portföy Geliştirme, Pazarlama ve Satış Stratejileri, Sürdürülebilir

Mimarlık ve Yeşil Tasarım, Liderlik, İş Yaşam Dengesi ve Ekip Yönetimi, Hukuki Mevzuat ve Fikri Mülkiyet Hakları ile İş Ağı Kurma ve Networking başlıklarını kapsayacak biçimde tasarlanmıştır. Eğitimlerin ihtiyaçlara göre eşleştirilmiş birebir mentorlukla desteklenmesi yoluyla kadın girişimcilerin mesleki birikimlerini sürdürülebilir işletme modellerine dönüştürmeleri, teknolojik ve çevresel değişimlere uyum sağlamaları ve iş birliği olanaklarını geliştirmeleri hedeflenmiştir. Kadın dernekleri, meslek kuruluşu ve kamu iş birliğine dayanan program, girişimcilerin güçlenmesiyle birlikte sivil toplumun bilgi paylaşımı ve ortak hareket kapasitesini de geliştirmeyi amaçlamaktadır. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi ise bu kapasitenin daha geniş iş dünyası ve savunuculuk ağlarıyla buluşmasını destekleyen tamamlayıcı bir platform olarak konumlandırılmaktadır.

Sivil toplum boyutunda hedeflenen değişim, farklı kadın dernekleri ve meslek kuruluşları arasındaki kaynak ve deneyim paylaşımını ortak uygulama kapasitesine dönüştürmektir. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi bu yaklaşımı tamamlayan bir diyalog ve savunuculuk platformudur: Programda girişimci düzeyinde ele alınan finansmana erişim, teknoloji ve kadınların ekonomik katılımı konularının daha geniş bir paydaş çevresinde tartışılmasına zemin sunmaktadır.

HEDEFLER

İlk hedef, Ocak 2025'e kadar 30 girişime kapasite desteği sağlanmasıdır. Bu hedefin göstergesi kabul ve eğitim katılım sayısı olarak belirlenmiş, hedef değer 30 olarak tanımlanmıştır. Program öncesinde katılım 0 iken 30 girişim programa kabul edilmiş; eğitimlere katılan 25 girişimci programın tamamına katılım sağlamıştır.

İkinci hedef, Ocak 2025'e kadar 270 saat mentorluk verilmesidir. Göstergesi 30 girişim × 9 saat olarak belirlenen bu hedefte, program kapsamındaki başlangıç değeri 0 saattir. Eşleştirme ve görüşmeler raporlanmış; toplam 270-300 saat arasında mentorluk sağlanmıştır.

Üçüncü hedef, Ocak 2025'e kadar 12 başlıkta ortak eğitim düzenlenmesidir. Göstergesi sözleşmedeki 12 eğitim başlığı olan bu hedefte, program kapsamındaki başlangıç değeri 0 eğitimdir. Nihai rapora göre 11 destekleyici eğitim gerçekleştirilmiştir.

Dördüncü hedef, Ocak 2025'te 1 yapay zekâ semineri ve B2B buluşması düzenlenmesidir. Göstergesi etkinlik sayısı ve katılım olarak belirlenen bu hedefte, program kapsamındaki başlangıç değeri 0 etkinliktir. 1 seminer düzenlenmiş; seminere 21 girişimci ve 12 mentor katılmıştır.

Beşinci hedef, uygulamanın 3 raporla izlenmesidir. Göstergesi 2 ara rapor ve 1 nihai rapor olan bu hedefte başlangıç değeri 0 rapordur. 2 ara rapor ve 1 nihai rapor hazırlanmış; ayrıca ara ve son değerlendirme anketleri hazırlanmıştır.

HEDEF KİTLE

Doğrudan hedef kitle, İzmir ve yakın çevresinde mimarlık ve tasarım odaklı sektörlerde faaliyet gösteren kadın girişimcilerdir. Katılımcılar, erken aşama (1–3 yaş) ve orta olgunluktaki (4–6 yaş) işletmeler arasından belirlenmiştir. 40 girişimci başvurusundan 30 kadın programa kabul edilmiş; eğitimlere 25 kadın girişimci ve 25 mentor katılmıştır.

Katılımcılar ihtiyaçlarını başvuru ve yeniden değerlendirme formlarıyla ifade etmiş, liderlik anketlerine ve süreç değerlendirmelerine katılmıştır. Bu katılım, desteğin

kişiselleştirilmesine katkı sağlamıştır. Yapay zekâ seminerine 25 girişimciden 21'i katılmıştır.

Dolaylı yararlanıcılar; girişimlerin çalışanları ve iş ortakları, mentorların bağlı bulunduğu kuruluşlar, kadın dernekleri, Mimarlar Odası üyeleri ve BASİFED iş dünyası ağıdır. Bu gruplar için erişim ve bilgi paylaşımı kanalları oluşturulmuş; dolaylı yararlanıcı sayısı ayrıca ölçülmemiştir.

HİBE PROGRAMI

Projenin desteklendiği program bir hibe programı olmayıp destek, özel nitelikli program geliştirme yoluyla sağlanmıştır. Proje, Kalkınma Ajanslarının "Kadın İstihdamı" teması kapsamında İzmir Kalkınma Ajansı tarafından finanse edilmiştir.

BÜTÇE

Toplam hizmet alımı için güncellenmiş sözleşme bedeli 1.200.000 TL + vergiler olarak gerçekleşmiş ve İZKA tarafından finanse edilmiştir. Bu tutar; hazırlık, seçim, eğitim, mentorluk, seminer, görünürlük ve raporlama faaliyetlerini kapsamaktadır.

Eğitim, mentorluk ve danışmanlık kalemi, toplam hizmet alımı içinde proje bütçesinden karşılanmış olup ihtiyaç analizi, eşleştirme, eğitim ve süreç yönetimi faaliyetlerine yöneliktir.

Organizasyon ve görünürlük kalemi, toplam hizmet alımı içinde proje bütçesinden karşılanmış olup seminer, iletişim, tanıtım ve katalog çalışmalarını kapsamaktadır.

İzleme ve raporlama kalemi, toplam hizmet alımı içinde proje bütçesinden karşılanmış olup ara ve nihai raporlar ile anketlere yöneliktir.

FAALİYETLER

Hazırlık ve başvuru: 30 girişime erişim hedefiyle ilişkili bu

faaliyet 24 Eylül–21 Ekim 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. BASİFED ve paydaş duyuruları yapılmış, mentor ve menti başvuruları ayrı ayrı alınmış ve başvuru süresi uzatılmıştır. Faaliyet sonucunda 40 girişimci ve 30 mentor başvurusu alınmış; 30 girişimci ve 28 mentor kabul edilmiştir.

Menti ve mentor eğitimleri: Mentorluk kapasitesinin geliştirilmesine yönelik eğitimler 4–5 ve 18–19 Kasım 2024 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. SENTİNUS tarafından verilen eğitimlerde liderlik anketi uygulanmış; eğitim kitabı, seans içeriği ve ilişki sözleşmesi kullanılmıştır. Eğitimlere 25 girişimci ve 25 mentor katılmıştır.

Eşleştirme ve mentorluk: 270 saatlik destek hedefine yönelik bu faaliyet, 30 Kasım 2024–15 Ocak 2025 dönemi için planlanmıştır. Eğitim sonrasında ihtiyaç ve yetkinlik formları doldurulmuş, birebir eşleştirmeler yapılmış ve görüşmeler 2 Aralık'ta başlamıştır. Kişi başı 9 saat ve üç görüşmeden oluşan bir plan uygulanmış; ara ankette süreçle ilgili olumlu geri bildirim alınmıştır.

Destekleyici eğitimler: İş yönetimi kapasitesinin geliştirilmesine yönelik eğitimler 19 Kasım 2024–29 Ocak 2025 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Finans yönetimi, profesyonel araçlar, yaratıcı problem çözme, proje ve müşteri yönetimi, yeşil tasarım, fikri mülkiyet, liderlik ve iş yaşam dengesi, işe giriş, networking, pazarlama ve sonraki adımlar konularında toplam 11 eğitim gerçekleştirilmiştir.

Yapay zekâ semineri ve katalog: Teknolojik uyum ve iş ağı hedefine yönelik seminer 11 Ocak 2025 tarihinde Mimarlar Odasının ev sahipliğinde gerçekleştirilmiş, BASİFED üye dernekleri seminere davet edilmiştir. Girişimlere ait tek sayfalık tanıtımlardan bir katalog oluşturulmuştur. Seminere 21 girişimci

ve 12 mentor katılmış, katalog hazırlanmıştır.

İzleme ve öğrenme: Uygulama kalitesinin izlenmesi amacıyla Kasım 2024–3 Şubat 2025 döneminde eğitim değerlendirmeleri yapılmış, 24 Aralık'ta ara anket ve 20–30 Ocak tarihleri arasında son anket uygulanmış, üç rapor hazırlanmıştır. Ara ankette eşleştirmelerden memnuniyet bildirilmiş; son ankette genel memnuniyet 8,64/10 olarak ölçülmüştür.

Kongreyle tamamlayıcı bağlantı: Yaygınlaştırma ve süreklilik hedefine yönelik bu faaliyet, 3 Şubat 2025 tarihli raporda sonraki adım olarak yer almıştır. Kadın Kongresi sonrasında girişimcilerin, mentorların ve BASİFED işverenlerinin buluşturulması ve kataloğun paylaşılması planlanmıştır. Planlanan ek buluşmanın gerçekleşmesi ve iş bağlantısı sonuçları teyit edilerek memnuniyet gözlenmiştir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Projenin tüm faaliyetleri İzmir'de gerçekleştirilmiştir. İmza töreni ve paydaş buluşması BASİFED Genel Merkezinde; 11 Ocak 2025 tarihli yapay zekâ semineri ise İzmir Mimarlık Merkezinde, Mimarlar Odası İzmir Şubesinin ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir. Mentorluk, yüz yüze görüşmeler esas alınarak ve gerektiğinde çevrim içi görüşmeye olanak tanıyacak biçimde tasarlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Sürdürülebilirliğin temel dayanağı, proje süresinde oluşturulan insan kaynağı ve ortak çalışma araçlarıdır. Eğitim alan 25 mentor, kadın girişimcilerin ihtiyaçlarını tanıyan bir deneyim havuzu oluşturmuştur. Eğitim kitapları, mentorluk seans içerikleri, ilişki sözleşmeleri, ihtiyaç formları ve değerlendirme araçları, sonraki

uygulamalarda kullanılabilecek bir yöntem birikimi sağlamaktadır. Girişimci işletmelerin tek sayfalık tanıtımlarını içeren katalog, proje sonrasında da iş bağlantıları geliştirmede kullanılabilecek somut bir çıktıdır.

BPW İzmir, EGİKAD, İKG, İZİKAD ve Mimarlar Odasının yürütme yapısına katılması, girişimcilerle ilişkiyi tek bir kurumun kapasitesine bağımlı olmaktan çıkarabilecek bir ortaklık zemini yaratmıştır. Proje sırasında e-posta, telefon, paydaş toplantıları ve anketler kullanılmıştır. Proje sonrasında düzenli temas sıklığı ve devam eden mentor ilişkilerinin sayısı ayrıca izlenmelidir.

BASİFED ve üyesi kadın örgütlerinin düzenlediği ve projenin etkisini tamamlayan "İzmir Kadın ve İktisat Kongresi", bu yapının tamamlayıcı yaygınlaştırma ve savunuculuk platformudur. 2021 yılından bu yana her yıl düzenlenen kongre, kadın girişimciliği, finansmana erişim, teknoloji ve eşitlik gündemiyle programın bireysel kapasite geliştirme çalışmalarının daha geniş iş dünyası, kamu, akademi ve sivil toplum çevreleriyle ilişkilendirilmesine olanak sunmaktadır. Proje vesilesiyle oluşan canlı ağın (network) ve çıktıların görünürlüğünün artırılması için kongre tamamlayıcı bir unsur olarak kullanılmış; kongre programı içerisinde düzenlenen iş heyetleriyle B2B boyutundaki hedeflere dolaylı destek sağlanmıştır.

Projenin devamında, BASİFED'in üyesi olduğu üst ağ olan TÜRKONFED ile yürütülen diyalog sayesinde devamlılığı güçlendirmek için katalog güncellemeleri, altı aylık mezun izleme anketleri ve mentor ağı buluşmaları gerçekleştirilmiştir. Bunlar, mevcut gerçekleşmelerin haricinde sonraki döneme yönelik adımlardır. 2026 yılında projenin devamı için talepler doğrultusunda yeni fon başvuruları (UNDP İş Dünyası ve

İnsan Hakları Hibe Programı, İsveç İstanbul Başkonsolosluğu Hibe Programı vb.) yapılmış olup değerlendirme sonuçları beklenmektedir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Kadınların ekonomik hayatta güçlenmesi, kendi işlerinin geleceği hakkında söz sahibi olmaları ve başkaları için de fırsat yaratabilmeleriyle anlam kazanır. Mimari ve Tasarımda Kadın Girişimler Programı, bu dönüşümü desteklemek üzere kadınların mesleki birikimini işletme yönetimi bilgisiyle, deneyimli mentorların rehberliğiyle ve iş dünyasının ilişki ağlarıyla buluşturmuştur.

Programa kabul edilen 30 kadın girişimciden 25'i eğitimlere katılmış; 25 mentorun da eğitim aldığı süreçte ihtiyaç ve yetkinliklere dayalı eşleştirmeler yapılmıştır. Gerçekleştirilen 11 destekleyici eğitim, finans yönetiminden fikri mülkiyete, müşteri ilişkilerinden yeşil tasarıma uzanan alanlarda kadınların işlerini geliştirmek için başvurabilecekleri bilgi kaynaklarını genişletmiştir. Liderlik anketlerinin bireysel geri bildirimlerle paylaşılması, girişimcilerin kendi güçlü yönlerini ve gelişim alanlarını değerlendirmelerine olanak sağlamıştır. Yapay zekâ semineri teknolojik dönüşümü girişimcilerin gündemine taşırken hazırlanan girişimci kataloğu, kadınların ürettikleri değeri iş dünyasına görünür kılacak somut bir araç oluşturmuştur.

Süreç; katılım kayıtları, eğitim değerlendirmeleri, mentorluk ara anketi ve kapanış anketiyle izlenmiştir. Ara değerlendirmede mentor eşleştirmelerinden memnuniyet duyulduğu ve görüşmelerin zamanında ilerlediği bildirilmiş; son ankette genel memnuniyet puanı 8,64/10 olarak raporlanmıştır. Bu bulgular, katılımcıların deneyimine ilişkin olumlu sonuçları

ortaya koymaktadır. Ekonomik kazanımların kalıcılığı ise gelir, istihdam ve devam eden iş birliklerinin uzun dönemli izlenmesiyle değerlendirilebilecektir.

Programın dirençli sivil toplum açısından taşıdığı değer, kadınların gelişimini ortak bir sorumluluğa dönüştüren iş birliği yapısındadır. Kadın dernekleri, meslek kuruluşu, kalkınma ajansı ve iş dünyası aynı hedef etrafında bilgi, deneyim ve kaynaklarını bir araya getirmiştir. İzmir Kadın ve İktisat Kongresi, bu birikimin daha geniş çevrelere taşınmasını ve kadın girişimcilerin ihtiyaçlarının ortak bir ekonomik ve toplumsal gündem olarak ele alınmasını destekleyen tamamlayıcı bir platformdur. BASİFED deneyimi, kadınların kendi geleceklerini kurma kapasitesi ile sivil toplumun birlikte geleceği şekillendirme kapasitesi arasındaki bağı görünür kılmaktadır.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması kadınların güçlenmesi; alt temaları ise girişimcilik, mentorluk, dirençli sivil toplum, dijitalleşme ve sürdürülebilirliktir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı:

İmza töreni: https://www.instagram.com/p/DAVTCs8CV0g/
Eğitimler: https://www.instagram.com/p/DB9JBMfMygn/
Seminer: https://www.instagram.com/p/DExO2qLsnCl/

Web sitesi:

BASİFED: https://www.basifed.org/

Kadın Kongresi: www.izmirkadınlarkongresi.org

Proje Destek Sözleşmesi ve Raporlamaları; 3 Şubat 2025 tarihli Nihai Rapor; BASİFED 5. İzmir Kadın Kongresi "Büyük Düşün" temalı kongre tanıtım dosyası. Tamamlayıcı kongre örneği: https://www.instagram.com/p/C29fzZLCmxw/

https://www.izmimod.org.tr/haberler/girisimci-kadinlari-guclendirme-mimari-ve-tasarimda-kadin-girisimler-programi

KAPASİTE GELİŞTİRME SONRASINDA NE KALIYOR? SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA KURUMSAL KAPASİTE VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN UYGULAMA SONRASI DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa Erdoğan
ReLearn Learning Architectures, Learning Architect
İletişim: me@mustafaerdogan.me

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Çalışma, Türkiye'nin farklı bölgelerinde faaliyet gösteren 10 yerel mentee sivil toplum kuruluşu ve 6 mentor kuruluş olmak üzere toplam 16 kuruluşun yer aldığı, çok yıllı ve uluslararası destekli bir kapasite geliştirme programının uygulama sonrası değerlendirmesidir. Katılımcı kuruluşlar değerlendirme sürecine anketler, ayrı ve ortak odak grup çalışmaları aracılığıyla doğrudan dâhil olmuştur. Gizlilik yükümlülükleri nedeniyle değerlendirilen programın, fon sağlayan kuruluşun ve katılımcı kuruluşların adları bu başvuruda paylaşılmamaktadır.

Özel sektör / öğrenme, araştırma ve değerlendirme alanında faaliyet gösteren ReLearn; post-assessment metodolojisinin, anketlerin ve değerlendirme araçlarının geliştirilmesi, OECD-DAC çerçevesinin uyarlanması, odak grup çalışmalarının tasarlanması ve uygulanması, nicel ve nitel analiz, kalite-etki haritalama yaklaşımı ve raporlamadan sorumlu olmuştur. ReLearn çalışmaya araştırma ve değerlendirme uzmanlığı, metodoloji tasarımı, kolaylaştırıcılık, veri analizi ve raporlama ile katkı sağlamıştır.

Uluslararası bir kalkınma kuruluşu olan uluslararası destek

sağlayan kuruluş, değerlendirme çalışmasının finansmanını üstlenmiş; çok yıllı kapasite geliştirme programına ilişkin kapsam ve mevcut program verilerini sağlamıştır. Kuruluşun katkısı, finansman ve program bağlamına erişim olmuştur.

Sivil toplum alanından katılımcı sivil toplum kuruluşları, 10 yerel (mentee) kuruluş ve 6 mentor kuruluştan oluşmuş; bu kuruluşlar anketlere, odak grup çalışmalarına ve ortak değerlendirme oturumlarına katılmıştır. Katılımcı kuruluşlar çalışmaya kurumsal deneyim, değerlendirme verisi, nitel içgörü ve geri bildirim ile katkıda bulunmuştur.

PROJE GEREKÇESİ

Bu çalışma, Türkiye'de sivil toplum kuruluşlarına yönelik kapasite geliştirme yatırımlarının uygulama dönemi sona erdikten sonra ne ölçüde kalıcı kurumsal kapasiteye dönüştüğünü gösteren sistematik ve bütüncül değerlendirme kanıtının sınırlı olması sorununa yanıt olarak doğmuş bir uygulama sonrası değerlendirme (post-assessment) çalışmasıdır. Kapasite geliştirme programlarında gerçekleştirilen eğitim, mentorluk ve teknik destekler ile bunların kısa dönemli çıktıları izlenebilmekle birlikte, bu desteklerin kurumların yapılarına, sistemlerine ve günlük çalışma pratiklerine ne ölçüde yerleştiğini, hangi kazanımların sürdüğünü ve hangi gelişim alanlarının devam ettiğini ortaya koymak daha kapsamlı bir değerlendirme yaklaşımı gerektirmektedir.

Bu doğrultuda temel değerlendirme problemi, çok yıllı bir kapasite geliştirme sürecinin ardından kurumlarda neyin değiştiğinin, bu değişimin ne ölçüde kurumsallaştığının ve sürdürülebildiğinin belirlenmesidir. Alt sorunlar; kapasite gelişiminin farklı kurumsal alanlarda nasıl gerçekleştiği, mentorluk ilişkisinin işlevselliği, kazanımların sürdürülebilirliği, yerelleşme

ve ağ iş birliğinin gelişimi ile ilerlemeyi sınırlandıran yapısal ve bağlamsal etkenler olarak tanımlanmıştır.

Sorun alanı; çok yıllı programa ilişkin dokümanların, faaliyet ve performans kayıtlarının ve mevcut değerlendirme verilerinin incelenmesiyle analiz edilmiş, ardından karma yöntemli bir post-assessment tasarımı uygulanmıştır. Karşılaştırılabilir bir başlangıç ölçümü bulunmadığından retrospektif başlangıç değerlendirmesi ile uygulama sonrası mevcut durum birlikte ele alınmış, OECD-DAC kriterleri çalışma bağlamına uyarlanmıştır. Farklı rollerdeki kuruluşlar için farklılaştırılmış anketler, ayrı odak grup çalışmaları ve ortak değerlendirme oturumları kullanılmış; nicel ve nitel veriler üçgenlenmiştir.

Çalışmanın özgün yönü, kapasite gelişimini faaliyet, katılım veya memnuniyet göstergeleriyle sınırlamayıp yönetişim, proje yönetimi, izleme-değerlendirme, finansal kapasite, hizmet sunumu ve ağ iş birliği gibi kurumsal boyutları birlikte incelemesidir. Bulguların bu çalışma için geliştirilen kalite-etki haritalama yaklaşımıyla bütünleştirilmesi ise değerlendirmeyi yalnızca geçmiş performansı ölçen bir süreç olmaktan çıkarıp gelecekteki kapasite geliştirme kararlarını besleyen bir öğrenme ve karar mekanizmasına dönüştürmüştür.

PROJE AMACI

Çalışmanın temel amacı, çok yıllı bir kapasite geliştirme sürecinin ardından sivil toplum kuruluşlarında hangi kurumsal kazanımların oluştuğunu, bu kazanımların ne ölçüde kalıcılaştığını ve hangi gelişim ihtiyaçlarının devam ettiğini sistematik biçimde ortaya koymaktır.

Ulaşılmak istenen nihai durum, kapasite geliştirme yatırımlarının

yalnızca gerçekleştirilen eğitimler, mentorluk faaliyetleri veya kısa dönemli çıktılar üzerinden değil, kurumların yapılarına, sistemlerine ve çalışma pratiklerine yerleşen değişim üzerinden değerlendirildiği, daha kanıta dayalı bir yaklaşımın güçlenmesidir.

Çalışmanın genel vizyonu, uygulama sonrası değerlendirmeyi geçmiş performansı raporlayan bir araç olmanın ötesine taşıyarak gelecekteki kapasite geliştirme programlarının tasarımını ve kaynak kararlarını besleyen bir öğrenme ve karar mekanizmasına dönüştürmektir.

Bu yaklaşımın uzun vadede katkı sunmayı hedeflediği sosyal dönüşüm, sivil toplum kuruluşlarının değişen ihtiyaçlara ve krizlere daha etkili yanıt verebilen, kurumsal sürekliliğini koruyabilen ve toplumsal fayda üretme kapasitesini sürdürebilen daha dayanıklı yapılar geliştirmesidir.

HEDEFLER

Birinci hedef, program kapsamındaki 16 STK'nın tamamı için retrospektif başlangıç durumu ile uygulama sonrası mevcut durumu karşılaştıran kurum bazlı kapasite değerlendirmesini tamamlamaktır. Bu hedefin göstergesi tamamlanan kurum bazlı değerlendirme sayısı olup hedef değer 16/16 (%100) olarak belirlenmiştir. Başlangıç değeri 0/16 iken 16/16 (%100) değerine ulaşılmış ve her kuruluşun altı ana kapasite alanında güçlü ve gelişime açık yönleri belirlenmiştir.

İkinci hedef, OECD-DAC çerçevesini program bağlamına uyarlayarak kapasite gelişimini sistematik ve karşılaştırılabilir biçimde ölçmektir. Göstergesi kapsanan OECD-DAC kriteri ve role özgü gösterge seti olan bu hedef için hedef değer 6/6 kriter ve 2/2 set olarak belirlenmiştir. Başlangıçta 0/6 olan ve bağlama özgü

ortak bir ölçüm çerçevesinin bulunmadığı durumdan 6/6 kritere ulaşılmış; yerel kuruluşlar için 6 ana/13 alt gösterge, mentorlar için 6 ana gösterge oluşturulmuş ve 1–5 ölçeğinde puanlama yapılmıştır.

Üçüncü hedef, kurum düzeyindeki bulguları mentor ve yerel kuruluş grupları için bütünleşik kalite-etki profillerine dönüştürmektir. Göstergesi grup profili ve altı kapasite alanı haritalaması olan bu hedefte hedef değer 2/2 profil olarak belirlenmiştir. Başlangıç değeri 0/2 iken 2/2 profile ulaşılmıştır. Yerel kuruluşlarda kalite skoru 4,03, etki skoru 3,90; mentorlarda kalite skoru 4,10, etki skoru 4,06 olarak hesaplanmıştır. Yerel kuruluşlarda hizmet sunumu, mentorlarda ise ağ kapasitesi ve M&E öne çıkmış; finansal/kaynak geliştirme mentorlarda görece bir gelişim alanı olarak kalmıştır.

Dördüncü hedef, nicel bulguları nitel verilerle üçgenleyerek mentorluk, sürdürülebilirlik, yerelleşme ve ağ iş birliğini bağlamsallaştırmak ve uygulanabilir öneriler geliştirmektir. Göstergesi nitel bileşen ve stratejik çıktı olan bu hedefte hedef değer 3/3 oturum türü ve 1 öneri seti olarak belirlenmiştir. Başlangıç değerleri 0/3 ve 0/1 iken 3/3 ve 1/1 değerlerine ulaşılmıştır. Ayrı oturumlarda 14 mentor ve 16 yerel katılımcı, ortak oturumda ise 30 katılımcı yer almıştır. Karşılıklı öğrenme ve ağ iş birliği güçlü yönler olarak; rol netliği, personel devri, finansal sürdürülebilirlik ve kriz bağlamına uyum ise gelişim alanları olarak belirlenmiştir.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesi, çok yıllı kapasite geliştirme programında yer alan 10 yerel ve 6 mentor olmak üzere 16 sivil toplum kuruluşudur. Değerlendirme, bu kuruluşların kurumsal kapasite, mentorluk, iş birliği, sürdürülebilirlik ve yerelleşme

deneyimlerini görünür kılmayı ve kurum bazında gelişim alanlarını belirlemeyi hedeflemiştir. On altı kuruluşun tamamı anketlere katılmış; odak grup çalışmalarında 14 mentor ve 16 yerel kuruluş temsilcisi yer almış, ortak değerlendirme oturumu 30 katılımcıyla gerçekleştirilmiştir.

Katılım yalnızca veri sağlama düzeyinde kalmamış; kuruluşlar ayrı ve ortak oturumlarda deneyimlerini yorumlamış, güçlü ve gelişime açık alanları tartışmış ve geleceğe yönelik kurumsal öneriler üretmiştir.

Dolaylı hedef kitleyi, bu kuruluşların hizmet sunduğu topluluklar ile gelecekte benzer kapasite geliştirme programlarından yararlanacak sivil toplum kuruluşları oluşturmaktadır. Ancak bu gruplarda doğrudan sonuç ölçümü yapılmadığından sosyal etki bu düzeyde nedensel bir çıktı olarak ileri sürülmemektedir.

HİBE PROGRAMI

Çalışma, uluslararası bir kalkınma kuruluşunun hizmet alımı kapsamında ReLearn tarafından yürütülen bir post-assessment/ değerlendirme çalışmasıdır. Finansman, değerlendirme hizmetine ilişkin sözleşme kapsamında sağlanmıştır. Kurum ve program adları gizlilik yükümlülükleri nedeniyle anonimleştirilmiştir.

BÜTÇE

Post-assessment araştırma ve değerlendirme hizmeti için gerçekleşen tutar 30.000 Euro olup finansman kaynağı uluslararası bir kalkınma kuruluşunun hizmet alımıdır. Bu tutar; değerlendirme metodolojisinin ve ölçüm araçlarının geliştirilmesi, mevcut doküman ve verilerin incelenmesi, 16 STK'yı kapsayan anketlerin uygulanması, mentor ve yerel kuruluşlarla odak grup/ ortak değerlendirme oturumları, OECD-DAC temelli analiz,

kurum bazlı değerlendirmeler, kalite-etki haritalaması, ana post-assessment raporu ve stratejik önerilerin hazırlanması faaliyetlerine yöneliktir.

Çalışma bir hibe programı kapsamında değil, hizmet alımı sözleşmesi kapsamında yürütülmüştür. Bu nedenle ayrı hibe bütçesi kalemleri bulunmamakta olup belirtilen tutar, post-assessment hizmetinin gerçekleşen toplam sözleşme bedelidir. Kurum ve program kimlikleri gizlilik yükümlülükleri nedeniyle anonimleştirilmiştir.

FAALİYETLER

1. Değerlendirme mimarisinin kurulması (H1-H2, Kasım 2024): Beş yıllık program dokümanları, faaliyet/performans raporları, mentorluk belgeleri, önceki değerlendirmeler ve stratejik planlar incelenmiş; OECD-DAC çerçevesi kurumsal kapasite geliştirme bağlamına uyarlanmıştır. Bu faaliyetin çıktısı olarak 6 OECD-DAC kriterini kapsayan bir değerlendirme çerçevesi oluşturulmuş; yerel kuruluşlar için 6 ana/13 alt, mentorlar için 6 ana gösterge belirlenmiştir. Coherence (tutarlılık) ayrıca program düzeyinde değerlendirilmiştir.

2. Role özgü ölçüm araçlarının geliştirilmesi ve pilotlanması (H1-H2, Kasım 2024): Mentor ve yerel kuruluşların farklı rol ve deneyimlerine göre iki ayrı anket tasarlanmış; Likert, matris, çoktan seçmeli ve açık uçlu sorular kullanılmıştır. Araçlar akademisyen ve sivil toplum uzmanlarıyla pilotlanmıştır. Bu faaliyet sonucunda 2 farklılaştırılmış ve pilotlanmış ölçüm aracı ile karşılaştırılabilir nicel veri ve bağlamsal nitel veriyi birlikte üreten bir veri toplama sistemi ortaya konmuştur.

3. Nicel ölçüm ve retrospektif başlangıç değerlendirmesi

(H1-H2, Kasım-Aralık 2024): Çevrim içi anketlerle altı kapasite alanında retrospektif başlangıç durumu ve uygulama sonrası mevcut durum değerlendirilmiştir. 10 yerel ve 6 mentor STK ile 16/16 kuruluşta %100 katılım sağlanmış; yerel kuruluşların grup düzeyi retrospektif başlangıç skoru 2,69, mentor kuruluşlarınki ise 3,86 olarak hesaplanmıştır.

4. Nitel ve katılımcı derinleştirme (H4, Aralık 2024): Mentor ve yerel kuruluşlarla ayrı odak grup çalışmaları/çalıştaylar ve ortak değerlendirme oturumu düzenlenmiş; anonim geri bildirim, deneyimsel ve yaratıcı yöntemler kullanılmıştır. Bu çalışmalara 14 mentor ve 16 yerel kuruluş temsilcisi katılmış, ortak oturum 30 kişiyle gerçekleştirilmiştir. Karşılıklı öğrenme, ağların dayanıklılıktaki rolü ve yerelleşme güçlü temalar olarak; rol belirsizliği, personel devri, kaynak kısıtları ve kriz bağlamına uyum ise gelişim alanları olarak belirlenmiştir.

5. Kurum bazlı post-assessment analizleri (H1-H2, Aralık 2024-Ocak 2025): Her kuruluş altı kapasite alanında ayrı ayrı analiz edilmiş; OECD-DAC bulguları, güçlü/gelişime açık alanlar, sürdürülebilirlik ve gelecek ihtiyaçları birlikte yorumlanmıştır. Her kuruluş için 1–5 ölçeğinde kalite ve etki skorları, kurum bazlı kapasite profilleri, sürdürülebilirlik bulguları ve gelişim önerileri üretilmiştir.

6. Kalite-etki haritalaması ve program düzeyi sentez (H3, Ocak 2025): OECD-DAC kriterleri iki bileşik boyutta modellenmiştir: Kalite = Relevance %25 + Effectiveness %50 + Efficiency %25; Etki = Impact %50 + Sustainability %50. Kurum ve grup sonuçları haritalanmış ve karşılaştırılmıştır. Yerel kuruluşlarda Kalite 4,03 / Etki 3,90; mentorlarda 4,10 / 4,06 olarak bulunmuştur. Yerel kuruluşlarda hizmet sunumu ve sosyal dönüşüm, mentorlarda

ise ağ kapasitesi ve M&E güçlü alanlar olarak ayrışmış; finansal sürdürülebilirlik bir gelişim ihtiyacı olarak görünür hâle gelmiştir.

7. Bütünleşik raporlama ve stratejik yol haritası (H4, Ocak 2025): Nicel, nitel, kurum bazlı ve haritalama bulguları üçgenlenmiş; değerlendirme sonuçları karar önerilerine dönüştürülmüştür. Bu faaliyetin çıktısı, ana post-assessment raporu ile mentorluk yapısının ve rol netliğinin güçlendirilmesi, finansal dayanıklılık, M&E ve veri temelli karar alma, kurumsal öğrenme, ağ iş birliği ve yerelleşmenin sürdürülebilirliği başlıklarını kapsayan stratejik öneri çerçevesidir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Çalışma, Türkiye'de Marmara, İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde, başta İstanbul, Nevşehir, Malatya, Van ve Adıyaman olmak üzere farklı illerde faaliyet gösteren 10 yerel ve 6 mentor sivil toplum kuruluşunu kapsamıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Proje, tek seferlik bir ölçüm ve raporlama çalışması olarak değil, kapasite gelişiminin devamlılığını destekleyen bir öğrenme ve karar verme mekanizması olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle sürdürülebilirlik, hem kapasite geliştirme programı sonucunda kurumlarda kalıcılaşan yapı ve uygulamalar hem de post-assessment bulgularının sonraki program ve yatırım kararlarına taşınması açısından ele alınmıştır.

Değerlendirme; yönetişim, raporlama ve hesap verebilirlik, proje yönetimi, veri kullanımı ve kurumlar arası iş birliği gibi alanlarda kurumsallaşan uygulamaları görünür kılmıştır. Akran öğrenmesi ve kurumlar arası ağlar, bilgi ve kaynak paylaşımını ve kriz dönemlerinde ortak problem çözmeyi destekleyen mekanizmalar

olarak öne çıkmıştır. Buna karşılık finansal sürdürülebilirlik, personel devri nedeniyle kurumsal hafızanın korunması, M&E sistemlerinin kurumsallaştırılması ve mentorluk rollerinin netliği devam eden gelişim alanları olarak belirlenmiştir.

Bu bulgular kurum ve program düzeyinde geleceğe yönelik bir yol haritasına dönüştürülmüş; finansal dayanıklılık, bilgi yönetimi, veri temelli karar alma, yapılandırılmış mentorluk ve ağların güçlendirilmesi öncelikli sürdürülebilirlik alanları olarak tanımlanmıştır.

Çalışmanın sürdürülebilirliğinin en somut göstergelerinden biri, aynı uluslararası finansman sağlayıcı kuruluşun post-assessment sonrasında değerlendirme bulgularından hareketle yeni bir çalışma başlatmasıdır. Bu kapsamda yerel kuruluşların bir bölümünde finansal ve kurumsal kapasite daha derinlemesine incelenmiştir. Böylece ilk değerlendirmede belirlenen ihtiyaçlar yeni bir araştırma ve kapasite geliştirme döngüsüne aktarılmış; hedef grupla kurulan ilişki ve üretilen bilgi, sonraki müdahalelerin tasarımını doğrudan beslemeye devam etmiştir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Bu proje, çok yıllı bir kapasite geliştirme programının ardından hangi değişimlerin gerçekleştiğini, bu değişimlerin ne ölçüde kurumsallaştığını ve programın farklı destek bileşenlerinin bu değişime nasıl katkıda bulunduğunu incelemek üzere tasarlanmış bir post-assessment, etki ve katkı izleme çalışmasıdır.

Analiz, OECD-DAC'ın uygunluk, tutarlılık, etkililik, verimlilik, etki ve sürdürülebilirlik kriterlerinin program bağlamına uyarlanmasına dayanmaktadır. 10 yerel ve 6 mentor kuruluşun tamamı değerlendirmeye dâhil edilmiş; her kuruluş yönetişim,

proje yönetimi, izleme-değerlendirme, finansal ve kaynak geliştirme, hizmet sunumu/sosyal dönüşüm ve ağ iş birliği olmak üzere altı kapasite alanında incelenmiştir. Retrospektif başlangıç değerlendirmesi; uygulama sonrası mevcut durum, 1–5 ölçekli skorlar, katkı değerlendirmeleri, odak gruplar ve kalite-etki haritalamasıyla üçgenlenmiştir. Müdahalelerin katkısı teknik destek, mentorluk ve eğitim bileşenleri düzeyinde ayrıca izlenmiştir.

Bütünleşik analizde yerel kuruluşların kalite skoru 4,03, etki skoru 3,90; mentor kuruluşların ise sırasıyla 4,10 ve 4,06 olarak hesaplanmıştır. Yerel kuruluşlarda hizmet sunumu ve sosyal dönüşüm, mentor kuruluşlarda ise izleme-değerlendirme ve ağ kapasitesi en güçlü alanlar olarak öne çıkmıştır.

Nitel bulgular, bazı kuruluşlarda M&E ve raporlama sistemlerinin güçlendiğini, iç politika ve süreçlerin standartlaştığını ve ağların kriz dönemlerinde bilgi, kaynak ve lojistik paylaşımını mümkün kıldığını göstermiştir.

Çalışmanın çarpan etkisi, bulguların aynı finansman sağlayıcı kuruluş tarafından yeni bir kurumsal ve finansal kapasite incelemesine dönüştürülmesiyle somutlaşmıştır. Böylece değerlendirme, yalnızca geçmiş performansı ölçen bir rapor değil, sonraki müdahaleleri yönlendiren bir karar ve öğrenme altyapısı üretmiştir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması kurumsal kapasite geliştirme; alt temaları ise sürdürülebilirlik, etki, uygulama sonrası değerlendirme, mentorluk ve yerelleşmedir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

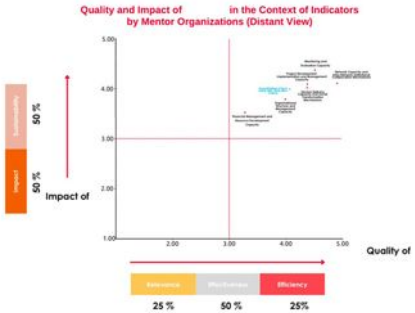

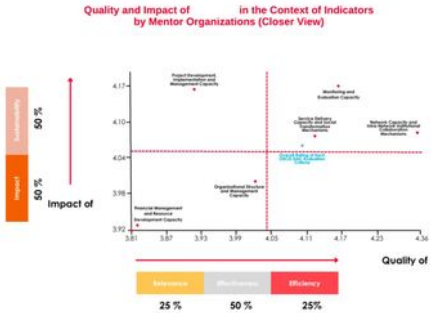

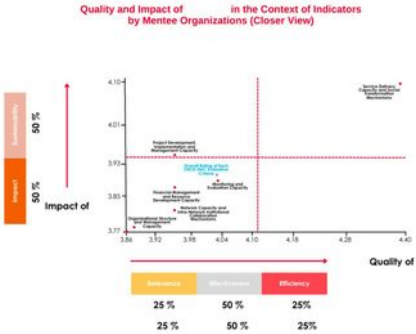

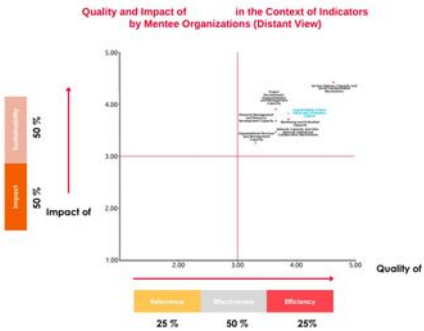

İŞ DÜNYASINDA KADIN ELİ PROJESİ

Hayriye Şendinç
BPW İzmir Yönetim Kurulu Başkanı
İletişim: hsendinc@gmail.com – 0555 977 81 61

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

"İş Dünyasında Kadın Eli" projesi; sivil toplum, sanayi/iş dünyası, akademi ve teknoloji ekosistemini aynı kapasite geliştirme modeli içinde buluşturan dört paydaşlı bir iş birliği yapısı üzerine kurulmuştur. Lider STK olarak BPW İzmir; projenin sevk ve idaresini, toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini, sosyal sorumluluk kurgusunu ve katılımcı erişimini üstlenmiştir. ESİAD, bölgesel iş dünyasının dijital dönüşüm ve nitelikli insan kaynağı ihtiyaçlarının programa yansıtılmasına ve staj, mülakat ve istihdam kanallarının oluşturulmasına katkı sağlamıştır. İYTE; akademik altyapı, metodolojik doğruluk ve bilimsel veri işleme kapasitesi sunmuştur. WTECH ise güncel teknoloji eğilimlerine uyumlu müfredatı ve teknoloji ekosistemine erişim boyutunu desteklemiştir.

Paydaş yapısı, kadınların beceri ve istihdam ihtiyaçları ile iş gücü piyasasının talebini aynı mekanizma içinde buluşturmak amacıyla oluşturulmuştur. Böylece proje, tek bir kurumun kapasitesine dayanan bir eğitim faaliyeti yerine tamamlayıcı uzmanlıkların ortak üretim kapasitesine dönüştürüldüğü çok paydaşlı bir model geliştirmiştir.

Projenin lider STK'sı olan BPW İzmir; proje sevk ve idaresinden, toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal sorumluluk kurgusundan ve katılımcı erişiminden sorumlu olmuş, projeye kurumsal kapasitesi,

ağı ve gönüllülük altyapısıyla katkı sunmuştur.

Projede sanayi/iş dünyası temsilcisi olarak ESİAD ile ortaklık gerçekleştirilmiştir. ESİAD'ın projedeki rolü, sektör ihtiyaçlarının müfredata aktarılması ile staj, mülakat ve istihdam bağlantılarının kurulması olmuş; kurum, iş gücü piyasası ve sektör bağlantılarıyla katkı sağlamıştır.

Üniversite/akademi ortağı olan İYTE, akademik ve metodolojik altyapıyı ve veri işleme kapasitesini sağlamış; akademik bilgisi ve araştırma altyapısıyla projeye katkıda bulunmuştur.

Teknoloji STK'sı olan WTECH'in projedeki rolü, güncel teknoloji eğilimlerinin ve teknoloji ekosistemine entegrasyonun sağlanması olmuştur. WTECH, projeye teknoloji bilgisi ve müfredat desteğiyle katkı sunmuştur.

PROJE GEREKÇESİ

Proje, dijital dönüşüm ve teknoloji odaklı iş gücü piyasasında kadınların karşılaştığı beceri, mentorluk, nitelikli ağ ve istihdama geçiş sorunlarına yanıt vermek amacıyla geliştirilmiştir. Proje dokümanında tanımlanan temel sorun alanları, teknoloji ve veri odaklı sektörlerdeki toplumsal cinsiyet açığı ile genç kadınların mezuniyet sonrasında iş gücü piyasasına geçişte yaşadığı mentorluk ve nitelikli ağ eksikliğidir. Özellikle üniversitede öğrenim gören veya mezun olmuş genç kadınların teorik bilgiye sahip olmalarına rağmen yeni nesil teknik ve sosyal yetkinliklere erişimde zorlanabilmesi, istihdam edilebilirlik açısından önemli bir kırılganlık oluşturmaktadır.

Bu ihtiyaca yanıt olarak proje, klasik eğitim veya dönemsel destek yaklaşımının ötesine geçen bütüncül bir kapasite geliştirme modeli uygulamıştır. Model; mesleki ve dijital becerilerin geliştirilmesini,

istihdam ve girişimcilik ekosistemine erişimi ve çok paydaşlı yerel iş birliği ağlarını birlikte ele almaktadır. Veri analitiği, Endüstri 4.0, bulut bilişim ve karar destek sistemleri ile RPA gibi teknik içerikler; psikolojik dayanıklılık, liderlik, finansal okuryazarlık, mülakat teknikleri, iş hukuku ve sürdürülebilirlik gibi tamamlayıcı yetkinliklerle harmanlanmıştır.

Yaklaşımın özgünlüğü, kadın istihdamını yalnızca bireysel beceri kazandırma meselesi olarak değil, sivil toplum, akademi, iş dünyası ve teknoloji aktörlerinin ortak kapasitesi üzerinden ele almasıdır. Böylece eğitim çıktıları iş gücü piyasası bağlantılarıyla desteklenmiş, katılımcıların eğitim süreci devam ederken veri ve otomasyon odaklı rollerde istihdama geçebilmeleri için mekanizmalar oluşturulmuştur. Projenin gerçekleşen çıktıları arasında 104 kadın katılımcı, 65 mezuniyet sertifikası, 39 katılım belgesi ve 15 doğrudan istihdam yer almaktadır.

PROJE AMACI

Projenin amacı, kadınların değişen iş gücü piyasasına uyum sağlayabilmeleri için teknik, dijital ve sosyal yetkinliklerini güçlendirmek; eğitim ile istihdam arasındaki geçişi çok paydaşlı iş birlikleri aracılığıyla desteklemek ve bu süreci sürdürülebilir bir sivil toplum kapasite geliştirme modeliyle bütünleştirmektir.

Proje, kadınların yalnızca kısa vadeli istihdam edilebilirliğini artırmayı değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal güçlenmelerini destekleyen kalıcı bir kapasite ekosistemi oluşturmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda sivil toplum kuruluşları, iş dünyası, akademi ve teknoloji aktörlerinin birbirini tamamlayan kaynak ve uzmanlıklarının ortak bir model içinde kullanılması amaçlanmıştır.

Nihai vizyon; dijital dönüşüme uyum sağlayabilen, kendi

ekonomik değerini üretebilen, profesyonel ağlara erişebilen, karar alma ve toplumsal katılım kapasitesi güçlenmiş kadınların yanı sıra bilgi üreten, yeni paydaşlar kazanan, gönüllü kapasitesini geliştiren ve krizlere uyum sağlayabilen dirençli bir sivil toplum ekosisteminin de oluşturulmasıdır.

HEDEFLER

Projenin ilk hedefi, kadınların dijital ve mesleki yetkinliklerini geliştirmektir. Bu hedefin göstergesi olan eğitim/seminer süreçlerine katılan kadın sayısı, başlangıçta 0 iken 104'e ulaşmıştır.

Eğitim sürecini başarıyla tamamlayan katılımcıların yetkinliklerinin belgelendirilmesi hedefi doğrultusunda, mezuniyet sertifikası alan katılımcı sayısı 0'dan 65'e ulaşmıştır.

Program katılımının belgelenmesi hedefi doğrultusunda, katılım belgesi verilen katılımcı sayısı 0'dan 39'a ulaşmıştır.

Eğitim-istihdam bağlantısının güçlendirilmesi hedefi doğrultusunda, proje kapsamında doğrudan istihdam edilen kadın sayısı 0'dan 15'e (%14,4) ulaşmıştır.

Katılımcıların teknik ve tamamlayıcı becerilerinin çok boyutlu olarak geliştirilmesi hedefinin göstergesi ise teknik ve sosyal/iş yaşamı modüllerinin uygulanmasıdır. Başlangıç değeri 0 olan bu gösterge gerçekleştirilmiş, modüller dönemsel olarak uygulanmıştır.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesi; Veri Analitiği Eğitimi kapsamında 30 yaşını aşmamış, lisans/lisansüstü eğitim gören veya mezuniyet aşamasında olup henüz istihdam edilmemiş kadınlardan, Robotik Süreç Otomasyonu Eğitimi kapsamında ise evlilik, bakım yükü, doğum veya hastalık gibi nedenlerle teknolojik

değişimden uzak kalmış ve yeniden istihdama katılmak isteyen kadınlardan oluşmuştur. Proje kapsamında toplam 104 kadın eğitim ve seminer süreçlerine katılmış; 65 katılımcı mezuniyet sertifikası, 39 katılımcı ise katılım belgesi almıştır. 15 kadın proje kapsamında doğrudan istihdam edilmiştir.

Dolaylı hedef gruplar; kadınların istihdam süreçlerine katkı sunan işverenler, sivil toplum kuruluşları, akademik kurumlar, teknoloji aktörleri ve diğer ekosistem paydaşlarıdır. Modelde katılımcıların yalnızca yararlanıcı olarak değil, ilerleyen aşamalarda mentor, gönüllü ve bilgi taşıyıcısı olarak da ekosisteme katkı sunmaları öngörülmektedir.

HİBE PROGRAMI

Proje kapsamında herhangi bir hibe desteği alınmamıştır. Projenin finansmanı, paydaşların ayni ve teknik katkılarıyla birlikte BPW İzmir ve ESİAD tarafından sağlanmıştır. BPW İzmir ve ESİAD, üç eğitim programının finansal maliyetlerini eşit şekilde paylaşarak projenin sürdürülebilirliğine ve uygulanmasına doğrudan katkı sunmuştur.

BÜTÇE

1. Eğitim Programı kapsamındaki eğitim ve eğitici hizmetleri için BPW İzmir ve ESİAD tarafından eşit katkı esasına dayalı olarak (%50–%50) karşılanmıştır. Bu kalem, Veri Analitiği, Endüstri 4.0 ve Bulut Bilişim eğitimlerine yöneliktir.

2. Eğitim Programı kapsamındaki eğitim ve eğitici hizmetleri için BPW İzmir ve ESİAD tarafından eşit katkı esasına dayalı olarak (%50–%50) karşılanmıştır. Bu kalem; Karar Destek, Beyin Koçluğu, Design Thinking, Finansal Okuryazarlık ve Mülakat Teknikleri eğitimlerine yöneliktir.

3. Eğitim Programı kapsamındaki eğitim ve eğitici hizmetleri için BPW İzmir ve ESİAD tarafından eşit katkı esasına dayalı olarak (%50–%50) karşılanmıştır. Bu kalem; RPA, İş Yaşamında Psikolojik Dayanıklılık, Yeni Nesil Liderlik, İş Hukuku ve Sürdürülebilirlik gibi soft skill eğitimlerine yöneliktir.

Kariyer, liderlik, dayanıklılık, finansal okuryazarlık, mentorluk ve ağ oluşturma faaliyetlerini kapsayan etkinlik/seminer/mentorluk kalemi için finansal bir tutar gerçekleşmemiş; bu faaliyetler paydaşların ayni/teknik katkılarıyla yürütülmüştür.

Üç eğitim programının finansmanı için sağlanan toplam finansal katkı BPW İzmir ve ESİAD tarafından eşit katkı esasına dayalı olarak (%50–%50) karşılanmıştır.

FAALİYETLER

Dijital ve teknik yetkinlik hedefine yönelik ilk faaliyet olarak Şubat–Mart 2024 döneminde, uygulamalı online öğrenme yöntemiyle Veri Analitiği ve Endüstri 4.0/Bulut Bilişim eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin çıktısı katılımcı eğitimi olmuş, toplam 104 katılımcıya ulaşılmıştır.

İstihdam edilebilirlik ve iş yaşamı becerileri hedefine yönelik olarak Eylül–Kasım 2025 döneminde, uygulamalı online öğrenme ile teknik ve sosyal beceri entegrasyonu yöntemleriyle Veri Analitiği Eğitimi (2. Eğitim) kapsamında Decision Support ve tamamlayıcı yetkinlik eğitimleri düzenlenmiştir. Bu faaliyetin göstergeleri eğitim/seminer katılımı ile sertifika/katılım belgesidir.

Teknolojik uyum ve istihdam hedefine yönelik olarak Ocak–Mart 2026 döneminde, uygulamalı online öğrenme yöntemiyle RPA eğitimi ile dayanıklılık, liderlik, iş hukuku ve sürdürülebilirlik eğitimleri gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin çıktısı 15 doğrudan

istihdam olmuştur.

Eğitim-istihdam geçişi hedefine yönelik olarak proje uygulama dönemleri boyunca işveren eşleştirmesi, mülakat ve staj bağlantıları yöntemleriyle kariyer ve istihdam bağlantıları kurulmuş; bu faaliyetin çıktısı da 15 doğrudan istihdam olmuştur.

Sürdürülebilir etki hedefine yönelik olarak 12 ve 24 aylık dönemleri kapsayan, izleme ve veri analizine dayalı boylamsal takip faaliyeti yürütülmektedir; proje sonrası takip devam etmektedir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje dijital platform aracılığıyla gerçekleştirilmiş, tüm eğitimler dijital platform aracılığıyla sağlanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Projenin sürdürülebilirlik yaklaşımı, faaliyetlerin proje dönemi sonrasında mekanik olarak devam etmesinden ziyade sivil toplumun kendi kapasitesini yeniden üretebildiği bir ekosistem oluşturulmasına dayanmaktadır. Model, "öğrenen STK – güçlenen kadın – aktif gönüllü – genişleyen ağ – çoğalan etki" döngüsü üzerinden kurgulanmıştır.

Eğitim alan kadınların ilerleyen aşamalarda yeni katılımcılara mentorluk yapmaları, gönüllü olarak projeye katkı sunmaları ve bilgi ve deneyimlerini sivil toplum içerisinde paylaşmaları, insan kaynağının yeniden üretimini destekleyen temel mekanizmalardır. Gönüllülük; eğitim, mentorluk, etkinlik organizasyonu, dijital içerik üretimi, kariyer rehberliği ve yeni katılımcılara erişim gibi farklı rollerle yapılandırılmaktadır.

Sürdürülebilirliğin ikinci ayağını BPW İzmir, ESİAD, İYTE ve WTECH arasında kurulan çok paydaşlı kapasite sistemi oluşturmaktadır. Her aktörün farklı bir kaynak ve uzmanlık

sağlaması, modelin tek bir kurumun kapasitesine bağımlılığını azaltmakta ve yeni kurumların, gönüllülerin ve işverenlerin sisteme dâhil edilmesine imkân vermektedir.

Proje sonrasında 12 ve 24 aylık boylamsal takip mekanizmasıyla mezunların kariyer gelişiminin, istihdam durumunun, beceri kullanımının, girişimcilik ve gönüllülük faaliyetlerinin ve profesyonel ağ gelişiminin izlenmesi hedeflenmektedir. Bu verilerin sonraki proje fazlarının tasarımına aktarılması, öğrenen ve kendisini yeniden tasarlayan bir STK modelinin oluşturulmasını desteklemektedir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Projenin ölçülebilir doğrudan etkisi; 104 kadının eğitim ve seminer süreçlerine katılması, 55 katılımcının mezuniyet sertifikası, 49 katılımcının katılım belgesi alması ve 15 kadının (%14,4) proje kapsamında doğrudan istihdam edilmesiyle somutlaşmıştır. İstihdam çıktısının eğitimler devam ederken veri ve otomasyon odaklı rollerde gerçekleşmesi, eğitim içeriği ile iş gücü piyasası arasındaki bağlantının uygulamaya yansıdığının bir göstergesidir.

Projenin etkisi yalnızca bireysel istihdam çıktısıyla sınırlı değildir. Teknik beceriler ile psikolojik dayanıklılık, liderlik, finansal okuryazarlık ve mülakat teknikleri gibi tamamlayıcı yetkinliklerin birlikte geliştirilmesi, kadınların değişen çalışma koşullarına uyum kapasitesini destekleyen bütüncül bir yaklaşım oluşturmuştur.

Kurumsal düzeyde BPW İzmir, ESİAD, İYTE ve WTECH arasındaki dört paydaşlı yapı, sivil toplumun toplumsal ihtiyaçları iş dünyası, akademi ve teknoloji kapasitesiyle buluşturmasına olanak sağlamıştır. Böylece proje, tekil bir eğitim faaliyeti yerine

bilgi, insan kaynağı, profesyonel ağ ve istihdam bağlantılarının birlikte üretildiği bir kapasite geliştirme modeli ortaya koymuştur.

Çarpan etkisi; mezunların gelecekte mentor ve gönüllü olarak sisteme katkı sunması, özel sektörün yeni istihdam ve staj olanaklarıyla, akademinin yeni eğitim ve araştırma içerikleriyle, teknoloji paydaşlarının ise geleceğin becerileriyle ekosistemi beslemesi üzerinden tasarlanmıştır. Uzun vadeli etki; istihdam oranının yanı sıra kariyer ilerlemesi, gelir yaratma kapasitesi, gönüllülük, yeni ağlara erişim, liderlik rolleri ve sivil topluma geri katkı göstergeleri üzerinden izlenecektir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması Kadının Güçlenmesi; alt temaları ise kadın istihdamı, dijital yetkinlik, kapasite geliştirme, çok paydaşlı ortaklıklar ve sosyal dayanıklılıktır.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

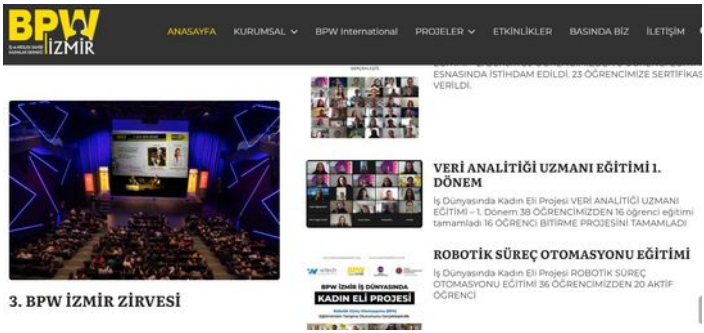

BPW İzmir İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği ve Ege Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (EGİAD) iş birliğiyle; İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü (İYTE) ve Teknolojide Kadın Derneği (Wtech) destekleriyle yürütülen "İş Dünyasında Kadın Eli Projesi" kapsamında eğitimlerini tamamlayan genç kadınlar sertifikalarını aldı.

Genç kadınların teknoloji alanındaki yetkinliklerini geliştirmeyi amaçlayan proje kapsamında gerçekleştirilen Veri Analitiği ve Robotik Süreç Otomasyonu (RPA) eğitimlerinden toplam 65 katılımcı mezun oldu. Eğitim programlarıyla genç kadınların veri odaklı iş alanlarında daha güçlü yer almaları ve dijital dönüşüm sürecine aktif katılım sağlamaları hedeflendi.

YENİ BAKIŞ

RESMİ İLANLAR İZMİR HABERLERİ GÜNCEL SİYASET EKONOMİ SPOR MAGAZİN YEREL KÖŞE YAZILARI

HABERLER › EKONOMİ

"İş Dünyasında Kadın Eli Projesi" 65 mezun verdi

BPW İzmir ve ESİAD iş birliğiyle yürütülen "İş Dünyasında Kadın Eli Projesi" kapsamında eğitimlerini tamamlayan 65 genç kadın sertifikalarına kavuştu. Veri Analitiği ve Robotik Süreç Otomasyonu alanlarında eğitim alan katılımcıların dijital dönüşüm süreçlerinde daha etkin rol üstlenmeleri hedefleniyor

DERYA DUĞAN EDİTÖR 19.06.2026 - 12:13 YAYINLANMA – PAYLAŞIM

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesapları:
Instagram: @bpwizmir;
LinkedIn: BPW İzmir İş ve Meslek Sahibi Kadınlar Derneği;
Facebook: BPW İzmir;
Web sitesi: https://bpwizmir.org/

GAZİANTEP ÇİNGENE KIZI PROJESİ

Deniz DİKMEN
Tekstil İhracatçıları ve Çalışanları Derneği (TİHCAD), Sosyal Sorumluluk Komitesi Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi
İletişim: dnzdikmen@outlook.com – +90533 591 58 26

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Projenin uygulayıcısı, bir STK olan Tekstil İhracatçıları ve Çalışanları Derneği'dir (TİHCAD). Dernek; proje tasarımı, koordinasyon, finansman, organizasyon ve paydaş yönetiminden sorumlu olmuş, projeye öz kaynak, insan kaynağı ve organizasyon desteği sağlamıştır.

Eğitim kurumu olarak Aşağı Karavaiz İlköğretim Okulu ve Gaziantep Araban Taşdeğirmen Şehit İbrahim Darıcı İlk ve Ortaokulu, çocukların katılımının ve okul temelli uygulamaların koordinasyonunu üstlenmiştir. Okulların katkısı; okul yönetimi, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve köy halkının katılımı biçiminde gerçekleşmiştir.

Üniversite ortaklarından Beykent Üniversitesi "Tel Tel Umut" etkinliğinin, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi ise "Tekstil ile Yaşayan Mozaikler" etkinliğinin yürütülmesini üstlenmiş; her iki üniversite de projeye akademik ve uygulamalı katkı sağlamıştır.

Tasarım ve sanat paydaşı Le Faxx Jeans Sanat Atölyesi - Meltem Üstündağ, Çingene Kızı tekstil eserinin sanatsal üretim sürecini yürütmüş; projeye sanatçı emeği, uzmanlık ve öğrencilere uygulamalı eğitim ile katkıda bulunmuştur.

Sosyal ve kültürel paydaş Yeşimle Bin Sofra, Sofra Atölyesi'nin yürütülmesinden sorumlu olmuş ve atölye uygulaması ile kültürel

aktarım yoluyla katkı sağlamıştır.

Özel şirket ortağı Ülkem IMG GSM A.Ş., etkinlik merkezinin tadilatının organizasyonunu ve finansmanını üstlenmiş; maddi kaynak ve iş gücü desteği sağlamıştır.

PROJE GEREKÇESİ

Gaziantep'te fıstık hasadı, bölgenin ekonomik yaşamının yanı sıra kültürel kimliğini ve yoğun emeğini de yansıtan bir üretim sürecidir. Buna karşın hasatta çalışan kişilerin emeği ile süreçte kullanılan tekstil ürünlerinin kullanım sonrasındaki yolculuğu yeterince görünür değildir.

Proje, bu iki konuyu aynı uygulamada buluşturmuştur. Fıstık işçilerinin kullandığı denim ve diğer tekstil materyalleri toplanmış, özelliklerine göre ayrıştırılmış ve Gaziantep'in kültürel mirasının simgelerinden Çingene Kızı'ndan ilham alan bir tekstil eserine dönüştürülmüştür. Böylece kullanım dışı materyaller, yerel emeği ve kültürel belleği görünür kılan bir anlatım aracına dönüşmüştür.

Çalışma aynı zamanda çocukların eğitim, kültür, sanat ve sosyal etkinlik olanaklarına erişimini geliştirmeyi hedeflemiştir. Okul bünyesindeki 100 m^2 atıl alan Eğitim ve Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüş; kütüphane, okul mobilyaları ve spor malzemeleri sağlanmıştır. Sekiz atölye düzenlenmiş, 284 öğrenciye ulaşılmış, 34 çocuk müze ve hayvanat bahçesi gezilerine katılmış ve 284 öğrenciye giysi veya hediye paketi ulaştırılmıştır.

TİHCAD'ın sektör deneyimi, okulların yerel bilgisi, üniversitelerin uygulamalı katkısı, sanatçıların uzmanlığı ve bağışçıların desteğiyle birleşmiştir. Derneğin Z Kuşağı Komitesi ve üniversite öğrencisi üyeleri de hazırlık ve uygulama çalışmalarına katılarak okul öğrencileriyle karşılıklı deneyim paylaşımı

sağlamıştır.

Bu yapı, tekstilde ileri dönüşümü çocukların aktif katılımı, kültürel miras ve eğitim altyapısının güçlendirilmesiyle ilişkilendiren ve farklı bölgelerin yerel koşullarına uyarlanabilecek bir sosyal sorumluluk yaklaşımı sunmaktadır.

PROJE AMACI

Projenin temel amacı, Gaziantep'in fıstık hasadı kültürünü ve bu kültürün arkasındaki emeği görünür kılmak, kullanım dışı tekstil materyallerini ileri dönüşüm yoluyla sanata kazandırmak ve iki okulda eğitim gören çocukların eğitim, kültür, sanat ve sosyal etkinlik olanaklarına erişimini desteklemektir. Bu amaç doğrultusunda çocukların ileri dönüşüm ve sanat çalışmalarına aktif katılımı sağlanmış, 100 m^2 atıl okul alanı Eğitim ve Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüş; kütüphane, spor malzemeleri, atölyeler, kültürel geziler ve sosyal etkinliklerle okul ortamı güçlendirilmiştir.

Projenin uzun vadeli yönelimi, tekstil sektörünün bilgi ve kaynaklarını yerel kültür ve çocuk eğitimiyle buluşturan bu yaklaşımın farklı bölgelerde uygulanabilmesine zemin hazırlamaktır.

HEDEFLER

Projenin ilk hedefi, fıstık işçilerinin kullandığı tekstil materyallerini ileri dönüşüm yoluyla sanat eserine dönüştürmektir. Bu hedefin göstergesi olan üretilen özgün eser sayısı, başlangıçta 0 iken proje sonunda 1'e ulaşmıştır.

Eseri kültürel miras alanında görünür kılma hedefi kapsamında, Zeugma Mozaik Müzesi'nde sergilenen eser sayısı 0'dan 1'e çıkmıştır.

Atıl okul alanını çocuk dostu eğitim merkezine dönüştürme hedefinde, yenilenen alan 0 m^2'den 100 m^2'ye ulaşmıştır.

Çocukların kültürel deneyimlere erişimini artırma hedefinin göstergesi olan proje kapsamında geziye katılan çocuk sayısı 0'dan 34'e yükselmiştir.

Çocukların eğitim ve kültür olanaklarını geliştirme hedefi doğrultusunda, projeyle ulaşılan öğrenci sayısı 0'dan 284'e ulaşmıştır.

Dayanışma yoluyla çocuklara destek sağlama hedefi kapsamında, giysi veya hediye paketi ulaştırılan öğrenci sayısı 0'dan 284'e çıkmıştır.

Çocukları sürdürülebilirlik ve kültürel miras çalışmalarına dâhil etme hedefinde, gerçekleştirilen atölye sayısı 0'dan 8'e yükselmiştir.

Eğitim ortamını kalıcı biçimde güçlendirme hedefinin göstergesi olan oluşturulan kütüphane ve Eğitim/Kültür Merkezi sayısı ise 0'dan 1'e ulaşmıştır.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesi, Aşağı Karavaiz İlköğretim Okulu ile Gaziantep Araban Taşdeğirmen Şehit İbrahim Darıcı İlk ve Ortaokulunda eğitim gören toplam 284 öğrencidir. Öğrenciler; ileri dönüşüm ve sanat atölyeleri, kültürel geziler, 23 Nisan etkinlikleri, spor faaliyetleri, kütüphane ve yenilenen Eğitim ve Kültür Merkezi aracılığıyla çalışmalara katılmıştır. Proje kapsamında 34 çocuk gezi etkinliklerine katılmış, 284 öğrenciye giysi veya hediye paketi ulaştırılmıştır. Öğretmenler, okul yönetimleri ve aileler uygulamanın yerel paydaşlarıdır. Fıstık işçileri ve aileleri, okul çevresindeki halk, proje ortağı üniversiteler, tasarım ve sanat çevreleri ile Zeugma Mozaik Müzesi ziyaretçileri

ise projenin dolaylı erişim çevresini oluşturmaktadır.

HİBE PROGRAMI

Proje, herhangi bir ulusal veya uluslararası hibe programından destek almamıştır. Finansman; TİHCAD'ın öz kaynakları, üyelerin bireysel katkıları ve gönüllü paydaşların ayni ve nakdi bağışlarıyla karşılanmıştır.

BÜTÇE

Projeye destek veren öğrencilerin ulaşım, konaklama ve yemek giderleri bağışçı katkılarıyla karşılanmıştır. Bütçe tablosunda yol ve konaklama için 87.000 TL gösterilmiştir. Hediye kıyafet ve aksesuar katkısı 680.000 TL'dir. Tutarı belirtilen on bütçe kaleminin ara toplamı 1.514.500 TL'dir.

Atıl alanın Eğitim ve Kültür Merkezi olarak kullanılabilmesi için yapılan kütüphane ve eğitim kültür merkezi tadilatı için 379.500 TL harcanmış ve bu tutar Ülkem IMG GSM A.Ş. tarafından karşılanmıştır.

Çocukların spor etkinliklerine katılımı için gerekli ekipmanın sağlanmasına yönelik spor malzemelerinin temini için gerçekleşen tutar 93.000 TL; eğitim, kütüphane ve etkinlik alanlarının donatılmasına yönelik okul mobilyalarının temini için gerçekleşen tutar ise 208.000 TL olmuştur. Her iki kalem de Anzem Mobilya ve Mat Design tarafından finanse edilmiştir.

Çocukların el becerilerini ve yaratıcı üretimini destekleyen Tel Tel Umut Atölyesi malzemeleri için 2.100 TL Beykent Üniversitesi tarafından, kültürel farkındalığı ve el becerilerini destekleyen uygulama malzemelerinden oluşan Kırkyama Atölyesi için 2.300 TL İstanbul Nişantaşı Üniversitesi tarafından karşılanmıştır.

Projeye katılan dernek bağışçıları; sofra kültürü, paylaşma ve

birlikte yaşama temalı Sofra Atölyesi malzemeleri için 1.600 TL, projeye destek veren öğrencilerin saha çalışmalarına katılımının sağlanması amacıyla öğrencilerin konaklama ve ulaşımı için 87.000 TL, atölye ve tadilat malzemelerinin uygulama alanına ulaştırılması amacıyla malzeme nakliyesi için 33.000 TL ve katılımcıların faaliyet alanlarına ulaşımının sağlanması amacıyla yerel araç kiralama için 28.000 TL'lik giderleri karşılamıştır.

284 öğrenciye giysi veya hediye paketi ulaştırılması kapsamında öğrencilere verilen hediye kıyafet ve aksesuarlar için gerçekleşen tutar 680.000 TL olup bu kalem PUMA Türkiye, SLN Tekstil ve dernek bağışçıları tarafından finanse edilmiştir.

FAALİYETLER

Ekim 2025'te, uygulama sorumluluklarını netleştirmek amacıyla paydaş ağı kurulmuş ve görev dağılımı yapılmıştır. Çevrim içi istişare toplantılarıyla yürütülen bu faaliyet sonucunda uygulayıcı kurumlar ve görev dağılımı belirlenmiştir.

Yine Ekim 2025'te, okulları, eğitimcileri ve öncelikli ihtiyaçları tanımak amacıyla okulların seçimi ve ihtiyaç tespiti gerçekleştirilmiştir. Çevrim içi görüşmeler ve ihtiyaç değerlendirmesi yoluyla iki okul ve öncelikli ihtiyaç alanları belirlenmiştir.

Kasım-Aralık 2025 döneminde, atölye, tadilat ve donanım ihtiyaçlarını planlamak amacıyla paydaşlarla çevrim içi çalışma toplantıları düzenlenerek etkinlik ve malzeme planlaması yapılmış; faaliyet planı ile malzeme ve donanım ihtiyaçları oluşturulmuştur.

Ocak-Şubat 2026 döneminde, kaynakları projeye yönlendirmek ve eğitim alanını yenilemek amacıyla yüz yüze ve çevrim içi paydaş görüşmeleriyle finansman ve tadilat koordinasyonu sağlanmıştır.

Bu süreçte bağışlar koordine edilmiş ve 100 m² alanın tadilatı tamamlanmıştır.

Mart 2026'da, uygulama malzemelerini proje bölgesine ulaştırmak amacıyla depolama, paketleme ve lojistik çalışmaları yürütülerek malzemelerin toplanması ve nakliyesi gerçekleştirilmiş; atölye, tadilat ve donanım malzemeleri uygulama alanına ulaştırılmıştır.

Nisan-Temmuz 2026 döneminde, çocukların eğitim, kültür, sanat ve sosyal etkinliklere katılımını sağlamak amacıyla atölyeler, kültürel geziler, sosyal etkinlikler ve ortak üretim yoluyla saha uygulamaları ve paydaş koordinasyonu yürütülmüştür. Bu dönemde 8 atölye gerçekleştirilmiş, 284 öğrenciye ulaşılmış, 34 çocuk gezilere katılmış; 1 tekstil eseri üretilmiş ve Zeugma Mozaik Müzesi'nde sergilenmiştir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje, Gaziantep'in Araban ilçesindeki Aşağı Karavaiz İlköğretim Okulu ile Taşdeğirmen Şehit İbrahim Darıcı İlk ve Ortaokulunda; ayrıca Zeugma Mozaik Müzesi ve Gaziantep Hayvanat Bahçesinde uygulanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Fiziksel sürdürülebilirlik: Yenilenen 100 m² alan, kütüphane, okul mobilyaları ve spor malzemeleri okul bünyesinde bırakılmıştır. Bu fiziksel kaynaklar, proje etkinlikleri tamamlandıktan sonra da çocukların kullanımına açık bir eğitim ve etkinlik altyapısı sağlamaktadır.

Eğitimsel sürdürülebilirlik: Sekiz atölyede kullanılan ileri dönüşüm, sanat, kültürel miras ve sosyal öğrenme yöntemleri, öğretmenlerin ve okul yönetimlerinin desteğiyle yeni okul etkinliklerinde yeniden kullanılabilecek bir uygulama deneyimi

oluşturmuştur.

Kültürel sürdürülebilirlik: Fıstık işçilerinin kullandığı tekstil materyallerinden üretilen Çingene Kızı temalı eserin Zeugma Mozaik Müzesi'nde sergilenmesi, yerel emek ile kültürel miras arasındaki ilişkinin okul dışındaki izleyicilere de aktarılmasını sağlamıştır.

Kurumsal sürdürülebilirlik: TİHCAD, iki okul, üniversiteler, sanatçılar, gönüllüler ve bağışçılar arasında kurulan iş birliği ağı, benzer çalışmaların farklı bölgelerin ihtiyaçlarına uyarlanması için kullanılabilecek bir deneyim ve paydaş zemini oluşturmuştur.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Projenin sosyal etkisi, kayıt altına alınan somut çıktılar üzerinden çocuk, okul, kültürel görünürlük ve iş birliği düzeylerinde değerlendirilmektedir.

Çocuklara erişim ve katılım: İki okulda toplam 284 öğrenciye ulaşılmış, 8 atölye gerçekleştirilmiş ve 34 çocuk müze ile hayvanat bahçesi gezilerine katılmıştır. Ayrıca 284 öğrenciye giysi veya hediye paketi ulaştırılmıştır. Atölyeler, çocukların ileri dönüşümü ve ortak üretimi uygulamalı olarak deneyimlemesine olanak sağlamıştır.

Okul altyapısı: 100 m^2 atıl alan Eğitim ve Kültür Merkezi'ne dönüştürülmüş; kütüphane, okul mobilyaları ve spor malzemeleri sağlanmıştır. Böylece öğrencilerin proje sonrasında da kullanabileceği fiziksel kaynaklar oluşturulmuştur.

Kültürel görünürlük: Fıstık işçilerinin kullandığı tekstil materyallerinden üretilen Çingene Kızı temalı eser, Zeugma Mozaik Müzesi'nde sergilenmiştir. Müze Müdürlüğünün teşekkür belgesi, sergilemenin kurumsal doğrulamasını başvuruya

eklemektedir.

İş birliği ve yaygınlaştırma potansiyeli: Proje; tekstil sektörü, sivil toplum, eğitim kurumları, üniversiteler, sanatçılar ve yerel paydaşların ortak bir uygulamada buluşabildiğini göstermiştir. Kurulan çalışma biçimi, yerel kültürel değer, ileri dönüşüm, çocuk katılımı ve eğitim altyapısı bileşenleriyle başka bölgelerin koşullarına uyarlanabilecek niteliktedir.

Ölçüm sınırı: Proje sonrasında çocuklarla gerçekleştirilen kısa video görüşmeleri, çalışmanın çocuklar üzerindeki etkisinin doğrudan onların anlatımları üzerinden değerlendirilmesine imkân sağlamıştır. Bu kayıtlar yapılandırılmış bir ön test–son test çalışması olmamakla birlikte, projenin çocuklar tarafından nasıl deneyimlendiğini gösteren önemli bir nitel geri bildirim kaynağıdır. Çocuklardan alınan video geri bildirimleri, projenin özellikle dört alanda karşılık bulduğunu göstermektedir: aktif katılım ve üretme isteği, deneyim yoluyla öğrenme, yapılan çalışmaya yönelik sahiplenme ve sosyal etkileşim. Bu geri bildirimler, projenin fiziksel çıktılarının yanında çocuklarda bıraktığı deneyimsel ve sosyal etkinin de görünür hâle gelmesini sağlamıştır. Proje ekibi açısından projenin en değerli çıktısı yalnızca yenilenen bir alan, oluşturulan bir kütüphane veya ortaya çıkan bir sanat eseri değildir. Asıl etki, çocukların bu süreci kendi cümleleriyle anlatabilmeleridir. Çünkü sosyal etki, çocuklar için bir şey yapmakla değil, çocukların yapılan işin öznesi hâline gelmesiyle kalıcılaşmaktadır.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması Eğitim ve Sosyal Etkinlikler; alt temaları ise ileri dönüşüm, kültürel miras, çocukların sanat ve üretime katılımı ile sürdürülebilirliktir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı: https://www.instagram.com/p/DXtouVyiFgu/

Web sitesi: www.tihcad.org

Herkesin erişimine açık Drive bağlantısı: https://drive.google.com/drive/folders/1ZWAm5HLMDOun1haWH94_AdH5XFo0TxUh?usp=sharing

KAHEV SANAT VE SAĞLIKLI YAŞAM KAMPLARI

Dt. Şulan Tuncel – KAHEV Yönetim Kurulu Üyesi
İletişim: sulantuncel63@gmail.com

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Projenin ana yürütücüsü, vakıf/STK statüsündeki KAHEV'dir. KAHEV; bursiyer iletişimi ile eğitim ve kamp koordinasyonunu üstlenmiş, projeye insan kaynağı, gönüllüler, organizasyon ve iletişim alanlarında katkı sağlamıştır.

Yerel yönetimlerden Mersin Büyükşehir Belediyesi konaklama ve yemek desteği vermiş; İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Fethiye Belediyesi ise ulaşım desteği sağlamıştır.

Sanat kuruluşu olan UrlaDAM Sanat Merkezi, sanat etkinliklerine destek vererek mekân/etkinlik desteği sağlamıştır. Müze/kültür kurumu olan Köstem Zeytinyağı Müzesi kültürel gezi ve deneyim imkânı sunmuş, sanat/kültür kurumu olan Arkas Sanat Müzesi ise kültür-sanat deneyimi sağlamıştır; her iki kurum da müze ziyareti desteği vermiştir.

Gönüllü uzman ağını oluşturan gönüllü uzman ve eğitmenler, sağlıklı yaşam, sanat ve kişisel gelişim eğitimlerini vermiş; projeye uzmanlıklarını, zamanlarını ve eğitim emeklerini katmışlardır.

PROJE GEREKÇESİ

KAHEV bursiyerleri, ekonomik gelir düzeyi düşük üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Burs desteği öğrencilerin eğitimlerini sürdürmelerine katkı sağlarken, sınırlı ekonomik olanaklar çoğu zaman öğrencilerin üniversite dışındaki kültürel, sanatsal, sosyal ve kişisel gelişim fırsatlarına erişimini de

kısıtlamaktadır.

Buradaki temel sorunun, ekonomik yetersizliğin yanı sıra ekonomik eşitsizliğin gençlerin kültürel sermaye, sosyal beceri, kendini ifade etme, yaratıcılık, sağlıklı yaşam alışkanlıkları ve sosyal ağlara erişimlerinde de fırsat eşitsizliği yaratması olduğu görülmektedir. Burs desteği ise öğrencilerin bütüncül gelişimini destekleyen bir araç olarak değerlendirilmektedir.

2022 yılında başlatılan KAHEV Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampları bu yaklaşımla geliştirilmiştir.

Kamplar; öğrencilerin öncelikle çevrim içi Sağlıklı Yaşam eğitimlerine katılmasını, eğitim sonunda yapılan değerlendirmede başarılı olan öğrencilerin yüz yüze kamp programına dâhil edilmesini ve kampta sanat, sağlıklı yaşam, kültür, tarih, sosyal etkileşim ve kişisel gelişim deneyimlerini bir arada yaşamalarını içermektedir.

PROJE AMACI

Projenin temel amacı, ekonomik gelir düzeyi düşük üniversite öğrencilerinin akademik eğitimlerinin ötesinde sanat, kültür, sağlıklı yaşam, yaratıcılık, sosyal-duygusal gelişim ve 21. yüzyıl becerilerine erişimini artırmak ve fırsat eşitliği sağlamaktır.

Proje ile bursiyerlerin kendi öğrenme ve gelişim sınırlarını keşfetmeleri, yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaları, özgüvenlerini artırmaları, akranlarıyla yeni sosyal bağlar kurmaları, fikirlerini açıkça ifade edebilecekleri güvenli alanlarda bulunmaları, eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri, sağlıklı yaşam konusunda bilgi ve farkındalık kazanmaları, ayrıca kültür ve sanatla daha güçlü bağ kurmaları ve uzun vadede donanımlı, özgüvenli ve topluma yararlı bireyler olmaları yolunda desteklenmeleri hedeflenmektedir.

HEDEFLER

Projenin ilk hedefi, Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampı modelini sürdürmektir. Bu hedefin göstergesi olan gerçekleştirilen kamp sayısı, 0 başlangıç değerinden 5 kampa ulaşmıştır.

Ekonomik dezavantajlı üniversite öğrencilerinin programa erişimini sağlama hedefi kapsamında, gösterge olarak belirlenen kamp katılımı 0 başlangıç değerinden 180 katılıma ulaşmıştır.

Çevrim içi eğitim + değerlendirme + yüz yüze kamp modelini uygulama hedefinde, uygulanan program modeli göstergesi 0 başlangıç değerinden 5 döneme ulaşmıştır.

Bursiyerlerin sanat ve kültür deneyimine erişimini artırma hedefinde ise sanat/kültür etkinliklerine katılan bursiyer sayısı 0 başlangıç değerinden 180 kişiye ulaşmıştır.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesi, ekonomik gelir düzeyi düşük üniversite öğrencileri arasından KAHEV bursiyeri olan gençlerdir.

Projenin dolaylı hedef kitlesi içinde ise KAHEV gönüllüleri, kadın hekim üyeleri, gönüllü eğitmenler, sanat ve kültür kuruluşları, kamu kurumları ve diğer proje paydaşları yer almaktadır.

HİBE PROGRAMI

Projenin hibe desteği bulunmamaktadır. Proje; KAHEV öz kaynakları, gönüllü katkılar ve proje paydaşlarının ayni/nakdi destekleriyle finanse edilmiştir.

BÜTÇE

2026 kampına ait bütçede, bursiyerlerin kamp alanına ulaşımı için ulaşım kalemi kapsamında 328.008,89 TL harcanmış ve bu tutar KAHEV tarafından karşılanmıştır. Kamp konaklaması

için konaklama kalemi kapsamında gerçekleşen 178.840 TL de KAHEV tarafından finanse edilmiştir.

Transfer kaleminde gerçekleşen tutar 0'dır; bu kalem, Fethiye Belediyesinin ulaşım desteğiyle karşılanmıştır.

Yemekler, afiş, öğrencilere alınan kitaplar ve hediye edilen medikal malzemeleri kapsayan diğer giderler için 360.501,03 TL harcanmış ve bu tutar KAHEV tarafından karşılanmıştır.

Gerçekleşen toplam bütçe 865.350 TL'dir.

FAALİYETLER

Proje tasarım döneminde, fırsat eşitliği hedefi doğrultusunda ihtiyacın belirlenmesi faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Bu faaliyette bursiyerlerin ekonomik ve gelişimsel ihtiyaçları değerlendirilmiş ve ekonomik dezavantajlı üniversite öğrencilerinin hedeflenmesine karar verilmiştir.

Sağlıklı yaşam farkındalığı hedefiyle her kamp öncesinde Sağlıklı Yaşam eğitimleri hazırlanmıştır. KAHEV Akademi üzerinden çevrim içi eğitim yöntemiyle yürütülen bu çalışmanın çıktısı, online eğitim programı olmuştur.

Bilgi ve farkındalık hedefi kapsamında, kamp öncesinde eğitimler uzman/gönüllü eğitmenler tarafından uygulanmış ve katılımcıların eğitim sürecini tamamlaması sağlanmıştır.

Katılımcı seçimi amacıyla kamp öncesinde eğitim sonu değerlendirme yöntemiyle değerlendirme/sınav yapılmış ve başarılı bursiyerler belirlenmiştir.

Sosyal-kültürel gelişim hedefiyle 2022–2026 döneminde, yüz yüze yoğunlaştırılmış program şeklinde kamp organizasyonu gerçekleştirilmiş ve 5 kamp düzenlenmiştir.

Kamp süresince yaratıcılık/kültür-sanat hedefine yönelik olarak uygulamalı sanat çalışmalarından oluşan sanat atölyeleri düzenlenmiş ve bursiyerlerin sanat etkinliklerine katılımı sağlanmıştır.

Yine kamp süresince sağlıklı yaşam hedefiyle uzman eğitmenlerle uygulamalı sağlıklı yaşam çalışmaları yapılmış ve katılımcılara sağlıklı yaşam deneyimi kazandırılmıştır.

Kültürel gelişim hedefi doğrultusunda kamp süresince müze ve kültür gezileri şeklinde kültür/tarih gezileri gerçekleştirilmiş ve katılımcılar kültür-sanat deneyimi edinmiştir.

Sosyal-duygusal gelişim hedefiyle kamp süresince grup çalışmaları ve ortak deneyimlerden oluşan sosyal etkileşim çalışmaları yürütülmüş; bu çalışmalar akran iletişimi ve sosyal bağ ile sonuçlanmıştır.

Sürdürülebilirlik hedefi kapsamında kamp sonrasında WhatsApp ve KAHEV iletişim kanalları aracılığıyla kamp sonrası iletişim sürdürülmüş ve bursiyerlerle iletişimin devam etmesi sağlanmıştır.

Çarpan etkisi hedefiyle kamp öncesinde, sırasında ve sonrasında sosyal medya, yerel haber mecrası vb. kanallar aracılığıyla görünürlük çalışmaları yapılmış ve daha geniş kitlelere ulaşılmıştır.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

İlk 3 kamp İzmir Urla'da, son 2 kamp ise Muğla Fethiye'de gerçekleştirilmiştir.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

KAHEV Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampları, tek seferlik bir etkinlik olarak değil, bursiyerlerin çok yönlü gelişimlerinin sürekliliğini destekleyen bir model olarak tasarlanmıştır.

2022 yılında başlayan uygulamanın sonraki 4 yılda da düzenli

olarak tekrarlanması, projenin kurumsal hafızaya yerleştiğini ve farklı paydaşların katkılarıyla sürdürülebilir bir yapıya dönüştüğünü göstermektedir.

Modelin sürdürülebilirliği; KAHEV'in kadın hekimlerden oluşan geniş gönüllü ve üye ağı, uzman gönüllülerin bilgileri ile ayırdıkları zaman ve emek, kamu kurumları ile kültür-sanat kuruluşlarının ayni katkıları ve KAHEV'in bursiyerleriyle yıl boyunca sürdürdüğü yakın iletişimle beslenmekte ve desteklenmektedir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

KAHEV Sanat ve Sağlıklı Yaşam Kampları'nın temel sosyal etkisi, ekonomik olanakları sınırlı üniversite öğrencilerinin yalnızca eğitimlerini sürdürmelerine değil, kendilerini sosyal, kültürel ve sanatsal alanlarda geliştirebilecekleri fırsatlara da erişmelerine olanak sağlamasıyla büyümektedir. Bu kamplar sayesinde KAHEV ile bursiyerleri arasındaki bağ, maddi desteğin yanı sıra gençlerin kültürel ve sosyal gelişimlerini destekleyen bütüncül bir modele dönüşmektedir.

Projenin etkisi yalnızca katılımcı sayısıyla değil, bursiyerlerin deneyimlerine ilişkin geri bildirimlerle de görünür hâle gelmektedir. Katılımcılar; uzman eğitmenlerle kurdukları yakın iletişimin kendilerini geliştirdiğini, eğitmenleri rol model olarak gördüklerini ve farklı yaşam deneyimlerine sahip akranlarıyla ortaklıklarını fark ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu geri bildirimler, projenin bilgi aktarımının ötesinde aidiyet, özgüven, sosyal bağ ve rol model kazanımı gibi alanlarda karşılık bulduğunu göstermektedir.

Projenin çarpan etkisi ise KAHEV'in geniş gönüllü ağı, kadın hekim üyeleri, uzman eğitmenler, kamu kurumları ve kültür-sanat kuruluşlarının aynı amaç etrafında bir araya gelmesiyle oluşmakta

ve büyümektedir. 2022'de başlatılan bu modelin, KAHEV'in bursiyer destek yaklaşımının yalnızca ekonomik boyutta kalmayıp sosyal, kültürel ve psikososyal boyutları da kapsayan sürdürülebilir bir gençlik destek modeline dönüştüğü söylenebilir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması Gençlik ve Katılım; alt temaları ise Kültür-Sanat; Kapsayıcılık, Erişilebilirlik ve Dâhil Etme ile Sosyal Sorumluluktur.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı: @kahev2018

Web sitesi:

https://kahev.org.tr/haberler/5-saglikli-yasam-kampi

Herkesin erişimine açık Drive bağlantısı: https://drive.google.com/drive/folders/16-njKaX-gYJ86Qj94GD2a6hqgVv8nC0o?usp=drive_link

https://kahev.org.tr/haberler/kahev-2025

MEVSİMLİK TARIM İŞÇİSİ ÖĞRENCİLERE YÖNELİK YENİ BİR EĞİTİM MODELİ

Eyyüp BULUT
Yerelden Kalkınma Derneği, Yönetim Kurulu Başkanı
Doç. Dr. Ragıp TERZİ
Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Proje Yürütücüsü
Psk. Nevin Rozerin ERİŞ
Psikososyal Destek Sorumlusu
İletişim: yereldenkalkinma@gmail.com – 0532 769 44 88

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Projenin uygulayıcı kurumu, bir sivil toplum örgütü (STÖ) olan Yerelden Kalkınma Derneğidir (YERKAD). Dernek; koordinasyon, satın alma, izleme–raporlama ve kaynak yaratma sorumluluklarını üstlenmiş, projeye 66.500 TL öz kaynak ve gönüllü emekle katkı sunmuştur.

Projede kamu kurumu olan Şanlıurfa Valiliği ile ortaklık gerçekleştirilmiştir. Valiliğin projedeki rolü protokol onayı (Olur), izin ve denetim olmuş; Valilik projeye yasal ve kurumsal güvence sağlamıştır. Yine bir kamu kurumu olan Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü, müfredat uyarlamasının onayı, izleme ve MEB'e raporlama sorumluluklarını üstlenmiş; projeye kurumsal koordinasyon katkısı sunmuştur.

Bir kamu okulu olan Onikiler Ortaokulu; öğrenci belirleme, iki sınıf tahsisi, zümre çalışmaları ve burs sıralaması görevlerini yerine getirmiş, projeye mekân ve öğretmen emeğiyle katkı sağlamıştır.

Bir vakıf olan Sivil Toplum için Destek Vakfı (STDV), Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar (2022) ve Çocuk Fonu (2024) programları

aracılığıyla projeye hibe desteği vermiş; Çocuk Fonu kapsamındaki katkısı 675.000 TL olmuştur. Uluslararası paydaş olan UNICEF – ACAR Projesi (AB eş finansmanı), projenin psikososyal destek, durum analizi ve bilimsel değerlendirme bileşeninde rol almış ve 426.000 TL katkı sağlamıştır. Harran Üniversitesi ise bilimsel değerlendirme ve etik onay sorumluluğunu üstlenmiş, projeye Etik Kurul Kararı 2025/219 ile katkı sunmuştur.

Paydaş analizi: Paydaşlar, sorunun kaynağına göre belirlenmiştir. Sorun, eğitim takvimiyle göç takviminin çakışması olduğundan takvimi ve müfredatı değiştirme yetkisine sahip kurumlar olmadan çözüm mümkün değildi. Bu nedenle Valilik, İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve okul, Aralık 2024'te imzalanan resmî protokolle sürece bağlanmış; roller protokolde madde madde tanımlanmıştır. Öğretmenler ve okul yönetimi, ilk günden itibaren müfredat tasarımına dâhil edilmiştir. Kırmızı Uçurtma Destek Çemberi ve Turkey Mozaik Foundation da modelin geliştirilmesine katkı sunmuştur. Dernek yönetim kurulu başkanının ve birçok üyenin çocukken mevsimlik tarım işçiliği yapmış olması, ailelerle güven ilişkisi kurulmasını kolaylaştırmıştır.

PROJE GEREKÇESİ

Mevsimlik tarım işçiliği, Türkiye'de yoksulluğun kuşaktan kuşağa aktarıldığı, kayıt dışı ve güvencesiz bir çalışma biçimidir. TÜİK Çocuk İşgücü Anketi'ne (2019) göre 5–17 yaş arasında 720 bin çocuk çalışmakta, bunların yaklaşık üçte biri tarımda yer almaktadır. Şanlıurfa'da aileler çoğunlukla nisan ayında göç edip ekim–kasım aylarında dönmektedir. Okullar eylül ortasında açılıp haziran ortasında kapandığı için bu çocuklar eğitim yılına 1,5–2 ay geç başlamakta, son 2–2,5 ayı da kaçırmaktadır. Böylece BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 28. maddesindeki eğitim

hakkı fiilen kullanılamamaktadır.

Ana sorun, eğitim takvimiyle göç takviminin çakışmasından doğan öğrenme kaybıdır. Alt sorunlar ise şunlardır: (1) müfredatın, çocukların okulda bulunduğu döneme göre kurgulanmamış olması; (2) sınav hazırlık materyaline ve deneme pratiğine erişimin bulunmaması; (3) düşük motivasyon, zayıf okul aidiyeti ve psikososyal riskler; (4) özellikle kız çocuklarında erken evlilik ve okul terki riski.

Sorun analizi: Mevsimlik işçiliğin yoğun olduğu mahallelerde okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrencilerle yıllar boyunca görüşmeler yapılmış, dernek üyelerinin kendi deneyimleri derlenmiştir. UNICEF–ACAR kapsamında hazırlanan "Mevsimlik Tarım İşçiliği Mevcut Durum Analizi Raporu" (2025) için anneler, genç kızlar, babalar, çocuklar ve tarım aracılarıyla anket ve görüşmeler yapılarak eğitim, barınma, sağlık ve toplumsal cinsiyet boyutları belgelenmiştir.

Özgünlük: Taşımalı eğitim, telafi programları ve geçici öğrenme merkezleri çocuğu okul takvimine uydurmaya çalışır. Bu model ise tersini yaparak takvimi çocuğa uydurur. 8. sınıfın 9 aylık müfredatı, öğretmenler ve İl MEM ile birlikte, çocukların fiilen okulda olduğu ekim–nisan dönemine (6 ay) göre yeniden yapılandırılmıştır. Model; LGS hazırlığı, psikososyal destek, sosyal-kültürel etkinlikler ve öğretmen eğitimiyle bütünleştirilmiş, etkisi ise deney–kontrol gruplu bir desenle ölçülmüştür.

PROJE AMACI

Projenin amacı, her yıl göç nedeniyle eğitimden 3–5 ay kopan mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarının eğitimde sürekliliğini sağlamak; öğrenme kayıplarını telafi ederek akademik başarılarını

yükseltmek; psikososyal iyi oluşlarını ve okula bağlılıklarını güçlendirmek ve böylece eğitimde fırsat eşitliğini somut olarak hayata geçirmektir.

Vizyon: Göç koşullarına uyarlanmış hızlandırılmış eğitim modelinin kamu tarafından benimsenmesi, Millî Eğitim Bakanlığı düzeyinde esnek bir müfredat ve takvim seçeneğine dönüşmesi ve mevsimlik göç veren diğer illerde ilkokuldan başlayarak uygulanmasıdır. Hedeflenen temel dönüşüm, bu çocukların "işçi" kimliğinden önce "öğrenci" kimliğiyle görünür olması ve lise ile üniversite yolunda gerçek bir fırsat yakalamasıdır. Tüm çocukların işçi değil, yalnızca çocuk olduğu bir gelecek için çalışılmaktadır.

HEDEFLER

Projenin birinci hedefi (H1), 2022–2024 döneminde göç takvimine uygun bir müfredat geliştirmektir. Bu hedefin göstergesi, onaylı ve 6 aya sıkıştırılmış 8. sınıf müfredatıdır. Müfredat zümrelerle hazırlanmış, Valilik ve İl MEM protokolüyle onaylanmıştır (Aralık 2024).

İkinci hedef (H2), modeli 2024–2025 döneminde pilot olarak uygulamaktır; göstergesi hızlandırılmış sınıflardaki öğrenci sayısıdır. Şubat–Nisan 2025 döneminde (yarım dönem) 2 sınıfta 60 öğrenciye ulaşılmıştır.

Üçüncü hedef (H3), Haziran 2025 itibarıyla akademik başarıyı artırmaktır. Bu hedefin göstergesi, deney ve kontrol gruplarının LGS ortalama puanlarının karşılaştırılmasıdır. Deney grubunun ortalaması 223,13, kontrol grubunun ortalaması 184,06 olmuş; +39,07 puanlık fark elde edilmiştir ($t = 7,04$; $p < 0,001$).

Dördüncü hedef (H4), sınav hazırlığına erişim sağlamaktır; göstergesi dağıtılan set ve uygulanan deneme sayısıdır. Bu

kapsamda 120 LGS seti dağıtılmış, 120 öğrenciye 7'şer deneme (toplam 840) uygulanmıştır.

Beşinci hedef (H5), Mayıs 2025'te psikososyal iyi oluşu desteklemektir; göstergesi atölyelere katılan öğrenci sayısıdır. 27–28 Mayıs 2025 tarihlerinde 8 modülden oluşan atölyelere 113 öğrenci katılmıştır.

Altıncı hedef (H6), akademik motivasyonu güçlendirmektir; göstergesi Akademik Motivasyonsuzluk Ölçeği'dir (AMÖ). Ölçümde genel fark anlamlı bulunmamış, "görev değeri" boyutunda ise deney grubu lehine orta düzeyde etki (d = 0,58) görülmüştür.

Yedinci hedef (H7), öğretmen kapasitesini geliştirmektir; göstergesi eğitim alan öğretmen sayısıdır. Bu kapsamda 40 öğretmene 2 günlük "21. Yüzyıl Yetkinlikleri" eğitimi verilmiştir.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan yararlanıcıları; Onikiler Ortaokulu 8. sınıfında okuyan ve tamamı mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuğu olan 120 öğrenci (60 deney, 60 kontrol), psikososyal atölyelere katılan 113 öğrenci ve eğitim alan 40 öğretmendir. Dolaylı yararlanıcılar ise öğrencilerin aileleri, okul yönetimi ve Onikiler Mahallesidir.

Sahiplenme: Öğretmenler müfredatı zümre toplantılarında kendileri tasarlamış, okul yönetimi ise sınıf tahsisini ve burs sıralamasını üstlenmiştir. Öğrenciler denemelere ve etkinliklere düzenli olarak katılmıştır. Tanıtım videosunun ardından gelen burs talepleri, toplumun da modeli sahiplendiğini göstermiştir. Bir öğrencinin sözleriyle: "Kaybettiğim zamanı telafi ettim. Artık liseyi kazanabileceğime inanıyorum."

HİBE PROGRAMI

Projenin ana uygulaması, Sivil Toplum için Destek Vakfı – Çocuk Fonu (2024) tarafından desteklenmiştir. Model tasarımı STDV Eğitimde Yenilikçi Yaklaşımlar Fonu (2022) ile; psikososyal destek, durum analizi ve değerlendirme bileşenleri ise UNICEF ACAR Projesi Sivil Toplum Örgütleriyle İş Birliği Programı (AB eş finansmanı) kapsamında desteklenmiştir. Ek kaynak olarak dernek öz kaynağı ve burs bağışları kullanılmıştır.

BÜTÇE

Yürütme faaliyetine ilişkin kalemlerden proje koordinatörü (9 ay) için 270.000 TL harcanmış; bu tutarın 203.500 TL'si STDV'den, 66.500 TL'si dernekten karşılanmıştır. Proje ofis kirası (9 ay) için ise STDV Çocuk Fonu'ndan 135.000 TL harcanmıştır.

LGS hazırlığı kapsamında LGS kitap seti (120 adet) için 180.000 TL, LGS deneme sınavları (840 adet) için 21.000 TL harcanmıştır. Öğretmen kapasitesine yönelik öğretmen eğitimi (2 gün) için 30.000 TL harcanmıştır. Sosyal-kültürel faaliyetler kapsamında piknik etkinliği için 35.000 TL, sinema etkinliği için 32.500 TL, Göbeklitepe ve müze gezisi için 32.500 TL; görünürlük kapsamında ise branda ve roll-up için 5.500 TL harcanmıştır. Bu kalemlerin tamamı STDV Çocuk Fonu'ndan karşılanmıştır.

Toplam gerçekleşen harcama 741.500 TL olup bu tutarın 675.000 TL'si (%91) STDV'den, 66.500 TL'si (%9) dernekten karşılanmıştır.

Yukarıdaki kalemler, Çocuk Fonu kapsamındaki gerçekleşen harcamaları göstermektedir. Psikososyal destek, durum analizi raporu ve bilimsel değerlendirmeyi kapsayan UNICEF–ACAR bileşeni (426.000 TL) ayrı bir bütçeyle yönetilmiştir. Bütçenin

yaklaşık %45'i (331.000 TL) doğrudan öğrencilere ve öğretmenlere yönelik faaliyetlere ayrılmış; tüm harcamalar ara ve final raporlarla fon sağlayıcılara raporlanmıştır.

FAALİYETLER

Projenin ilk faaliyeti olan ihtiyaç analizi, 2019–2022 döneminde yürütülmüştür. Bu aşamada okul yöneticisi, öğretmen ve öğrencilerle saha görüşmeleri yapılmış, üyelerin mevsimlik işçilik deneyimlerinden yararlanılmıştır. Faaliyetin çıktısı model fikri olmuştur.

2022–2024 döneminde gerçekleştirilen müfredat geliştirme faaliyetinde Valilik, İl MEM ve okulla her ders için zümre toplantıları yapılmış, konu–süre planlaması hazırlanmış ve bazı seçmeli dersler yerine Matematik ve Fen Bilimleri derslerine yer verilmiştir. Bu faaliyetin çıktısı, 9 aydan 6 aya sıkıştırılmış müfredattır.

Resmî protokol, Aralık 2024'te Valilik Oluru ile Valilik, İl MEM, okul ve dernek arasında imzalanmıştır. Protokolle projenin yasal zemini oluşturulmuş ve roller tanımlanmıştır.

Şubat–Nisan 2025 döneminde yürütülen hızlandırılmış eğitim faaliyetinde 60 öğrenci iki ayrı sınıfta yoğunlaştırılmış programla eğitim almış, 60 öğrenci ise mevcut programla devam etmiştir. Müfredat göç öncesinde tamamlanmıştır.

Şubat–Haziran 2025 döneminde sunulan LGS hazırlık desteği kapsamında her iki gruba hazırlık seti verilmiş, 7'şer deneme uygulanmış ve sonuçlar düzenli olarak izlenmiştir. Bu faaliyetle 120 set dağıtılmış, 840 deneme uygulanmıştır.

2025 yılında düzenlenen öğretmen eğitimi kapsamında 40 öğretmene 2 gün süren "21. Yüzyıl Yetkinlikleri" eğitimi verilmiştir.

Yine 2025 yılında Göbeklitepe ve Arkeoloji Müzesi gezileri,

sinema, piknik ve açık havada kitap okumadan oluşan sosyal-kültürel etkinlikler düzenlenmiştir. Bu etkinliklerin çıktısı okul aidiyeti ve motivasyon olarak tanımlanmıştır.

27–28 Mayıs 2025 tarihlerinde psikososyal destek kapsamında psikolog ve okul rehberlik servisiyle 8 modül uygulanmıştır. Modüller çocuk hakları (avukat katılımıyla), duygular, öz güven, sınırlar, empati, kendini ifade, gelecek hayalleri ve baş etme konularını kapsamış; drama ve rol oyunlarından yararlanılmıştır. Bu faaliyete 113 öğrenci katılmıştır.

2025 yılında yürütülen mevcut durum analizinde anne, genç kız, baba, çocuk ve aracılarla anket/görüşme yapılmış, literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin çıktısı 54 sayfalık rapordur (Ağustos 2025).

Haziran–Aralık 2025 döneminde gerçekleştirilen bilimsel değerlendirme, Harran Üniversitesinin etik onayıyla yürütülmüş; karma yöntemle LGS karşılaştırması, AMÖ uygulaması ve yönetici ile öğretmen görüşmeleri yapılmıştır. Bu faaliyetin çıktısı değerlendirme raporudur.

Ekim 2025'ten itibaren sürdürülen yaygınlaştırma faaliyeti kapsamında model, ERG'nin 20. Eğitimde İyi Örnekler Konferansı'nda sunulmuş ve burs mekanizması işletilmiştir. Bu faaliyetle ulusal görünürlük sağlanmıştır.

Dirençli bir süreç: Model 2022'de hazır olmasına karşın sözleşme gecikmesi ve 6 Şubat 2023 depremleri uygulamayı ertelemiştir. 2024'te vali ve il milli eğitim müdürünün değişmesiyle protokol süreci uzamıştır. Vazgeçmek yerine model yarım döneme uyarlanmış ve Şubat 2025'te başlatılmıştır. Bu esneklik, sivil toplumun kamu süreçlerindeki belirsizliğe rağmen çözüm

üretebileceğini göstermiştir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje, Şanlıurfa ili, Eyyübiye ilçesi, Onikiler Mahallesindeki Onikiler Ortaokulunda uygulanmıştır. Nüfusunun büyük çoğunluğu mevsimlik tarım işçisi olan kent çeperindeki bu mahallede çalışmalar, okul bünyesinde oluşturulan iki özel sınıfta yürütülmüştür. Durum analizi saha çalışmaları göç alan illerde de (ör. Elazığ) yapılmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Kapasitenin okulda kalması: Müfredat, okulun kendi öğretmenleri tarafından zümrelerde geliştirilmiş ve 40 öğretmen eğitim almıştır. Böylece model, dernek olmadan da okul bünyesinde uygulanabilir durumdadır.

Kurumsal güvence: Valilik onaylı protokol, tarafların yükümlülüklerini tanımlamaktadır. Protokolün 7.3.5. maddesi, modelin başarılı olması hâlinde MEB nezdinde "Mevsimlik Tarım İşçileri Okulu" için savunuculuk yapılmasını taahhüt etmektedir. Elde edilen kanıtlar, bu savunuculuğun zeminini oluşturmaktadır.

Hedef kitleyle süren bağ ve kaynak yaratma: Tanıtım videosundan sonra gelen talepler üzerine okulla burs protokolü imzalanmıştır. Okul, öğrencileri başarı ve ihtiyaç ölçütlerine göre sıralamakta; dernek bünyesinde açılan burs hesabında biriken bağışlar bu sıralamaya göre dağıtılmaktadır. Yücel Kültür Vakfının bursverenler.org platformu üzerinden 31.12.2025 itibarıyla 5 öğrenciye burs bağlanmıştır.

Süreklilik kanıtı: Proje tek seferlik değildir; fikir 2022'de STDV desteğiyle tasarlanmış, 2024 Çocuk Fonu ile uygulanmış, UNICEF–ACAR ile psikososyal ve bilimsel boyut kazanmıştır.

Her aşama, bir öncekinin çıktısı üzerine kurulmuştur.

Çarpan etkisi ve sonraki adımlar: Model, ERG'nin 20. Eğitimde İyi Örnekler Konferansı'nda sunulmuş olup bu kongreyle ikinci kez ulusal düzeyde paylaşılmaktadır. Sonraki hedefler; modeli Şanlıurfa'daki diğer okullara yaymak, ilkokuldan başlayan bir sürüme dönüştürmek, aile bilgilendirmesini ve psikososyal desteği dönem başına almaktır.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Ölçme yöntemi: Açıklayıcı sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Bu kapsamda deney–kontrol gruplu karşılaştırma, LGS sonuçları, Akademik Motivasyonsuzluk Ölçeği ve 2 yönetici ile 7 öğretmenle yapılan yarı yapılandırılmış görüşmelerden (içerik analizi) yararlanılmıştır. Çalışma, Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (16.06.2025, 2025/219).

Akademik etki: Yarım dönemlik uygulamaya rağmen deney grubunun LGS ortalaması (223,13), kontrol grubunun ortalamasından (184,06) 39,07 puan yüksek çıkmıştır; fark anlamlıdır ($t = 7,04$; $p < 0,001$). Model hazırlık döneminde LGS desteği alan öğrencilerden 3'ü fen lisesine, 9'u Anadolu liselerine yerleşmiş; okul ilk kez fen lisesini kazanan öğrenci çıkarmıştır.

Motivasyon: Genel fark anlamlı değildir; "görev değeri" boyutunda deney grubu lehine orta düzeyde etki görülmüştür ($d = 0,58$). Motivasyonun daha uzun bir uygulamayla belirginleşmesi beklenmektedir.

Nitel etki: Yöneticiler ve öğretmenler, modelin öğrenme kayıplarını azalttığını, öğrencileri okulda tuttuğunu ve fırsat eşitliği sağladığını belirtmiştir. Veli bilgilendirmesinin zayıflığı ve zaman

baskısı da dile getirilmiş; bu geri bildirimler bir sonraki döngüye aktarılmaktadır.

Kalıcı iz: Kamu, STÖ, üniversite ve uluslararası kuruluşun aynı protokolde buluştuğu, kanıta dayalı ve tekrarlanabilir bir model ortaya çıkmıştır. En somut dönüşüm, "tarım işçisi" olarak görülen çocukların kendilerini lise öğrencisi olarak hayal edebilmesidir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması eğitim – eğitimde fırsat eşitliği; alt temaları ise mevsimlik tarım işçiliği, çocuk hakları ve psikososyal destektir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

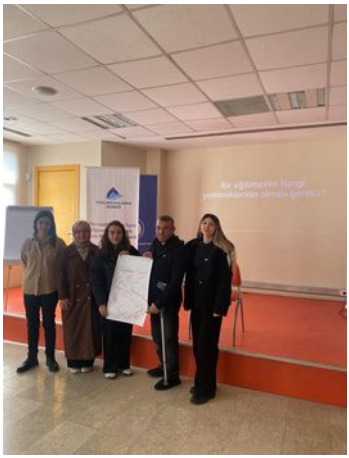

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesapları: instagram.com/yereldenkalkinma · facebook.com/YereldenkalkinmaDernegi

Tanıtım videosu: instagram.com/p/DKbsFvRskgL

Web sitesi: https://yereldenkalkinma.com

Harran Üniversitesi Etik Kurul Kararı (2025/219); Şanlıurfa Valiliği onaylı iş birliği protokolü (Aralık 2024); Proje Değerlendirme Raporu ve Proje Final Raporu (31.12.2025); Mevsimlik Tarım İşçiliği Mevcut Durum Analizi Raporu (Ağustos 2025)

Bu çalışmanın psikososyal destek, durum analizi ve değerlendirme bileşenleri, Avrupa Birliği'nin eş finansman desteğiyle UNICEF tarafından yürütülen ACAR Projesi Sivil Toplum Örgütleriyle İş Birliği Programı kapsamında desteklenmiştir. İçeriğin sorumluluğu tamamıyla Yerelden Kalkınma Derneği'ne aittir ve Avrupa Birliği ile UNICEF'in görüşlerini yansıttığı şeklinde yorumlanamaz.

BİLİM KIZI

Müjgan Çetin - Bilim Kızı TOPLULUĞU
İletişim: mujgan@mujgancetin.com

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Bilim Kızı Topluluğu olarak paydaşlarımız, ilk dönemde Mentor ve Menti Danışma kurullarımızın katılımıyla belirlenmiştir. Nisan 2025'te Ankara'da gerçekleştirdiğimiz geniş katılımlı Bilim Kızı Zirvesi'nde 2026-2030 Stratejik Plan çalışmalarımız için yapılan çalıştaylarda ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda, paydaşlarımız yeni dönem paydaş analizi çalışmalarımıza göre tespit edilmiştir.

Şahıs şirketi olarak yer alan Müjgan Çetin, Bilim Kızı Topluluğu'nun lideridir ve projeye maddi destek ile yönetim hizmeti sağlamaktadır.

Üniversite paydaşımız İzmir Ekonomi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (EKOSEM), Bilim Kızı Sertifika Programı'nın ortağıdır; programa danışmanlık yapmakta, üniversite sertifikası vermekte ve eğitim için hoca görevlendirmektedir.

Bir STK olan Türk Eğitim Vakfı (TEV), imzalanan iş birliği sözleşmesiyle Bilim Kızı Burs Fonu'nu yönetmekte ve Bilim Kızı burslarını vermektedir.

Yine bir STK olan Türkiye Biyologlar Derneği (TBD), imzalanan iş birliği protokolüyle ulusal ve uluslararası hibe çağrılarına katılmak için liderlik etmekte ve Bilim Kızı Sertifika Programı'nı üyelerine açmaktadır; derneğin katkısı hibe başvuruları ve katılımcı desteğidir.

STK paydaşımız Coşkunöz Vakfı, vakfın ulusal ve uluslararası

projelerinin uygulamasını Bilim Kızı katılımcılarına açmakta ve ulusal ve uluslararası çağrılara lider olarak katılmaktadır; vakıf, Bilim Kızı mentilerine ücretsiz eğitim olanakları sunmakta ve hibe başvurularına katkı sağlamaktadır.

Şirket paydaşımız Yeşilova Holding, kuruluştaki eğitmenler aracılığıyla sanayideki konuları Bilim Kızı mentilerine açmakta ve mentilere ücretsiz eğitim olanakları sunmaktadır.

Bir şirket olan Rozet Danışmanlık, Bilim Kızı menti ve mentor eşleştirmelerini belirlemekte; psikoteknik testlere göre en uygun menti ve mentor eşleştirmesini önermektedir.

Şirket paydaşımız Mentornity, mentorluk programının yönetimi için yazılımı sağlamakta ve yazılımın kullanımını bağışlamaktadır.

Bir şirket olan Ankara Patent, Bilim Kızı logosunu ve tasarımını tescillemiş olup fikri haklar bağışı ile katkı sağlamaktadır.

Hukuk danışmanlığı alanında hizmet veren Bağatur Hukuk ise Bilim Kızı'na hukuk danışmanlığı desteği vermektedir.

PROJE GEREKÇESİ

Projemiz 2016 yılında başladığında nitel araştırmalar yapılmış; ilgili göstergeler takip edilerek aşağıdaki gerekçelerimiz güncellenmektedir. 2025 yılında bir akademisyen olan Bilim Kızı mentoru ve bir Bilim Kızı mentisi ile birlikte yürütülen akademik makale çalışmasında, dünyanın değişik bölgelerinden 10 farklı ülkenin insani ve ekonomik gelişmişlik göstergeleri analiz edilmiş ve çalışma bilimsel bir dergide yayımlanmak üzere gönderilmiştir. Makale henüz yayımlanmamıştır ancak kabul edilmiş olup yayımlanma bilgisi beklenmektedir. Aşağıdaki sonuç ve değerlendirmeler bu çalışmaların sonucudur.

Geleceğin insani refahı ve iyiliğinin, bilimsel ve teknolojik

gelişmelerin multidisipliner eğitim altyapısı ile toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanarak gerçekleşebileceğine inanıyoruz. Bu amaçla yaptığımız veri analizlerinde, bilim kadını oranının hem dünyada hem de ülkemizde %4-5 seviyesinde olduğu görülmektedir. 1901-2025 yılları arasında Nobel Ödülü kazananlar içinde kadınların oranı yalnızca %6,7'dir (67 kadın, 920 erkek).

Ülkemizde 15-24 yaş arası genç nüfusun oranı %15 iken PISA testlerindeki eğitim başarımız hızla gerilemektedir. Üniversiteden mezun olan genç kızların sayısı dünyada erkeklerle aynı seviyedeyken, ülkemizde mezun olan erkeklerin yalnızca %77'si kadardır. Türkiye'de, özellikle de kırsal kesimlerde, kızlarımızın eğitim ve yaşama nitelikli değer katma seviyesi oldukça düşüktür. Bireyin toplumsal kimliğinin kurulduğu üniversite öğrenimi döneminde, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ve deneyimleri ve bu rollere yüklenen anlamları kızlarımız lehine değiştirmek, kızlarımıza motivasyon vererek onları güçlendirmek topluluğumuzun bu projedeki amacıdır.

Son 20 yıl içerisinde üniversite sayısı %267 artmış olmasına rağmen, 20 yıl önce toplam üniversite sayısı içinde %74 olan temel bilimler bölümüne sahip üniversitelerin oranı, ne yazık ki 2023 itibarıyla %60'a gerilemiştir. Ayrıca son 20 yılda üniversite öğrencisi sayısı 194.000'den 3.700.000'e çıkmıştır. Buna karşın temel bilimler alanında okuyan öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranı ne yazık ki %9'dan %0,4'e düşmüştür. Bu dramatik düşüş, ülkemizin gelecekte bilimsel kavram üretiminde hızla gerileyeceğinin ipuçlarını vermektedir. TÜİK 2023 verilerine göre ülkemizin beyin göçü içerisinde moleküler biyoloji ve genetik mezunları %18 ile en önde yer almaktadır. Bu durum, ilaç endüstrisi ve sağlık alanında ülkemizde bilimsel kavram üretmek için çalışan

gençlerimizin yurt dışında değer ürettiğini göstermektedir. Bu veri de ülkemiz için üzücüdür.

Ülkemizde hızla kapanan temel bilimler bölümlerinin gelecekte ülkemiz için bilimsel kavram üretimini kısıtlayacağını biliyoruz. Bu durum, ülkemizi yalnızca teknoloji tüketicisi, üreticisi ve geliştiricisi olmaya mahkûm etmektedir. Bilimsel kavram olmadan teknoloji üretilemez. Ayrıca mevcut durumda temel bilimler bölümlerinden mezun olan başarılı kızlarımız iş bulmakta zorlanmakta ve atanamayan öğretmenler olarak umutsuzca beklemektedir. Projemiz ile başarılı kızlarımıza bilimsel kariyer yapabilme vizyonu kazandırılmakta, bilimsel başarı elde edebilecekleri bir kariyer planı hazırlamalarına yardımcı olunmakta, ilişki ağları güçlendirilmekte ve vizyon kazandırılmaktadır.

PROJE AMACI

Bilim Kızı Topluluğumuz ile kızlarımıza bilimsel kariyer yapabilme vizyonu kazandırılarak bilimsel başarı elde edebilecekleri bir kariyere ulaşmalarına yardımcı olunmakta ve ilişki ağları güçlendirilmektedir. Hedef kitlemiz, 18-28 yaş arasındaki, temel bilimler alanında (fizik, kimya, matematik, biyoloji, astronomi vb.) lisans ve yaşam bilimleri alanında (biyoteknoloji, nanoteknoloji, uzayda yaşam, ekolojik çevreyi koruma, tarımsal gıda üretimi vb.) yüksek lisans öğrencisi olan kız öğrencilerdir. Temel stratejik hedefimiz, kızlarımızdan birinin Nobel Ödülü kazanabilecek başarılar elde etmesidir. Böylece hem ülkemizin bilimsel başarı elde etmesi hem de toplumsal cinsiyet eşitliğinde bir model yaratılması yönünde dönüşüm sağlanması hedeflenmektedir.

Bilim Kızı Topluluğu, 2016'dan bu yana toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışmalar yürütmekte ve çeşitli ödüllerle tanınmaktadır. Topluluk 2021'de WEP, UN Women üyesi olmuş,

2025'te UNESCO tarafından dünyadaki başarılı 106 proje arasına seçilmiştir. Ayrıca 2025 yılında UNESCO Bursa Derneği tarafından Bilim Ödülü'ne ve İzmir Tülay Aktaş İşbirliği Platformu tarafından Bilim Ödülü'ne layık görülmüştür. Faaliyetlerimiz her yıl düzenli olarak gerçekleştirilmektedir.

Mentorluk faaliyeti kapsamında, bilim kadınlarından oluşan hocalarımızla mentorluk desteği verilmektedir. Bilim Kızı Bursu, TEV bünyesindeki "Bilim Kızı Projesi Burs Fonu" üzerinden verilmektedir. Etkinlikler kapsamında ise kızlarımızın bilimsel ekosistemde bilimsel beceri kazanmaları amacıyla bir dizi etkinlik gerçekleştirilmektedir; üniversite-AR-GE merkezi gezisi, eğitim, vizyon konuşması vb. etkinliklerimiz mevcuttur. Bu faaliyetler sonucunda ulaşılan sonuçlar sonraki bölümlerde sunulmaktadır.

HEDEFLER

Bilim Kızı aşağıdaki göstergeleri her dönem güncel olarak takip etmektedir.

Ülkemizdeki başarılı kız öğrencilere erişim hedefinin göstergesi erişilen kız öğrenci sayısıdır; bu değer 2016'daki 0 başlangıç değerinden 2026'da 107'ye ulaşmış, buna yeni dönemde 22 başarılı kızımız eklenmiştir.

Ülkemizdeki bilim kadınlarına erişim hedefinde gösterge olarak erişilen kız öğrenci sayısı belirtilmiştir; 2016'da 0 olan değer 2026'da 58'e ulaşmış, buna yeni dönemde 11 bilim kadını eklenmiştir.

Nobel Ödülü kazanmak hedefinin göstergesi olan Nobel Ödülü sayısı, 2016'da 0 olup 2026 itibarıyla da 0'dır.

Başarıyla mezun olmak hedefinin göstergesi program süresince mezun olanların sayısıdır; 2016'da 0 olan bu değer 2026'da 13

yüksek lisans ve 24 lisans mezununa ulaşmıştır.

Akademik eğitim ve çalışmalara devam etmek hedefinde, 2016'da tamamı 0 olan göstergelerde 2026 itibarıyla doktoraya devam edenlerin sayısı 5'e, yüksek lisansa devam edenlerin sayısı 15'e, TÜBİTAK ve AB destekli proje sayısı 21 + 1'e, makale üretimi ise 19'a ulaşmıştır.

İlişki ağını geliştirmek hedefinde, 2016'da tamamı 0 olan göstergelerde 2026 itibarıyla bilimsel ekosistemdeki ilişki sayısı 39'a, vizyon konuşmacısı sayısı 27'ye, etkinliklere katılımcı sayısı 1021'e ve etkinliklerimize destek veren kurumsal sponsor sayısı 22'ye ulaşmıştır.

HEDEF KİTLE

Doğrudan hedef kitlemiz, temel bilimler alanında (fizik, kimya, matematik, biyoloji ve astronomi, uzay bilimleri, adli bilimler vb.) lisans ve yaşam bilimleri alanında (biyoteknoloji, nanoteknoloji, uzayda yaşam, ekolojik çevreyi koruma, tarımsal gıda üretimi vb.) yüksek lisans öğrencisi olan 18-28 yaş aralığındaki kız öğrencilerdir. Bu kızlarımıza mentorluk desteği verebilecek, en az yüksek lisans mezunu bilim kadınları da hedef kitlemiz içindedir.

Bilim Kızı Topluluğu'na katılarak projeyi sahiplenen ve bilimsel etkinliklerimize ve faaliyetlerimize devam eden kızlarımız ve bilim kadınlarımızla ilişkimiz, Danışma Kurulu örgütlenme yapımız aracılığıyla sürdürülmektedir. Yaklaşık 25 kişiden oluşan Menti ve Mentor Danışma Kurulu üyelerimizle kararlar alınarak ilerlenmektedir. Topluluk çalışmalarına devam eden kızlarımız ve hocalarımız, İzmir Ekonomi Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi (EKOSEM) sertifika programımızda eğitim vermekte ve eğitimlere katılmakta, bilimsel gezilerimize katılmakta ve uluslararası alanda

başarılı çalışmalar yapan bilim insanlarını davet ettiğimiz vizyon konuşmacılarımızı dinlemektedir.

Dolaylı hedef kitlemiz ise bilimsel ekosistemdeki aktörler (bilim insanları, üniversiteler, AR-GE merkezleri) ve toplumdur. Her yıl sponsorlarımızın desteğiyle, değişik şehirlerde üniversitelerdeki ve AR-GE merkezlerindeki bilim insanlarıyla tanışmak ve ülkemizdeki bilimsel ekosistemi tanıtmak amacıyla etkinlikler düzenlenmektedir. Bazı üniversiteler, AR-GE merkezleri ve bilim insanlarıyla ilişkimiz; iş birliği, mentorluk, kızlarımızı stajyer veya tez öğrencisi olarak kabul etme vb. alanlarda devam etmektedir. Coşkunöz Vakfı, KOBAY A.Ş. (ziyaret edilmiştir) ile Gazi Tıp, Hacettepe, Boğaziçi ve Bilkent üniversitelerinden hocalarımız programımıza mentor hoca olarak katılmış, Bilim Kızı Zirvesi'ne ev sahipliği yapmış ve tez başvurusu yapan kızlarımızı kabul etmiştir. Bazı kurumsal destekçilerimiz desteklerini her yıl sürdürmüştür.

HİBE PROGRAMI

Proje kapsamında hibe desteği kullanılmamıştır; proje, Müjgan Çetin ile bireysel ve kurumsal bağışçı ve destekçilerimizin katkılarıyla ilerlemektedir.

Hibe dışındaki finansman kaynakları açısından, çok sayıdaki bireysel ve kurumsal destekçimize https://www.bilimkizi.org/bilimkizi-bagiscilarimiz sayfamızdan erişilebilir. Kurucu başkan Müjgan Çetin'in 2021'de yayımlanan "İnovasyon ile Değer Katanlar" adlı kitabının telif gelirleri Bilim Kızı projemizde gelir olarak kullanılmaktadır. Ali Taran tarafından tasarımı bağışlanan logomuzdan üretilen Bilim Kızı logolu gümüş takılar, destekçimiz Hayal Sihirbazı firması tarafından üretilmekte ve gelirleri faaliyetlerimizde kullanılmaktadır. "Bilimde Daha Fazla Kadın" sloganıyla son 5 yıldır hazırlayıp sunduğumuz Bilim Kızı

Takvimi'nin gelirleri de faaliyetlerimizde kullanılmaktadır.

BÜTÇE

2016-2026 döneminde gerçekleşen Bilim Kızı gelirleri iki kalemden oluşmaktadır. Bilim Kızı ürünleri gelirleri 25.984 USD olup finansman kaynağı Bilim Kızı ürün satışlarıdır; bu gelir Bilim Kızı takıları, kitap ve Bilim Kızı Takvimi satışından elde edilmiştir. Kişi ve kurumların destekleri 27.330 USD olup finansman kaynağı destek ve bağışlardır; bu destekler Bilim Kızı etkinliklerinin ulaşım ve konaklama giderlerine destek amacıyla kullanılmıştır.

Aynı dönemde gerçekleşen Bilim Kızı giderleri ise şöyledir: Bilim Kızı ürünleri giderleri (%80 maliyet) 14.943 USD olup Müjgan Çetin tarafından finanse edilmiş ve Bilim Kızı takı ve takviminin üretilmesi için harcanmıştır. Etkinlik-eğitim giderleri 11.491 USD olup sponsor destekleriyle karşılanmış ve bilimsel ekosistemdeki geziler için ulaşım, konaklama ve iaşe giderlerinde kullanılmıştır. Burs ve maddi yardım giderleri 27.060 USD olup bağışçı destekleriyle karşılanmış ve Bilim Kızı Bursu için kullanılmıştır. Marka, web sitesi ve Zoom-Canva-MS Office abonelik giderleri 1.165 USD olup Müjgan Çetin tarafından finanse edilmiş ve dijital tanınırlık için harcanmıştır.

FAALİYETLER

Bilim Kızı Mentorluk Desteği faaliyeti, bilimsel başarı elde edebilecek kız öğrencilere ve bilim kadınlarına erişmek (ülkemizdeki başarılı kız öğrencilere erişim, akademik eğitim ve çalışmalara devam etmek) hedefiyle 2016-2026 döneminde yürütülmüştür. Her yıl Temmuz-Ağustos döneminde menti ve mentor çağrısına çıkılmaktadır. Bu çağrılara başvuranlar, Menti ve Mentor Danışma Kurulu üyeleriyle mülakata davet edilmektedir. Değerlendirme

sonucunda adaylar Bilim Kızı Mentorluk Eğitimi'ne alınmaktadır. Psikoteknik testler yaptırılmakta ve psikolog önerisiyle doğru eşleştirme yapılmaktadır. Ekim-Haziran döneminde mentorluk süreci Mentornity programı üzerinden yürütülmekte, 2 ayda bir değerlendirme toplantıları yapılmaktadır. Program başında anket yapılarak beklentiler alınmakta ve programlar bu beklentilere göre yönetilmektedir. Dönem sonunda yine anket yapılmakta, öneri ve değerlendirmelere göre revizyonlar gerçekleştirilmektedir. Memnuniyet oranımız %95 ve üzeridir. Bu faaliyet kapsamında 107 kızımıza, yeni dönemde ise 22 yeni kızımıza erişilmiştir; 58 bilim kadını ve yeni dönemde katılan 11 yeni bilim kadını ile yola devam edilmektedir.

Bilim Kızı Bursu faaliyeti, maddi desteğe ihtiyaç duyan kız öğrencilere destek vermek amacıyla 2016-2026 döneminde yürütülmüştür (hedef yoktur). Menti kabulümüzün ardından ihtiyacı olan kızlarımızın TEV'e başvurması sağlanmaktadır. Gündelik ihtiyaçları için ise Çalış-Geliş programımız ile bilim kadınlarının günlük faaliyet ihtiyaçlarını (makale tarama, sosyal medya vb.) karşılamaları karşılığında kızlarımıza ödeme yapılarak destek verilmektedir. 2016 yılından bu yana toplam 984.375 TL (30.750 USD) etkinlik ve burs desteği verilmiştir.

Bilim Kızı Etkinlikleri faaliyeti, Nobel Ödülü kazanmak ve başarıyla bilimsel üretime devam etmek hedefleriyle 2016-2026 döneminde yürütülmüştür. Her yıl 2 bilim ekosistemi ziyareti etkinliği düzenlenmektedir. Bu kapsamda iki şehir seçilmekte, ilgili şehirlerdeki üniversiteler ve AR-GE merkezleri ziyaret edilerek bilim insanlarıyla tanışılmaktadır. Böylece kızlarımız Türkiye'de bilimsel çalışma yapılabilecek üniversiteleri ve sanayi kuruluşlarını tanımakta, bilim insanlarıyla tanışarak staj ve tez

hocası bulmaktadır. Her yıl dünyadaki bilim insanları vizyon konuşmalarına davet edilmekte, güncel çalışmaları öğrenilmekte ve bu konuşmalar YouTube kanalımız aracılığıyla yayınlanmaktadır. İzmir Ekonomi Üniversitesi EKOSEM aracılığıyla 45 saatlik Bilim Kızı Sertifika Programı hazırlanmakta ve her türlü katılımcıya güncel konularda (yapay zekâ, proje yazma, makale, kişisel ve mesleki gelişim vb.) ücretsiz eğitimler verilmektedir. Henüz Nobel Ödülü kazanılamamıştır. Kızlarımızdan 13'ü yüksek lisans, 24'ü lisans mezunu olmuştur. 5 kızımız doktoraya, 15 kızımız yüksek lisansa devam etmiştir. 21 kızımız TÜBİTAK destekli, 1 kızımız AB destekli proje yapmıştır. 19 kızımız makale üretmiştir. Bilimsel ekosistemdeki ilişki sayısı 39, vizyon konuşmacısı sayısı 27 (bu yıl 9 bilim insanı katılacaktır), etkinliklere katılımcı sayısı 1021 ve etkinliklerimize destek veren kurumsal sponsor sayısı 22'dir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Hedef alanımız bütün Türkiye ve dünyadır. Hizmetlerimiz, bilimsel gezilerimiz dışında çevrim içi (online) olarak yürütülmektedir. Dünyanın farklı yerlerinden çok sayıda bilim kadını mentor hocamız bulunmaktadır. 10 yıldır 35 farklı şehrimizden katılımcı kızımız vardır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Projemiz, Nobel Ödülü kazanılsa bile bizce hiçbir zaman tamamlanmayacaktır. Bilimsel başarı, sürekli olarak kararlı ve disiplinli adımlarla çalışmayı gerektirir. Geleceğin insani refahının ve ekonomik gelişmesinin, bilimsel ve teknolojik gelişmelerin çok disiplinli eğitim altyapısı ile toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanarak gerçekleşebileceğine inanıyoruz.

Bilim Kızı şimdilik bir sosyal girişimdir ve STK olma yönünde

çalışmaları vardır. Başarılı bir STK olabilmek için araştırmalarımız sonuçlandığında dernek, sosyal kooperatif vb. bir yapıyla yola devam edilmesi düşünülmektedir. Kalıcı ve sürdürülebilir bir kurumsal yapı için çalışmalarımız devam etmektedir. Bazı kuruluşlardan sosyal sorumluluk projelerine katılım teklifi alınmakta ve bu teklifler değerlendirilmektedir. Ayrıca bu geçiş döneminde, ulusal ve uluslararası hibe çağrılarına STK'larla birlikte katılarak mali sürdürülebilirliğimizi sağlamaya yönelik girişimlerimiz mevcuttur.

Doğrudan hedef kitlemizle bağımızın canlılığının kanıtı olarak devam oranımız gösterilebilir. Bilim Kızı Topluluğu'na katılan kızlarımızın %88'i ve bilim kadınlarımızın %83'ü topluluk üyesi olarak faaliyetlerimize devam etmektedir. Topluluğumuzdan mezun olan kızlarımız, doktora eğitimine başladıklarında mentorumuz olarak topluluğa katılmayı sürdürmektedir.

Bilim Kızı, sosyal fayda üreten bir sosyal inovasyon projesi olduğu için sosyal fayda üretme adına rekabetin yararına inanmaktadır. Bununla birlikte, benzer sosyal fayda üreten projeler yakından takip edilmekte ve Bilim Kızı yenilikçi faaliyetleriyle farklılaşmasını sürdürmektedir. Toplumsal cinsiyet ve STEM alanında sosyal fayda sağlayan sosyal girişimler ve STK'lar mevcuttur. Kadınların iş hayatındaki veya STEM alanındaki varlığına yönelik çok sayıda proje bulunmasına rağmen Bilim Kızı aşağıdaki sebeplerle yenilikçidir:

- Yalnızca temel bilimler alanında lisans, yaşam bilimleri alanında yüksek lisans eğitimi alan 18-28 yaş arası kız öğrenciler desteklenmektedir.
- Nobel Ödülü kazanabilecek düzeyde bilimsel başarıya erişmeyi amaçlamaktadır.

• Mentorluk, burs ve bilimsel etkinlikler sunarak bütünleyici hizmet veren tek programdır.

• Amacına yönelik mentorluk ve burs hizmetinin yanı sıra, başka hiçbir programda yer almayan biçimde, bilimsel ilişki ağını güçlendirmek için yılda en az 2 kez düzenlediği üniversite ve AR-GE merkezi gezileriyle katılımcıların ülkemizin mevcut altyapısını görmelerini, deneyimlemelerini ve bilim insanlarıyla tanışmalarını sağlamaktadır.

• Amerika, Hollanda, Belçika, İngiltere gibi ülkelerden uluslararası alanda başarılı bilim kadını mentor hocalarımız bulunmaktadır.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Bilim Kızı projesinin toplumsal ve bilimsel etkileri aşağıda sıralanmıştır.

Bilimsel etki göstergelerimiz açısından, lisans seviyesinde Bilim Kızı Topluluğu'na katılan kızlarımızdan 13'ü yüksek lisans, 24'ü lisans mezunu olmuş; 5 kızımız doktoraya, 15 kızımız yüksek lisansa devam etmiştir. 21 kızımız TÜBİTAK destekli, 1 kızımız AB destekli proje yapmıştır. 19 kızımız makale üretmiştir. Bu çıktılar güncel olarak takip edilmekte ve sosyal medya hesaplarımızda yayınlanmaktadır. Yeni dönem çağrılarımızda başvuran adaylara bizi nereden duydukları sorulduğunda, menti adaylarımızın %68'i ve mentor adaylarımızın %50'si sosyal medya hesaplarımızda paylaştığımız etkinliklerimizi görerek etkilendiklerini ifade etmektedir. Ülkemizin yalnızca İstanbul, Ankara, İzmir gibi şehirlerinden değil, 35 farklı şehrinden kızlarımız başvurmaktadır. Toplamda 241 menti adayı ve 124 mentor adayı başvurmuş; Menti ve Mentor Danışma Kurulumuzla yapılan mülakatlar sonucunda

bunların yaklaşık %50'si programa kabul edilmiştir. Başvuran kızlarımızın %70'i biyoloji-biyoteknoloji-genetik, %30'u fizik-matematik-kimya ve diğer alanlarda başarıyla eğitim almaktadır.

İzmir Ekonomi Üniversitesi sertifikalı eğitimlerimizde çağdaş alanlarda (yapay zekâ, proje yönetimi vb.) 600 saat eğitim verilmiştir. Son iki dönemde yaklaşık 40 katılımcımız İzmir Ekonomi Üniversitesi rektörü imzalı mikrokredili sertifika almıştır. 19 kızımıza İngilizce eğitimi desteği (256 saat) sağlanmıştır.

Politik, sosyal, kültürel veya ekonomik alanlardaki göstergelerimiz açısından, Bilim Kızı Topluluğu olarak 10 yılda 27 uluslararası vizyon konuşmacısından çağdaş bilimsel gelişmeler dinlenmiştir. Bu yıl 9 yeni uluslararası bilim insanı konuşma yapacaktır. Sertifika programımız ve vizyon konuşmacısı etkinliklerimizdeki katılımcı sayısı 1021 kişiye ulaşmıştır.

Bilim ekosistemi gezilerimize 43 kurumsal destekçi sponsor olmuştur. Böylece 39 iş birliği (üniversite, AR-GE merkezi ve STK) gerçekleştirilmiştir.

2022 yılından bu yana, 2026 takvimimiz dâhil olmak üzere, bilimdeki kadınların başarılarının tanıtımı ve bilinirliği için 48 bilim kadınıyla Bilim Kızı Takvimi yayımlanmış ve satışa sunulmuştur. Yaklaşık 4000 Bilim Kızı Takvimi satışıyla kurumlara ve bireylere çağdaş bilim kadınları tanıtılmıştır.

2025 yılında yapılan bilimsel makale çalışması sonucunda, Bilim Kızı tezini doğrulayan makalemiz bilimsel bir dergide yayımlanma aşamasına gelmiştir. Makalenin yayımlanmasının ardından bilimsel sempozyum ve kongrelerde sunularak politik ve sosyal etki sağlanması planlanmaktadır.

Bu yıl üçüncü sayısı yayımlanan Bilim Kızı Dergisi ile

kızlarımız kendi inisiyatifleriyle bilimsel çalışmalarını ve popüler bilim makalelerini yayımlamaktadır. Dergi, web sitemizin yayınlar kategorisinde fikri hakları korunarak ISSN numarasıyla yayımlanmaktadır (https://www.bilimkizi.org/bilimkizi-bizden-haberler/bilim-k%C4%B1z%C4%B1-dergi%CC%87si%CC%87).

2025 yılında ilki gerçekleştirilen Bilim Kızı Zirvesi kapsamında kızlarımızın ve mentor hocalarımızın bilimsel makaleleri de ISBN alınarak Bildiri Kitabı olarak sayfamızda yayımlanmaktadır: https://www.bilimkizi.org/bilimkizi-bizden-haberler/zirve-bildiri-kitabi

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana temaları Kadının Güçlenmesi ve Eğitim; alt temaları ise Bilimde Kadının Güçlenmesi, Temel Bilimlerde Nobel Kazanımı, Bilimsel Başarı ve Bilimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğidir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesapları:

LinkedIn: https://www.linkedin.com/company/bilim-k%C4%B1z%C4%B1/?viewAsMember=true

Instagram: https://www.instagram.com/bilimkiziorg/

YouTube: www.youtube.com/@bilimkz4135

Web sitesi: https://www.bilimkizi.org/

RENKLİ HARFLER PROJESİ

İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Kütüphaneler Şube Müdürlüğü
İletişim: kutuphane@izmir.bel.tr – 0232 293 1151

UYGULAYAN KURUM VE ORTAKLARI

Renkli Harfler Projesi, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kültür, Sanat ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı Kütüphaneler Şube Müdürlüğünün ana yürütücülüğünde; üniversiteleri, ilçe belediyelerini, sivil toplum kuruluşlarını, mahalle muhtarlarını, ilkokulları ve aileleri kapsayan çok paydaşlı bir sosyal öğrenme modeli olarak hayata geçirilmiştir. Her bir paydaşın rolü, sorumlulukları ve katkıları aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Kamu/yerel yönetim kurumu olan İzmir Büyükşehir Belediyesi (Kütüphaneler Şube Müdürlüğü), projenin ana yürütücüsüdür. Kurum; projenin stratejik planlamasını ve operasyonel koordinasyonunu yürütmek, kurumlarla iş birliği yapmak, proje uygulama alanlarının fiziki altyapısını hazırlamak ve tahsislerini sağlamak, uzman personel görevlendirmek, ebeveyn destek programlarını ve sosyal gezileri organize etmek, uluslararası temsil (UCLG Culture 21) ve genel raporlama süreçlerini yürütmekle sorumlu olmuştur. Projeye öz kaynak finansmanı, kütüphane binaları, uzman personel, lojistik ve malzeme desteğiyle katkı sağlamıştır.

Projenin akademik ortakları, üniversite/akademi niteliğindeki Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve İzmir Demokrasi Üniversitesinin eğitim fakülteleridir. Bu kurumlar; sınıf öğretmenliği ile özel eğitim öğretmenliği bölümü öğrencilerinin

projeye gönüllü katılımını teşvik etmek, akademik duyurulara ve başvuru süreçlerine destek olmak ve öğrencilerin katılımını gerektiğinde "Topluma Hizmet Uygulamaları" dersi ve akademik müfredat kapsamında kredilendirerek desteklemek görevlerini üstlenmiştir. Ayrıca akademisyenler aracılığıyla 12 haftalık eğitim müfredatının, Okuma Zorluğu Gözlem Envanterlerinin ve Düzey Tespit Ölçeklerinin bilimsel/pedagojik danışmanlığını üstlenmek, gönüllü öğretmen adaylarının gelişimini izlemek, saha pratiklerini denetlemek ve süpervizyon desteği sağlamak da akademik ortakların sorumlulukları arasında yer almıştır. Üniversitelerin projeye katkısı; gönüllü öğretmen adayları, akademisyen danışmanlığı, ölçekler ve müfredat tasarımı olmuştur.

Kamu/yerel yönetim kurumları olan Bornova Belediyesi ve Karabağlar Belediyesi, projenin yerel saha ortaklarıdır. Bu belediyeler, projenin yaygınlaştırılması kapsamında ilçe sınırlarındaki kütüphaneleri (Altındağ AKM STK Yerleşkesi Kütüphanesi, Reşat Nuri Güntekin Çocuk Kitaplığı) uygulamaya açmak, kentsel ve sosyal imkânları kısıtlı mahallelerde hedef kitleye (çocuklar ve veliler) ulaşılması için yerel duyuru ve yönlendirmeleri yapmak ve ilçe düzeyinde yerel lojistik, güvenlik ve saha organizasyonu desteği sağlamakla görevlendirilmiştir. Projeye semt ve çocuk kütüphanesi mekânları, yerel personel, saha iletişim ağları ve ilçe lojistiğiyle katkıda bulunmuşlardır.

Sivil toplum kuruluşu olan Kültürship & ZikZak Grubu, projenin eğitim ve içerik ortağıdır. Grubun projedeki rolü; eğitici eğitimi modüllerinin içerik kurgusunu hazırlamak ve atölyeleri yönetmek, yenilikçi eğitim çalıştayı ve odak grup çalışmalarını yürütmek ve sahadaki özel durumlara yönelik alternatif öğretim metodolojileri ve materyal danışmanlığı sunmak olmuştur. Grup, projeye uzman

eğitmen kadrosu, pedagojik atölye içerikleri, metodolojik rehberlik ve saha tecrübesiyle katkı sağlamıştır.

Yerel paydaşlar olan mahalle muhtarlıkları, okul yönetimleri ve rehberlik servisleri; dezavantajlı bölgelerde okuma-yazma güçlüğü çeken ve ek desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için ailelerle ilk teması kurarak proje tanıtımına destek olmuş, okul-kütüphane-aile arasındaki bilgi akışını ve devamlılığı desteklemiştir. Bu paydaşların projeye katkısı saha tespitleri, okul bilgileri ve toplumsal güven olmuştur.

Aile/toplumsal paydaş olarak ebeveynler ve veliler ise çocukların 12 haftalık birebir okuma-yazma atölyelerine ve kütüphane etkinliklerine düzenli katılımını sağlamak, sosyal hizmet uzmanları rehberliğindeki Ebeveyn Destek Programlarına (çocukla kaliteli zaman geçirme, evde okuma kültürü) aktif katılım göstermek ve evde öğrenmeyi destekleyici iletişim ortamını sürdürmekle sorumlu olmuştur. Ebeveynler ve veliler projeye aile içi öğrenme ortamı, süreç takibi ve sürekli geri bildirimle katkıda bulunmuştur.

PROJE GEREKÇESİ

Proje, İzmir'in Buca ilçesinde (Ufuk Mahallesi) okuma kültürünü yaygınlaştırmaya yönelik olarak yürütülen alan araştırmaları, okul ziyaretleri ve rehberlik servisleri, muhtarlar ve velilerle yapılan görüşmelerden elde edilen ihtiyaç tespiti doğrultusunda doğmuştur. İlkokul çağındaki bazı çocukların okuma-yazma ve okuduğunu anlama süreçlerinde akranlarının gerisinde kaldığı, ek okuma desteğine ihtiyaç duyduğu ve okul dışındaki güvenli öğrenme alanlarına erişimlerinin kısıtlı olduğu gözlemlenmiştir.

Projenin çıkış noktası, iki temel soruna yenilikçi bir çözüm sunmaktadır.

Çocuklar açısından çözüm, kütüphanelerin yalnızca pasif biçimde kitap ödünç alınan mekânlar olmaktan çıkarılarak çocukların baskı hissetmeden, oyun yoluyla okuma becerilerini geliştirebilecekleri aktif sosyal öğrenme alanlarına dönüştürülmesidir.

Gönüllü gençler açısından çözüm ise üniversitelerin sınıf öğretmenliği ve özel eğitim öğretmenliği bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının, henüz mezun olmadan özel gereksinimli veya desteğe ihtiyaç duyan çocuklarla birebir temas kurabilecekleri ve kapsayıcı eğitim yöntemlerini sahada deneyimleyebilecekleri pedagojik bir uygulama sahasına kavuşmasıdır.

PROJE AMACI

Projenin amacı, okuma-yazma güçlüğü yaşayan çocukların temel okuryazarlık becerilerini destekleyerek eğitimde fırsat eşitliğini güçlendirmek, kütüphaneleri aktif ve kapsayıcı sosyal öğrenme merkezleri hâline getirmek ve üniversiteli öğretmen adaylarına pedagojik saha deneyimi kazandırmaktır.

HEDEFLER

Projenin birinci hedefi, çocukların okuma-yazma becerilerini desteklemektir. Bu hedefin göstergeleri düzey tespit ölçekleri ve okuma zorluğu gözlem envanteri olarak belirlenmiş, başlangıç değeri olarak okuma-yazma güçlüğü seviyesi değerleri esas alınmıştır. Bu hedefte ulaşılan değer, 12 haftalık eğitim modülünün tamamlanmasıdır.

İkinci hedef, öğretmen adaylarına eğitici eğitimi verilmesidir. Eğitim alan gönüllü sayısıyla ölçülen bu hedefte başlangıç değeri 0 iken, 2025-2026 döneminde 21, 2026-2027 döneminde ise 55 gönüllüye ulaşılmıştır.

Üçüncü hedef, öğretmen adaylarına pedagojik saha tecrübesi

kazandırmaktır. Sahada görev alan gönüllü sayısıyla ölçülen bu hedefte başlangıç değeri 0 iken, 2025-2026 döneminde 16, 2026-2027 döneminde ise 39 gönüllüye ulaşılmıştır.

Dördüncü hedef, proje uygulama alanlarını yaygınlaştırmaktır. Aktif olarak uygulama yapılan ilçe ve kütüphane sayısıyla ölçülen bu hedefte başlangıç değeri 1 ilçe ve 1 kütüphane (Buca Kadın ve Çocuk Kütüphanesi) iken, 3 ilçe ve 3 kütüphaneye (Buca, Bornova, Karabağlar) ulaşılmıştır.

Beşinci hedef, uluslararası alanda tanınabilir bir model oluşturmaktır. Uluslararası alandaki başarılarla ölçülen bu hedefte başlangıç değeri 0 iken, UCLG Culture 21 finalistliği elde edilmiş ve proje UCLG Culture 21 İyi Uygulama Örneği seçilmiştir.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesini, İzmir'in kentsel ve sosyal imkânları sınırlı bölgelerinde (Buca, Bornova, Karabağlar) yaşayan, okuma-yazma güçlüğü çeken ilkokul öğrencileri ile eğitim fakültelerinde öğrenim gören, çocuk hakları ve pedagojik eğitimlerle donatılan gönüllü öğretmen adayları oluşturmaktadır. Dolaylı yararlanıcılar ise ebeveynler, diğer aile fertleri, okul rehberlik servisleri, ilçe belediyeleri ve toplumsal öğrenme merkezine dönüştürülen kütüphanelerin kullanıcılarıdır.

Hedef kitle projeyi sahiplenmiştir. Çocuklar, birebir ilgi ve drama/oyun temelli atölyeler sayesinde kütüphaneyi güvenli bir gelişim alanı olarak benimsemiştir. Aileler, Ebeveyn Destek Programları ve sosyal etkinlikler aracılığıyla öğrenme sürecinin aktif bir parçası hâline getirilmiştir. Gönüllü gençler ise projeye "Renkli Harfler" adını vererek odak grup görüşmelerinden müfredat değerlendirmelerine kadar tüm aşamalara karar verici

olarak yön vermiş ve projeyi tam anlamıyla sahiplenmiştir.

HİBE PROGRAMI

Proje herhangi bir hibe programı kapsamında yürütülmemiştir. Bütçenin tamamı İzmir Büyükşehir Belediyesinin öz kaynaklarından karşılanmıştır.

BÜTÇE

Projenin bütçe kalemlerinden lojistik, materyal ve organizasyon kalemi, proje eğitim materyalleri ve atölye malzemeleri için kullanılmış ve İzmir Büyükşehir Belediyesinin öz kaynaklarından finanse edilmiştir.

Gönüllü eğitimleri ve çalıştaylar kalemi ise öğretmen adaylarına eğitici eğitimi verilmesi faaliyetine yönelik olup bu kalem de İzmir Büyükşehir Belediyesinin öz kaynaklarından karşılanmıştır.

FAALİYETLER

Saha ihtiyaç analizi ve okul ziyaretleri faaliyeti, 1. ve 4. hedeflerle ilişkili olarak Şubat – Mart (2025-2026) döneminde gerçekleştirilmiştir. Saha görüşmeleri, okul rehberlik servisleri ve velilerle yapılan görüşmeler yöntemiyle yürütülen faaliyetin göstergesi, 9 okulda okuma güçlüğü çeken öğrencilerin tespiti ve ihtiyaç haritasıdır.

Gönüllü çağrısı, kampüs duyuruları ve mülakatlar faaliyeti, 2. ve 3. hedeflerle ilişkili olarak Mart – Nisan (2025-2026) döneminde üniversite sunumları yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin göstergesi 2025-2026 döneminde 21, 2026-2027 döneminde ise 69 olmuştur.

Eğitmen eğitimi faaliyeti, 2. hedefle ilişkili olarak Mayıs – Haziran (2025-2026) döneminde 6 modüllü eğitici eğitimi ve odak grup çalışması yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin

göstergesi 2025-2026 döneminde 21, 2026-2027 döneminde ise 55 olmuştur.

Eğitim modülü ve ölçme araçları hazırlığı faaliyeti, 1. ve 3. hedeflerle ilişkili olarak Temmuz – Ağustos (2025-2026) döneminde akademisyen danışmanlığında içerik geliştirme, yönerge ve ölçek tasarımı yöntemleriyle yürütülmüştür. Faaliyetin göstergesi; 12 haftalık eğitim modülü, Düzey Tespit Ölçekleri ve Gözlem Envanteridir.

Paydaş görüşmeleri ve saha hazırlığı faaliyeti, 4. hedefle ilişkili olarak Eylül – Ekim (2025-2026) döneminde muhtar, veli, ilçe belediyeleri ve kütüphane koordinasyon toplantıları yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin göstergesi, uygulama mekânlarının (Buca, Bornova, Karabağlar) hazır hâle getirilmesidir.

Kütüphanede birebir destek eğitimi faaliyeti, 1. ve 3. hedeflerle ilişkili olarak Kasım 2025 – Şubat 2026 ve Ekim 2026 – Ocak 2027 dönemlerinde gerçekleştirilmiştir. Faaliyet kapsamında haftalık, birebir, esnek ve oyun temelli destek eğitimi verilmiş ve öğrenci gözlem kaydı tutulmuştur. Faaliyetin göstergeleri, sahada aktif görev alan gönüllü sayısı (2025: 16, 2026: 39) ve öğrenci gelişimidir.

Ebeveyn destek programları, 1. hedefle ilişkili olarak Aralık (2025-2026) döneminde veli gelişim ve iletişim atölyeleri yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin göstergesi, velilerin sürece aktif katılımı ve evde okuma kültürünün desteklenmesidir.

Deneyimsel sosyal ve kültürel faaliyetler, 1. hedefle ilişkili olarak Ocak – Mart 2026 ve Kasım – Aralık 2026 dönemlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda buz pistinde Gümüş Patenler drama çalışması ile Doğal Yaşam Parkı ve kitap gezileri

düzenlenmiştir. Faaliyetin göstergesi, öğrenmenin deneyimsel ve eğlenceli kılınması ve kütüphane bağının güçlenmesidir.

Ölçme, değerlendirme ve büyüme analizi faaliyeti, 1. ve 4. hedeflerle ilişkili olarak Ocak – Mart 2026 ve Ocak 2027 dönemlerinde son-test düzey ölçekleri, paydaş memnuniyet anketleri ve nitel analiz yöntemleriyle yürütülmüştür. Faaliyetin göstergesi, 1 merkezden 3 merkeze büyüme raporu ve öğrenme çıktılarının doğrulanmasıdır.

UCLG başvurusu ve uluslararası raporlama faaliyeti, 5. hedefle ilişkili olarak Mart – Nisan 2026 döneminde UCLG Culture 21 dosya sunumu ve uluslararası jüri değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Faaliyetin göstergesi, UCLG Culture 21 finalistliği ve Uluslararası İyi Uygulama Örneği tescilidir.

PROJENİN UYGULANDIĞI YER

Proje, İzmir ilinde; Buca ilçesinde İzmir Büyükşehir Belediyesi – Buca Kadın ve Çocuk Kütüphanesinde, Bornova ilçesinde Bornova Belediyesi – Altındağ Atatürk Kültür Merkezi Kütüphanesinde ve Karabağlar ilçesinde Karabağlar Belediyesi – Reşat Nuri Güntekin Çocuk Kitaplığında uygulanmıştır.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK ÇALIŞMALARI

Mekânsal sürdürülebilirlik: İzmir Büyükşehir Belediyesinin mevcut kütüphane altyapısı, proje faaliyetlerinin devamlılığını desteklemektedir. Kütüphaneler, kitap ödünç verme hizmetlerinin yanı sıra çocukların öğrenme, gelişim ve dayanışma süreçlerini destekleyen kamusal alanlar olarak değerlendirilmektedir.

Metodolojik sürdürülebilirlik: Pilot uygulamadan elde edilen deneyimler ve izleme verileri doğrultusunda proje modeli geliştirilmektedir. Uygulama süreçlerinin kayıt altına

alınması ve rehber materyallerin oluşturulmasıyla modelin farklı kütüphanelerde ve yerel yönetimlerde uygulanabilirliği artırılmıştır.

Kurumsal ve akademik sürdürülebilirlik: Ege Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve İzmir Demokrasi Üniversitesi ile kurulan iş birlikleri, yeni gönüllü öğretmen adaylarının projeye katılımını desteklemektedir. Üniversitelerin Topluma Hizmet Uygulamaları dersleriyle kurulan bağlantılar aracılığıyla gönüllülük temelli yapı güçlendirilmektedir. 2027 yılında üniversiteler ve Millî Eğitim Bakanlığı ile protokol yapılmasına yönelik çalışmalar sürdürülmektedir.

Toplumsal sürdürülebilirlik: Ebeveyn destek çalışmalarıyla ailelerin çocuklarının öğrenme süreçlerine katılımı ve evde okuma kültürünü destekleme konusundaki farkındalıkları artırılmaktadır. Böylece kazanımların yalnızca proje oturumlarıyla sınırlı kalmaması ve aile ortamında da desteklenmesi sağlanmaktadır.

Uluslararası tanınırlık ve sürdürülebilir kalkınma: Renkli Harfler Projesinin UCLG (Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler) ve Mexico City iş birliğiyle yürütülen Culture 21 Uluslararası Ödülü sürecinde finalist olması ve İyi Uygulama (Good Practice) olarak değerlendirilmesi, projenin kültür ile sürdürülebilir kalkınma arasında kurduğu güçlü bağı ortaya koymaktadır. Kültürel hakları, kapsayıcılığı ve fırsat eşitliğini gözeten proje yaklaşımı, kütüphanelerin çocukların okuma-yazma becerilerini destekleyen, toplumsal katılımı güçlendiren ve öğrenme olanaklarına erişimi artıran kamusal alanlar olarak işlevini pekiştirmektedir. Bu değerlendirme, projenin yalnızca yerel ölçekte yarattığı değerin değil, kültür temelli sosyal gelişimi destekleyen ve farklı yerel yönetimlere örnek oluşturabilecek yaklaşımının da önemini

göstermektedir.

ETKİ - SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Pedagojik dönüşüm: Okuma-yazma güçlüğü yaşayan çocukların harf/ses farkındalığında, okuma hızında ve özgüven gelişiminde somut bir artış sağlanmış, okuldan dışlanma riskleri azaltılmıştır.

Mesleki ve bireysel gelişim: Sınıf öğretmenliği öğrencileri, henüz mezun olmadan özel öğrenme ihtiyacı olan çocuklarla çalışma, zor durumlarda sınıf yönetimi, çocuk hakları ve veli iletişimi alanlarında güçlü bir saha tecrübesi kazanmıştır.

Toplumsal katkı: Kütüphanelerin toplumsal imajı güçlenmiş, dezavantajlı mahallelerde aile içi iletişim ve sosyal dayanışma dinamikleri desteklenmiştir.

Uluslararası çarpan etkisi: Proje, kültürün sürdürülebilir kalkınmadaki rolünü vurgulayan UCLG-Mexico City-Culture 21 Ödülü kapsamında dünya genelindeki başarılı uygulamalar arasında finalist seçilerek "İyi Uygulama Örneği" olarak tescillenmiştir.

PROJENİN TEMASI/KONUSU

Projenin ana teması eğitim; alt temaları ise sosyal kapsayıcılık, kütüphane kültürü, gençlik ve gönüllülük ile yerel iş birliğidir.

UYGULAMA GÖRSELLERİ

LİNKLER

Projenin sosyal medya hesabı: izmir.kentkutuphanesi

Resmî haber bağlantıları:

https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/renkli-harfler-projesi-cocuklarin-hayatini-renklendirecek/56415/156

https://basinhaberleri.izmir.bel.tr/tr/Haberler/1/62932

https://www.izmir.bel.tr/tr/Haberler/cocuklarin-gelecegine-renkli-dokunus/58756/156

Basın-yayın bağlantıları:

https://www.sonmuhur.com/okuma-guclugune-karsi-izmir-modeli-renkli-harfler-projesi#google_vignette

https://haberyayinda.com/renkli-harfler-projesiyle-cocuklarin-egitimine-sevgi-dolu-destek/

Uluslararası akreditasyon: UCLG-Mexico City-Culture 21 Ödülü Finalist Seçkisi ve İyi Uygulama Seçimi

SSPKONGRE

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

POSTER SUNUMLAR

SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

MOR BARET

İnşaatta Kadın Gücü Programı

BARETİNİ TAK, GELECEĞİNİ İNŞA ET!

12 Kadın Öğrenci — 9 İnşaat Teknolojisi Programı, 3 Geoteknik Programı

6 Aylık Kariyer Gelişim Programı

Birebir Mentorluk Desteği

Proje Amacı

İnşaat sektöründe kadınların görünürlüğünü ve temsiliyetini artırmak, genç kadınların mesleki becerilerini gerçek iş ortamında geliştirmelerini sağlamak ve sektörde kalıcı kariyer fırsatlarına erişimlerini desteklemek amacıyla Mor Baret – İnşaatta Kadın Gücü Programı geliştirilmiştir. Program, kadınların yalnızca sektöre girişini değil; sahada güçlü, görünür ve karar alma süreçlerine katılan profesyoneller olarak yer almalarını hedeflemektedir.

Proje Hedefleri

1. **Görünürlük**
   Kadın teknik personelin sahadaki varlığını güçlendirmek, rol modellerle toplumsal algıyı dönüştürmek.
2. **Karar Alma Süreçlerine Katılım**
   Liderlik ve iletişim becerilerini geliştirmek, katılımcı görüşlerini süreçlere dahil etmek.
3. **İş Birliği ve Sürdürülebilirlik**
   Üniversite-sektör iş birliğini güçlendirmek, tekrarlanabilir bir model oluşturmak.
4. **İstihdam ve Mesleki Gelişim**
   Yapılandırılmış staj, rotasyon ve mentorlukla mesleki yetkinliği güçlendirmek.

İnşaatta kadın gücü, daha adil, daha güçlü ve daha sürdürülebilir bir gelecek demektir.

Faaliyetler

- Oryantasyon ve sahaya hazırlık
- Birim rotasyonu ve uygulamalı öğrenme
- Farkındalık eğitimleri ve etkinlikler
- Akademik iş birliği ve izleme
- Mentorluk ve bireysel gelişim

Mor Baret, yalnızca bir staj programı değil; genç kadınları mesleki, sosyal ve kültürel açıdan her yönüyle destekleyen kapsamlı bir gelişim yolculuğudur.

Sosyal Fayda

- Sektörde toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen model.
- Genç kadınların nitelikli ve güvenli işlere erişimini desteklemek.
- Meslek seçiminde cinsiyete dayalı önyargıların azalmasına katkı.

Sürdürülebilirlik Çalışmaları

- Programın her yıl yeni katılımcılarla sürdürülmesi ve süreçlerin kurumsallaştırılması.
- Mezunların mentor ve rol model olarak programa katkı sunması.
- Üniversite iş birliklerinin ve modelin kamu-özel sektör paydaşlarıyla yaygınlaştırılması.

Son Söz

BARETİNİ TAK,
GELECEĞİNİ İNŞA ET!

Proje Temsilcisi

Besen PEKÇETİNÖZ
Stratejik Planlama ve Kurumsal Kalite Müdürlüğü - *Birim Personeli*
0 501 755 91 42
bpekcetinoz@egesehir.com.tr

Uygulayan Kurum ve Ortaklar

- EgeşehirYapı Planlama Müşavirlik ve Teknoloji A.Ş.
- Dokuz Eylül Üniversitesi Torbalı Meslek Yüksekokulu (Geoteknik)
- İzmir Meslek Yüksekokulu (İnşaat Teknolojisi)

Bütçe

2.649.241,10 TL

(12 kadın öğrenci-kısmi süreli işçilik ücreti,yemek kartı ve ulaşım)

Proje Teması

İnşaatta Kadın Gücü:
Sahada Eşit Fırsat, Güçlü Gelecek

İletişim

www.egesehir.com.tr
linkedin.com/company/egesehir

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ

TÜBİTAK | DESTEK PROGRAMLARI 4009

KIRSALDA SÜRDÜRÜLEBİLİR TEK SAĞLIK YAKLAŞIMIYLA BÜTÜNCÜL GÜÇLENME

Erzurum Tekman İlçesi Taşkesen Mahallesi Saha Uygulaması |Proje No:226B281 | Başvuru No:964852

Proje Künyesi, Paydaşlar ve Bütçe

Proje Yürütücüsü:
Dr.Öğr.Üyesi Emrah TÜNCER (IGÜ SBF Sosyal Hizmet, SSUAM).

Uygulayan Kurum:
İstanbul Gelişim Üniversitesi (IGÜ) Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Sorumluluk Uygulama Araştırma Merkezi (SSUAM).

Hibe Programı:
TÜBİTAK 4009 Köy Okullarına Yönelik Destek Programı.

Yerel Paydaşlar:
MEB (İzin No:MEB.TT.2026.052070.03), Tekman İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Taşkesen Şehit Nurullah Saraç İlk-Ortaokulu Müdürü Gamzenur Fatsa, Taşkesen Muhtarlığı, Tekman İlçe Halk Kütüphanesi.

Disiplinlerarası Proje Ekibi

Proje; antropoloji, sosyoloji, sosyal hizmet, tıp, moleküler biyoloji, besin hiyyeni, çocuk gelişimi alanlarından uzmanların katılımıyla disiplinlerarası bir yaklaşımla yürütülmüştür.

Farklı disiplinlerin bilgi ve deneyimleri, Tek Sağlık yaklaşımının insan, hayvan ve çevre sağlığı arasındaki ilişkileri bütüncül biçimde ele almasına olanak sağlamıştır. Ekip, bilimsel bilgi ile kırsal yaşam deneyimlerini buluşturan katılımcı atölyeler ve toplum temelli uygulamalar gerçekleştirmiştir.

Dr. Öğretim Üyesi Emrah TÜNCER – Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Mustafa NİZAMLIOĞLU – Araştırmacı/Eğitmen
Doç. Dr. Anıl AL REBHOLZ – Araştırmacı/Eğitmen
Dr. Öğr. Üyesi Yonca Güneş YÜCEL ATALAY – Araştırmacı/Eğitmen
Dr. Funda PEHLEVAN KARABIYIK – Araştırmacı/Eğitmen
Dr. Çiğdem TÜNCER – Araştırmacı/Eğitmen
Arş. Gör. Fatma Türkân ÖZİRMAK – Araştırmacı/Eğitmen
Arş. Gör. Şebnem ÇELİK UÇURAN – Araştırmacı/Eğitmen
Arş. Gör. Onur Zeki ANILGAN – Araştırmacı/Eğitmen

Proje Amacı ve Hedef Kitle

Proje, Erzurum'un Tekman ilçesine bağlı Taşkesen Mahallesi'nde, "Tek Sağlık" yaklaşımıyla insan, hayvan ve çevre sağlığını birlikte ele alarak kırsalda koruyucu sağlık farkındalığını, ekolojik duyarlılığı ve bilimsel meraklı geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Çocukların deneyimleyerek öğrenmelerini, kadınların gündelik yaşam ve bakım pratiklerinden ürettikleri bilginin görünür kılınmasını ve bilimsel bilgiyle yerel deneyim arasında karşılıklı öğrenme olanaklarının geliştirilmesini hedeflemektedir.

Doğrudan Hedef Kitle
Taşkesen Şehit Nurullah Saraç İlkokulunun öğrencileri ve kırsalda yaşayan kadınlar.

Dolaylı Hedef Kitle
Çocukların aileleri, öğretmenler ve köy sakinleri.

Proje, okuldan haneye ve yerel topluluğa uzanan çok katmanlı bir katılım yaklaşımıyla, bilimsel öğrenmenin gündelik yaşamla ilişkilendirilmesini ve yerel dayanışma olanaklarının güçlendirilmesini esas almaktadır.

Günlük Saha Faaliyetleri ve Atölyeler

Proje kapsamında çocuklar ve kadınlarla deneyimsel öğrenme, bilimsel keşif ve karşılıklı bilgi paylaşımına dayalı atölyeler gerçekleştirilmiştir.

Çocuklarla Bilim ve Ekoloji Atölyeleri:
Mikroskobik incelemeler, UV ışıkla buluş simülasyonu, atık yağlardan sabun üretimi ve doğal su filtresi tasarımı aracılığıyla koruyucu sağlık, hijyen, ekolojik farkındalık ve problem çözme süreçleri somut deneyimlerle ele alınmıştır. Psikososyal etkinliklerle çocukların kendilerini ifade etmeleri ve geleceğe ilişkin düşünmeleri desteklenmiştir.

Kadınlarla Tandır Başı Sohbetleri:
Taziye Evi'nde gerçekleştirilen buluşmalarda bakım emeği, gündelik sağlık pratikleri, ekolojik yaşam ve yerel dayanışma üzerine deneyimler paylaşılmış; kadınların bilgi birikimini görünür kılan karşılıklı bir öğrenme ortamı oluşturulmuştur.

Tek Sağlık Çocuk Merak ve Öğrenme Alanı:
Okulda bilim kitaplığı, mikroskop ve deney malzemeleriyle donatılan kalıcı bir öğrenme alanı oluşturulmuş; atölye malzemeleri öğretmenlerin kullanımına bırakılmıştır.

Tek Sağlık yaklaşımı, insan, hayvan ve çevre sağlığını birbirine bağlı bir bütün olarak ele alır. Projede bu yaklaşım; güvenli gıda, hijyen, su ve ekolojik yaşam konularını kırsal yaşam deneyimleriyle buluşturan etkinliklerle somutlaştırılmıştır.

Sosyal hizmet perspektifiyle çocukların ve kadınların katılımı, karşılıklı öğrenme ve yerel dayanışma destekleneerek sağlığın toplumsal ve çevresel boyutları birlikte değerlendirilmiştir.

Uygulama Alanı

Bilgi Kesişimi ve Karşılıklı Öğrenme

Bilgi, karşılaşma ve diyalog temelinde, katılımcıların deneyimleriyle beslenen ortak üretim süreçlerinde gelişir. Projede bu anlayış, yerel bilgi ile akademik bilginin buluşmasına yön vermiştir.

Tandır başı sohbetlerinde kadınların bakım, sağlık ve ekolojik yaşama ilişkin deneyimleri; atölyelerde ise çocukların soruları, gözlemleri ve keşifleri öğrenme sürecinin bir parçası olmuştur.

İnsan, hayvan ve çevre sağlığı arasındaki ilişkiler gündelik yaşam pratikleriyle birlikte ele alınırken, proje ekibinin ve yerel katılımcıların birbirlerinden öğrenebilecekleri bir paylaşım ortamı oluşturulmuştur. Böylece kırsalda güçlenme, yerel bilgi birikiminin görünür kılan ve birlikte öğrenmeye alan açan katılımcı bir süreç olarak ele alınmıştır.

Sosyal Fayda ve Etki Analizi

Görünmeyen Bulaşın Görünür Kılınması
UV ışık simülasyonuyla mikroorganizmaların bulaşma süreçleri çocuklar için gözlemlenebilir hâle getirildi. Deneyimsel öğrenme yoluyla hijyen ve koruyucu sağlık üzerine sorgulama, farkındalık ve edinilen bilgilerin gündelik yaşama taşınması için olanak oluşturuldu.

Kadınların Bilgisi, Bakım Emeği ve Katılımı
Taziye Evi'nde gerçekleştirilen "Tandır Başı Sohbetleri," kadınların gündelik yaşam, sağlık ve bakım deneyimlerini kendi ifadeleriyle paylaşabildikleri bir deneyim ve karşılaşma alanı sundu. Bu pratik, yerel bilgi ile akademik bilgi arasında karşılıklı öğrenme zemini oluşturulurken bakım emeğinin toplumsal değeri görünür kılındı.

Ekolojik Farkındalık ve Birlikte Üretim
Atık ve hayvansal yağlardan sabun üretimi ile doğal su filtresi tasarımı, çocukların atıkların yeniden değerlendirilmesi, kaynakların korunması ve çevre sağlığı arasındaki ilişkileri deneyimleyerek keşfetmelerine olanak sağladı. Birlikte üretim süreçleri, ekolojik sorumluluğu gündelik yaşam pratikleriyle ilişkilendirdi.

Mikro Dünyayı Keşfetmek

Tandır Başı Sohbetleri

Kalıcı Merak Alanı

Saha Ekibi ve Okul

İzinler
Etik Kurul Karar No: 2026-09-07
MEB İzni: MEB.TT.2026.052070.03
Veli İzin Onam Belgeleri: Tüm sınıflardan eksiksiz onay alınmıştır.

İletişim
E-posta: etuncer@gelisim.edu.tr
Kurumsal web sitesi: https://sbf.gelisim.edu.tr

@sspkongre2026 @sskdorgtr

Toplumsal dirençlilik, bilginin tek yönlü aktarımında değil; farklı deneyimlerin karşılaşmasında, birlikte öğrenmede ve dayanışmayla çoğalan imkânlarda güçlenir.

SOSYAL SORUMLULUK ALANI VE ETKİLEŞİM MODELİ

Yazarlar

Ümit Yardım
Yüksek Mühendis, Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği
umityardimm@gmail.com

Murat Akbıyık
Öğretim Görevlisi, Biruni Üniversitesi
makbiyik@biruni.edu.tr

GIRIŞ

Toplumsal yaşamın temeli, bireyin tek başına var olamama gerçeğine ve 'öteki' ile kurduğu zorunlu ilişkiye dayanmaktadır (Aristoteles, 1998). İnsanlık tarihi boyunca bireyler, içinde yaşadıkları çevreye ve topluma karşı belirli sorumluluklar üstlenmiş; bu sorumluluklar 'diğerkamlık', 'dayanışma' ve 'gönüllülük' gibi kavramlarla ortaya çıkmıştır (Wilson, 2000; Hustinx & Lammertyn, 2003). Sosyal sorumluluk alanı için birçok farklı terim kullanılmaktadır. Bugün sosyal sorumluluk birey, kurum, sivil toplum, sosyal girişim ve devletin iç içe geçtiği çok aktörlü bir alanda yürümektedir (Socorro Márquez vd., 2023). Bu çalışmanın amacı literatürü sistematik olarak tarayarak sosyal sorumluluk alanında toplumsal değer yaratma konusunda faaliyet gösteren aktörler arası etkileşimi açıklayan bütüncül bir çerçeveye zemin hazırlamaktır.

METODOLOJI

Çalışma PRISMA 2020 yönergesine göre yürütülen sistematik bir literatür taramasıdır (Page vd., 2021). Bulgular bütünleştirici derleme yaklaşımıyla sentezlenmiştir (Snyder, 2019).

- **Veri kaynakları.** Web of Science, Scopus, ERIC, JSTOR, TR Dizin, Google Scholar, EBSCO, PsycINFO, ProQuest ve YÖK Tez Merkezi olmak üzere 10 veritabanında Türkçe ve İngilizce dizilerle 13 arama yapılmıştır. Tarih sınırı konulmamıştır.
- **Tarama.** Aramalarda 964.380 kayıt bulunmuştur. Her aramada ilgililik sırasına göre en az ilk 100 kayıt, toplamda en az 1.300 başlık taranmıştır. Kaynakça taraması, ortak yazar önerisi ve tamamlayıcı DergiPark taramasıyla 61 kayıt eklenmiştir.
- **Uygunluk.** Konu, yayın türü ve dil ölçütleri uygulanmış, yalnızca hakemli yayınlar alınmıştır. 195 tam metin değerlendirilmiş, 168 kaynak dahil edilmiş ve 63 kaynak çekirdek sentezi oluşturmuştur.
- **Analiz.** Her kaynak düzey, sorumluluk boyutu, etkileşim yönü, kanıt türü ve ağırlığı, devlet ve kültür bağlamı açısından kodlanmıştır. Çekirdek kaynaklar tematik analizle 7 temada toplanmıştır.

Tablo 1. Çekirdek kaynakların temalara dağılımı (n = 63)

Tema	Kaynak
Kurum merkezli KSS çerçeveleri	18
Birey ile kurum kesişimi, mikro KSS ve çalışan gönüllülüğü	11
Köprü olarak sosyal girişim	10
Prososyal davranış ve gönüllülük	9
Devlet, sivil toplum ve kültür bağlamı	6
Kurum ile sosyal girişim kesişimi	5
Bağlam eksenleri (küresel, dijital, kriz)	4

Literatür kurum merkezli çerçevelerde yoğunlaşırken melez örgütlenme ve bağlam eksenleri az sayıda çalışmayla temsil edilmektedir.

SONUÇ

Bulgular sosyal sorumluluğun tek bir aktörün normatif ödevi olarak değil, birey, kurum ve sosyal girişimin karşılıklı etkileştiği bir süreç olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir. Bu sonuç Carroll'ın (1991) hiyerarşik ve kurum merkezli piramidinin ötesine geçen, birey, kurum ve girişimler ekseninde **Sosyal Sorumluluk Etkileşim Kümesi Modeli**'ne kuramsal zemin sağlar. Prososyal davranış bu sistemin enerji kaynağıdır, ancak sürekliliği örgütsel bir çerçeveye bağlıdır (Wilson, 2000). Toplumsal değer üretmek tek başına aktörlerin davranışları ile değil, bağlamlar kapsamında da ele alınması gereken bir modele işaret eder.

LİTERATÜR

Kurum merkezli yaklaşım Carroll'ın (1991) piramidi ve Wood'un (1991) kurumsal sosyal performans modeliyle olgunlaşmıştır. Birey düzeyinde gönüllülük değer, anlama, sosyal ilişki ve kariyer gibi işlevlerle açıklanır (Clary vd., 1998). Gönüllülük aynı zamanda sosyal sermayenin kaynaklarından biridir (Wilson, 2000). Aguinis ve Glavas (2012) ile Gond vd. (2017) çalışanın KSS'yi yalnızca uygulamadığını, onu biçimlendirdiğini gösterir. Çalışan gönüllülüğü birey ile kurumun kesiştiği en görünür alandır (Rodell vd., 2016). Sosyal girişim sosyal misyonu ticari faaliyetle birleştiren melez bir örgütlenmedir (Battilana ve Lee, 2014). Sosyal ve ticari girişim iki ayrı kategori değil, bir sürekliliğin iki ucudur (Austin, Stevenson vd., 2006). Türkiye'de güçlü devlet geleneği sivil alanı ve kurumsal sorumluluğu biçimlendirir (Keyman ve İçduygu, 2003). Socorro Márquez vd. (2023) birey, grup ve kurumu birleştiren kolektif sosyal sorumluluk modelini önermiştir. Ancak devleti, sivil toplumu ve sosyal girişimi birlikte ele alan bir etkileşim modeli henüz bulunmamaktadır.

BULGULAR

- Dahil edilen 168 kaynağın %49'u ana odak olarak KSS'yi ele almaktadır. Sosyal girişim %12 ile en az çalışılan boyuttur. Kaynakların %60'ı 2010 sonrasında yayımlanmış, %27'si Türkiye bağlamındadır.
- Kurum merkezli temada iki yönlü ilişki kuran kaynakların oranı %33'tür. Kesişimleri inceleyen temalarda bu oran %88'e çıkmaktadır (26 kaynağın 23'ü). Literatür tek aktörlü ve yukarıdan aşağı işleyen bir anlayıştan çok aktörlü ve iki yönlü bir etkileşime kaymaktadır.
- Hayırseverlik (18 kaynak) ve çalışan gönüllülüğü (15 kaynak) birey, kurum ve sosyal girişimi birbirine bağlayan en yoğun kavramlardır.
- Birey ile sosyal girişim kesişimi ayrı bir tema oluşturacak yoğunlukta değildir. Kriz ve afet ekseni yalnızca 4 kaynakta dolaylı olarak geçmektedir. Dijital ve kolektif sorumluluk 1'er kaynakla temsil edilmektedir.

Şekil 2. Temalara göre ilişki yönü (kaynak sayısı)

	İki yönlü	Yukarıdan aşağı
Kurum merkezli tema	6	9
Kesişim temaları	23	2
Diğer temalar	7	3

KAYNAKÇA

Aguinis, H., & Glavas, A. (2012). What we know and don't know about corporate social responsibility: A review and research agenda. Journal of Management, 38(4), 932-968.
Aristotle. (1998). Politics (C. D. C. Reeve, Trans.). Hackett.
Austin, J., Stevenson, H., & Wei-Skillern, J. (2006). Social and commercial entrepreneurship: Same, different, or both? Entrepreneurship Theory and Practice, 30(1), 1-22.
Battilana, J., & Lee, M. (2014). Advancing research on hybrid organizing: Insights from the study of social enterprises. Academy of Management Annals, 8(1), 397-441.
Bowen, H. R. (1953). Social responsibilities of the businessman. Harper & Row.
Carroll, A. B. (1991). The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders. Business Horizons, 34(4), 39-48.
Clary, E. G., Snyder, M., Ridge, R. D., Copeland, J., Stukas, A. A., Haugen, J., & Miene, P. (1998). Understanding and assessing the motivations of volunteers: A functional approach. Journal of Personality and Social Psychology, 74(6), 1516-1530.
Freeman, R. E. (1984). Strategic management: A stakeholder approach. Pitman.
Gond, J.-P., El Akremi, A., Swaen, V., & Babu, N. (2017). The psychological microfoundations of corporate social responsibility: A person-centric systematic review. Journal of Organizational Behavior, 38(2), 225-246.
Hustinx, L., & Lammertyn, F. (2003). Collective and reflexive styles of volunteering: A sociological modernization perspective. Voluntas, 14(2), 167-187.
Kadioğlu, A., Şavoral, M., Çimenli, K., Akkaya, M., Demir, O., Gürgün, O. C., Yardım, Ü., & Bayındır, Y. (2020). Organization procedure for civil society in times of crisis (2nd ed., pp. 19-34). Quality in Social Responsibility Association (QSKD). https://kriz.sskd.org.tr
Keyman, E. F., & İçduygu, A. (2003). Globalization, civil society and citizenship in Turkey: Actors, boundaries and discourses. Citizenship Studies, 7(2), 219-234.
Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., … Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. BMJ, 372, n71. https://doi.org/10.1136/bmj.n71
Rodell, J. B., Breitsohl, H., Schröder, M., & Keating, D. J. (2016). Employee volunteering: A review and framework for future research. Journal of Management, 42(1), 55-84. https://doi.org/10.1177/0149206315604374
Snyder, H. (2019). Literature review as a research methodology: An overview and guidelines. Journal of Business Research, 104, 333-339. https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.07.039
Socorro Márquez, M. E., Sánchez-Fernández, J., Serrabián-López, E., & Reyes Ortiz, G. E. (2023). Collective social responsibility: An extended three-dimensional model of corporate social responsibility for community society. CIRIEC-España, Revista de Economía Pública, Social y Cooperativa, 107, 259-288. https://doi.org/10.7203/CIRIEC-E.107.20611
Wilson, J. (2000). Volunteering. Annual Review of Sociology, 26, 215-240.
Wood, D. J. (1991). Corporate social performance revisited. Academy of Management Review, 16(4), 691-718.

Kriz Dönemlerinde

Sivil Toplum İçin Örgütlenme Prosedürü

Aralık 2019'da Wuhan (Çin)'da yayılmaya başlayıp, bütün dünyayı etkisi altına alan; Türkiye'de ise Mart 2020'de ortaya çıkan COVID-19 sosyal, kültürel, ekonomik, iktisadi, idari, hukuki, askeri, dini ve siyasi vb pek çok alanda büyük etkilerin ortaya çıkmasına neden oldu. Bu süreçte özel sektör, kamu ve sivil toplum çalışmaları kesintiye uğradı. Dünya pandemiye hazırlıksız yakalanmıştı.

Özel sektörde ve kamuda kriz yönetimi ve prosedürleri varken, pek çok STÖ'de böyle bir çalışma, kriz dönemlerinde faaliyetlerini düzenleyen bir yol haritası-nın olmadığı fark edildi. Günümüzde üçüncü sektör olarak adlandırılan, milyonlarca kişiye ulaşan faaliyetler sürdüren sivil toplumun çalışmalarının herhangi bir kriz anında durması, pek çok dezavantajlı grubun hayati ihtiyaçlarının karşılanmaması anlamına gelmekte. Bunun sonucu ise ne yazık ki ölçü-lemeyecek derecede vahim bir tablo oluşturmakta. Bu ihtiyacı gidermek için, örnek bir "Kriz Dönemi Örgütlenme Prosedürü" oluşturmaya karar verildi.

SİVİL TOPLUM KRİZE HAZIR MI?!

Amaç

Kriz ne olursa olsun, her kurumun kendi ihtiyaçlarına göre uyarlayabileceği bir prosedür geliştirmek. Bu prosedür, faaliyetleri durdurmadan hızlı bir şekilde sürece uyum sağlamayı ve örgütlenmeyi göstermeyi amaçlamaktadır. Böylece, sivil toplumun kriz dönemlerinde kendine özel bir yol haritası oluşturabilmesi için dinamik bir yapı sağlanmış olacaktır.

Hedefler

- STÖ'lere Uygun 30 Maddelik Prosedür Sunma
- Kurumların kendi yönetmeliklerini oluşturmasına yardımcı olmak
- Yönetmeliklerin simülasyon ile test edilmesini sağlamak

Kriz Prosedürünü İndirin

QR kodunu taratınız.

Prosedür: Krizin 4 Anı, 30 Madde

1 · Çerçeve	2 · Kriz Öncesi	3 · Kriz Dönemi	4 · Kriz Sonrası
Amaç-kapsam · kriz hali · Kriz Etki Değer Hesabı · görev dağılımı (Md. 1-10)	Hazırlık · simülasyon (6-12 ay) · eğitim · dayanışma ağları · kriz sinyalleri (Md. 11-15)	Senaryolar · toplanma · karar alma · iletişim · güvenlik · faaliyetler (Md. 16-26)	Değerlendirme · normalleşme · teşekkür · ekler ve kontrol listesi (Md. 27-30)

"Kriz Ne Olursa Olsun, Faaliyetler Durmasın!"
Her sivil toplum örgütünün (STÖ) kendi kriz yönetmeliğini oluşturmasına yardımcı olan açık bir prosedür ve simülasyon modeli...

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

sskd sosyal sorumlulukta kalite derneği
www.sskd.org.tr

@sspkongre2026 @sskdergtr

kriz.sskd.org.tr iletisimsskd@gmail.com

TİHCAD
TEKSTİL İHRACATÇILARI VE ÇALIŞANLARI DERNEĞİ
TEXTILE EXPORTERS AND EMPLOYEES ASSOCIATION

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Bursa LÖDER
BURSA LÖSEMİLİ ÇOCUKLARA YARDIM DERNEĞİ

Umut Pınarı Projesi

BİR ÇOCUK İÇİN, DAHA GÜÇLÜ BİR YARIN!

PROJENİN AMACI

Sabahattin Gazioğlu Hastanesi'nde lösemi tedavisi gören çocukların tedavi süreçlerini kolaylaştırmak ve yaşam kalitelerini artırmak.

PROJENİN HEDEFLERİ

- Eko Doppler cihazı ile tanı ve tedavi süreçlerini desteklemek.
- Kıyafet, pijama, nevresim gibi tekstil ürünleriyle kişisel ihtiyaçları karşılamak.
- Çocukların ve ailelerinin daha konforlu ve güvenli koşullarda tedavi görmesine katkı sağlamak.
- Sosyal sorumluluk bilincini arttırarak sürdürülebilir bir destek modeli oluşturmak.

HEDEF KİTLE

Uludağ Üniv. Tıp Fakültesi Sabahattin Gazioğlu Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Hastanesi'nde lösemi tedavisi gören, tıbbi cihaz ve temel yaşam malzemelerine ihtiyaç duyan çocuklar.

UYGULAYAN KURUMLAR

- Tekstil İhracatçıları ve Çalışanları Derneği (TİHCAD)
- Bursa Lösemili Çocuklara Yardım Derneği (BURSA LÖDER)

BURSA LÖDER HAKKINDA

BURSA LÖDER, 1994'ten bu yana başta çocukluk çağı kanserleri olmak üzere sağlık projelerini desteklemektedir. Dernek, 2015'te Sayın Sabahattin Gazioğlu'nun katkılarıyla açılan Uludağ Üniversitesi Sabahattin Gazioğlu Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Hastanesi'ndeki hastaların tedavi süreçlerine de katkı sunmaktadır.

FAALİYETLERİMİZ

EKO Doppler cihazı temin edilerek tanı ve tedavi süreçleri desteklendi.

Kıyafet, pijama, nevresim ve çeşitli tekstil ürünleri sağlandı.

Çocukların ve ailelerinin günlük yaşamlarını kolaylaştıracak destekler sunuldu.

PROJENİN BÜTÇESİ

50.000 USD değerinde **Eko Doppler** cihazı

+

Yaklaşık **450.000 TL** değerinde tekstil ve **temel ihtiyaç** desteği.

PROJEDEN GÖRÜNTÜLER

Proje ekibi ve hastane iş birliği

Temin edilen Eko Doppler Cihazı

Umutla daha güçlü yarınlara...

SOSYAL FAYDA

- Daha fazla çocuğa tanı ve tedaviye erişim imkanı.
- Çocukların günlük yaşam kalitesi arttı.
- Toplumda sosyal sorumluluk bilinci güçlendi.

İLETİŞİM

tihcad.org.tr
@tihcad
bursaloder.org
@bursaloder1994

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ

Deniz DİKMEN
+90 533 591 58 26
dnzdikmen@outlook.com

Spektrum Derneği

SPEKTRUM BİLİM BULUŞMALARI

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Projenin Amacı

Spektrum Bilim Buluşmaları, lise öğrencilerinin bilimle tanışmasını, farklı alanları keşfetmesini ve üniversite yaşamını yakından tanımasını amaçlayan bir bilim iletişimi projesidir. Proje kapsamında öğrencilerin merak ettikleri konular üzerine konuşabilecekleri, üniversite öğrencilerinin deneyimlerinden yararlanabilecekleri ve kendi ilgi alanlarını keşfedebilecekleri buluşmalar düzenlenecektir.
Spektrum Derneği, bu çalışmalarla bilimi daha geniş kitlelere ulaştırmayı ve gençlerin bilimle kurduğu bağı güçlendirmeyi hedeflemektedir.

Projenin Gelişimi/Faaliyetler

Projenin ilk uygulamasında, üniversite tercihi yapacak gençlerin STEM alanlarını daha yakından tanıması amacıyla çevrim içi buluşmalar düzenlendi. Bu buluşmalarda üniversite öğrencileri, akademisyenler ve özel sektör temsilcileri deneyimlerini paylaştı.
Yeni dönemde bu çalışmaların okullara taşınması planlanıyor. Yüz yüze buluşmaların yanı sıra bilim sohbetleri, etkileşimli oyunlar ve basılı yayınlarla öğrencilerin sürece daha aktif katılması amaçlanıyor.

Projenin Hedefleri

Lise öğrencilerinin farklı üniversite ve bölümleri doğrudan deneyimler üzerinden tanımalarını sağlamak.
Bilimsel konulara yönelik merak ve ilgiyi artırmak.
Öğrencilerin bilim insanları, araştırmacılar ve üniversite öğrencileriyle etkileşim kurabilecekleri bir alan oluşturmak.
Bilimi erişilebilir, anlaşılır ve günlük yaşamın bir parçası hâline getirmek.

Son Söz

Spektrum Bilim Buluşmaları ile bilimi sınıflara taşıyor; gençlerin üniversiteyi, farklı disiplinleri ve bilimin heyecan verici dünyasını doğrudan deneyimler üzerinden keşfetmelerine alan açıyoruz. Çünkü inanıyoruz ki bazen tek bir sohbet, yeni bir merakın ve geleceğe dair yeni bir hayalin başlangıcı olabilir.

Buluşmalarda Neler Olacak?

Spektrum'u tanıma: Derneğin, derginin ve gönüllülerin bilim iletişimi alanındaki çalışmaları tanıtılacak.
Programın içeriği, ziyaret edilen okulun ihtiyaçlarına ve buluşmalarda yer alan kişilerin uzmanlık alanlarına göre şekillendirilecek.
Üniversite ve meslek deneyimleri: Üniversite öğrencileri ve genç mezunlarla bölüm seçimi, üniversite yaşamı ve meslekler üzerine sohbetler yapılacak.
Bilim sohbetleri: Yapay zekâ, genetik, nörobilim, psikoloji ve ekonomi gibi farklı alanlar ele alınacak. Öğrencilerin bu alanlar arasındaki bağlantıları fark etmeleri teşvik edilecek.
Etkileşimli etkinlikler: Soru-cevap oturumları, tanışma oyunları ve bilim temalı kart oyunlarıyla öğrencilerin etkinliklere aktif katılımı sağlanacak.
Spektrum Popüler Bilim Dergisi: Buluşmalarda ele alınan konularla ilişkili yazılardan oluşan özel bir sayı hazırlanarak ziyaret edilen okullardaki öğrencilere dağıtılacak. Sayıda, öğrencilerin ilgi alanlarını keşfetmelerine yardımcı olacak bir teste de yer verilecek.

Spektrum Popüler Bilim Dergisi'nin Rolü

Dergi, buluşmalarda ele alınan konuların etkinlik sonrasında da araştırılabilmesine imkân sağlayacak. Öğrencilere dağıtılacak basılı yayınlar ve ilgi alanı testi sayesinde gençlerin yeni konularla karşılaşması ve merak ettikleri alanları daha ayrıntılı incelemesi hedefleniyor.
Bu sayede bilimle kurulan ilişkinin tek bir etkinlikle sınırlı kalmaması amaçlanıyor.

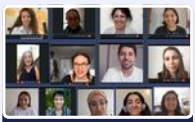

Uygulayan Kurum ve Ortaklar

Spektrum Derneği, Stellar Lab

Beklenen Sosyal Katkı

Projenin öğrencilerin üniversite bölümleri ve meslekler hakkında bilgi edinmelerine katkı sağlaması bekleniyor. Bunun yanında bilimsel konulara ilgi duymaları, soru sorma ve araştırma isteği kazanmaları, fen ve sosyal bilimler arasındaki ilişkileri fark etmeleri hedefleniyor.
Buluşmaların, genç gönüllülerin deneyimlerini paylaşabilecekleri ve bilim iletişimine katkı sunabilecekleri bir ortam oluşturması da amaçlanıyor.

Sürdürülebilirlik

Projenin farklı okullarda ve bilim alanlarında uygulanabilecek bir yapıya kavuşması hedefleniyor. Spektrum Derneği'nin gönüllü ağı, derginin içerikleri ve bilim temalı oyunlar yeni buluşmaların düzenlenmesine katkı sağlayacak.
Basılı yayınlar sayesinde öğrencilerin etkinlikten sonra da bilimsel içeriklerle buluşması desteklenecek.

Hedef Kitle

Üniversite tercihi dönemindeki lise öğrencileri. İlk bütçe planlaması 100 kişilik katılımcı hedefi üzerinden yapılmıştır.

İletişim

Tahmini Bütçe

Bütçe kalemi	Tutar
Spektrum Popüler Bilim Dergisi basımı	20.700 TL
Bilim temalı oyun kartları ve içeriklerin basımı	5.000 TL
Şehirler arası ulaşım	10.000 TL
Toplam	**35.700 TL**

Bütçe, 100 katılımcı ve şehir dışından gelecek iki ekip üyesi esas alınarak hazırlanmıştır. Ulaşım maliyetleri, ziyaret edilecek şehirde yaşayan ekip üyelerine öncelik verilerek azaltılabilir. Nihai bütçe, etkinlik takvimi ve uygulama koşullarına göre güncellenecektir.

Sosyal Etki ve Değerlendirme

Her buluşmanın sonunda öğrencilere anonim bir geri bildirim anketi uygulanacak. Ankette etkinliğe ilişkin görüşlere, üniversite yaşamı ve farklı bilim alanları hakkında edinilen bilgilere ve öğrencilerin ilgilerindeki değişime odaklanılacak.
Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin ihtiyaçlarını anlamak ve sonraki etkinliklerin içeriğini geliştirmek için kullanılacak.

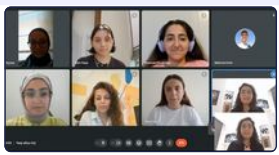

Kimler Yer Alacak?

Buluşmalarda üniversite öğrencileri, lisansüstü araştırmacılar, genç mezunlar ve bilim iletişimi gönüllüleri yer alacak.
Spektrum Popüler Bilim Dergisi bünyesinde geçmişte veya hâlen gönüllü olarak çalışan kişilerin de mentor ve kolaylaştırıcı olarak sürece katkı sunması planlanıyor.
Böylece öğrenciler farklı alanlardaki deneyimleri doğrudan dinleme fırsatı bulurken gönüllüler de bilgi ve birikimlerini gençlerle paylaşabilecek.

Ayşenur Atalay - Genel Kurul Üyesi
Mail: ayse38072@gmail.com

@sspkongre2026 @stellarlgr

Selin Selim - Yönetim Kurulu Başkanı
Mail: selinselim427@gmail.com

VI. SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ
14 Kasım 2026, İzmir

KİTAPLA BÜYÜYEN TOPLULUK

Tuncay VURAL[1]*, Didar Baldan SARAÇ, Metin BOZ

[1] Farkındalık Platformu, ISPARTA

*Sorumlu yazar e-posta: tuncayadesades@gmail.com

@sspkongre2026 @sskdorgtr

TEMALAR

Okuma kültürü, kişisel gelişim ve sosyal bağların güçlendirilmesi.

AMAÇ

Bireylerin okuma alışkanlıklarını sürdürülebilir hâle getirdiği, farklı düşünce ve bakış açılarıyla karşılaştığı, kendini özgürce ifade edebildiği ve sosyal bağlar kurarak aidiyet geliştirdiği kapsayıcı ve sürdürülebilir bir öğrenme topluluğu oluşturmaktır.

HEDEF KİTLE

Projenin doğrudan hedef kitlesini, kitap okumaya ilgi duyan ve farklı şehirlerde yaşayan yetişkinler oluşturmaktadır. Bugüne kadar Türkiye'nin 19 farklı şehrinden ve Almanya'dan -17 farklı meslek grubundan- toplam 58 kişi kitap kulübüne katılmıştır. Kasım 2026 itibarıyla ise 20 kişi kitap kulübüne aktif olarak devam etmektedir.

BÜTÇE

Projenin bütçesi, katılımcıların özel yaşamlarından ve günlük işlerinden ayırarak gönüllü olarak sundukları **ZAMANDIR**.

HEDEFLER

- Okuma alışkanlığını geliştirmek, farklı bakış açılarıyla etkileşimi artırmak ve sosyal bağları güçlendirmek
- Kitap yazarlarıyla okuyucuları bir araya getirmek

FAALİYETLER

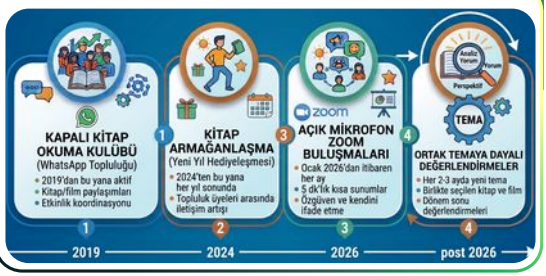

SOSYAL FAYDA VE ETKİ

Projenin sosyal fayda ve/veya etkisini değerlendirmek amacıyla iki farklı dönemde gerçekleştirilen nitel görüşmeler, içerik analizi yöntemiyle incelenmiş ve "okuma alışkanlığı, nitelikli okuma, analiz ve yorumlama, farklı bakış açıları kazanma, özgüven ve kendini ifade etme, sosyal bağ ve aidiyet, gündelik yaşama yansıma ve gönüllü sahiplenme temaları belirlenmiştir.

Projenin sosyal faydası, çıraklık (2019-2022), kalfalık (2022-2025) ve ustalık (2026-...) dönemlerinde farklı dönemlerde ele alınmıştır. Çıraklık döneminde bir doktora öğrencisinin akademik literatür dışındaki kitapları da okuyarak okuma alışkanlığını geliştirmesine katkı sağladığı; kalfalık döneminde katılımcıların farklı konularda bilgi ve farkındalıklarının arttığı; ustalık döneminde ise, projenin başlangıcından bu yana topluluk yer alan Ayşe Topoğlu ve Bahar Gümüşoğlu Keskin'in öncülüğünde, Şubat 2026'da Ankara/Kahramankazan'da ikinci bir kitap kulübü kurulduğu anlaşılmıştır. Bu son örnek, farklı bölgelerde yaşayan insanların kendi kitap kulüplerini kurmak için motive olabileceklerini göstermekte ve bu projenin sürdürülebilirliğini desteklemektedir.

Projenin sosyal etkisinin gündelik yaşama yansıdığını gösteren örneklerden biri, kitap grubundan aldığı motivasyon ve destekle kendi şiir kitabını yayımlamasıdır: Rozenna ile Sohbet Tadında Şiirler (Hasan Gökhan ÖZHASENEKLER). Bu örnekler, projenin katılımcıların düşünsel gelişimlerini bireysel üretime ve toplumsal paylaşıma dönüştürmesine katkı sağladığını göstermektedir.

Emekli Profesör Osman BİÇER

Psikolojik Danışman Ayşe TOPOĞLU

Vet. Hekim H. Gökhan ÖZHASENEKLER

SON SÖZ

Proje ile yaratmak istediğimiz sosyal dönüşüm; okuyan, sorgulayan, farklılıklarla birlikte düşünebilen, kendini ifade edebilen ve birbirleriyle anlamlı bağlar kurabilen bireylerden oluşan daha güçlü bir topluluk kültürünün inşasıdır.

Bu topluluğun oluşmasına öncülük eden Seda Vural, Mücahit Taştan, Ayşe Topoğlu ve Şengül Gazi başta olmak üzere, bugüne kadar farklı dönemlerde topluluğa katılan 58 kişiye emekleri ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

ZİÇEV
ZİHİNSEL YETERSİZ ÇOCUKLARI YETİŞTİRME VE KORUMA VAKFI

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

ZİHİNSEL ENGELLİLERİN EĞİTİM VE REHABİLİTASYONUNA DAİR FARKINDALIK YARATMA PROJESİ

PROJE TEMSİLCİSİ
Nilgün Öztürk
ZİÇEV İzmir Şube Başkanı

PROJE KOLAYLAŞTIRICISI
Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi
Yaşar Üniversitesi Sosyal Girişimcilik ve Etki Ofisi

PROJE UYGULAYICISI
Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme Ve Koruma Vakfı İzmir Şubesi

HİBE PROGRAMI ve BÜTÇE
AB Sivil Düşün Programı 116,750.00 TL (3363.55 EUR)

PROJE TEMASI

- Engelli hakları
- Eğitim ve öğrenim hakkı,
- Toplumsal farkındalık
- Kapsayıcılık

PROJE AMACI

ZİÇEV İzmir Şubesi'nin görünürlüğünü artırmak, ve zihinsel yetersizliği olan bireylerin eğitim ve rehabilitasyon haklarına ilişkin toplumsal farkındalığı güçlendirmek.

PROJE HEDEFLERİ

- Zihinsel yetersizliği olan bireylerin eğitim, eşitlik ve toplumsal katılım haklarına ilişkin farkındalık oluşturmak.
- Ailelerin eğitim ve rehabilitasyon olanakları hakkında bilgi sahibi olmasını sağlamak.
- ZİÇEV'in çalışmalarını daha geniş kitlelere tanıtmak.
- Kamu, özel sektör ve sivil toplum arasında yeni iş birliklerini teşvik etmek.
- Gönüllü ve bağışçı katılımını artırarak vakfın çalışmalarının sürdürülebilirliğini desteklemek.
- İzmir'deki uygulamayı diğer ZİÇEV şubelerine örnek oluşturabilecek bir iletişim modeli olarak geliştirmek.

HEDEF KİTLE

Birincil Hedef Kitle: Zihinsel yetersizliği olan çocuklar ve aileleri.

İkincil Hedef Kitle: Kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversiteler, eğitim kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri, medya mensupları, gönüllüler ve potansiyel bağışçılar.

SOSYAL FAYDA VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Projenin, zihinsel yetersizliği olan bireylerin eğitim hakkının görünürlüğünü artırarak toplumsal kabul ve kapsayıcılık kültürünün güçlenmesine katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Ailelerin bilgiye erişiminin artırılması, kurumlar arası iş birliğinin geliştirilmesi ve ZİÇEV'in daha fazla bireye ulaşabilmesi için destek mekanizmalarının güçlendirilmesi projenin temel sosyal fayda alanlarını oluşturmaktadır.

Proje kapsamında geliştirilen iletişim çalışmalarının ZİÇEV'in kurumsal görünürlüğünü, paydaş ilişkilerini ve gönüllü-bağışçı etkileşimini uzun vadede desteklemesi öngörülmüştür.

İzmir Şubesinde geliştirilen yaklaşımın diğer şubelere aktarılması, çalışmanın sürdürülebilirliği açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.

FAALİYETLER

Dijital farkındalık ve tanıtım kampanyası
Zihinsel yetersizliği olan bireylerin haklarına ve ihtiyaçlarına yönelik 10 bilgilendirici, ZİÇEV'in çalışmalarına yönelik 10 tanıtıcı sosyal medya görseli hazırlanması ve dijital kampanyalarla yaygınlaştırılması.

Paydaş buluşması ve iş birliği toplantısı
Kamu, yerel yönetim, üniversite, sivil toplum ve özel sektör temsilcilerini bir araya getirerek ortak çalışma ve proje geliştirme fırsatlarının değerlendirilmesi.

Aile bilgilendirme toplantısı
Zihinsel yetersizliği olan çocukların ailelerine yönelik eğitim ve rehabilitasyon olanaklarının tanıtılması.

Görünürlük ve iletişim materyalleri
Broşür, afiş, davetiye, roll-up ve diğer tanıtım materyallerinin hazırlanması ve yaygınlaştırılması.

Bize Ulaşın
0232 370 53 68
izmir@zicev.org.tr

www.zicev.org.tr

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

KADINIM HAKLARIMLA VARIM
15 Temmuz 2024 – 31 Mart 2025

KIRSALDA HAK TEMELLİ TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ OKURYAZARLIĞI EĞİTİM MODELİ

Eşitlik için Eğitim...

Kadınların ihtiyaçlarını dinledik → Birlikte eğitim modeli geliştirdik → Uyguladık → Etkisini değerlendirdik → Yaygınlaştırmaya hazır hale getirdik

PROJE EKİBİ VE HİBE VEREN KURUM

Proje Temsilcisi
Meryem Salman Yönetim Kurulu Başkanı
Proje Ekibi
Sosyolog Burcu Önenç, Av. Çiğdem Nalbant Kordon, Av. Destina Berfin Sever, Psk. Danışman Melda Bulut, Proje Uzmanı Metin Şavural, Strateji Geliştirme ve İletişim Uzmanı Oya Demir, Prof.Dr.Dr. Pınar Kurt Combil
Hibe Programı
Avrupa Birliği tarafından desteklenen, ALDA ve Daktilo 1984 Derneği tarafından yürütülen WE ACT Projesi Alt Hibe Programı

PROJE ORTAKLARI

Proje Tasarımı ve Kolaylaştırıcılık
Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi
Proje Ortakları
- Yaşar Üniversitesi Kadın ve Aile Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Yaşar Üniversitesi Sosyal Girişimcilik ve Etki Ofisi

Bütçe
40000 EUR

HEDEF KİTLE

Birincil Hedef Kitle:
Buldan ın 45 mahallesinde yaşayan, özellikle **18–35 yaş arası** ve haklara erişimde güçlük çeken kadınlar.

İkincil Hedef Kitle: Eğitimciler, kamu kurumları, yerel yönetimler, üniversitele sivil toplum ve özel sektör temsilcileri.

PROJE AMACI

Kırsalda yaşayan kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği ve temel haklar konusundaki bilgi ve farkındalıklarını artırmak, ayrımcılıkla mücadele ve haklarını savunma kapasitelerini güçlendirmek.

Bu amaçla, yerel ihtiyaçlara dayanan, katılımcı yöntemlerle geliştirilen, uygulanabilir ve yaygınlaştırılabilir **Kırsalda Hak Temelli Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Okuryazarlığı Eğitim Modülü** oluşturmak.

PROJE HEDEFLERİ

- Kırsalda yaşayan kadınların ihtiyaçlarını katılımcı yöntemlerle belirlemek.
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın hakları konusunda 8 saatlik eğitim modülü geliştirmek.
- Pilot eğitimlerle kadınların hak temelli bilgi ve farkındalıklarını güçlendirmek.
- Eğitimcinin eğitimiyle modelin yaygınlaştırılmasını desteklemek.
- Savunuculuk ve iletişim çalışmalarıyla toplumsal farkındalığı artırmak.
- Yerel paydaşlarla iş birlikleri geliştirerek modelin sürdürülebilirliğine katkı sağlamak.

PROJE ÇIKTILARI

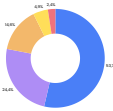

- **110** Kadınla Saha Araştırması
- **60** Çok Paydaşlı Arama Toplantısı
- **93** Pilot Eğitim katılımcısı
- **36** Eğitimci Eğitimi Katılımcısı
- **108.838** Dijital kampanya erişimi
- **8 Saatlik Eğitim Modülü**

Veriler nihai faaliyet raporundaki gerçekleşen katılım ve dijital kampanya sonuçlarına dayanmaktadır. Katılımcı sayıları farklı faaliyetlere aittir; tekil kişi toplamı olarak değerlendirilmemelidir.

PROJE FAALİYETLERİ

- Mevcut Durum ve İhtiyaç Analizi
- Arama Toplantısı
- Eğitim Modülü Geliştirme: Psikolog, sosyolog, avukat ve uzmanların katkılarıyla 8 saatlik, etkileşimli eğitim programı hazırlandı
- Pilot Eğitim
- Eğitimcinin Eğitimi:
- Eğitim Materyalleri Hazırlık
- Savunuculuk ve Yaygınlaştırma
- İzleme ve Değerlendirme:

SOSYAL FAYDA, SOSYAL ETKİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

- Kadınım, Haklarımla Varım Projesi, kırsalda yaşayan kadınların hak temelli bilgiyle güçlenmesini desteklerken, ortak akıl ve yerel iş birlikleriyle geliştirilen eğitim modellerinin toplumsal dönüşüme katkı sunabileceğini göstermiştir.
- Proje, kırsalda yaşayan kadınların toplumsal cinsiyet eşitliği ve hakları konusunda farkındalıklarını artırmış, eğitim öncesi ve sonrası değerlendirmelerle kazanımları izlenmiş ve geliştirilen eğitim modülü ile eğitici yetiştirme çalışmaları sayesinde etkinin sürdürülebilirliği desteklenmiştir.

buldanvakfi.org @buldanvakfi vakifbuldan@gmail.com

Proje Adı: ÇİZGİSİ IŞIĞIMIZDIR
Proje Temsilcisi/Görevi ve İletişim Bilgileri: Nihan Özcan (05057906436) -Ebru Akın (05306927802)
Uygulayan Kurum ve Ortaklar: Özel İzmir SEV Ortaokulu, İzmir Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneler Müdürlüğü, EÇEV
Proje Teması: Bu proje bir "Atatürk'ün çizgisi Işığında merak eden, düşünen ve okuyan öğrenciler yetiştirme" projesidir.
Proje Amacı: "Çizgisi Işığımızdır" projesiyle öğrencilerin Atatürk'ün kişilik özelliklerini ve düşünce dünyasını tanımalarının yanı sıra bu değerleri günümüzün toplumsal yaşamıyla ilişkilendirmeleri hedeflenmektedir. Proje kapsamında gerçekleştirilen disiplinler arası çalışmalar, felsefi sorgulamalar, rehberli okuma ve yaratıcı üretim etkinlikleri aracılığıyla öğrencilerin eleştirel düşünme, empati kurma, farklılıklara saygı duyma, eşitlik bilinci geliştirme ve toplumsal sorumluluk alma becerilerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır.
Proje Hedefleri: Atatürk'ün aydınlanma çizgisinden ilham alan; özgür düşünen, sorgulayan, eşitlikçi ve toplumsal sorumluluk bilinci gelişmiş bireylerin yetişmesine katkıda bulunmaktır.
Bütçe: 6000 TL
Hedef Kitle: 8. sınıf, lise ve üniversite öğrencileri
Faaliyetler: 8. sınıf öğrencilerimizle Atatürk'ün kişilik özellikleri konusu ile Martı Jonathan kitabını kullanılarak edebi metin temelli bir çalışma yapıldı. "Atatürk bu kitabı 1920 yılında okumuş olsaydı hangi cümlelerin altını çizerdi?" çıkış noktasıyla hem dönem özelliklerini hem de Atatürk'ün kişilik özelliklerini baz alarak güdümlü okuma etkinliği gerçekleştirildi. Böylece öğrencilerden sadece okumaları değil "Atatürk bu metinde neyi önemli bulurdu?" sorusu sayesinde empati kurmaları, analiz etmeleri, yorumlamaları, tartışmaları ve en önemlisi kendi düşüncelerini inşa etmeleri istendi. Bu aşamadan sonra İzmir Büyük Şehir Belediyesi Şehir Kütüphaneleri ile iş birliği içinde Cemil Meriç Ortaokulu öğrencilerine Martı Jonathan kitapları gönderildi.Onlar da aynı yönergeyle kitaplarını okudular ve Tarihi Havagazı Fabrikasında buluşma gerçekleştirilip öğrencilerin, Atatürk gibi düşünüp altını çizdikleri cümleleri tartışmaları sağlandı. İkinci etkinlik için EÇEV ile iletişime geçildi. bu seneki bursiyerlerine Martı Jonathan kitabı gönderildi. Aynı yönergeyle okumalarını tamamlayan öğrencilerle 29 Kasım'da bir işlik düzenlenecek.
Sosyal Fayda: Atatürk'ün düşünce ve yaşam çizgisini öğrenciler için yaşayan bir değerler bütününe dönüştürerek sorgulayan, eşitlikçi, özgür düşünen, toplumsal sorumluluk sahibi ve demokratik değerlere bağlı bireylerin yetişmesine katkı sağlamaktır.
Sosyal Etkisi ve Etki Analizine istinaden Bilgiler: Uygulama sonrasında gerçekleştirilecek öğrenci görüş anketleri, etkinlik değerlendirme formları yoluyla değerlendirilecektir. Böylece projenin başarısı yalnızca ortaya çıkan ürünlerle değil, öğrencilerin farkındalıklarının gelişmesi, değerleri içselleştirmeleri ve bu değerleri günlük yaşamlarında davranışa dönüştürmeleri üzerinden ele alınacaktır.
Sürdürülebilirlik Çalışmaları: "Çizgisi Işığımızdır" projesinin sürdürülebilirliği, Atatürk'ün düşünce dünyasını ve evrensel değerlerini öğrencilerin yaşamlarıyla ilişkilendiren çalışmaların her eğitim öğretim yılında farklı disiplinlerle zenginleştirilerek devam ettirilmesiyle sağlanacaktır.
Son Söz: Atatürk'ün çizgisi, yalnızca izlenecek bir yol değil; akılla, bilimle, eşitlikle ve özgür düşünceyle yeniden anlamlandırılacak bir yaşam anlayışıdır. Bizler, bu ışığın gelecek kuşakların düşüncelerinde, seçimlerinde ve yaşamlarında varlığını sürdürmesini diliyoruz. Çünkü çizgisi geçmişimizden gelir, ışığı geleceğimizi aydınlatır.

nozcan@sevizmir.k12.tr / eakın@sevizmir.k12.tr

MEDİPOL UNV-IF
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

AKADEMİDEN SİVİL TOPLUMA

SOSYAL SORUMLULUK ve FARKINDALIK PROJELERİ

"Sahada öğrenen, birlikte üreten, topluma dokunan öğrenciler"

PROJE KÜNYESİ

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ	İstanbul Medipol Üniversitesi İletişim Fakültesi
PROJE KOORDİNATÖRÜ	Doç. Dr. Korhan MAVNACIOĞLU
PROJE DANIŞMA KURULU	Prof. Dr. Ali BÜYÜKASLAN Doç. Dr. Yeşim ESGİN Dr. Öğr. Üyesi Saadet UĞURLU
PROJE ASİSTANI	Şevval KAYA
FUAR PROJE ASİSTANLARI	Özge GÖKÇE Yusuf ÇELİK

PROJENİN TEMASI

Akademi-Sivil Toplum İş Birliği

PROJE AMACI

Üniversite öğrencilerinin bitirme projelerinde sosyal sorumluluk ve farkındalık alanında ürettikleri fikir ve projelerin atıl bir halde kalmadan sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

PROJENİN HEDEFLERİ

- Sosyal sorumluluk ve farkındalık bilincini üniversite öğrencilerine aktarmak
- Akademi-STK iş birliğini güçlendirmek
- Sosyal sorumluluk iletişimi alanında rol model mezunları ortaya çıkarmak
- Gönüllü iletişimi kavramının ve gönüllülük kültürünün yaygınlaşmasını sağlamak

PROJENİN HEDEF KİTLELERİ

- Üniversite Öğrencileri
- Engelli Bireyler
- Çocuk Epilepsi Hastaları ve Aileleri
- Sivil Toplum Kuruluşları ve Temsilcileri
- Medya Kuruluşları
- Akademisyenler
- İstanbul Medipol Üniversitesi Öğrencileri

FAALİYETLER

- Uygulamalı sanat terapisi etkinlikleri düzenlenmiştir.
- Görme engelli bireylerin günlük yaşamda karşılaştıkları fiziksel ve sosyal zorluklara dikkat çekmeyi amaçlayan bir sosyal sorumluluk kampanyası yürütülmüştür.
- Çocuklarda epilepsi farkındalığına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.
- Dijital bağımlılık bilinçlendirme çalışmaları düzenlenmiştir.

SOSYAL SORUMLULUK ve FARKINDALIK FUARI

14 Mayıs 2026 tarihinde "Sosyal Sorumluluk ve Farkındalık Fuarı" düzenlenmiştir. Üniversiteye ve dış katılıma açık olan fuarda 40 stand kurulmuştur. Üniversite paydaşları, sivil toplum kuruluşları, öğrenci projeleri standlarıyla fuarda yer almıştır. Fuara yaklaşık bin ziyaretçi katılım sağlamıştır.

Fuar kapsamında; proje sunumları, empati ve diyalog atölyeleri, farkındalık testleri, broşür dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

SOSYAL FAYDA

Saha çalışmalarında tecrübe kazanan öğrencilerin bu tecrübelerini diğer öğrencilere aktarması sağlanmıştır. Aynı şekilde öğrencilere destek olan STK'lar da gelecek çalışmaları için yeni gönüllüler kazanmıştır. Ayrıca düzenlenen fuar sonucu sivil toplum çalışmalarının akademinin ve medyanın gündeminde yer almasına katkı sunulmuştur.

PROJE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ

Projelerin çeşitli temalarla ve farklı STK'ların da dahil olmasıyla her sene düzenlenmesi planlanmıştır. Gelecekteki temalar olarak; Kültürel miras, iklim iletişimi, aile içi iletişim ve yaşlılık çalışmaları belirlenmiştir.

İŞ BİRLİĞİ YAPILAN KURUMLAR

Beykoz Belediyesi · BEYKOZ TİYATRO AKADEMİSİ · DEĞİŞTİREN AĞIMLAR DERNEĞİ · gözder · ES VİTA · Epilepsi · SPD · Wilson

İLETİŞİM
toplumsalsorumlulukprojeleri@gmail.com
@medipolsosyalsorumluluk @sspkongre2026

14 KASIM 2026 · İZMİR
SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

İyi Yaşam Rotary Kulübü

FESTIWELL 2026

İYİ YAŞAMDAN EĞİTİME UZANAN SOSYAL ETKİ

UR 2440. BÖLGE · TEV İŞ BİRLİĞİ | İZMİR TARİHİ HAVAGAZI FABRİKASI

1.000+	2 MİLYON TL+	50
KATILIMCIYA ULAŞAN	PROJE BÜTÇESİ ÖLÇEĞİ	ÖĞRENCİYE BURS DESTEĞİ

ROTARY LİDERLİĞİ

UZMAN SÖYLEŞİLERİ

İYİ YAŞAM DENEYİMİ

PROJE TEMASI

Longevity (Sağlıklı ve Uzun Yaşam); bedensel, zihinsel ve sosyal iyi oluş; koruyucu sağlık; toplumsal farkındalık; eğitimde fırsat eşitliği ve dayanışma.

Sağlıklı yaşam bilgisini toplumla buluşturan ve eğitime destek sağlayan bir festival modeli.

PROJE AMACI

Toplumda sağlıklı ve kaliteli yaşam bilincini geliştirmek; bilimsel bilgiyi erişilebilir kılmak ve Türk Eğitim Vakfı (TEV) iş birliğiyle üniversite öğrencilerine burs desteği sağlayan sürdürülebilir bir sosyal fayda modeli oluşturmak.

PROJE HEDEFLERİ

- Sağlıklı yaşam farkındalığını artırmak
- Uzman bilgisini toplumla buluşturmak
- İyi yaşam uygulamalarını deneyimletmek
- Üniversite burslarına katkı sağlamak
- Gönüllülüğü ve kurumsal iş birliklerini güçlendirmek

HEDEF KİTLE

İzmir halkı, gençler ve aileler; üniversite öğrencileri; sağlık profesyonelleri, akademisyenler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri ve gönüllüler.

Nihai sosyal fayda yararlanıcıları: TEV aracılığıyla desteklenen üniversite öğrencileri.

FAALİYETLER

Uzman panelleri ve söyleşiler; yoga, nefes, hareket ve farkındalık çalışmaları; sağlıklı yaşam ürün ve hizmetlerinin tanıtımı; destekçi buluşmaları; TEV burs bağışı çalışmaları.

Bilgi, deneyim ve dayanışmayı aynı günde birleştiren etkinlikler.

SOSYAL FAYDA

Geleneksel Festiwell projesi, yıllar içinde 1.000'in üzerinde katılımcıya ulaşan, 2 milyon TL'yi aşan bütçe ölçeği yakalayan ve 50 üniversite öğrencisine burs olanağı sağlayan bir sosyal etki modeline dönüşmüştür.

Gönüllü ve kurumsal desteklerle her yıl sürdürülmektedir.

KATILIM VE PAYLAŞIM

GÖNÜLLÜLÜK VE DAYANIŞMA

FESTİVALDEN KARELER

BİREYSEL İYİ OLUŞTAN TOPLUMSAL İYİLİĞE

Festiwell, Rotary'nin hastalıkların önlenmesi ve tedavisi ile temel eğitim ve okuryazarlık odak alanlarına katkı sunar.

Sağlıklı yaşam farkındalığını, üniversite öğrencilerine burs desteğiyle buluşturur.

www.festiwell.com.tr

Rotary Bölge 2440

İZMİR KADIN KURULUŞLARI BİRLİĞİ (İKKB)

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

İZMİR KADIN KURULUŞLARI BİRLİĞİ (İKKB) DÜNDEN BUGÜNE İKKB PROJESİ

PROJE TEMSİLCİSİ
Banu Önkol İçhedef, İKKB Yönetim Kurulu Başkanı

PROJE KOORDİNATÖRÜ
Banu Önkol İçhedef, İKKB Yönetim Kurulu Başkanı

PROJE UYGULAYICISI
İzmir Kadın Kuruluşları Birliği

İŞBİRLİĞİ VE BÜTÇE MODELİ
İzmir Yerel Yönetimler, Üye Kuruluşlar, Uzun Vadeli Çok Paydaşlı Gönüllük

PROJE TEMASI

- Kadın dayanışması ve ortak akıl
- Toplumsal gelişim
- Sürdürülebilir sosyal fayda
- Kapsayıcılık
- Kadın ve aile çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Ege üniversitesi .EKAM. desteği

PROJE AMACI

İKKB çatısı altındaki kuruluşlar arasında iş birliğini ve dayanışmayı güçlendirmek. Toplum ile gönüllülük köprüsünü kurmak. Kadınlar, çocuklar, gençler, yaşlılar ve dezavantajlı gruplar için kalıcı ve kapsayıcı sosyal projeler geliştirmek. İzmir'de güçlü bir sivil toplum modeli oluşturmak.

PROJE HEDEFLERİ

- Ortak çalışma kültürünü geliştirmek.
- Kadınların ekonomik ve sosyal güçlenmesini desteklemek.
- Karar mekanizmalarında eşit temsiliyeti sağlamak.
- Genç kadınların liderlik ve toplumsal katılım becerilerini geliştirmek.
- İleri yaş kadınlar ile genç kadınları ortak çalışmalarda buluşturmak.
- Çocukların, gençlerin ve yaşlıların sosyal yaşamına katkı sağlayacak projeler üretmek.
- Toplumsal eşitlik, dayanışma ve gönüllülük bilincini yaygınlaştırmak.

HEDEF KİTLE
İzmir'de faaliyet gösteren Gönüllü Kuruluşlar.

- Kadınlar.
- Gençler.
- Çocuklar.
- Yaşlılar.
- Engelli Bireyler.
- Sosyal ve ekonomik açıdan dezavantajlı gruplar.

FAALİYETLER

Kadınların eğitimi, istihdamı ve karar mekanizmalarmda eşit temsiliyeti üzerine çalışmalar. Kadın ve çocuk hakları üzerine farkındalik ve savunuculuk faaliyetleri.
Kadın girişimciliğini ve ekonomik bağımsızlığını destekleyen projeler. Gençlere yönelik eğitim, liderlik ve gelişim programları Yaşlılara ve dezavantajlı gruplara yönelik sosyal dayanışma projeleri İzmir'in toplumsal ihtiyaçlarına yönelik yeni proje ve çözüm önerileri geliştirmek.

SOSYAL FAYDA VE SOSYAL ETKİ

- Kadınlann toplumsal yaşamda daha güçlü ve görünür kılınması.
- STK'lar arası bireysel güçlerin ortak bir toplumsal faydada birleştirilmesi.
- Toplumsal fırsat eşitliğine destek.
- İzmir'in sosyal gelişimine vegönüllülük bilincine katkı sağlanması.
- Ölçülebilir ve kalıcı toplumsal etki.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE VİZYON

Uzun soluklu bir toplumsal gelişim modelidir. Üye kuruluşların uzmanlık ve gönüllülük kapasiteleriyle sürekli yenilenen proje alanları.

Kadınların Birliği, Toplumun Geleceğidir!

BİZE ULAŞIN
Banu Önkol İçhedef, İKKB Yönetim Kurulu Başkanı
0530 938 93 23

@sspkongre2026 @sskdorgtr

KUŞAKLARARASI ÇALIŞMA YAŞAMI: X,Y VE Z KUŞAKLARININ İŞ YERİNDEKİ DEĞER ÇATIŞMALARINA YÖNELİK BİR UYUM VE BİLGİ PAYLAŞIMI MODEL ÖNERİSİ

NEBİYE KONUK KANDEMİR
ERVA DUMAN
FADİME NUR ONGUN
AZRA SUDE KIYMAZ
İLAYDA ALICI
AHMET GÖKHAN TAŞDEMİR

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

PROJE AMACI

Bu projenin temel amacı; günümüz iş gücü piyasasında aynı kurumsal çatı altında bulunan X, Y ve Z kuşaklarının otorite, motivasyon, iletişim ve iş-yaşam dengesi eksenindeki değer çatışmalarını sosyolojik bir perspektifle kuramsallaştırmak.

Bu çatışmaları kurumsal bir avantaja dönüştürecek, uygulanabilir bir **"Kuşaklararası Uyum ve Bilgi Paylaşımı Modeli"** önerisi geliştirmektir.

Proje doğrudan saha verisi toplamak yerine, mevcut akademik literatür ve kurumsal deneyimler üzerinden iş yerlerinde kuşaklararası kapsayıcılığı güçlendirecek stratejik bir rehber ve politika çerçevesi sunmayı amaçlar.

HEDEFLER

- X, Y ve Z kuşaklarının iş yerindeki otorite algısı ve çalışma değerleri arasındaki çatışma noktalarını tespit etmek.
- Farklı kuşakların beklenti ve motivasyonlarını analiz ederek kurumsal uyum stratejileri geliştirmek.
- Kuşaklararası iletişim engellerini azaltmaya yönelik uygulanabilir bir tersine mentorluk modeli önermek
- İnsan kaynakları birimleri ve yöneticiler için kuşak çeşitliliğini yönetmeye uygun bir kurumsal rehber metin oluşturmak.

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Bu proje, iş yerlerinde kuşaklararası farklılıkların çatışma unsuru olmaktan çıkarılarak kurumsal gelişimi destekleyen bir avantaja dönüştürülmesini hedeflemektedir.

Farklı kuşakların bilgi, deneyim ve becerilerinin karşılıklı aktarılmasını teşvik ederek kurumsal bilgi biriktiminin korunmasına, çalışanlar arasındaki dayanışmanın güçlenmesine ve kapsayıcı bir çalışma kültürünün oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Ayrıca kuşaklararası iletişimi ve iş birliğini destekleyen öneriler sayesinde çalışan bağlılığının, kurumsal verimliliğin ve uzun vadeli örgütsel sürdürülebilirliğin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

SOSYAL FAYDA

Kuşaklararası önyargıların azalması, karşılıklı güven ortamının oluşması ve kuşaklararası bilgi aktarımının güçlendirilmesi yoluyla çalışanlar arasında dayanışma ve iş birliğinin artırılması hedeflenmektedir. Projenin bireysel düzeyde farkındalığı, kurumsal düzeyde çalışan bağlılığını ve verimliliği, toplumsal düzeyde ise kuşaklararası dayanışmayı desteklemesi beklenmektedir. Böylece kuşak farklılıklarının bir çatışma unsuru yerine toplumsal ve kurumsal gelişimi destekleyen bir avantaja dönüştürülmesi hedeflenmektedir..

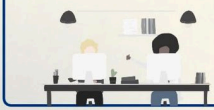

FAALİYETLER

- Kuşak kavramının tarihsel ve sosyolojik arka planının incelenmesi
- X, Y ve Z kuşaklarının tanımlayıcı özelliklerinin belirlenmesi
- İlgili ulusal ve uluslararası akademik literatürün taranması
- Belirlenen anahtar kelimeler ile akademik veri tabanlarında tarama yapılması
- Elde edilen makale ve kitapların incelenmesi
- Kuşaklar arası sosyolojik farklılıkların ve benzerliklerin sınıflandırılması
- X kuşağının çalışma alışkanlıkları ve değerlerinin belirlenmesi
- Y kuşağının teknoloji adaptasyonu ve iş yaşamı beklentilerinin analizi
- Z kuşağının dijital yerli kimliği ve tüketim alışkanlıklarının incelenmesi
- Kuşaklar arası çatışma ve uyum alanlarının tespit edilmesi
- İş gücündeki çok kuşaklı yapı üzerine notlar çıkarılması
- Tüketim trendleri ve pazarlama stratejilerindeki kuşak etkilerinin incelenmesi
- Sosyal medya kullanım alışkanlıklarının kuşaklar bazında karşılaştırılması
- Elde edilen tüm verilerin sistematik bir şekilde sınıflandırılması
- Kategorize edilen bilgilerin akademik bir sentez süzgecinden geçirilmesi
- Araştırma bulgularının rapor taslağı haline getirilmesi
- Toplanan verilerin analizi ve akademik bir dille raporlaştırılması
- Proje bulgularının sentezlenerek sonuç bölümünün oluşturulması
- Yapılan literatür taramasının sonuç ve öneriler bölümünün yazılması

SON SÖZ

Bu çalışma, iş yerindeki kuşaksal çeşitliliği bir gerilim alanı değil; örgütsel öğrenmeyi, kurumsal kapsayıcılığı ve sürdürülebilirliği besleyen stratejik bir dinamik olarak ele almaktadır. Sonuç olarak model iletişim engellerini minimize ederek bireysel düzeyde farkındalık, kurumsal düzeyde çalışan bağlılığı ve verimlilik, toplumsal düzeyde ise kuşaklararası entegrasyon sağlama potansiyeline sahiptir.

TOPLUMSAL KATKI
KOORDİNATÖRLÜĞÜ

SSPKONGRE
SOSYAL SORUMLULUK PROJELERİ KONGRESİ

Forum Eğitim k12

bilgi@forumegitimk12.com

forumegitimk12.com

2019 YILINDAN BU GÜNE EĞİTİMİN GELECEĞİ İÇİN VERİYE DAYALI ORTAK AKIL...

PROJE UYGULAYICISI

- **Geleceği Paylaş Sivil İnisiyatifi**
- **Sürdürülebilir Eğitim Gelişim ve Mükemmellik Derneği (SEGM)**

Hibe Veren Kurum
Öz Kaynaklar ile gerçekleştirilmektedir.

Tema
- Nitelikli Eğitim,
- Sürdürülebilirlik,
- Eğitimde Dönüşüm
- Çok Paydaşlı İş Birliği

Bütçe
1.000.000 TL

AMAÇ

Forum Eğitim K12, örgün eğitimin gelişim alanlarını **bilimsel araştırmalarla ortaya koymayı**, eğitim paydaşlarını ortak akıl etrafında buluşturmayı ve **veriye dayalı çözüm önerileri** geliştirerek sürdürülebilir, nitelikli eğitime katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

PROJE HEDEFLERİ

- Eğitim ekosistemine yönelik nitelikli veri üretmek.
- Öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticilerin ihtiyaçlarını belirlemek.
- Eğitimdeki güncel eğilimleri ve gelişim alanlarını ortaya koymak.
- İyi uygulamaları ve deneyimleri yaygınlaştırmak.
- Eğitim politikalarına ve karar alma süreçlerine katkı sağlamak.

HEDEF KİTLE

Birincil hedef kitle: Öğrenciler, öğretmenler, okul yöneticileri ve veliler.

İkincil hedef kitle: Eğitim kurumları, akademisyenler, kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve eğitim politikalarına yön veren karar alıcılar.

FAALİYETLER

- **2019**

Öğretmen ve Veli Algısı Araştırmaları

- **2022**

K12'den Üniversiteye 21. Yüzyıl Becerileri Araştırması

- **2024**

Eğitim Kurumlarında Sürdürülebilir Kalkınmaya Bakış Araştırması

- **2026**

Meslek Liselerine Yönelik Algı Araştırması

- Araştırma bulgularının uzmanlarla değerlendirilmesi, forumlar ve sonuçların kamuoyuyla paylaşılması.

SOSYAL FAYDA, SOSYAL ETKİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Forum Eğitim K12, eğitim paydaşlarının görüş ve beklentilerini görünür kılarak veriye dayalı karar alma kültürünü desteklemekte; iki yılda bir gerçekleştirilen araştırma sonuçlarını ve geliştirilen önerileri kamuoyuyla paylaşarak eğitimde sürekli iyileşmeye ve çok paydaşlı iş birliklerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamaktadır.

SSPKONGRE

NOTLAR

NOTLAR

SSPKONGRE

2014 yılından bu yana Sosyal Sorumlulukta Kalite Derneği tarafından düzenlenen SSPKONGRE, "Uygulamanın kalitesi stratejinin mükemmelliğinden önemlidir" anlayışıyla sosyal sorumluluk alanında kalite kültürünün yaygınlaşmasına katkı sunuyor. Kongre, sivil toplum kuruluşlarını, kamu kurumlarını, özel sektör temsilcilerini, akademisyenleri, gönüllüleri ve sosyal fayda üretmek isteyen bireyleri bir araya getirerek projelerin daha sürdürülebilir, etkili ve nitelikli hâle gelmesini destekliyor.

Bugüne kadar gerçekleştirilen beş kongrede (2014-2019), Hacettepe Üniversitesi, Keçiören Belediyesi, TED Üniversitesi, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve TMMOB Teoman Öztürk'ün ev sahipliğinde 500'den fazla delege, 2.000'den fazla katılımcı ve 200'ün üzerinde sivil toplum kuruluşu bir araya geldi. Kurulan iş birlikleri, paylaşılan deneyimler ve geliştirilen projeler, sosyal sorumluluk alanında kalitenin ve sürdürülebilir etkinin güçlenmesine katkı sağladı.

@sspkongre2026 @sskdorgtr